

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
2016-YL-068

6360 SAYILI YASANIN KAMU HİZMETLERİNİN
SUNUMUNA ETKİSİ:
BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ÖRNEĞİ

Hazırlayan
Seyfettin DAŞCI

Tez Danışman
Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ

AYDIN-2016

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Seyfettin DAŞCI tarafından hazırlanan “6360 sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” başlıklı tez, tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan	: Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ	ADÜ	
Üye	: Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR	PAÜ	
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Osman NACAK	ADÜ	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun Sayılı kararıyla tarihinde onaylanmıştır.

Prof. Dr. Recep TEKELİ
Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

...../...../2016

Seyfettin DAŞCI

ÖZET

6360 SAYILI YASANIN KAMU HİZMETLERİNİN SUNUMUNA ETKİSİ: BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Seyfettin DAŞCI

Yüksek Lisans Tezi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ

2016, 191 sayfa

6360 sayılı Yasayla Türkiye’de yerel yönetim sistemine yeni bir düzenleme dâhil edilmiş, illerin idari yapısında, yerel yönetimlerin mali düzeninde, yerel siyasete katılım durumunda, yerel halka hizmet sunumunda ve planlama konularında değişimler yaşanmıştır.

6360 sayılı Yasayla Balıkesir İli’ne büyükşehir belediyesi statüsü verilerek iki yeni ilçe kurulmuş, belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. İl sınırları içinde yaşayanların siyasi katılımı ile ilgili durumu değişmiştir. Yerel halka belediye muadili hizmet sunan il özel idaresi kaldırılarak benzer nitelikteki hizmetlerin tek elden sunulması amaçlanmıştır. Belediyelerin mali kaynaklarında önemli oranlarda değişiklikler yapılmıştır. İmar, planlama, su ve kanalizasyon idaresi konusunda tüm yetkiler merkezileştirilerek büyükşehir belediyesinde toplanmıştır.

Çalışmaya kamu hizmetlerinde idarî yapılanma konusu ile başlanmış, ülkemizin yerel yönetim yapısından bahsedilmiş, Balıkesir’in tarihi, idarî ve siyasi yapısı hakkında bilgiler verilmiştir. Alan çalışmamızda; Balıkesir İlinde bulunan belediye başkanları, başkan vekilleri ve başkan yardımcılarının oluşan toplam 55 kişi ile anket yapılmış, 6360 sayılı Yasanın kamu hizmetlerinin sunumuna olan etkileri, SPSS Statistics 22 WİN programıyla çözümlenerek belirlenmeye çalışılmıştır. “6360 sayılı Yasayla yeni büyükşehir belediyelerinin kurulması ve mevcut büyükşehir belediyelerinin de idari ve hizmet sınırlarının il ve ilçe sınırlarına genişletilmesinin olumlu yönetsel gelişme olduğu” hipotezi test edilmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: 6360, Hizmet Sunumu, Yerel Yönetim, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi.

ABSTRACT

LAW NO. 6360 PRESENTATION OF THE IMPACT OF PUBLIC SERVICES: THE CASE OF METROPOLITAN MUNICIPALITY BALIKESİR

Seyfettin DAŞCI

Master's Thesis, at Political Science and Public Administration

Supervisor: Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ

6360 numbered Law have been to Turkey, including a new regulation structurally the local government system, the administrative structure of the provinces, the financial system of local government, in case of participation in local politics, there have been changes in local public service delivery and planning.

Law No. 6360 Balıkesir province given the status of metropolitan municipality established two new districts, removing the neighborhood was transformed into a legal entity of the municipalities and villages of the region. condition associated with political participation of people living in the province have changed. removing the special provincial administration provides equivalent services to local community council is intended to provide one-stop services of a similar nature. Changes were made in substantial financial resources of municipalities. Zoning, planning, centralizing all powers to the water and sewerage authority is concentrated in the metropolitan municipalities.

The study began with an administrative structure issues in the public service of our country mentioned the local government structures, Balıkesir history provides information about the administrative and political structure. Field study; Mayors in Balıkesir Province, vice chairman and a survey was conducted with a total of 55 people, consisting of the vice president, the effects of the provision of public services in 6360 numbered law, were determined by analyzing the SPSS Statistics 22 Win program. "Law No. 6360 on the establishment of a new metropolitan municipalities and metropolitan municipalities of existing administrative and managerial services limits are positive developments that limit the expansion of the cities and towns' hypothesis tested.

KEYWORDS: 6360, Service Delivery, Local Government, Balıkesir Metropolitan Municipality.

ÖNSÖZ

“6360 sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” konulu çalışmamın hazırlanması sürecinin tüm aşamalarında bana yol ve yöntem gösteren, bilgi ve tecrübelerini paylaşıp kıymetli zamanlarını çalışmam için ayıran danışman hocam Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ’e, teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim. Çalışmada katkıları olan Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR ve Yrd. Doç. Dr. Osman NACAK hocalarıma da emeklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca fedakârlık eden, desteğini ve katkılarını eksiltmeyen eşim Nafiye Hanım’a, yardımları duyulandıran ve mutlu eden çocuklarımız Seyfettin Alp ve Egemen Arda’ya, manevi desteklerini esirgemeyen tüm aile bireylerime gönülden teşekkür ederim.

Çalışmamızın seminer aşamasında kaynak ve yöntem olarak katkıları olan Dr. Hülya EKER ve arkadaşlarına teşekkür ederim. Çıktığımız yolda karşılaştığımız, sürekli dayanışma içinde olduğumuz “Yüksek Lisans Arkadaşlarım” teşekkür ederim.

Anket ve görüşmeler için kıymetli zamanlarını ayıran, görüşlerini paylaşan başta Kepsut Belediye Başkanı olmak üzere emeği geçen tüm belediye başkanları, başkan vekilleri, başkan yardımcıları ve belediye meclis üyeleri ile katkıları olan belediye personeline teşekkür ederim. Fikirlerinden faydalanma fırsatı bulduğum, katkılarını esirgemeyen Kepsut ilçesi kamu kurum ve kuruluşlarının âmirlerine, ismini ve katkısını sayamadığım, emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Seyfettin DAŞCI

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	ix
ÖNSÖZ.....	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	xvii
TABLolar DİZİNİ.....	xix
EKLER DİZİNİ.....	xxix
GİRİŞ.....	1
1. ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR.....	4
1.1. Çalışmanın Amacı.....	4
1.2. Çalışmanın Hipotezi.....	5
1.3. Materyal ve Yöntem.....	5
1.4. Kaynak Özetleri.....	6
1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Kamu Hizmetlerinde İdari Yapılanma.....	9
2.2. Merkezi Yönetimler.....	11
2.3. Yerel Yönetimler.....	12
2.3.1. Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi.....	16
2.3.2. Yerel Yönetimin Türleri.....	18
2.3.2.1. Siyasi Yerinden Yönetim.....	18
2.3.2.2. İdari Yerinden Yönetim.....	18
2.4. Türkiye’de Yerel Yönetimler.....	19
2.4.1. İl Özel İdaresi.....	21

2.4.2. Belediye	23
2.4.3. Köy	31
3. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ	32
3.1. Metropoliten Yönetim Alanları	32
3.1.1. Üniter Metropoliten Yönetimler	32
3.1.2. Dikey Olarak Koordine Edilmiş İki Kademeli Metropoliten Yönetimler	33
3.1.3. Yatay Olarak Koordine Edilmiş İki Kademeli Metropoliten Yönetim	33
3.1.4. Yatay Olarak Örgütlenmiş İki Kademeli Gönüllü Metropoliten Yönetimler	34
3.1.5. Koordine Edilmemiş İki Kademeli Metropoliten Yönetimler	34
3.1.6. Koordine Edilmemiş ve Parçalanmış Tek Kademeli Metropoliten Yönetimler	34
3.2. Metropoliten Alanlar	35
3.3. Paris ve Londra Belediyelerinin İncelenmesi	36
3.3.1. Paris Belediyesinin İncelenmesi	36
3.3.2. Londra Belediyesinin İncelenmesi	37
3.4. Türkiye’de Metropoliten Alanlar	39
3.5. Türkiye’de Büyükşehir Belediyeleriyle İlgili Yasal Düzenlemeler	39
3.5.1. Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında 3030 Sayılı Yasa	40
3.5.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yasası	42
3.5.3. 6360 Sayılı Yasa	46
3.6. Mahalleler	57
4. 6360 SAYILI YASA ÖNCESİ VE SONRASINDA BALIKESİR	60
4.1. Balıkesir’in Büyükşehir Belediyesi Olması İle Balıkesir’de Yeni İl ve İlçe Kurulması Konusunda Yapılan Çalışmalar	60
4.1.1. Balıkesir’in Büyükşehir Belediyesi Yapılması İle İlgili Çalışmalar	60
4.1.2. Balıkesir’de Yeni İl Kurulması İle İlgili Çalışmalar	62
4.1.3. Balıkesir’de Yeni İlçeler Kurulması İle İlgili Çalışmalar	62

4.2. Balıkesir İli Hakkında Genel Bilgiler.....	64
4.2.1. Balıkesir İlinin Tarihi	65
4.2.2. Balıkesir'in Coğrafi Durumu	65
4.2.3. Balıkesir İlinin Sosyo-Ekonomik Durumu.....	66
4.2.4. 6360 Sayılı Yasa Sonrasında Balıkesir İlinin İdari Durumu	73
4.2.5. 6360 Sayılı Yasa Sonrasında Balıkesir İlinin Siyasi Durumu.....	77
5. 6360 SAYILI KANUNUN BALIKESİR'DE YEREL HİZMET SUNUMUNA ETKİSİ ARAŞTIRMASI.....	88
5.1. Araştırmanın Amacı ve Yararı	88
5.2. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Yöntemi	89
5.3. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi	90
5.4. Belediyelerin Gruplandırılması	91
5.5. Anket Sonuçlarının İncelenmesi	94
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	168
KAYNAKLAR	177
EKLER.....	187
ÖZGEÇMİŞ	191

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AK Parti	: Adalet ve Kalkınma Partisi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DDK	: Devlet Denetleme Kurulu
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
DSP	: Demokratik Sol Parti
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
FP	: Fazilet Partisi
GMKA	: Güney Marmara Kalkınma Ajansı
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
MİGM	: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
SEGE	: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi Araştırması
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TBBD	: Türkiye Belediyeler Birliği Dergisi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TODAİE	: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YİKOB	: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Türkiye'de Yerel Yönetim Türleri ve Sayıları	21
Tablo 3.1. 6360 sayılı Yasadan Önce Büyükşehir Belediyesi Olan İller.....	46
Tablo 3.2. 6360 sayılı Yasadan Sonra Büyükşehir Belediyesi Olan İller.....	52
Tablo 3.3. Nüfus Ölçütü 500 Bin Olduğunda Büyükşehir Belediyesi Olabilecek İl Nüfus ve Köy Sayıları.....	53
Tablo 3.4. 6360 sayılı Yasa Kapsamında Büyükşehir Belediyesi Olan Kentlere İlişkin Veriler.....	54
Tablo 4.1. Balıkesir İli Göç Hareketleri.....	67
Tablo 4.2. Balıkesir İli Merkez ve İlçelerinin Gelişmişlik Sıraları	69
Tablo 4.3. 6360 Sayılı Yasa Öncesi ve Sonrası Balıkesir’de İdari Durum	74
Tablo 4.4. Balıkesir İlının Coğrafi ve Demografik Yapısına Dair Veriler.....	74
Tablo 4.5. 6360 sayılı Yasa Öncesi ve Sonrasına İlişkin Balıkesir İlının İlçelerinin Gelirlerine Dair Veriler.....	76
Tablo 4.6 . Genel Seçimlerde Balıkesir İli Oy Oranı ve Milletvekili Durumu	78
Tablo 4.7. Türkiye’de Partilerin Oy ve Belediye Başkanlıkları Durumu.....	80
Tablo 4.8. Balıkesir (Büyükşehir) Belediye Başkanlığı Yerel Seçim Sonuçları..	81
Tablo 4.9. Balıkesir İli 2009 Yılı Yerel Seçimleri Köy, Belde, İlçe ve İl Seçmen Sayıları	82
Tablo 4.10. Balıkesir İli 2014 Yılı Yerel Seçimleri Belediye Meclisleri Üyeleri ile Seçmen Yer ve Sayıları.....	83
Tablo 4.11. Balıkesir İli İlçe Belediye Başkanlıklarının Partilere Göre Dağılımı	84
Tablo 4.12. Balıkesir İli Yerel Seçimleri Oy ve Belediye Başkanlığı Durumları	85
Tablo 5.1. Anket Sorularının Cronbach’s Alpha Güvenilirlik Oranları.....	91
Tablo 5.2. İlçe Belediyelerinin Farklılıklarına Göre Gruplandırılması	93
Tablo 5.3. Ankete Katılanların Sosyo-Demografik Durumu	94
Tablo 5.4. Örneklemelerin Belediyeleri ve Sayılarına İlişkin Veriler	96

Tablo 5.5. Ankete Katılanların Siyasi Parti ve Frekans Durumu	97
Tablo 5.6. “Büyükşehir Belediyesi Sınırlarının İl Sınırlarına Kadar Genişlemiş Olması Vatandaşa Daha Etkin Hizmet Sunulması Açısından Olumlu Bir Gelişmedir” Sorusunun Analizi	98
Tablo 5.7. “Büyükşehir Belediyesi Sınırlarının İl Sınırlarına Kadar Genişlemiş Olması Vatandaşa Daha Etkin Hizmet Sunulması Açısından Olumlu Bir Gelişmedir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	99
Tablo 5.8. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Köylerin/Beldelerin Mahalleye Dönüştürülmesini Uygun Buluyorum” Sorusunun Analizi....	100
Tablo 5.9. “Büyükşehir Belediyesi Sınırlarındaki Köylerin/Beldelerin Mahalleye Dönüştürülmesini Uygun Buluyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	101
Tablo 5.10. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki İl Özel İdarelerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusunun Analizi.....	103
Tablo 5.11. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki İl Özel İdarelerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	104
Tablo 5.12. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Mahalli İdare Birliklerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusunun Analizi.....	105
Tablo 5.13. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Mahalli İdare Birliklerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	106
Tablo 5.14. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Mahalli İdare Birliklerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	106
Tablo 5.15. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin İmar ve Planlama Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi	108
Tablo 5.16. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin İmar ve Planlama Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Cinsiyetleri Arasındaki Anlamlılık Testi	108

Tablo 5.17. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin İmar ve Planlama Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	109
Tablo 5.18.“Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ulaşım Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi..	111
Tablo 5.19. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ulaşım Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	111
Tablo 5.20. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi	112
Tablo 5.21. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Cinsiyetleri Arasındaki Anlamlılık Testi	112
Tablo 5.22. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	113
Tablo 5.23. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	113
Tablo 5.24. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Hizmet Maliyetlerini Azalttığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi	114
Tablo 5.25. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Hizmet Maliyetlerini Azalttığını Düşünüyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	115
Tablo 5.26. “Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının Çalışmalarını Olumlu Bulmaktayım” Sorusunun Analizi	116
Tablo 5.27. “Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının Çalışmalarını Olumlu Bulmaktayım” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi	116
Tablo 5.28. “Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının Çalışmalarını Olumlu Bulmaktayım” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	116

Tablo 5.29. “Büyükşehir Belediyesi Statüsünün Yönetici-Vatandaş İlişkilerini Güçlendirdiğini Düşünüyorum” Sorusunun Analizi	117
Tablo 5.30. “Büyükşehir Belediyesi Statüsünün Yönetici-Vatandaş İlişkilerini Güçlendirdiğini Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	118
Tablo 5.31. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Yeni İlçelerin Kurulması Olumlu Olmuştur” Sorusunun Analizi.....	118
Tablo 5.32. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Yeni İlçelerin Kurulması Olumlu Olmuştur” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	119
Tablo 5.33. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemizde Sunulan Yerel Hizmetlerin Verimliliğinin Arttığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi.....	119
Tablo 5.34. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemizde Sunulan Yerel Hizmetlerin Verimliliğinin Arttığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	120
Tablo 5.35. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemiz Halkının Yerel Kamu Hizmetlerine Ulaşımı Kolaylaşmıştır” Sorusunun Analizi.....	120
Tablo 5.36. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemiz Halkının Yerel Kamu Hizmetlerine Ulaşımı Kolaylaşmıştır” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	121
Tablo 5.37. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle İlçe Belediyeleri Arasında Koordinasyon Artmıştır” Sorusunun Analizi	121
Tablo 5.38. “Büyükşehir Belediyesi düzenlemesiyle İlçe Belediyeleri Arasında Koordinasyon Artmıştır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.	122
Tablo 5.39. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Yazışmaları/Bürokrasiyi Artırdığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi..	123
Tablo 5.40. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Yazışmaları/Bürokrasiyi Artırdığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	123

Tablo 5.41. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Yazışmaları/Bürokrasiyi Artırdığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	124
Tablo 5.42. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ardından Su Faturalarından Şikâyetler Artmıştır” Sorusunun Analizi	124
Tablo 5.43. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ardından Su Faturalarından Şikâyetler Artmıştır” Sorusu ile Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi	125
Tablo 5.44. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ardından Su Faturalarından Şikâyetler Artmıştır” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	125
Tablo 5.45. “Köyden Dönüşen Mahallelerde Ulaşım Alakalı Sorunlar Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi	126
Tablo 5.46. “Köyden Dönüşen Mahallelerde Ulaşım Alakalı Sorunlar Yaşanmaktadır” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi	126
Tablo 5.47. “Köyden Dönüşen Mahallelerde Ulaşım Alakalı Sorunlar Yaşanmaktadır” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	127
Tablo 5.48. “Belediyemizin Mali Özerkliğinin Azaldığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi	127
Tablo 5.49. “Belediyemizin Mali Özerkliğinin Azaldığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	128
Tablo 5.50. “Belediyemizin Sorumluluk Sahasının Genişlemesi Hizmet Sunumunda Aksamalara Neden Olmaktadır” Sorusunun Analizi	128
Tablo 5.51. “Belediyemizin Sorumluluk Sahasının Genişlemesi Hizmet Sunumunda Aksamalara Neden Olmaktadır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	129
Tablo 5.52. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Büyükşehir Belediyesine Bağımlılığı Artmıştır” Sorusunun Analizi	130

Tablo 5.53. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Büyükşehir Belediyesine Bağımlılığı Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	131
Tablo 5.54. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Büyükşehir Belediyesine Bağımlılığı Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	131
Tablo 5.55. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Temsil Etkinliği Azalmıştır” Sorusunun Analizi	132
Tablo 5.56. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Temsil Etkinliği Azalmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi	132
Tablo 5.57. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Temsil Etkinliği Azalmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	132
Tablo 5.58. “Büyükşehir Düzenlemeleri Sonrasında Halkın Altyapı Konusundaki Şikâyetleri Artmıştır” Sorusunun Analizi	133
Tablo 5.59. “Büyükşehir Düzenlemeleri Sonrasında Halkın Altyapı Konusundaki Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Eğitim Durumları Arasındaki Anlamlılık Testi.....	134
Tablo 5.60. “Büyükşehir Düzenlemeleri Sonrasında Halkın Altyapı Konusundaki Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	134
Tablo 5.61. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde Ulaşım Şikâyetleri Artmıştır” Sorusunun Analizi	135
Tablo 5.62. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde Ulaşım Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Eğitim Durumu Arasındaki Anlamlılık Testi.....	135
Tablo 5.63. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde Ulaşım Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	135
Tablo 5.64. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde İmar Düzenlemeleri Konusundaki Şikâyetler Artmıştır” Sorusunun Analizi...	136

Tablo 5.65. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde İmar Düzenlemeleri Konusundaki Şikâyetler Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	137
Tablo 5.66. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Büyükşehir Belediyesi İle Aramızda Koordinasyon Sorunları Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi.	137
Tablo 5.67. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Büyükşehir Belediyesi İle Aramızda Koordinasyon Sorunları Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	137
Tablo 5.68. “Büyükşehir Belediyesi İle İmar Yetkilerinin Paylaşılmasında ve Uygulanmasında Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi.....	138
Tablo 5.69. “Büyükşehir Belediyesi İle İmar Yetkilerinin Paylaşılmasında ve Uygulanmasında Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	138
Tablo 5.70. “Eski Köylere/Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Personel Açısından Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi.....	139
Tablo 5.71. “Eski Köylere/Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Personel Açısından Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	140
Tablo 5.72. “Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Teknik Ekipman, Araç-Gereç Sorunu Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi	140
Tablo 5.73. “Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Teknik Ekipman, Araç-Gereç Sorunu Yaşamaktayız” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	141
Tablo 5.74. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Belediyelerle Mülki İdareler Arasında Görev ve Yetki Çatışmaları Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi	142
Tablo 5.75. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Belediyelerle Mülki İdareler Arasında Görev ve Yetki Çatışmaları Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Statüleri Arasındaki Anlamlılık Testi	143
Tablo 5.76. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Belediyelerle Mülki İdareler Arasında Görev ve Yetki Çatışmaları Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	143

Tablo 5.77. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerel Demokrasi Açısından Uygun Değildir” Sorusunun Analizi	143
Tablo 5.78. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerel Demokrasi Açısından Uygun Değildir” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	144
Tablo 5.79. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerel Demokrasi Açısından Uygun Değildir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	145
Tablo 5.80. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezine Uzak Olması Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Analizi	145
Tablo 5.81. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezine Uzak Olması Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	146
Tablo 5.82. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezine Uzak Olması Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	147
Tablo 5.83. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezi İle Arasında Coğrafi Engeller Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Analizi	148
Tablo 5.84. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezi İle Arasında Coğrafi Engeller Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	148
Tablo 5.85. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Hizmet Etkinliğini Azaltmıştır” Sorusunun Analizi	149
Tablo 5.86. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Hizmet Etkinliğini Azaltmıştır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	149
Tablo 5.87. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerini Olumsuz Etkilemiştir” Sorusunun Analizi	150
Tablo 5.88. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerini Olumsuz Etkilemiştir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	151
Tablo 5.89. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Merkeziyetçiliği Artırmıştır” Sorusunun Analizi	152

Tablo 5.90. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Merkezîyetçiliği Artırmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	152
Tablo 5.91. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerelleşmeyi Artırmıştır” Sorusunun Analizi.....	153
Tablo 5.92. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerelleşmeyi Artırmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Yaşları Arasındaki Anlamlılık Testi	153
Tablo 5.93. “Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Arasındaki Siyasi Çekişmeler İlçe Belediyelerinde Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Analizi.....	153
Tablo 5.94. “Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Arasındaki Siyasi Çekişmeler İlçe Belediyelerinde Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	154
Tablo 5.95. “Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde ve Köylerde Yaşayanlarda Aidiyet Sorunu Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi	154
Tablo 5.96. “Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde ve Köylerde Yaşayanlarda Aidiyet Sorunu Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	155
Tablo 5.97. “Özellikle Eski Orman Köylerine/Yeni Mahallelere Hizmet Götürmede Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi.....	156
Tablo 5.98. “Özellikle Eski Orman Köylerine/Yeni Mahallelere Hizmet Götürmede Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	157
Tablo 5.99. “Büyükşehir Belediyesi Modeli Öncesine Geri Dönülmelidir” Sorusunun Analizi.....	157
Tablo 5.100. “Büyükşehir Belediyesi Modeli Öncesine Geri Dönülmelidir” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	157
Tablo 5.101. “Büyükşehir Belediyelerinin İlçelerde Yerel Hizmet Ofisleri Açılmalıdır” Sorusunun Analizi.....	158
Tablo 5.102. “Büyükşehir Belediyelerinin İlçelerde Yerel Hizmet Ofisleri Açılmalıdır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi	159

Tablo 5.103. “Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden İlçe Belediyelerine ve Büyükşehir Belediyesine Ayrılan Paylar Yeniden Düzenlenmelidir” Sorusunun Analizi.....	160
Tablo 5.104 “Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden İlçe Belediyelerine ve Büyükşehir Belediyesine Ayrılan Paylar Yeniden Düzenlenmelidir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	161
Tablo 5.105. “Mahalli İdare Birlikleri Yeniden Kurulmalıdır” Sorusunun Analizi.....	162
Tablo 5.106. “Mahalli İdare Birlikleri Yeniden Kurulmalıdır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi	162
Tablo 5.107. “Köylere Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Analizi... ..	1162
Tablo 5.108. “Köylere Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi.....	163
Tablo 5.109. “Köylere Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	164
Tablo 5.110. “Belde Belediyelerine Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Analizi.....	165
Tablo 5.111. “Belde Belediyelerine Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusu İle Ankete Katılanların Eğitim Durumu Arasındaki Anlamlılık Testi	165
Tablo 5.112. “Belde Belediyelerine Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi.....	166

EKLER DİZİNİ

Ek: 1. Anket Formu Örneği.....	187
Ek: 2. “6360 sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” Konulu Çalışma İle İlgili Hedeflenen ve Tamamlanmış Anket Durum Çizelgesi	190

GİRİŞ

Kamu yönetimleri, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için örgütlenerek toplumun kaynaklarıyla görevli ve sorumlu olduğu alanda yaşayan halka hizmet üreten kurumlardır. Yerel halkın yerel yönetimlerden beklentisi; vatandaşın anlık veya geleceğe dönük istek ve ihtiyaçlarına etkin, verimli, kaliteli ve en hızlı hizmet üretilebilmesidir. Böylelikle insanlara daha güvenli ve daha sağlıklı bir çevrede hayatını sürdürme olanağı sunulabilmektedir.

Yerel yönetimler; aynı doğayı, aynı kamusal alanları ve sunulan aynı imkânları paylaştıkları için, yerel halkın beklentilerini de en iyi şekilde bildikleri düşünülmektedir. Yerel halkın beklentilerini gerçekleştirmek amacıyla sunulan kamu hizmetlerinde yerel yönetimler, hizmetin önem ve öncelik sırasına göre mevcut kaynakları en uygun şekilde kullanabilme olanaklarına sahiptirler.

Yerel yönetimler, vatandaşların kamu mal ve hizmetlerinden özgürce yararlanabilecekleri bir ortam sağlayabilirken, sundukları hizmetlerin etkinliğini artırma olanaklarına sahiptirler. Sunulan hizmetin verim ve etkinliğinin artması neticesinde, kaynakların kullanımındaki israf önlenmekte ve ekonomik açıdan da ayrıca fayda sağlanabilmektedir. Böylelikle daha az kaynak ile daha fazla hizmet üretilebilmekte ve vatandaşların hizmetine sunulabilmektedir.

Merkezi yönetim ile yerel yönetimler, aynı amacı gerçekleştirme çabasında birleşen ve bu amaçlar doğrultusunda çalışan iki yönetim birimi olarak ülkelerin yönetim sistemlerinde yer almaktadırlar. Yerel yönetim sistemlerinin etkili olarak uygulandığı ülkelerde, yerel yönetimler ile merkezi yönetimlerin ilişkileri, verimli olarak düzenlenerek yerel halkın, merkezi yönetime olan bağımlılığı da azaltılabilmektedir. Yerel yönetim birimleri; yerel halk ile daha kolay, etkin ve verimli iletişim kurabilmektedirler. Bu nedenle yerel halka yapılan hizmetlerin sunumu da daha etkin ve daha verimli olabilmektedir.

Yerel yönetimler, günümüzde özgür ve demokratik toplum oluşumunda önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır (Parlak, 2002: 45). Bu etkisi nedeniyle demokratik ülkelerde yerel yönetim kuruluşlarına daha çok önem verildiği görülmektedir.

Yerel yönetimler, kamu yönetiminin önemli bir unsurunu oluşturmakla birlikte, ülkelerdeki yerel yönetimlerin gücü ve etkinliğinin, söz konusu ülkedeki demokrasi seviyesiyle de yakın ilişki içinde olduğu söylenebilmektedir (Argun, 2009: 50). Yerel yönetimlerin ürettikleri ve sundukları hizmetlerinde başarılı olmaları, merkezi yönetim açısından da bir başarı göstergesi olarak kabul edilebilmektedir. Çünkü ülke genelinde verilen hizmetlerin ve işleyişin genel olarak sorumlusu merkezi yönetimdir.

Kamu yönetiminin yerel alandaki örgütlenmesi belediyelerdir. Belediyelerin varlık sebebi de yerel alanda yaşayan halka hizmet sunmaktır. Halka sunulacak hizmetler kentsel gelişimi de etkilemektedir. Gelişimini sağlıklı şekilde sürdüremeyen kentlerde, kent halkının ihtiyaçları da sağlıklı olarak karşılanamamaktadır. Kentin gelişimi ve kent halkının ihtiyaçlarının karşılanması konusunda belediyelerin önemi ve fonksiyonu daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır.

Tezin birinci bölümünde çalışma hakkında genel bilgiler verilmektedir. İkinci bölümde ise yerel yönetim konularında kavramsal ve kuramsal çerçeve bilgileri sunulmakta, Türkiye'deki yerel yönetim birimleri olan il özel idaresi, belediyeler ve köyler hakkında bilgiler verilmektedir.

Üçüncü bölümde büyükşehir belediyeleri ve metropoliten konuları hakkında bilgiler verilmekte, bazı ülkeler ve şehirlerdeki metropoliten yönetimlere değinilmektedir. Türkiye'deki büyükşehir belediyesi ile mevzuatta tüzel kişiliği olmadığı için tam olarak yerinden yönetim birimi şeklinde adı geçmeyen mahalleler de incelenmektedir.

Dördüncü bölümde Balıkesir İlinin; tarihi, coğrafi ve demografik durumu, sosyo-ekonomik durumu, gelişmişlik verileri, göç hareketleri, idari ve siyasi durumu, 6360 sayılı Yasa öncesi ve sonrasında idari ve siyasi olarak yaşanan değişimlere değinilmiş, TÜİK ve diğer kamu kuruluşları ile çevrimiçi kaynaklardan derlenen istatistikî veriler incelenmiştir.

Tezin beşinci bölümünde ise 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi statüsü kazanan Balıkesir İlinde; sınırların genişlemesi, planlamaların merkezileşmesi, verimlilik ve ulaşım konuları, tüzel kişilikleri kaldırılan yerleşim birimleri ile mahalli idare birlikleri ve belediyeler arasındaki koordinasyon gibi konularda hipotezler geliştirilip test edilmiştir. 6360 sayılı Yasadan sonra Balıkesir İlinde yerel kamu hizmetlerinin sunumunda meydana gelen değişimlerin belirlenebilmesi amacıyla Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ile 20 ilçe belediyesinin; belediye başkanı, başkan yardımcıları ve başkan vekilleriyle örneği Ek: 1’de yer alan anket formu ile alan çalışması yapılmış ve sonuçları değerlendirilmiştir.

1. ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR

6360 sayılı Yasayla Balıkesir İlinin de aralarında bulunduğu 14 ile büyükşehir belediyesi statüsü verilmiş, ülkemizde bulunan 16 büyükşehir belediyesi sayısı 30'a çıkarılmıştır. Büyükşehir belediyesi olan tüm illerin; belde belediyeleri ve köylerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür.

6360 sayılı Yasayla daha önceden İstanbul ve Kocaeli İllerinde uygulanan düzenlemede olduğu gibi büyükşehir belediyesi sınırları il mülkî sınırları olmuştur. Merkezi idarenin hizmet birimi olan il özel idaresi kaldırılarak belediyelerin mücavir alanları da kapsayan görevlerine ilave olarak büyükşehir belediyesine tüm il sınırlarına kadar, büyükşehir ilçe belediyelerine de tüm ilçe sınırlarına kadar hizmet götürme sorumluluğu eklenmiştir.

Mahalleye dönüştürülen köyler başta olmak üzere il mülki sınırları içerisinde oy kullanma hakkı olan herkese, büyükşehir belediye başkanı, ilçe belediye başkanı ve ilçe belediyesi meclis üyelerini seçme hakkı verilmiştir. Böylelikle yerel halkın belediyelerden hizmet beklentisi doğmuştur.

1.1. Amaç

“6360 sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” konulu çalışmanın amacı; 6360 sayılı Yasanın Balıkesir İlinde kamu hizmetlerinin sunumuna olan etkilerinin incelenmesidir.

6360 sayılı Yasa ile il, ilçe yaşayan vatandaşlar ile köylerde yaşayan vatandaşlara sunulan hizmetlerin sunucuları ile sunum merkezleri; vatandaşların hizmetlerden faydalanma ve yönetime katılım durumları farklılaşmıştır. Belediyelerin mevcut gelirleri değişmiş, hizmeti sunacak şahıslar seçilmişlerin kontrolüne girmiştir. Belediye hizmet sınırlarının değişmesi, köy ve belde gibi kamu tüzel kişiliklerinin kalkması, yerelde yeni merkezi hizmet birimlerinin teşkil edilmesi gibi durumlar değişmiştir. Bu değişimlerin ilçelere, belediye yöneticilerine ve vatandaşa yansımalarını araştırmak, ortaya yeni çıkan sorunları belirlemek ve çözüm stratejilerine yardımcı olmak bu tezin esas amacıdır.

Yerinden yönetimler konusunda halkın ve idarecilerin bilinçlenmesine katkı sağlamak, il ölçeğinde yapılan değerlendirmeler ile ortaya çıkarılan düşünce ve sonuçlarla yeni yapılabilecek uygulamalarda siyasi iradelere ve yöneticilere fayda sağlanabilmesi çalışmanın beklenen yararlarındandır.

1.2. Hipotez

“6360 sayılı Yasayla yeni büyükşehir belediyelerinin kurulması ve mevcut büyükşehir belediyelerinin de idari ve hizmet sınırlarının il ve ilçe sınırlarına genişletilmesinin olumlu yönetsel gelişme olduğu” çalışmamızın asıl hipotezidir. Çalışmamızla amaçlanan analizleri yapabilmek için sınanan alt hipotezler şunlardır:

HİPOTEZ 1: “Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin, kaliteli ve verimli hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir.”

HİPOTEZ 2: “Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesiyle, planlamaların yöresel değil, il çapında düşünüleceği için; imar ve altyapı planlamalarında bütünlük sağlamıştır.”

HİPOTEZ 3: “6360 sayılı Yasayla toplu taşıma yetkilerinin büyükşehir belediyesine geçmesiyle ulaşım planlamasında bütünlük sağlanarak, ucuz ve sürekli ulaşım olanağı getirilmiştir.”

HİPOTEZ 4: “Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediye ile aynı nitelikte hizmet üreten tüzel kişilikler ve birliklerin kaldırılması personel ve kaynak tasarrufu ile yönetim bütünlüğü açısından olumlu olmuştur.”

HİPOTEZ 5: “Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyeler arasında koordinasyon ve hemşerilik bilincine sahip çıkma anlayışı artmıştır.” hipotezleridir.

1.3. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme türü tercih edilmiştir. Bunun tercih edilmesindeki sebep ise zengin bir bilgiye sahip olduğu düşünülen durumlar hakkında detaylı araştırma olanağı bulunmasıdır.

Araştırmanın evreni, 6360 sayılı Yasa ile yeni büyükşehir belediyesi statüsü kazanan ve Yasayla yönetim yapıları değişen eski büyükşehir belediyeleri olmak üzere Türkiye’de bulunan 30 İl’den oluşmaktadır. Araştırmamızın örneklemini Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ile Balıkesir’de bulunan 20 ilçe belediyesinde görevli belediye başkanı, belediye başkan yardımcısı ve belediye başkan vekilinden oluşmuştur.

Tezin alan araştırmasının yapılması için 9’u demografik soru ile 45’i araştırma sorusu olmak üzere toplam 54 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Araştırma soruları 3 seçenekli Likert tipi anket olarak hazırlanmıştır. Anket formu örneği Ek: 1’de bulunmaktadır.

1.4. Kaynak Özetleri

Tez çalışmaları devam ederken literatür taraması yapılmış ancak 6360 sayılı Yasayla ilgili tamamlanmış ve erişilebilir herhangi bir teze rastlanılmamıştır. Konumuzun kavramsal çerçevesiyle ilgili olarak literatürde yer alan yerel yönetim konusunu inceleyen başlıca çalışmalar şunlardır:

Karaaslan (2005) “Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Denetimi” adlı doktora tezi çalışmasında yerel yönetimler ile yerel yönetimlerin denetimleri ele alınmaktadır.

Argun (2009) “Yerel Yönetimlerde Kurumsal Güvenin Algılanması: Bir Alan Araştırması” adlı yüksek lisans tez çalışmasında yerel yönetimler ve yerel yönetimlerde kurumsal güven konuları anlatılmakta ve 185 örnekleme alan araştırması yapılmaktadır.

Cevher (2010) “Türkiye’de Yerel Yönetim Yazını, 1992 – 2007 Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi Üzerine Bir İnceleme” adlı yüksek lisans tez çalışmasında yerel yönetim kavramı ile Türk yerel yönetim birimlerinin tarihsel gelişim süreçleri ve Türk yerel yönetim yazını hakkında bilgiler verilmektedir.

Semiz (2011), “Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Merkezi Yönetim İle Yerel Yönetimler Arasındaki İşbirliği Sorununa Yönelik Nitel Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tez çalışmasında yerel yönetimlerde işbirliği konuları anlatılmakta ve 12 örnekleme alan araştırması yapılmaktadır.

Tiribolulu (2011), “Yerel Yönetimlerin İktisadi Açıdan Değerlendirilmesi ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında yerel yönetimlerin idari yapıları ile mali yapıları anlatılmaktadır.

Yıldız (2014) “AB ve Türkiye’de Kültürel Çeşitlilik ve Yerel Yönetimler” adlı yüksek lisans tez çalışması incelenmiştir. Çalışmada; genel olarak yerel yönetimler, yerel yönetimlerde özerklik, mali özerklik, yerindelik, subsidiarite ve yerel özerklik şartları gibi kavramlar ile kültürel çeşitlilik konusu ele alınmaktadır.

Okcu vd. (2016), yerel yönetim konuları ile ilgili (TÜBİTAK Raporu) çalışmada; yerel yönetimler konuları ulusal ve uluslararası düzeyde anlatılmakta, yerel yönetimlerde karşılaşılan sorunlara değinilmekte, 6360 sayılı Yasa ve uygulanması konularında çalışmalar yapılmakta, alan araştırmasında 7000 örnekleme anket ve 63 örnekleme görüşme ve karşılaştırmalı analizleri yapılmaktadır.

6360 sayılı Yasa ile ilgili Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Büyükşehir Belediyeleri Özel Sayısında çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmalardan; Adıgüzel (2014) “Hatay Büyükşehir Belediyesi,” Atabeyoğlu (2014) “Büyükşehir Olma Sürecinde Bir Kent: Ordu,” Genç (2014) “6360 Sayılı Yasa ve Aydın’a Etkileri,” Karasu (2014) “Şanlıurfa’da Kentsel Gelişme ve 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası” konulu makaleler incelenmiştir.

Bu tezin, yapılan diğer çalışmalardan farklılık taşıyan yönleri, konuyla alakalı olarak Balıkesir özelinde yapılmış olan ilk çalışma olması, alan araştırmasında örneklemelerin belediye başkanları, belediye başkan yardımcıları ve belediye başkan vekilleri gibi sadece yöneticilerden oluşması, yerel yönetimler konusu ile özellikle büyükşehir belediyeleri konusunun literatürde bulunan kaynaklarla irdelenmesi ve anket sonuçlarının diğer kaynaklarla kıyaslanmasıdır.

1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar

Zaman ve kaynak kısıtlılıkları nedeniyle araştırma Balıkesir İli ile sınırlı tutulmuştur. Hazırlıkların yapılması ile anket ve görüşmelerin organize edilmesi aşamalarında görüşme yapılacak kişilerden randevu talep edilmiştir. Plâna uygun şekilde görüşmeler gerçekleştirilerek araştırmanın tamamlanması sağlanmıştır.

Anketlerin uygulama aşamasında yüzyüze anket yapılmaya çalışılmıştır. Anket uygulanacak şahısların yönetim ve siyasi faaliyetlerinin yoğun olması, zamanlarının kısıtlı olması nedeniyle tüm şahıslarla yüzyüze anket yapılamamış, bazılarına e mail veya belgegeçer ile anket formu gönderilmiş, bazılarına ise anket formu bırakılarak anketin tamamlanması sağlanmıştır.

Alan araştırmasına başlanırken Balıkesir’de görev yapan 21 belediye başkanı, 3 belediye başkan vekili ve 36 belediye başkan yardımcısı olmak üzere 60 anket yapılması hedeflenmiştir. 1 belediye başkanı, 3 belediye başkan yardımcısı ve 1 belediye başkan vekili ile anket yapılamamış olup 55 anket tamamlanmıştır. Hedeflenen ve tamamlanan anket durum çizelgesi Ek: 2’de bulunmaktadır. Anket çalışmaları 2015 yılı Ekim ve Kasım aylarında yapılmıştır. Yüzyüze yapılan her bir anket ortalama 15-45 dakika arasında sürmüştür.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde teze ilgili olarak kamu hizmetlerinde idari yapılanma, merkezi ve yerel yönetimler, yerel yönetimlerin tarihsel gelişimi, türleri, siyasi ve idari yerinden yönetimler, il özel idaresi, belediye ve köy ile Türkiye’de yerel yönetimler kavramları ele alınmıştır.

2.1. Kamu Hizmetlerinde İdari Yapılanma

Genel olarak idare; belli bir amacın gerçekleştirilmesi için bireylerin işbirliği yapmaları ve teşkilatlanmaları şeklinde tanımlanmaktadır. İdare, bu teşkilatın işlemlerini sağlayacak tüm idari faaliyetleri, kaynakların birleştirilmesini, eşgüdümün sağlanmasını, uygulanacak yöntemleri ve kontrolü de içermektedir. Bu anlamıyla idare evrensel bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geniş çerçevede kamu idaresi ise kamu kuvvetinin teşkilatlanmasını ve işleyişini tanımlamaktadır. Bu tanım her türlü kamu görevini kapsamaktadır. Organik anlam olarak ise yasama ile yargı organları haricinde kalan, hükümet üyelerinin de bulunduğu devlet tüzel kişiliğini oluşturan merkezi idare ile belirli yörelerde yaşayanların yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan yerel yönetimler ile belirli kamu hizmetlerini yürütmek için kurulmuş diğer kamu tüzel kişiliklerinden oluşmaktadır. İşlevsel anlamı olarak idare ise yasama ve yargı görevleri ile devletin üst düzey yönetimini de ilgilendiren siyasal nitelikli yürütme işlevi dışında kalan tüm devlet faaliyetleridir. İdare işlevinin konusunu, toplumun günlük ve ortak ihtiyaçlarını karşılayarak normal yaşantısını sürdürebilmeleri için yürütülen tüm kamusal faaliyetler oluşturmaktadır (Yıldırım, 2014: 5; Eryılmaz, 2002).

Devlet yapılanması olan toplumlarda, ülke sınırları içerisinde yaşayan insanların oluşturduğu çeşitli yerleşim birimleri bulunmaktadır. Yerleşim birimlerinin sınıflandırılmasında ise en önemli göstergelerden biri de nüfustur. Nüfus faktöründen dolayı yerleşim birimlerinin bazıları köy gibi az nüfuslu yerleşim yeri şeklindeken bazıları da milyonlarla ifade edilen nüfusuyla şehirler veya büyükşehirler şeklinde oluşmuştur. Devletin rolü ve görevi ise bu noktada ulusal sınırlarının içinde yaşayan vatandaşlarının ortak ihtiyaçlarını karşılayarak genel çıkarlarını gözetmek, korumak ve halkını temsil etmektir.

İdari yapılanma açısından bakıldığında ise devlet bu sorumluluklarını merkezi idare tarafından yerine getirmektedir. Merkezi idare; ilke olarak devletin ulusal sınırları içinde yaşayan vatandaşlarının gereksinimlerini karşılamaya yönelik görevleri amaç edinmişken; yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamayı görev ve sorumluluk edinmişlerdir (Nadaroğlu, 2001: 15). Yerel yönetimlerin, merkezi yönetim anlayışının daha baskın olduğu üniter devlet yapılanmalarında daha az esneklik ile oluşturmaktadır. Federal yapıdaki devletlerde ise karar alma seçeneklerinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Çağdaş devletin amacı, kamu hizmetlerini insan onuruna yakışır şekilde sunmaktır. Kamu hizmeti, devletin ya da kamu tüzel kişiliklerinin ya da yönetim veya denetimi altında bulunan kuruluşların, toplumun ortak ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yürüttüğü düzenli ve sürekli faaliyetlerdir (Aytaç, 2007: 5). Devletler, tarihsel süreç içerisinde temel görevlerinden olan kamu yönetimi sorumluluğunu, kamusal nitelikli hizmetlerin görülme şekline ve devletlerin yapısına göre değişen yönetim politikasına bağlı olarak merkezden yönetim ve yerinden yönetim olarak en az iki şekilde paylaştırılmıştır (Yavuz vd. 1973: 535).

Merkezden yönetim; yasama, yürütme ve yargı görevlerine ilişkin tüm görev ve yetkilerin merkezi bir otoritede toplanması, yerel olarak veya ülke düzeyinde tüm kamusal görev ve hizmetlerin devletin tüzel kişiliğinde toplanıp merkezde veya merkeze dâhil olan örgütler tarafından gerçekleştirilmesidir (Akın, 1997: 112). Kamu hizmetlerinin tek merkezden yürütülmesi anlayışı, üniter devlet anlayışından gelmektedir. Yasama, yürütme ve yargı ilkelerinin merkezden yürütülmesi ve bütünlük göstermesi bu yapı içerisinde esastır. Federal yapıdaki devletlerin (ABD, Almanya vb.) her eyaletinde bu ilkelerin farklı uygulamaları bulunabilmektedir. Eyaletlerin kendi yaptırım düzenlerini kurmalarına olanak tanınabilmektedir. Üniter devlet yapısındaki oluşumlarda ise bu yapılanma görülmemektedir. Diğer yönetim biçiminde ise kamu hizmetleri, merkezî yönetimin hiyerarşisinin dışında bulunan, ayrı tüzel kişilikleri ve mal varlıkları bulunan kamu tüzel kişileri tarafından yerine getirilmektedir. Hizmetler çeşitli merkezler arasında paylaşılarak ayrı idarelerce yürütülmesi ilkesine dayanmaktadır. Bu tür yönetim şekline de “yerinden yönetim (adem-i merkeziyet) sistemi” adı verilmektedir (Gökçe ve Bayrakçı, 2002: 1–2).

Yerinden yönetim, Fransız idare hukukuyla birlikte görülmeye başlanan bir kavram olup; kamuya ait otorite, plânlama, yönetim ve karar verme gibi işlevlerin merkezi yönetimden taşra teşkilatlarına ve yerel yönetimlere farklı seviyelerde devri olarak tanımlanmaktadır (Mutlu, 2006: 32). Yerel yönetimler “adem-i merkeziyet” (decentralization) olarak da bilinmektedir. Yerel yönetimler, kamu hizmetlerinin tüm vatandaşlara ulaşmasını sağlamak amacıyla merkezi yönetimin yerel birimlere verdiği görev ve sorumluluklarla oluşmaktadır.

Yerinden yönetim sisteminin savunulmasındaki temel düşünce; demokratik bir devlet yapısı içinde yerel yönetimlerin, demokrasinin faziletlerinden yararlanılarak etkin hizmet üretmedeki başarı ve üstünlüğü olmaktadır (Çoker, 1993: 7). Bu etkinlik ülkenin demokratik gelişmişlik düzeyi ile de yakından ilgilidir. Yüksek demokratik gelişmişlik düzeyi bu bağlamda etkin bir yerel yönetim anlayışının uygulanmasına katkıda bulunur.

2.2. Merkezi Yönetimler

Merkezi yönetim, toplumların ortak paydada yer alan ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için düzenlenen yönetim sistemi olarak da ifade edilebilir. Bu açıdan bakıldığında devlet, yasama ve yürütme yetkileriyle ulusal sınırları içindeki halkın tümüne kamu hizmetleri sunan bir kuruluştur. Devlet; ülkenin her yerinde olan hiyerarşik düzen içinde kurulmuş ve işleyen merkezi idare aracılığıyla hizmetleri sunmaktadır (Öncel, 1998: 6). Bu hiyerarşik düzen, demokratik devletlerde anayasa ile belirlenen görev ve sorumluluklar çerçevesinde gerçekleşir.

Merkezi yönetim, siyasi ve idari olmak üzere iki bölüm olarak ele alınabilmektedir. Siyasi olarak bakıldığında; merkezi yönetimin etkisi bölünmemekte, kamu hizmeti ve kamu gücü olarak tek elde toplanmaktadır. İdari olarak bakıldığında merkezi yönetim; kamu egemenliği merkeziyetçiliğini öngörmektedir. Kamu politikaların ve kamu kararlarının alınması ve uygulamasında öncelik merkez organlarında bulunmaktadır (Meriç ve Sakal, 2001: 10). Yerel yönetimler, merkezi yönetimce öngörülen sınırlar içerisinde kendine uygulama alanı bulmaktadırlar. Yerel yönetimler, devlet biçimlerinin ayrılmaz bir unsuru olmalarına rağmen, merkezden yönetimin egemenlik alanına ilişkin hiçbir yetkileri bulunmamaktadır.

Her devlette var olan; yasama, yürütme ve yargı yetkileri, merkezi bir otoritede toplanmaktadır. Yönetim sistemlerinde işler merkezden yönetilirse merkeziyetçi bir sistemin var olduğu anlaşılabilmektedir. Yerel veya ülke düzeyinde tüm kamu hizmetleri devletin tüzel kişiliğinde toplanarak merkez veya merkez hiyerarşisine dâhil örgütlerce gerçekleştirilmektedir (Nadaroğlu, 2001: 10). Dünya ülkelerinde merkezden yönetim tek başına uygulanamamaktadır. Yerinden yönetim ilkesi ile birlikte ya da yetki genişliği ilkesine göre uygulanabilmektedir.

Ülkemiz; tarihsel süreç içerisinde, kuruluş ve varoluş koşulları gereği her zaman merkezden yönetime ağırlık vermiştir (Karakılçık ve Özcan, 2005: 12-13). Ancak merkezden yönetimin de bürokrasiyi ve kırtasiyeciliği artırması, hizmetlerin yerel ihtiyaçlara göre yürütülememesi, demokratik kurallara uygun olmaması gibi sakıncaları da bulunabilmektedir (Günday, 2004: 59-60). İşte bu sakıncaların önüne geçmek amacıyla ülkemizde yerinden yönetim sistemi de merkezden yönetim sistemi ile birlikte uygulanmaktadır. Ülkemizde kamu hizmetleri, değişik yönetim birimleri arasında paylaşılarak ifa ve icra edilmektedir (Pirler, 1993: 49).

2.3. Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler, yerel halka kamu hizmeti sunarak ihtiyaçlarını etkin bir şekilde karşılamak için teşkil edilen, yerel halkın kendi seçtiği yöneticilerce yönetilen, idari, siyasal ve toplumsal kurumlar olarak da tanımlanmaktadır. TODAİE Kamu Yönetimi Sözlüğü'nde ise yerel yönetim; “merkezî yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak gereksinmelerini karşılamak için oluşturulan, karar mercilerini halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi ve bir kamusal örgütlenme” şeklinde ifade edilmiştir (Semiz, 2011: 5). Yerel yönetimler; coğrafi bir alanda yaşayan yerel halkın, kendilerini en çok ilgilendiren konularda hizmet üretmek için kurulan, karar organları yerel halkça seçilerek göreve gelen, yasayla belirlenen görev ve yetkilere, özel gelire, bütçeye ve personele sahip, merkezi yönetimle olan ilişkilerinde yönetsel özerklikten yararlanan kamu tüzel kişilikleridir. Yerel yönetimler; demokratik değerlerle birlikte üstlendikleri kamu hizmetlerinin yürütülmesinde, merkezi yönetime göre etkililik ve verimliliği daha yüksek olan kuruluşlardır (Berk, 2003: 48).

Yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaçlarını gidermek, ekonomik, kültürel ve refaha yönelik hizmetleri yerel düzeyde yerine getirmek için oluşturulmuşlardır. Hukuk düzeni içinde kurulan ve hizmetlerini kanunlarca kendisine verilen yetkilerle kendi sorumluluğunda yerine getiren, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini kabul edip işleyişinde bu ilkeleri hayata geçiren, karar organları yerel halkça seçilen, yerel özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir (Yıldırım, 1993:3).

Yerel yönetimler, yerel halkın kamusal mal ve hizmetlerden yararlanmalarını sağlamak, hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini artırmaktadırlar. Yerel halka en yakın hizmet birimi olan yerel yönetim kuruluşları, yerel halkın ihtiyaçlarını bilebilmekte, istekleri gerçekleştirmek için kaynakları en verimli şekilde kullanabilmektedirler. Böylelikle kaynak kullanımında israf önlenilmekte ve ekonomiklik sağlanmakta, daha az kaynak ile daha çok hizmet üretme imkânı elde edilebilmektedir (Tekeli, 1983: 3).

Özerk yerel yönetimlerin diğer yerel yönetim birimlerinden farkı; karar organlarının bürokratlar yerine demokratik anlayışa uygun şekilde yerel halka ve halkın temsilcilerine verilmesidir (Yalçındağ, 1993: 52). Yerel yönetimler, başka bir organın onayına tabi olmaksızın, durumun gerektirdiği işlemleri yapabilmeli ve merkezi idareye karşı tam bir özerklik içinde bulunmalıdır. İcrai karar alınmasından önce veya sonra herhangi bir idari makam ya da merciden izin alınmasına, incelenmesine ve onayına gerek kalmaksızın icrai sonuç oluşturabilmelidirler (Kalabalık, 2005: 260). İzin ya da onay makamlarının icrai işlemlerin tamamlanması ve yürürlüğe girmesi aşamasına etkisi ya da katkısı olmayacağından, tesis edilen işlemler vasıtasıyla yapılan icraatların sorumlusu yine seçilen organlar olacaktır. Bu sebeple seçmenler tercihlerini yaparlarken daha isabetli tercih yapma ve seçimle iş başına getirdiği temsilcilerin yapmış olduğu faaliyetleri daha yakından takip ederek yerel seçimlerle denetleme olanağı bulabilmektedirler (Karaaslan, 2007: 154). Yerel yönetimlerin karar ve yürütme organları ile seçmenler, tercihlerini daha dikkatle yapmak durumunda kalacaklardır.

Yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaç duyduğu sosyal, kültürel ve benzeri tüm hizmetlerin belirlenerek sıraya konulması ile ilgili olarak merkezi yönetimden daha isabetli kararlar alabilmektedirler. İsalet derecesinin yüksek olabilmesinin sebebi, hem yerel halka olan kültürel yakınlıktan hem de seçim sürecinin bunu

açıkça ortaya koymasından kaynaklanmaktadır. Yerel yönetimlerin yetkileri; yer, konu, sebep ve biçim bakımlarından sınırlandırılmışlardır. Bu kuruluşlar; ancak kuruldukları coğrafi sınırlar içinde, kuruldukları amaç çerçevesinde görev yapabilirler (Kaymak ve Kaya, 2004: 31).

Yerel yönetim anlayışı; değişik coğrafi alanlarda, farklı yerel ihtiyaçların karşılanarak hizmetlerin sunumu ve sorunların çözümü için yerel özerkliği olan, yöneticileri seçimle iş başına gelen, yerel halkın karar almaya katılım ve denetiminin öngörüldüğü, yerel örgütsel bir yapıyı içeren yönetim biçimidir. Yerel yönetim birimi ise yerel özerklik anlayışıyla çalışan örgütlenmiş yapıyı ifade etmektedir (Tiribolulu, 2011: 5).

Belediyeler, kamu yönetiminin yerel coğrafi alandaki örgütlenmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu yönetimleri de; toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamak için örgütlenen, toplumun ortak kaynaklarını kullanarak hizmet üreten ve sunan kurumlardır. Bu nedenle belediyelerin varlık gayesi hemşerilerine hizmet etmektir. Fakat hemşerilerine yapılacak hizmetler kentsel gelişimi de içine almaktadır. Sağlıklı gelişemeyen kentlerde, kent halkının ihtiyaçlarının karşılanması da sağlıklı olamamaktadır. Bu nedenle belediyeler, kentin gelişimini ve kent halkının günlük ihtiyaçlarını karşılayarak, gelecekteki olası ihtiyaçlarını planlamak durumundadırlar (Pendik Belediyesi, 2008: 8).

Yerel yönetim birimlerinin ortaya çıkış nedenleri ve amaçları dünyanın bütün ülkelerinde aynı olmasına rağmen, uygulama biçimleri ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Dünyada uygulanan yerel yönetim sistemleri üç gruba ayrılabilir. Birinci grup ülkeler, yerel yönetimlere ağırlık veren federal devletlerdir. Bu ülkelere ABD, Almanya, Avustralya, Kanada örnek olarak gösterilebilir. İkinci grup ülkeler; yerel yönetimlere ağırlık veren üniter (tekçi) sistemlerin uygulandığı İngiltere ve İskandinav ülkeleri gibi yerel yönetimlerin oldukça özerk bir statüye sahip olduğu ülkelerdir. Üçüncü grup ülkeler; Fransa ve Fransa'nın yönetim sisteminden etkilenen Türkiye'nin de aralarında bulunduğu ülkeler olarak görülmektedirler. Bu grup ülkelerde yerel yönetimler, merkezî yönetimin temsilcisi ve onun taşradaki uzantısı durumundadırlar (Gökçe ve Bayrakçı, 2002:7-8).

Yerel yönetimlerin çoğunlukta uygulandığı ülkelerde; merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin aralarındaki ilişki verimli bir şekilde düzenlenebilmekte, yerel halkın merkezi otoriteye bağımlılığı da azaltılmaktadır. Yerel yönetimler halk ile daha kolay, daha etkin ve daha verimli bir iletişim kurma olanağına da sahiptirler. Böylelikle yerel halka yapılan hizmetlerin etkin ve verimli olarak sunulması sağlanmaktadır.

Yerel yönetimlerin asıl varlık nedenleri; demokratik talepler ve gerekçelerdir. Demokrasinin sağlanması, geliştirilmesi ve yerel düzeyde hayat bulması için yerel yönetimlerin etkili şekilde var olması önemli görülmektedir. Çünkü yerel yönetimlerin organları seçimle iş başına gelmekte ve ayrıca yerel halkın istekleri, kültürel talepleri doğrultusunda çalıştıkları için halkın yönetime katılımı da gerçekleşmiş olmaktadır (Yıldız, 2014: 12).

Yerel yönetimlerin, günümüzde özgür ve demokratik toplumun yetiştirilmesinde büyük öneme haiz olduğu bilinmektedir (Parlak, 2002: 45). Bu sebeple demokrasinin çoğunlukta yaşandığı ülkelerde yerel yönetimler çok daha önemli görülmektedir. Yerel yönetimler, kamu yönetiminde çok önemli bir unsuru teşkil etmekle birlikte, ülkelerdeki yerel yönetimlerin kuvveti ve etkinliğinin, o ülkenin demokrasi seviyesiyle yakın ilişki içinde olduğu değerlendirilmektedir (Argun, 2009: 50). Yerel yönetimlerin, ülkenin demokrasi kültürüne de katkı yaptığını söylemek mümkündür. Vatandaşların toplumla doğrudan ilişki kurdukları, etkileşimde bulundukları, ihtiyaçlarını ve kazançlarını karşıladıkları yerlerdir. Toplumsal bilinç, öncelikle buralarda gelişmeye başlamaktadır. Yerel yönetimler, demokrasinin tabandan tavana doğru yayılması işlevini görür (Zengin, 2000: 4-5).

Yerel yönetimler, vatandaşların demokratik ilkelere alışmalarını ve demokratik davranışlara sahip olmalarını sağlamaktadır. Bir bakımdan demokratik terbiye kuruluşları olarak da görülebilmektedir. Yerel halk, yerel konuları olgun bir şekilde tartışmayı ve birbirlerinin görüşlerine saygı duymayı öğrenebilmektedir. Eğer yerel yönetimler düzeyinde başarı sağlanırsa demokrasinin ülke düzeyinde de köklü bir şekilde yerleşebileceği beklenmektedir (Tortop, 1992: 3). Yerel yönetimleri bir ülkede demokrasinin gelişmesinde ve yaşamasında önemli etkileri olan yönetim birimleri olarak da ifade etmek mümkündür (Cevher, 2010: 10).

2.3.1. Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi

Yerel yönetimler, devletlerin organik parçalarındandır. Bu parçanın ayırt edici özelliği belirleyen parça olmayıp belirlenen parça durumunda bulunmasıdır (Meriç ve Sakal, 2001: 55). Bu nedenle devletin benimsediği ekonomik ve siyasi anlayış, yerel yönetimler üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Dünyada 20. yüzyıl dönemler itibarıyla farklı ekonomik ve siyasi anlayışa sahne olmuştur. 20. yüzyıl, kapitalist ve sosyalist gibi farklı ekonomik sistemlerin bir arada bulunduğu bir sürece ve son çeyreğinde ise sosyalist sistemin çöküşüne tanıklık etmiştir.

20. yüzyılın ilk yarısında yaşanan dünya savaşları ve 1929 dünya ekonomik bunalımı, devletlerin 19. yüzyıldan farklı olarak ekonomik ve toplumsal yapıya müdahale etme anlayışını yerleştirmiştir. 1929 ekonomik bunalımına çözüm olarak benimsenen Keynesyen iktisat politikası, devlet müdahalesini öngörmüştür. Talep yetersizliğinden kaynaklı olduğu açıklanan 1929 ekonomik bunalımına çözüm olarak Keynesyen düşünce; devletin talebi yaratacak politikalar üretmesini önermiştir. Devletin tam istihdamı sağlayacak önlemlerle birlikte; eğitim, çevre sorunları, konut yapımı, işsizlik gibi alanlarda sorumluluk alması gerektiği belirtilmiştir (Ölmezoğulları, 1999: 87-88). Ekonomik bunalımdan kurtulmak için devlet müdahalesi artan bir biçimde, birçok alanda kendini göstermiştir. Bu gelişim sürecinde, kapitalist ülkelerde “Refah Devleti” anlayışının uygulanma olanağı bulunurken gelişmekte olan ülkelerin ise devlet merkezli kalkınma stratejisinin benimsenmiş olduğu görülmektedir.

Bu dönemde yerel yönetimler, merkezi yönetimin bir uzantısı ve yerel hizmetleri gören kuruluşlar olmuştur. Hizmetler bu iki dizge arasında paylaşılmıştır (Ersöz, 2000: 140). Refah Devleti açısından kentler önemli mekânlar olmuşlardır. Refah devletini tanımlayan eğitim, sağlık, konut ve benzeri hizmetlerin büyük bir bölümü kent mekânında yerine getirilmektedir. Bu çerçevede kent önemli bir konumda bulunmaktadır. Yerel Yönetimler de söz konusu hizmetleri sağlayan kurumlar olarak ön plana çıkmıştır. Yerel yönetimler bu çerçevede yerel hizmetleri sağlamada önemli rol üstlenmişlerdir. Gelişmiş ülkelerde Keynesyen refah devleti hâkimken, gelişmekte olan ülkelerde ithal ikameci gelişme stratejisi hâkim olmuştur. Bu çerçevede dönemin belirgin özelliği devletin merkezi konumudur (Şengül, 1999: 5-7).

Gelişmiş ülkelerin söz konusu işlevleri yerine getirme sorumluluğunu büyük ölçüde yerel yönetimlere verdiğini, gelişmekte olan ülkelerde ise bu işlevleri merkezi yönetimin uzantılarınca yerine getirildiği ifade edilmektedir. Çağımızda, gelişmiş ve gelişmekte bulunan ülkeler; ekonomik, siyasi, yönetsel ve toplumsal olarak büyük bir değişim ve dönüşüm sürecindedirler. Bazı ihtiyaç ve değerlerin yerel, ülkesel ve ulusal sınırları da aşarak dünya çapına yayılmasını ifade eden küreselleşme kavramı (Mahmutoğlu, 2006: 30), ulusal devlet içinde yerel yönetimlerin, merkezi yönetime göre güçlendirilmesi (DPT, 2001: 10) demek olan yerelleşme kavramıyla birlikte anılmaktadır.

1980'li yıllarla birlikte başlayan yeni kamu yönetimi tartışmaları, kamu kesiminde etkinliğin temellerini piyasa ve işletmecilik yönelimli uygulamalarda bulma arayışında olmuştur. Kamu harcamalarının azaltılmasına dönük eğilimler, ilk başta yerel yönetimler üzerinde odaklanılmasına neden olmuştur. Yerel topluluklara, yerel demokrasiyi somutlaştıracak biçimde yönetime katılma ve etkili bir yönetim gerçekleştirilmesini sağlama bakımından olanaklar yaratılması düşüncesi öne çıkmaktadır.

Yerel yönetimlerle birlikte gündeme gelen yerel özerklik ve mali özerklik ise uygulamada birbirini tamamlayan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Muhtariyet (otonomi) sözcüğünün karşılığı gibi kullanılan özerklik, kurumların kendi öz sorumlulukları altında ve ülke yararları doğrultusunda, kendi hizmetlerini düzenleme hakkını ifade eder. Yerel yönetimler açısından özerklik ise yerel yönetim birimlerinin hedefler belirleme ve kararlar oluşturmada yönetsel ve mali yetkilere sahip kılınmasıdır. Yerel özerklik ilkesi; günümüzde demokratik bir yaşam biçimini benimsemiş olan Avrupa ülkelerinde, geleceğin “Birleşik Avrupa” ülküsünü kurmakta kullanılan bir bağ, ortak bir değer olarak önem kazanmıştır. Bu nedenle Avrupa Konseyi, yerel özerklik kavramını tanımlamak ve açıklığa kavuşturmak için büyük çaba sarf etmektedir. Bu çabalar içinde yerel halkın özgürlüğüne saygı duyulması, yerel yönetimlerin partiler üstü kuruluşlar olarak çalıştırılması, merkez vesayetinin tümüyle kaldırılması ve gerçek bir yerellik bilincinin geliştirilmesi gibi çalışma alanları bulunmaktadır (Keleş, 1992: 14).

Hizmette halka yakınlık ilkesi demek olan yerellik ile ilgili kavramlardan biri olan özerklik; yerelleşmeyi, dağılmayı ve çevreye yayılmayı anlatan bir kavram olarak yerel yönetim olgusuyla özdeş bir nitelik taşıdığı söylenmektedir. Özerk olmak, bağımsız kararlar alabilmek ve bu kararları uygulayabilmek için yeterli miktarda mali kaynağa sahip olmakla yakın ilişki içinde bulunmaktadır (Tiribolulu, 2011: 14). Yönetim sistemi içinde kamusal kararların ve kamu hizmetlerinin bir merkezde toplanmasını değil yönetsel birimler arasında paylaşılmasını anlatmaktadır.

2.3.2. Yerel Yönetimin Türleri

Yerinden yönetim sistemlerinin, siyasi yerinden yönetim (adem-i merkeziyet) ve idari yerinden yönetim (adem-i merkeziyet) olmak üzere genel olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir.

2.3.2.1. Siyasi Yerinden Yönetim

Siyasi yerinden yönetim, daha çok federal devletlerde ortaya çıkan ve ulusal kimliğe sahip olmayan yerel birimlere tanınmış olan özerk ya da yarı özerk statüye dayanan bir yönetim biçimidir. Bu birimler ülkelere göre; eyalet, federe devlet, canton, land, cumhuriyet gibi isimler almaktadırlar.

Siyasi adem-i merkeziyette, federal devleti oluşturan her federe devlet geniş çapta idari, mali ve siyasi özerkliğe sahiptir. Bu küçük federe devletler yasama, yürütme ve belli oranlarda yargı yetkisine de sahiptirler. ABD, Almanya, İsviçre gibi ülkeler, federal devletler (siyasi yerinden yönetim) için verilebilecek en önemli örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır (Keleş, 2000: 85).

2.3.2.2. İdari Yerinden Yönetim

İdarî adem-i merkeziyette ise yerinden yönetim birimlerinin siyasî özerklikleri bulunmamaktadır. Bu kurumlar sadece idarî ve mali özerkliklere sahiptirler. Dolayısıyla, bu sistemde yerinden yönetim birimlerinin yasama ve yargı yetkileri bulunmamaktadır (Keleş, 2000: 85). İdari yerinden yönetim sistemi, fonksiyonel (işlevsel) yerinden yönetim ve coğrafi yerinden yönetim (mahallî idare) olarak da ikiye ayrılabilir.

Fonksiyonel yerinden yönetim, belirli kamu hizmetlerinin, merkezin dışında bulunan ve merkezî yönetimin hiyerarşisine tabi olmayan, ayrı malvarlığı ve tüzelkişiliği bulunan özerk kuruluşlar tarafından yerine getirilmesini ifade etmektedir. Bu kuruluşlar, kendilerine bırakılmış kamu hizmetleriyle ilgili konularda, yürütme ile ilgili her türlü karar alma ve uygulama yetkisine sahiptirler. İdarî, ekonomik, bilimsel, kültürel ve meslekî türde gruplara ayrılabilen bu kuruluşlara Karayolları Genel Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik Kurumu, üniversiteler, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu ve çeşitli odalar ve bunların birlikleri örnek olarak gösterilebilir (Yalçındağ, 1995).

Coğrafi yerinden yönetim sisteminde; bir yörede yaşayanlara, ortak ve yerel nitelikteki ihtiyaçlarını kendi seçtikleri yöneticiler vasıtasıyla daha iyi karşılayabilmek için özerklik tanınması söz konusudur. Bu tür yönetim birimlerinin devlet tüzelkişiliğinden ayrı tüzelkişilikleri ve idarî özerklikleri mevcuttur. Bu yönetim birimleri, halk tarafından doğrudan seçilen karar ve yürütme organlarına sahip oldukları için diğer yerinden yönetim birimlerinden ayrılmaktadır (Keleş, 2000: 21). Bu çerçevede fonksiyonel-coğrafi yerinden yönetim ayrımı, idarî yerinden yönetim türü olarak değerlendirilebilir. Çünkü hem fonksiyonel hem de coğrafi adem-i merkezियette, sadece idarî özerklik söz konusudur (Cevher, 2010: 6).

2.4. Türkiye’de Yerel Yönetimler

Türkiye’de modern anlamda yerel yönetimlerin 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra ortaya çıktığı söylenebilir. Türkiye’de yerinden yönetim anlayışına uygun olarak yer yönünden yerinden yönetim ve hizmet yönünden yerinden yönetim şeklinde bir ayrım bulunmaktadır. Yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları yerel yönetimler olarak ifade edilmektedir.

Anayasanın 123. maddesinde yerel yönetimden ismen bahsedilmiş, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu belirtilmiştir. Anayasa’nın 127. maddesinde yerel yönetimler “il, belediye ve köy halkının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları yasayla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri” şeklinde ifade edilmiştir.

Türkiye’deki yerel yönetim sisteminin üç kademeli olduğu belirtilebilir. Bölgesel yönetim biçimi olarak il özel idaresi yönetimi birinci kademeyi, kentsel yönetim biçimi olarak belediye ikinci kademeyi, kırsal yönetim biçimi olarak köy ise son kademeyi oluşturmaktadır (Güler, 2006: 269). Köy halkının gereksinimlerine köy yönetimleri, şehir (il, ilçe, belde ve mahalleler) halkının gereksinimlerine belediyeler, il mülki sınırları içindeki (şehirlerdeki halkın bazı ihtiyaçları hariç) halkın gereksinimlerine ise il özel idare yönetimleri karşılık vermek durumundadır. Dolayısı ile köy ve belediyelerin kendi sınırları içinde yaşayan halkına karşı hizmet sorumluları varken il özel idare yönetimlerinin ise il sınırları içinde yaşayan tüm halka karşı görevli ve sorumludur (Atcan, 1995: 9).

Türkiye’de nüfusun yüzde 76,8’i şehirlerde (il ve ilçe merkezlerinde) yaşamaktadır (TUİK, 2011). Belediyeler ise yerel yönetimin (komün idaresinin) klasik örneği olup diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de halka en yakın hizmet birimleri olarak varlıklarını sürdürmektedirler (Nadaroğlu, 2001: 51).

1580 sayılı eski Belediye Yasası’nın ilk maddesinde belediyeler “bağlı bulundukları belde halkının ortak, yerel ve uygar gereksinimlerini yerine getirmekle yükümlü tüzel kişilikler” olarak tanımlanmıştır. 5393 sayılı Belediye Yasası’nda ise belediyeler “belde sakinlerinin mahalli nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak ifade edilmiştir. Yerel yönetim birimi olarak belediyeler, yerel nitelikli kamu hizmetlerinin önemli bir kısmını yerine getirmekle görevli yerinden yönetim kuruluşlarıdır.

Belediyeler bir taraftan yerel halkın yerel nitelikli mal ve hizmetlerinin karşılanmasını sağlamakta, diğer taraftan siyasal ve toplumsal katılımın sağlanması neticesinde yerel demokrasinin gelişmesi ve gerçekleşmesine etken birimler olarak görülmektedir.

Türkiye, belediye yönetimini Fransa’nın komün idaresinden esinlenerek geliştirmiştir. Fransa’nın komün idaresi örneği, Türkiye’deki belediye ve köy idarelerini kapsamaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2007: 91). Türkiye’de merkezi idare; hizmetlerin koordinasyon içinde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanabilmesi için mahalli idareler üzerinde, idari vesayet yetkisine sahip bulunmaktadır.

Türkiye’de yerel yönetim birimleri; il özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır. Türkiye’de yerel yönetim birimleri farklı yasalarla düzenlenmiştir. Tezin bu kısmında Türkiye’de yerel yönetim türleri ile tarihsel gelişimleri incelenecektir.

Tablo 2.1. Türkiye’de Yerel Yönetim Türleri ve Sayıları

Yıllar	İl Sayısı	İl Özel İdaresi	İlçe Sayısı	Büyükşehir Belediyesi	İl Belediyesi	Büyükşehir İlçe Belediyesi	İlçe Belediyesi	Toplam Belediye Sayısı	Belde Belediyesi	Mahalle Sayısı	Köy Sayısı
2012	81	81	892	16	65	143	749	2950	1977	14.343	34.434
2013	81	81	892	16	65	143	749	2950	394	14.343	34.283
2014	81	51	919	30	51	519	400	1396	396	31.833	18.329

Kaynak: MİGM ve İçişleri Bakanlığı, Erişim Tarihi: 14.02.2016.

2.4.1. İl Özel İdaresi

Osmanlı İmparatorluğunda, Tanzimat Dönemi’nden sonra, önce Muhassıllık Meclisleri, daha sonra ise Memleket Meclisleri olarak ortaya çıkan mahallî oluşumların, ülkemizdeki ilk yerel yönetim fikrine zemin oluşturduğu bilinmektedir. Böylece halkın idareye fiili iştirakinin sağlanmasına dönük bir gelenek oluşturulmaya başlanmış ve bu uygulamalar mahallî idare yapılarının temelini oluşturmuştur. Muhassıllık ve Memleket Meclislerinin geleneksel temeli 18. yüzyıldan sonra işlevsel hale gelen meşveret meclislerine dayanmaktadır.

İl özel idarelerinin biçimlenmesi bakımından 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesinin belirleyici bir tarihi adımdır. 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ilk olarak Mithat Paşa döneminde Tuna Vilayetinde uygulanmış ve müteakiben 1865 yılından itibaren Osmanlı İmparatorluğu’nun diğer bölgelerinde de uygulanmaya başlanmıştır. Nizamnameyle mahallinde belli işlerden sorumlu olan bir il idaresi oluşturulmuş ve ilde yaşayan halkın bazı mahallî ihtiyaçlara katılımı amaçlanmıştır. Nizamnamenin uygulandığı yerlerin sosyal yapısı da gözetilerek kapsamlı olmayan bazı değişiklikler yapılmıştır. 1864 tarihli nizamnameye bütün Osmanlı İmparatorluğunda uygulanabilecek bir biçim verilerek 1867 yılında Vilayet-i Umumiye Nizamnamesi adıyla tekrar uygulamaya konulmuştur.

1867 tarihli nizamnameden sonra 1871 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayat Nizamnamesi yapılarak vilayet umumi meclisine bazı yetkiler verilmiş, nahiye idarelerinde yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerle daha çok istişari bir yere sahip olan vilayet umumi meclisleri ortaya çıkmış, değişik statü ve süreçleri izleyerek 1913 yılında İdare-i Umumiye-i Vilâyat Yasa-u Muvakkatı ile il özel idarelerinin karar organı durumuna getirilmiştir.

1913 tarihli Yasa, il yönetimini genel ve özel yönetim olarak ikiye ayırmıştır. Vilayetler, hem merkezi idarenin bir parçası hem de hükmi şahsiyeti olan bir mahalli idare olarak kabul edilmiştir. Yasa ile kamu hizmetleri ilk kez merkezi ve yerel yönetim arasında paylaştırılmış; bayındırlık, tarım, ormancılık, ekonomi, ticaret, eğitim, sağlık ve sosyal yardım alanlarını kapsayan yetkiler il özel idarelerine verilmiştir. Ancak il özel idarelerinin mali olarak yetersiz olması nedeniyle görevlerinin birçoğu yasalarla merkezi idareye bırakılmıştır (DDK, 1996: 23-24). İdare-i Umumiye-i Vilâyat Yasa-u Muvakkatinde, 1987 yılında kapsamlı bir değişiklik yapılarak 1913 tarihli bu kanunun adı 3360 sayılı İl Özel İdaresi Yasası olarak değiştirilmiştir. Söz konusu yasa 2005 yılına kadar yürürlükte kalmış, 2005 yılında yerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasası'na bırakmıştır (Can, 2009: 33).

5302 sayılı Yasayla il özel idareleri hizmetlerini valinin adına ve emirleri doğrultusunda yerine getirmek için genel sekreterlik birimi oluşturulmuştur. Düzenlemeyle vali yardımcılarının etkinliklerinin azaldığı söylenebilir (Sobacı, 2005: 44). Yasanın 32. maddesine göre; vali, görev ve yetkilerinden bir kısmını, il özel idaresinin yöneticilik sıfatı bulunan bir görevliye veya kaymakamlara devredebilecektir. Böylece hizmetlerin süratli ve etkin bir şekilde sunulması için yetki devrine olanak verilmiştir (Sobacı, 2005: 43). 5302 sayılı Yasayla il özel idaresinin bütçe hazırlama çalışmalarını ve kabul edilme sürecini basitleştirmiştir. Bütçenin kesinleşmesi için gerekli olan İçişleri Bakanlığının onayı şartını kaldırmış, bütçenin kesinleşmesinde tek söz sahibi il genel meclisi olmuştur (madde 45). Böylece il özel idareleri üzerindeki bu ağır vesayet kaldırılmıştır.

5302 sayılı Yasayla il özel idareleri üzerindeki idarî vesayet hükümlerinin birçoğuna son vermiş ve bu birimlerin özerkliklerini arttırmıştır (Cevher, 2010: 18). 5302 sayılı Yasa, il özel idaresinin teşkilatını da hem genişletmiş hem de esneklemiştir. Buna göre il özel idareleri teşkilatı; genel sekreterlik, malî işler,

sağlık, turizm, imar, insan kaynakları ve hukuk işlerinden oluşmaktadır. Ayrıca ihtiyaç duyulması durumunda bu birimlerin dışında birimlerin oluşturulmasına da olanak sağlanmıştır (madde 35).

6360 sayılı Yasa'nın kabul edilmesinden sonra 30 Mart 2014 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimiyle 30 ilde il özel idaresi teşkilatı kaldırılmış, görev ve yetkileri büyükşehir belediyelerine devredilmiştir. 6360 sayılı Yasa kapsamı dışında bulunan 51 ilde il özel idarelerinin halen görev ve sorumlulukları devam etmektedir. 6360 sayılı Yasa ile merkezi idarenin taşrada yürüttüğü işlerle ilgili olarak büyükşehir belediyesi olan 30 ilde valilik bünyesinde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) kurulmuştur.

Hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini arttırmak, kaynakların yerinde kullanımını sağlamak, hizmetteki aksamalara engel olmak, denetim alanındaki boşluğu doldurmak, rehberlik etmek, afet ve acil yardım hizmetlerini yürütmek YİKOB'un görevleri olarak belirlenmiştir. YİKOB ile büyükşehirlerde, il özel idarelerinin kaldırılması sonucu doğan boşluğun kapatılması ile kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve eşgüdümün sağlanmasının amaçlandığı söylenebilir.

2.4.2. Belediye

Selçuklu ve Osmanlı kent yönetiminde, dini cemaatlerin, vakıfların ve kentin ileri gelenlerinin de etkinliklerinin olduğu bilinmektedir ve çeşitli kentsel hizmetlerin görülmesini aralarında paylaşmışlardır (Ortaylı, 1985: 19-21). Osmanlı Devleti'nin şehir yönetiminde söz sahibi olan en önemli görevliler kadılardır. 1826 yılına kadar kadılar, mahallî, yargısal ve idari görevler ile kentsel hizmetleri, yeniçeriler ile maiyetindeki subaşı, ihtisap ağası ve mimarbaşı gibi görevliler tarafından yapmaktaydılar. II. Mahmut'un 1808 yılında tahta çıkışıyla Osmanlı devlet yönetiminde değişimler yaşanmıştır. 1826 yılında Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra 1826 yılında İhtisâb Nezareti oluşturulmuştur (Kazıcı, 2006: 35-36).

1839 yılında Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra 1840 yılında, hazine gelirlerinin toplanmasında kolaylık sağlamak amacıyla muhassıllık kurumu oluşturularak sancak merkezlerine birer muhassıl görevlendirilmiştir. Muhassıllara yardımcı olmak üzere "Muhassıllık Meclisleri" adında birer kurul oluşturulmuştur.

Bu kurullara halkı temsil edecek birkaç üye seçilerek girmeye başlamıştır. Böylece seçim, tarihimize ilk kez Tanzimatçıların yaptıkları reformlarla girmiştir. Öngörülen seçim yönteminin çok ilkel olmasına ve yaygın bir şekilde uygulanamamasına rağmen oldukça önemli bir gelişme olarak görülmüş, seçim yönteminin toplumun gündemine gelmesi ve yasallaşması büyük önemde kabul edilmiştir (Ortaylı, 1985: 23; Çadırcı, 1993: 7).

Osmanlı Devleti'nde, 16 Ağustos 1854 tarihinde, İstanbul'da "Şehremaneti" adıyla yeni bir idarî birim kurulmuştur. Yerel yönetimleri ilgilendiren hizmetleri görmek üzere kurulan bu teşkilatla İstanbul'da çağdaş bir belediye idaresi kurma girişimi de başlamıştır (Kazıcı, 2006: 38-39; Ortaylı, 1985: 119; Seyitdanlıoğlu, 1995: 86). Yeni düzenleme ile şehremanetine; İstanbul halkının zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak, kaldırım ve yollar yapacak, esnafı denetleyecek, şehrin temizlik işlerine bakacak ve devlet adına toplanacak vergileri tahsil etme görevleri verilmiştir. Şehremaneti'nin "şehir meclisi" adında bir organı da bulunmaktadır. Bu meclis; şehremini, iki yardımcısı ile halk ve esnafın ileri gelenlerinden atanan 12 kişiyle birlikte toplamda 15 görevliden oluşmaktadır (Kazıcı, 2006: 39-40).

Şehremaneti, Meclis-i Vâlâ'ya bağlanmıştır. Teşkilatın başında bulunan şehremini ise Bab-ı Âli tarafından atanmaktadır (Güllüce, 2004: 13). Ancak bu düzenlemeyle Şehremaneti'nin bağımsızlığı sağlanamadığı, merkezî idarenin bir şubesi olarak kurulduğu belirtilebilir (Ortaylı, 1985: 121).

1857 yılında çıkarılan yeni bir nizamname ile İstanbul 14 belediye dairesine ayrılmıştır. Nizamnamede, sadece Beyoğlu ve Galata'yı kapsayan Altıncı Daire'den bahsedilmiş, diğer dairelerin de aşamalı olarak oluşturulacağı belirtilmiştir. 1868 yılında ise diğer daireler de kurulup faaliyete geçmiştir (Kazıcı, 2006: 40). 1868 yılından sonra İstanbul dışında da belediye örgütü kurma girişimlerine başlanmıştır. 1870 yılında İdare-i Umumiye-i Vilâyat Nizamnamesi çıkarılarak vilayet, sancak ve kazalarda birer belediye örgütü kurulması zorunlu kılınmıştır. İlk belediyeler; İstanbul, İzmir gibi liman kentleri ile Tuna, Bağdat, Edirne, Ankara gibi ticaret şehirlerinde kurulmuştur (Akkaya, 1998: 16-17).

1876 tarihli Yasa-i Esasi'nin 112. maddesinde, darsâdet ve taşrada kentlerin seçimle kurulacak belediye meclisleriyle yönetileceği belirtilmiş ve bu konunun bir yasayla düzenleneceği de söylenmiştir (Güllüce, 2004: 13). 1876

Yasa-i Esasi'ye dayanarak 1877 yılında Dersaâdet Belediye Yasası ve Vilâyât Belediye Yasası çıkarılmıştır. 65 maddeden oluşan Dersaâdet Belediye Yasası ile İstanbul 20 mahalleye (daire-i belediye) ayrılmış ve İstanbul'da belediye teşkilatı ayrıntılı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur.

Yasa belediyeye birçok görev vermiştir. Yol, kanalizasyon ve kaldırım yapımı ile tamiri, suyollarının bakımı, defin ve mezarlık hizmetleri, belediye sınırları içerisindeki emlak ve arazilerin kaydedilmesi, şehir haritalarının hazırlanması, zabıta hizmetleri, umuma açık yerlerin denetimi, mezbaha hizmetleri, muhtaç çocukların barındırılması ve bakımı ile esnafların denetimi belediyeye verilen görevlerdendir (Ergin, 1995: 1624-1628). Dersaâdet Belediye Yasası, belediyelerin gelişme sürecinde bir dönüm noktası olarak görülmektedir. Bu yasa ile ilk defa tek dereceli seçim esası getirilmiş, gizli oy ve açık tasnif ilkesi benimsenmiştir. Ancak oy kullanabileceklerin sayısı sınırlı tutulmuştur. Buna göre seçmen olabilmek için; ilgili belediye dairesinde oturmak, yılda belli bir miktar emlak vergisi vermek, Osmanlı vatandaşı olmak, cinayet suçundan mahkum olmamak ve erkek olmak gerekmektedir.

Belediye meclis üyeliğine seçilebilmek için bunlara ek olarak 30 yaşını tamamlamış olmak, bir kişinin hizmetinde bulunmamak, bir yıl hapis ile cezalandırılmamış olmak, ecnebi tabiiyet iddiasında bulunmamak, belediye sınırları içerisinde hakimlik memuriyetinde bulunmamış olmak ve müflis olmamak gibi şartlar gerekmektedir (Eryılmaz, 2002: 11). 1877 yılında çıkarılan ve 67 maddeden oluşan Vilâyât Belediye Yasası'na göre ise her çeşit ve kasabada bir belediye meclisi oluşturulması, büyükşehirlerde ise durumlarına göre alt daireler kurulması, belediye meclisinin bina maliki olan Osmanlı vatandaşları arasından, beldenin nüfusuna göre 6 ile 12 üyeden oluşması öngörülmüştür. Meclis üyelerinin görev süreleri 4 yıl olup belediye meclisi, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile haftada iki kez toplanacağı belirtilmiştir (Ergin, 1995: 1659-1672).

1877 – 1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nın başlaması ve bunun neden olduğu olumsuz koşullar nedeniyle Meclis-i Mebusan'ın süresiz tatil edilmesiyle belediye meclisi seçimleri yapılamamıştır. Hükümet belediye dairelerinin başına birer reis atayarak belediye işlerini yürütmeye çalışmıştır. Belediyecilik; özerkliğe sahip bir yerel yönetim birimi olarak değil, bir bayındırlık ve kent hizmeti olarak görülmeye başlanmıştır (Eryılmaz, 2002: 12).

II. Meşrutiyet ile belediye yönetimleri tekrar gündeme gelmiş, yönetimin ilk icraatı, uzun zamandır yapılamayan belediye seçimleriyle başlamıştır. 1908 yılında ilk belediye seçimleri ile Cemiyet-i Umumiye-i Belediye toplantısı da yapılmıştır. Ancak İttihat ve Terakki Partisi, merkeziyetçi anlayışlarının gereği görülerek belediyelerin özerkliğine son vermiştir. İttihat ve Terakki Partisi yöneticileri, çok uluslu Osman Devleti'nde "adem-i merkeziyet" fikrinin ülkenin parçalanmasına neden olacağını savunmuşlardır. Bu nedenle Prens Sabahattin'in "adem-i merkeziyet" ve "teşebbüs-ü şahsî" esaslarına dayanan yönetim düşüncesi yerine, Ahmet Rıza'nın temsil ettiği "devletçi" ve "bürokratik" idare anlayışı, II. Meşrutiyet'in yönetim anlayışı olmuştur (Eryılmaz, 2002: 13-14; Bozan, 2003: 23). 30 Ocak 1913 tarihinde çıkarılan "Dersaadet Teşkilat-ı Belediyesi Hakkında Yasa-ı Muvakkat" ile İstanbul yönetimi daha merkeziyetçi bir yapı içerisinde toplanmıştır. Bu düzenleme ile İstanbul, tek belediye dairesi, 9 idare şubesinden oluşturulmuştur. Belediyenin organı ise Şehremaneti Meclisinin yerine kurulan Encümen-i Emanet ile seçilecek altışar üyeden oluşan Cemiyet-i Umumiye-i Belediye olmuştur (Kazıcı, 2006: 40).

Cumhuriyet dönemi yerel yönetim yapısı, Osmanlı yerel yönetim sisteminin devamı niteliğindedir. Türkiye Cumhuriyeti'nde yerel yönetimler önemli bir değişim yaşamış olsa da, ilk oluşum yıllarındaki yapısal özelliklerin genellikle korunduğu belirtilebilir (Güllüce, 2004: 13). Osmanlı Devleti'nin geleneksel merkeziyetçi yönetim anlayışı Cumhuriyet döneminde de sürdürülmüş; özerk, güçlü ve demokratik yerel yönetimler bir türlü kurulamamıştır. Bunun temel nedeni de bürokratik kadroların siyasal güç ve kaynak paylaşma niyetinde olmamasıdır (Yalçındağ, 1992: 8). Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet dönemine toplam 389 belediye intikal etmiştir (Yeter, 1992: 13).

Cumhuriyetin ilanından 1930 yılına kadar geçen zamanda, genellikle Osmanlı sistemi korunmuştur. Bu dönemde belediye başkanları hükümet tarafından atanmış ve genelde bu görevleri valiler yürütmüştür (Güllüce, 2004: 13). Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında 417 sayılı Ankara Şehremaneti Yasası çıkarılan ilk belediye kanunu olmuştur. Bu Yasayla Ankara'ya özel bir yönetim biçimi getirilmiş olup, buna göre Ankara Belediye Başkanının, İçişleri Bakanı tarafından atanması öngörülmüş, ayrıca Ankara'da 24 üyeli bir Belediye Umumî Cemiyeti de kurulmuştur (Tortop, 1991: 23).

Türkiye’de 1930’lu yıllarla birlikte belediyelerin önemi anlaşılmaya başlanmıştır. Bu dönemde belediyeler konusunda ciddi yasal düzenlemeler yapılmaya başlanmış ve bu amaçla 1930 yılında 1580 sayılı eski Belediye Yasası çıkarılmıştır (Güneş, 2009: 16–17). 1580 sayılı eski Belediye Yasası’nın yürürlüğe girmesiyle 1877 yılında çıkarılan Dersaadet Belediye Yasası yürürlükten kaldırılarak belediyeler tek bir düzende toplanmıştır. Şehremaneti “belediye,” şehremini ise “belediye reisi” olarak değiştirilmiştir (Kazıcı, 2006: 41). 1929 dünya ekonomik bunalımı karşısında devletlerin müdahaleci politikaları ve dönemin tek parti niteliği ve rejimin otoriter kimliği belediyeler üzerinde de etkilerini hissettirmiş, 1580 sayılı eski Yasa, ağır vesayet hükümleri ile kabul edilmiştir. Ancak yasa yine de belediyeler arası eşitlik, seçilmiş meclisler eliyle halkın denetimi, belediyelerin faaliyetlerinde serbest bırakılması gibi temel ilkeler getirerek belediyeciliğimizin gelişmesini sağlamıştır (Güneş, 2009: 17).

Belediye başkanlarının seçim usulünün değiştirilmesi, 1580 sayılı eski Belediye Yasası’nın demokrasimiz açısından en önemli yeniliklerinden birisi olmuştur. 1930 yılına kadar hükümet tarafından atanan belediye başkanları, 1580 sayılı eski Yasayla belediye meclis üyeleri tarafından ve kendi üyeleri içinden seçilmeye başlanmıştır. Seçileni onaylama yetkisi de valiye verilmiştir (Güllüce, 2004: 13). 1580 sayılı eski Yasayla Türkiye’de belediyeleşme çabalarına başlanmış ve 1930’lu yıllarda birçok belediye kurulmuştur (Güler, 1992: 22).

1946 yılında çok partili siyasal hayata geçilmesi de belediyeleri olumlu yönde etkilemiş, belediyelere verilen önem artmış, belediyelerle ilgili çeşitli sorunlar parti programlarında yer almaya başlamıştır (Güllüce, 2004: 14). 1946 yılından sonra çok partili siyasal hayata geçilmesi ile belediyeler konusunda atılan en önemli adım, belediye meclisi seçim usulünün değiştirilmesi olmuştur. 1580 sayılı eski Belediyeler Yasasında yapılan bir değişiklik ile seçimlerin bir günde bitirilmesi hüküm altına alınmıştır (Eryılmaz, 2002: 16).

1961 Anayasasının yerel yönetimler açısından kendisinden önceki anayasalarla kıyaslanamayacak kadar demokratik hükümlere yer verilmiş olduğu, yerel yönetimlerin özerkliğinin artırıldığı, merkezi yönetimin vesayet denetiminin azaltıldığı söylenebilir. 1961 Anayasası’nın yerel yönetimler alanında getirdiği bu demokratik anlayışa paralel olarak 1960’lı yıllar, belediyeler alanında devrim sayılabilecek bir düzenlemeye tanık olmuş ve 1580 sayılı eski Yasada bir

değişiklik yapılarak belediye meclisleri tarafından seçilen belediye başkanının, doğrudan halk tarafından seçilmesi öngörülmüştür (Eryılmaz, 2002: 17; Güllüce, 2004: 14-15). Böylece tarihimizde ilk defa belediye başkanının doğrudan halk tarafından seçilmesi usulü benimsenmiş ve yasalaşmıştır.

1980 sonrası dönemde, belediyelerin malî yönden güçlendirilmesi amacıyla belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden önemli bir pay verilirken 1981 yılında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasası çıkarılmış ve belediyelerin malî açıdan rahatlaması sağlanmıştır (Keleş, 1992: 9-14). 1930 yılından beri uygulanmakta olan 1580 sayılı eski Belediyeler Yasası, 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Yasası ile yürürlükten kalkmıştır.

5393 sayılı Belediye Yasası'nın 3. maddesine göre belediye “belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikli ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tarif edilmiştir. Yasaya göre belediyenin sadece karar organının halk tarafından seçilerek oluşturulacağı güvence altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Yasası'nın üçüncü maddesine göre belediyeler; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanından oluşan üç organa sahiptir. Yasanın 20. maddesine göre ise belediyenin karar organı olarak belirtilen belediye meclisine önemli görevler verilmiş ve toplantı aralıkları sıklaştırılarak bu organın işlev kazanması amaçlanmıştır. Buna göre belediye meclislerinin yılda üç defa olağan ve belli şartlar altında da olağanüstü toplantı yapılması sınırlamasından vazgeçilmiştir. Belediye meclisinin bir ay tatil dışında her ay toplanması öngörülmüştür. 5393 sayılı Yasayla katılımın artırılmış olması önemli bir değişikliktir. Bu düzenleme ile belediye yönetiminde katılımın ve şeffaflığın sağlanması ile meclis denetimlerinin artırılmasının hedeflenmektedir (Ekici ve Toker, 2005: 24).

5393 sayılı Yasa belediye meclisi kararlarının mülki idare amiri tarafından onaylanması zorunluluğuna son vermiştir. Mülki idare amirine, yalnızca kanuna aykırı gördüğü kararlar aleyhine idari yargıya başvurma yetkisi tanımıştır. İdari yargıya başvurma yetkisi, mülki idare amirinin yanı sıra belediye başkanına da tanınmıştır (Ekici ve Toker, 2005: 10).

Yeni Yasayla belediyelerin kurulması için gerekli nüfus ve mesafe koşullarında değişiklik yapılmıştır. 1580 sayılı eski Yasaya göre bir yerde belediye kurulabilmesi için en az 2.000 nüfus şartı aranırken 5393 sayılı Yasanın 4. maddesine göre bu sayı 5.000'e yükseltilmiştir. İki yerleşim alanının meskûn sahaları arasındaki mesafelerin 5.000 metrenin altına inmesi durumunda, bu yerleşim yerlerinin birleşerek belediye oluşturulabileceği belirtilmiştir. Genel olarak büyük ölçekli birimlerin daha etkili olduğu görüşünün ön plana çıktığı söylenebilir. Avrupa ülkelerinden İngiltere, İsveç, Belçika ve Danimarka'da "demokrasi" ile "etkililik" arasındaki denge dikkate alınarak reformların yapıldığı, ölçek ekonomisi yaklaşımının benimsendiği ve "etkililik" ölçütüne göre yerel yönetimlerin şekillendiği söylenebilir.

Avrupa Birliği ülkelerinden Danimarka'da 5.000-6.000, Almanya'nın bazı eyaletlerinde 5.000, bazı eyaletlerinin kırsal alanında 8.000, kentsel alanında 15.000, Hollanda'da 8.000, İsveç'te 8.000 ve Norveç'te 5.000 nüfus gibi asgari büyüklüklerin temel alındığı belirtilmiştir. Türkiye'de; belediye kurulması için gerekli nüfus şartının 2.000'den 5.000'e yükseltilmesi, birleşmelerin teşvik edilmesi ve belediyeler arası yetki ve görev paylaşımında büyükşehir belediyelerine ağırlık verilmesi ölçek ekonomisi yaklaşımının kabul gördüğünü göstermektedir (Özaslan, Akıllı ve Özaslan, 2013: 222).

5393 sayılı Yasayla belediye meclisinin feshedilme sebeplerinde azalma olmuş, Yasanın 30'uncu maddesine göre belediye meclisinin işlerini aksatması ve ya kendisiyle ilgisi olmayan siyasal konularda karar alması durumlarında feshedilebileceği belirtilmiştir.

1580 sayılı eski Yasada yer alan toplantı yeri ve zamanının dışında toplanması nedeniyle belediye meclisi feshedilemeyecektir. Belediye meclis üyelerinin görevlerine son verme yetkisi, Yasanın 29. maddesine göre valinin bildirisi üzerine Danıştay'a verilmiştir. Belediye meclisinin feshedilmesi ve belediye başkanının görevine son verilmesi yetkisi de Yasanın 30 ve 44. maddelerine göre İçişleri Bakanlığının bildirisi üzerine yine Danıştay'a bırakılmıştır.

Yasanın 57. maddesine göre belediye hizmetlerinin ciddi şekilde aksamaması ve konunun İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi halinde, İçişleri Bakanı makul süre içerisinde bu

hizmetlerin yerine getirilmesini belediye başkanından ister. Hizmetteki aksama giderilmezse o hizmetin yerine getirilmesi o ilin valisinden istenir. Bu durumda vali, aksayan hizmeti o belediyenin ve diğer kamu kurumlarının kaynaklarını kullanarak yerine getirir. Ortaya çıkan maliyet İller Bankası'na bildirilerek o belediyeye yapılacak yardımlardan düşölür hükmü getirilmiştir. Bu hüküm, belediyeler üzerinde bir tür idari vesayet oluşturulması olarak değerlendirilmektedir.

5393 sayılı Yasayla belediye bütçesi konusu oldukça sadeleştirilmiş, uygulaması daha kolay hâle getirilmiştir. Yasanın 62. maddesi gereği, bütçelerin onaylanma konusunda mülkî idare amirlerince onaylanması zorunluluğu kaldırılmış, belediye meclisinde kabul edilen bütçelerin kesinleşeceği hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm, belediyeler üzerindeki ağır bir idarî vesayet hükmünün kaldırması bakımından önemli olarak değerlendirilmektedir.

5393 sayılı Yasanın 76. maddesiyle kent yaşamında kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkesinin hayata geçirilebilmesi gibi amaçlarla kent konseylerinin kurulmasına imkân sağlanmıştır. Ayrıca belediyelerin de kent konseyi çalışmalarının etkili bir şekilde yürütülmesi için destek olması ve kent konseylerinde dile getirilen görüşlerin, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınması hükmü getirilerek kent konseylerinin etkisinin artırılması amaçlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Yasası ile belediyeler üzerindeki idarî vesayetin azaltıldığı, özerkliklerinin artırıldığı ve katılımcı yönetim anlayışına uygun bir hâle getirildiği görölmektedir. Belediyeler, günümüzde katılımcı ve demokratik yönetimin uygulandığı temel kurumlar durumundadırlar (Cevher, 2010: 28).

Türkiye'deki belediye sayısında 1950'lerden itibaren önemli bir artış yaşanmış ve bu artış 1980'lerde daha da hızlanmıştır. 2008 yılı itibarıyla belediye sayısı 3.225 olmuştur. Bu sayı, 5393 sayılı Yasanın 8 ve 11. maddelerine göre yapılan düzenlemeler ve 6 Mart 2008 tarih ve 5747 sayılı Yasanın uygulanması neticesinde 2013 yılı sonu itibarıyla 2.950'ye düşürölmüş, 6360 sayılı Yasa ile 1.564 belediyenin tüzel kişiliği kaldırılarak belediye sayısında %53 azalma meydana gelmiştir (MİGM, 2014: 11).

2.4.3. Köy

Kamu idarelerinin en küçüğü ve yerel yönetimlerin en eskisi köydür. 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesinde iller, livalar ve ilçeler belirtilmiş, ilçeler de köylere ayrılmıştır. 1870 yılında bu örgütlenmeye bucaklar da eklenmiş, köylere de tüzel kişilik verilmiştir. 1913 yılında çıkarılan Umumi İdare Vilayet Yasası ile 1864 ve 1870 tarihli tüzükler yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nedenle köylerin 1924 yılında 442 sayılı Köy Yasası çıkarılıncaya kadar hukuksal dayanaklarının bulunmadığı belirtilebilir (Tortop, 1994: 5). 442 sayılı Köy Yasası ile köy muhtarlıklarına tekrar tüzel kişilik verilmiştir. 442 Sayılı Köy Yasası'nın ikinci maddesinde “camii, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar; bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler” şeklinde köyün tanımı yapılmıştır.

Yasanın 7. maddesinde ise “bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülemeyen mallara sahip olan ve bu yasa ile kendisine verilen işleri yapan başlı başına bir varlıktır” biçiminde yine köyün tanımı yapılmıştır. Köy Yasasının birinci maddesine göre nüfus temel alınarak köyün yapılan tanımında “nüfusu iki binden aşağı yurtlara köy denilmektedir, iki bin ile beş bin arasındaki yerlere kasaba ve yirmi binden çok nüfuslu yerlere de şehir denilmektedir” şeklinde de ayrı bir tanımlama yapılmıştır. Yasa metninde “nüfusu iki binden aşağı olup belediye örgütü bulunan bucak, ilçe ve il merkezleri ‘kasaba’ sayılır ve belediye kanununa tabidir” şeklinde tanımlama yapılmıştır (Atacan, 1995: 20).

Köyler; köy derneği, köy ihtiyar heyeti ve muhtardan oluşan organları vasıtasıyla köyün ortak ve yerel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulmuş kamu tüzel kişileridir. Köy muhtarını ve ihtiyar meclisini seçme hakkı olan köylülerin toplanmasıyla oluşan birime “köy derneği” denilmektedir. İhtiyar meclisi, köy muhtarı ile birlikte köyün hizmetlerini yürütür. Köy muhtarı, ihtiyar meclisinin başıdır. Köy imamı ve öğretmeni ise diğer seçilmiş üyelerle birlikte köy ihtiyar meclisini oluşturmaktadırlar. Köylerin merkezi idare tarafından kendilerine ayrılmış bir ekonomik kaynağı bulunmamaktadır. Köy tüzel kişiliği devlet adına köyde yapılması gereken işleri yürütmektedir. Köylerde hizmetler, çoğunlukla köy yönetimlerince değil de merkezin taşra kuruluşları aracılığıyla veya mahalli idare birliklerince görülmektedir.

3. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ

Büyükşehir belediyeleri konusuna girmeden önce, büyükşehir kavramı ve günlük konuşmalarda sıkça kullanılan metropol (anakent) kavramlarından bahsedilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Büyükşehir kavramı, kentsel büyümeyi ifade etmektedir. Büyükşehir olgusu, kentin bünyesi ve sınırları içindeki sosyo-ekonomik özelliklerdeki gelişmelerle ilgili olduğu söylenebilmektedir. Metropol ise esas itibarıyla belirli bir coğrafi bölgede birbirlerine yakın durumda olan çok sayıda yerel yönetim biriminin ortaya çıkması ve bu yönetimlerin ortak kent sorunlarına ortak çözüm yolları bulmaları ile açıklanabilmektedir. Büyükşehirler her zaman metropol olamayabilirler (Yaşamış, 1995: 93). Bazı kentlerin aşırı derecede büyümeleri neticesinde büyük kentlerin çevreleriyle bütünleşmeleri artmış, bunun sonucunda ortaya büyük nüfus bölgeleri çıkmıştır.

3.1. Metropolitan Yönetim Alanları

Metropolitan yönetimler, çeşitli özellikleri dikkate alınarak altı kategori halinde sınıflandırılmıştır (Shah, 2012: 10-13). Bu sınıflar; ‘üniter metropolitan yönetimler, dikey olarak koordine edilmiş iki kademeli metropolitan yönetimler, yatay olarak koordine edilmiş iki kademeli metropolitan yönetimler, yatay olarak örgütlenmiş iki kademeli gönüllü metropolitan yönetimler, koordine edilmemiş iki kademeli metropolitan yönetimler, koordine edilmemiş ve parçalanmış tek kademeli metropolitan yönetimler’ şeklinde isimlendirilmiştir.

3.1.1. Üniter Metropolitan Yönetimler

Üniter metropolitan yönetim şeklinde; kentin tümünü içine alan, bütünsel ve tek kademeli bir metropolitan alan yönetimi söz konusudur. Genellikle alt kademe belediyelerin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur ve alanındaki kentsel hizmetlerin yürütülmesinden sorumludurlar. Prag, Bern, Yogyakarta, Melbourne, Canberra ve Toronto gibi kentlerde üniter yönetim şekli uygulanmaktadır. Bu metropolitan yönetimlere yeterli mali özerklik verildiğinde, büyük ölçüde kendi kendini finanse edebilecek potansiyele sahiptir. Metropolitan meclisler doğrudan seçimle oluşmaktadır ve başkanlar halk ya da meclis tarafından seçilebilmektedir. Başkanı olmayan, meclisin komisyonlar şeklinde yönetim sorumluluğunu da üstlendiği modeller de bulunmaktadır (Shah, 2012: 10-11; Slack, 2007: 15).

3.1.2. Dikey Olarak Koordine Edilmiş İki Kademeli Metropoliten Yönetimler

Bu metropoliten yönetim şeklinde; metropoliten meclisler ve alt kademe yerel yönetimlerinin karar ve yürütme organları seçimle oluşurlar ve görece özerktirler. (Slack, 2007: 16). Bu modelde genellikle iki kademe olmasına rağmen bir metropol il bulunmaktadır. Merkezi yönetim; doğrudan seçilmiş bir konseye sahip olmasına rağmen, bazı yerel hizmetleri veren iki katmanlı alt bölümden oluşmaktadır. Metropoliten yönetimler büyük ölçüde kendi finansmanlarını sağlayabilmektedir. İstanbul, Tiran, Varşova, Zagreb, Bangkok, Pekin, Şangay, Berlin, Brüksel, Madrid, Montreal, Seul ve Tokyo metropoliten alanları bu şekle örnek olarak gösterilebilir (Shah, 2012: 11). Genellikle üst yönetimin önemli gözetim, onama ve denetim yetkileri bulunmaktadır. Türkiye’de bulunan büyükşehir belediyeleri bu metropoliten yönetim şekline benzemektedir. Türkiye modelinde üst kademe metropoliten yönetim, alt kademelerin kararları üzerinde oldukça ciddi denetim, onama ve gözetim yetkisine sahiptir. Bu modelin en önemli özelliği, bölünmüşlüğü ve hizmet örtüşmelerini azaltarak, kaynak tasarrufu sağlamasıdır (Okcu vd. 2016: 83-87).

3.1.3. Yatay Olarak Koordine Edilmiş İki Kademeli Metropoliten Yönetim

Bu metropoliten yönetim şeklinde; metropoliten ve alt kademe ilçe belediyelerinin net olarak belirlenmiş ve ayrıştırılmış görev alanları bulunmaktadır. Metropoliten yönetim; sosyal yardımlar ve hizmetler, sağlık, kentsel gelişme yönetimi, kentsel planlama, kentsel altyapı hizmetleri, toplu taşıma, polis, çöp toplama ve işleme gibi hizmetleri sunmaktadır. Alt kademe belediyeler ise cadde ve sokak aydınlatması, kaldırım düzenlemesi, park ve bahçeler, kütüphane hizmetleri, imar ve sağlık denetimleri gibi hizmetleri sunmaktadır (Slack, 2007: 19). ABD’de Portland gibi bazı kentler ile Belgrad ve Kopenhag kentsel alanları bu metropoliten yönetim şekline sahiptir. Merkezi yönetimden kaynak aktarımı bu tür yönetimlerde daha düşük düzeydedir ve daha çok toplu taşıma, sosyal yardım ve hizmetler, belediyeler ve kentsel bölgeler arası denkleştirme, dışsallıkların karşılanması gibi belirli alanlarda kullanılmak üzere sağlanan merkezi fonlardan oluşmaktadır (Okcu vd. 2016: 83-87).

3.1.4. Yatay Olarak Örgütlenmiş İki Kademeli Gönüllü Metropoliten Yönetimler

Bu metropoliten yönetim şeklinde, çok sayıdaki yerel yönetimler metropoliten ölçekteki hizmetlerin sunumunu gerçekleştirebilmek için gönüllü birlikler ya da işbirlikleri oluşturmaktadırlar. Üst düzey metropoliten yönetim birimleri, yerel yönetimler arası gönüllü bir anlaşmaya dayalı olarak, saptanan metropoliten hizmetlerin yürütülmesinden ya da koordinasyonundan sorumludurlar. Bu metropoliten yönetim şekline Helsinki ve Vancouver kentlerinde rastlandığı gibi, genel olarak ABD'de de çok sık görülmektedir.

3.1.5. Koordine Edilmemiş İki Kademeli Metropoliten Yönetimler

Koordine edilmemiş iki kademeli metropoliten yönetim modelinde, metropoliten ve ilçe yönetim birimleri, dikey ya da yatay resmi koordinasyon araçlarından yoksun olarak birlikte varlıklarını sürdürürler ve kendi sorumluluklarına verilen hizmetleri yürütürler. Bu metropoliten yönetim şekline daha çok Bükreş ve Kişinev şehirleri gibi doğu Avrupa ülkelerinde rastlanmaktadır (Okcu vd. 2016: 83-87).

3.1.6. Koordine Edilmemiş ve Parçalanmış Tek Kademeli Metropoliten Yönetimler

Koordine edilmemiş ve parçalanmış tek kademeli metropoliten yönetim modelinde ise, bir metropoliten alanda, hepsi aynı düzeyde olan, bazen daha farklı yönetsel birimlerin altında bulunan, birçok bağımsız ya da özerk yerel yönetim birimi yer alır, kendi sınırları ve yetki alanlarında hizmet üretirler (Slack, 2007: 13-14). Bu yerel yönetim birimlerinin hizmetlerinin koordinasyonundan sorumlu sürekli bir üst metropoliten yönetim birimi bulunmaz. Bazen geçici hizmet koordinasyon birimleri oluşturulduğu görülebilir. Yerel özerkliğin çok güçlü olduğu ABD'de (Houston ve Şikago gibi) ve Hindistan'da (New Delhi, Haydarabad, Kolküta ve Bombay gibi) bazı kentlerle Cakarta, Mexico City, Cape Town ve Milan ve gibi kentler bu şekilde yönetilirler. Bu metropoliten yönetim modelinde, merkezi yönetimin müdahalesine ve finansmanına çok daha büyük ihtiyaç duyulmaktadır (Shah, 2012: 13). Parçalanmış yönetim yapısına, yüksek dışsalılık ve ölçek maliyetlerine, etkin ve koordine hizmet sunumundaki aksaklıklara rağmen, bu türden metropoliten yönetim modellerinde, yerel yönetim

birimleri halka daha yakındırlar ve erişilebilirdirler. Halkın taleplerine daha duyarlıdırlar ve hesap verebilirlik oranı daha yüksektir. Parçalanmış tek kademeli bir metropoliten yönetim yapısında, çok sayıda yerel yönetim birimleri hizmet yarışındadırlar ama çevre koruma, kentsel büyümenin denetimi ve planlanması, kentler arası gelişmişlik farkları gibi bölge ölçeğindeki sorunların çözümünde işbirliğinin sağlanmasında ciddi güçlükler yaşanabilmektedir (OECD, 2006: 158; Slack, 2007: 15). Bu tür yönetimler, sorunlarını aşmak için bazen gönüllü işbirliği denemeleri yapmaktadırlar. Bu tür girişimler özellikle ABD'de çok yaygındır (Okcu vd. 2016: 83-87).

3.2. Metropoliten Alanlar

Dünyada iç içe geçmiş büyük kentlerden oluşan, ülkeden ülkeye sosyal, kültürel ve ekonomik özellikler olarak farklılaşan metropoliten alanlar bulunmaktadır. Tezimizde çeşitli ülkelerde bulunan, alan ve nüfuslarına göre en büyük 10 metropole yer verilmiştir. Bunlar;

Japonya'da bulunan Tokyo şehri: Dünyanın en büyük metropol şehri olarak kabul edilmektedir. Metropoliten alanında 34 milyon ve şehrin merkezinde ise 12,5 milyon kişi yaşamaktadır.

Güney Kore'de bulunan Seul şehri: Güney Kore nüfusunun yaklaşık yarısı Seul'de yaşamaktadır. Metropoliten alanında 23,9 milyon ve şehrin merkezinde ise 10.3 milyon kişi yaşamaktadır.

Meksika'da bulunan Meksiko City şehri: 1940 yılından sonra yaklaşık 10 kat büyüdüğü bilinmektedir. Metropoliten alanında 22 milyon kişi bulunmakta, şehrin merkezinde ise 8,7 milyon kişi yaşamaktadır.

ABD'de bulunan New York şehri: Metropoliten alanında 21,9 milyon kişi bulunmakta, şehrin merkezinde ise 8,2 milyon kişi yaşamaktadır.

Hindistan'da bulunan Mumbai şehri: Dünyanın nüfus yoğunluğu en fazla olan şehridir. Metropoliten alanında 21 milyon ve şehrin merkezinde ise 13 milyon kişi yaşamaktadır.

ABD’de bulunan Los Angeles şehri: Yüzölçümü bakımından ABD’nin en büyük şehridir. Metropoliten alanında 17,9 milyon kişi bulunmakta, şehrin merkezinde ise 3,9 milyon kişi yaşamaktadır.

Çin’de bulunan Şangay şehri: Dünyanın en işlek limanına sahip şehridir. Metropoliten alanında 17,8 milyon kişi bulunmakta, şehrin merkezinde ise 9,8 milyon kişi yaşamaktadır.

Endonezya’da bulunan Jakarta şehri: Metropoliten alanında 15 milyon kişi bulunmakta, şehrin merkezinde ise 9,3 milyon kişi yaşamaktadır.

Rusya’da bulunan Moskova şehri: Metropoliten alanında 13,4 milyon kişi bulunmakta, şehrin merkezinde ise 11.3 milyon kişi yaşamaktadır.

Dünya ülkelerinden metropoliten şehirlerin bulunduğu listede Türkiye’den de İstanbul 23. sırada yer almıştır. Metropoliten bulundukları ülkelere ekonomik ve kültürel olarak büyük katkı sağladığı bilinmektedir (Özdemir, 2015).

3.3. Paris ve Londra Belediyelerinin İncelenmesi

Belediyecilikte Türkiye’de İstanbul olduğu gibi Fransa’da Paris ve İngiltere’de Londra Belediyeleri öne çıkmaktadır. Tezin bu kısmında Paris ve Londra Belediyeleri ile Başkanlarının yetkileri konusunda bilgiler verilecektir (Tarhan, 2013: 103-115).

3.3.1. Paris Belediyesinin İncelenmesi

Paris Belediye Yönetimi; Belediye Başkanı ve Belediye Meclisinden oluşmuştur. Belediye başkanı, belediye başkan yardımcıları ile birlikte belediyenin yönetimini üstlenmiştir.

Paris Belediye Başkanı, hem İl Genel Meclisinin hem de belediyenin başıdır. Paris Belediye Başkanının 48 belediye başkan yardımcısı vardır ve her birinin sorumlu olduğu birim farklıdır. İlçe belediye başkanları, Paris Belediye Başkan Yardımcıları olarak görev yapmaktadırlar. Paris Belediye Başkanı, Paris Belediye Meclisince 6 yıllığına gizli oyla ve mutlak çoğunlukla seçilmektedir. Paris ilçe belediye başkanlarının seçimi ise, Paris Belediye Başkanının seçiminden sekiz gün sonra ilçe belediye meclislerince yapılmaktadır. Belediye başkanının

meclis tarafından seçilmesi, onu meclise karşı sorumlu tutmaktadır. Paris Belediye Başkanı, 1975 yılından sonra seçimle göreve gelmeye başlamıştır. Paris'te 20 ilçe belediyesi ve merkezi yönetimin temsilcisi olarak kolluk valisi meclis toplantılarına katılabilmektedir.

Belediye başkanı hem belediyeyi hem de merkezi idareyi yani devleti temsil ettiği için merkezi idarenin bir görevlisi olarak nüfus işlemlerinin yapılması, istatistiklerin toplanması, yasa, tüzük ve yönetmeliklerin halka duyurulması, seçim listelerinin hazırlanması, pasaport, inşaat izinleri, askerlik yoklamalarının yapılması ve bazı soruşturmaların yapılması gibi merkezi idareyi ilgilendiren hizmetleri de yapmaktadır. Belediye başkanı aynı zamanda devletin adli kolluk gücünün de temsilcisidir.

Başkanın, belediyenin siyasal yönden en üst amiri olması sebebiyle yüklendiği görevler ise; meclisin kararlarının hazırlanması ve alınan kararların uygulanması, belediye mal varlığının yönetimi, belediye adına sözleşmelerin yapılması ve imzalanmasından sorumludur. Bunun yanı sıra başkan, belediye bütçesini hazırlar ve meclisin onayına sunar. Kamu ortak mallarını korumak, yönetmek ve belediyeye ait kuruluşların ve hesaplarının kontrol edilmesi de başkanın görevlerindendir. Başkan, belediye meclisinden alacağı yetkiyle resmi işlerde belediyeyi temsi eder ve satış, kazanç, değişim, paylaşım, hediye ve bağış kabulü gibi belediye meclisi tarafından onaylanmış anlaşmaları uygulamakla görevlidir. Belediye başkanı bu icraatları konusunda meclise hesap verir. Kamu düzeninin sağlanması amacıyla da kolluk yetkilerine sahiptir. Bu yetkiler, trafik düzeni, genel düzenin sağlanması, kamu esenliği, cenazelerin taşınması, pazarın düzenlenmesi, ilkyardım faaliyetleri ve felaketle mücadele konuları ile ilgilidir. Kolluk valisinin varlığı nedeniyle belediye başkanının bu konudaki yetkileri sınırlıdır ve güvenlikle ilgili asıl yetkiler kolluk valisine ait bulunmaktadır.

3.3.2. Londra Belediyesinin İncelenmesi

Londra Belediyesi Londra'nın metropoliten sınırlarını kapsayan kendine özgü bir yönetime sahip üst katman bir idari organdır. Doğrudan halkoyu ile seçilen bir belediye başkanı ve 25 üyeden oluşan Londra Meclisinden oluşmaktadır. Londra Büyükşehir Belediyesinin yönetsel yapısı, Paris'te olduğu gibi Londra Belediye Meclisi ve Londra Belediye Başkanı olmak üzere iki

organdan oluşmuştur. İngiltere’de genel olarak belediye başkanları, belediyenin genel karar organı olan meclis üyeleri arasından seçilmektedir.

11 Kasım 1999 tarihli Londra Büyükşehir Belediyesinin yeniden kurulmasını öngören Yerel Yönetim Yasası ile Londra Belediye Başkanı doğrudan halkoyu ile seçilmektedir. Bu sadece Londra’ya özel bir durumdur ve diğer belediyeler için geçerli değildir. Londra Belediye Başkanı, Londralılar tarafından dört yılda bir seçilmektedir. Belediye Başkanı, başkentin sözcüsü ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, 25 kişilik meclis üyeleri arasından bir başkan yardımcısı seçebilmekte, kendisi için iki siyasi danışman ile 10’a kadar personel atayabilmektedir. Belediye başkanı, meclis çalışmalarını ve oturumlarını düzenlemekte ve meclisi de temsil etmektedir ve meclisin de lideridir. Belediye başkanı, Londra’nın sosyo-ekonomik ve çevresel gelişmesini sağlayacak politikalar belirlemektedir. Londra Belediyesinin görev alanına giren hizmetlerin sunumunda; Taşıma Kurumu, Kalkınma Teşkilatı, Metropolitan Polis Otoritesi, Londra İtfaiye ve Acil Durum Otoritesi belediye başkanının icracı organlarıdır.

Genel olarak belediye başkanın görev ve yetkileri ise; Londra için stratejileri belirlemek ve faaliyet planları hazırlamak, bütçe önerilerinde bulunarak onaylanmak üzere meclise sunmak, belediyeye bağlı ortakların koordinasyonunu sağlamak, fonksiyonel kurumlar için atama yapmak, gelişme raporunu hazırlamak, her ay meclise rapor vermek başkanın görev ve yetkilerinden bazılarıdır. Belediye başkanının görevlerini yerine getirmesinde yardımcı olan Belediye Başkanı Ofisi; kalkınma, planlama, toplu taşımacılık, ekonomik planlama, çevre, kamu sağlığı, suçlularla mücadele ve sanat dallarında uzman kişilerden seçilmek üzere belediye başkanı tarafından atanan kişilerden oluşmaktadır.

Belediye başkanı, istediği takdirde çalışmalarında kendisine yardımcı olmak üzere bir de belediye başkanı kabinesi tayin edilebilir. Belediye başkanın politika geliştirmesi gereken temel alanlar olan sağlık, eşitlik ve sürdürülebilir kalkınma ve diğer görev ve yetki alanıyla ilgili konularda katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuş politik komisyonları da vardır. Bu komisyonlar konunun uzmanlarından oluşmakta ve ilgili tüm taraflarla görüştüktan sonra başkana öneri sunmaktadırlar.

3.4. Türkiye’de Metropoliten Alanlar

Büyük kentlerin tek elden ve tek örgüt tarafından yönetilmemesi; altyapı, su, kanalizasyon, planlama ve imar gibi temel kamu hizmetlerinin yürütülmesini zorlaştırmıştır. Büyük kentlerin yakın çevrelerinde bulunan küçük yerleşim yerleri de bu kentlerin büyümesiyle birlikte büyümüş ve iç içe geçmiş birçok belediye kurulmuştur. Belediyeler arası koordinasyonun olmayışının da önemli bir sorun teşkil ettiği belirtilmektedir.

Bazı yerel hizmetlerin bütün şehirs el alanı kapsayacak şekilde sunulması ihtiyacının ortaya çıkmasıyla bu alanda bulunan bütün yerleşim birimlerinin birlikte ele alınması gerekmiştir. Netice olarak büyükşehirlerdeki bu ihtiyacı karşılayacak yeni ve özel bir yönetim sistemine gereksinim duyulmuştur (Arıkboğa, 2007: 31).

Büyükşehirler ile bu şehirlere ekonomik, siyasi, toplumsal ve idari olarak bağlı olan yerlerin tümüne metropoliten alan denilmektedir. Türkiye’de 2010 yılı itibarıyla Ankara, İzmir, İstanbul, Konya, Gaziantep, Adana, Bursa ve Kocaeli olmak üzere 8 metropoliten alan bulunmaktadır ve nüfusu 1 milyonu aşacak şehirlerin de metropoliten şehirler olması beklenmektedir (Şehir Planlama, 2014).

6360 sayılı Yasadan önce Türkiye’de büyükşehir belediyesi olan şehirlerden 13’ünün nüfusunun 1 milyonun üzerinde olduğu, 6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyesi olan şehirlerden de 7’sinin nüfusunun 1 milyonun üzerinde olduğu görülmüştür. 1 milyon nüfus ölçütü esas alındığında Türkiye’de halen 20 metropoliten şehrin olduğu söylenebilir. Ancak 6360 sayılı Yasayla il mülki sınırları büyükşehir belediye sınırı haline getirildiğinden, büyükşehir belediyesi statüsü kazanan 30 ilin de metropoliten şehir sayılabileceği değerlendirilmektedir.

3.5. Türkiye’de Büyükşehir Belediyeleriyle İlgili Yasal Düzenlemeler

Türkiye’de özellikle 1950 yılından itibaren, İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerin iç göçler nedeniyle aşırı derecede büyümeleri sonucunda, büyük kentlerin artan sorunlarını çözebilmek amacı ile öncelikle bu üç ilimizde iki düzeyli bir yerel yönetim kurma fikri ortaya atılmıştır. 1970’li yıllara gelindiğinde Türkiye’de büyükşehir belediye yönetimlerinin kurulması ciddi şekilde

tartışılmaya başlanmış ancak 1961 Anayasası büyük kentlere özgü yönetim uygulanmasına izin vermemiştir.

3.5.1. Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında 3030 Sayılı Yasa

1982 Anayasasının 127. maddesinde ifade edilen büyükşehirler için özel yönetim usullerinin oluşturulabileceğini içeren hüküm, büyükşehir belediyelerinin kurulmasına yönelik olarak algılanmıştır. Anayasanın bu hükmüne dayanılarak 1983 yılında büyükşehir belediyesi kurma girişimlerine ilişkin ilk düzenleme 195 sayılı Yasa Hükmünde Kararname ile yapılmıştır. Temmuz 1984 tarihinde ise 3030 sayılı Yasa ile düzenleme yapılmış ve Türk yönetim sistemine yeni kurumlar ve uygulamalar kazandırılmıştır (Arıkboğa, 2007: 31; Keleş, 2000: 278-279).

3030 sayılı Yasanın birinci maddesinde; büyükşehir belediyeleri yönetiminin hukukî statüsünden, hizmetlerin planlı, programlı, etkin ve uyum içerisinde yürütülmesini sağlamak gibi kanunun amaçları yer almıştır. Yasanın ikinci maddesinde ise büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine, idare ve mahallî idare ile ilişkilerine dair esas ve usullerden bahsedilmiştir. Yasayla büyükşehir belediye sınırlarında bulunan ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sağlamakla görevlendirilmiş ve ilçe belediyelerinin üstünde bir büyükşehir belediyesi organı kurulmuştur.

Yasayla büyükşehir belediyelerine sadece koordinasyon sağlamaktan daha çok bütün kenti ilgilendiren hizmetlerle ilgili görevler verilmiştir. Kent planlarını hazırlamak, dolaşım alanları yapmak, şehir içi taşımacılığı düzenlemek, altyapı hizmetlerini yapmak, yeşil alanlar, parklar, spor alanları yapmak, toptancı halleri ve mezbahalar kurmak, itfaiye hizmetlerini yapmak, ilçe belediyeleri arasındaki anlaşmazlıklara aracı olmak gibi hizmetler 3030 sayılı Yasayla büyükşehir belediyelerine verilmiştir (Keleş, 2000: 279-280).

Yasayla büyükşehir belediyelerine verilen bu kapsamlı görevlere karşılık, ilçe belediyelerine verilen görevler hem işlevsellik açısından hem de sayı bakımından yeterli düzeyde değildir. Buna göre ilçe belediyeleri 1580 sayılı eski Belediye Yasası'nda belediyelerin görevleri arasında sayılmasına rağmen, 3030 sayılı Yasayla büyükşehir belediyelerinin görevlerine dâhil edilmeyen; cadde ve sokakların bakımı, park, bahçe, yol, kaldırım ve spor tesislerinin yapımı,

mezarlıkların düzenlenmesi gibi daha çok ikincil nitelikte olan görev ve hizmetleri yapacakları düzenlenmiştir.

3030 sayılı Yasada, büyükşehir belediyesi yönetiminin; büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanı olmak üzere üç organa sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Yasada, büyükşehir belediye meclisinin; büyükşehir belediye başkanı, ilçe belediye başkanları ve ilçe belediyelerinin meclis üyeleri sayısının beşte birinden oluşacağı öngörülmüştür. Görüldüğü gibi, büyükşehir belediyesi yönetiminin karar organı konumunda olan belediye meclisi üyeleri, doğrudan halk tarafından seçilmiş üyelerden oluşmaktadır. Büyükşehir belediyesi encümeni ise büyükşehir belediye başkanının başkanlığında, genel sekreter, imar, fen işleri, hukuk işleri, yazı işleri, hesap işleri ve personel işleri gibi hizmet birimlerinin başkanlarından oluşur (Keleş, 2000: 282).

Büyükşehir belediyesinin yürütme organı olan ve büyükşehir belediyesinin tüzel kişiliğini temsil eden büyükşehir belediye başkanının da tıpkı ilçe belediye başkanları gibi, doğrudan halk tarafından seçilerek göreve geleceği hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediye başkanına çok kapsamlı görevler verilmiştir. Bunlardan en önemlisi, hem büyükşehir belediye meclisi hem de ilçe belediye meclisi kararları üzerindeki veto yetkisidir. Bu yetki “geciktirici veto” niteliğindedir. Buna göre, büyükşehir belediyesi veya ilçe belediye meclisi tarafından kabul edilmiş olan bir karar, büyükşehir belediye başkanına sunulduğunda, başkan, bu kararları tekrar görüşülmek üzere ilgili belediye meclisine tekrar gönderebilmektedir. Ancak belediye meclisi bu kararında üçte iki çoğunlukla ısrar ederse karar kesinleşmektedir. Ayrıca büyükşehir belediye başkanına, ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sağlama görevleri de verilmiştir.

3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası, büyükşehir belediyelerinde bir de genel sekreter bulunacağı, genel sekreterin, büyükşehir belediye başkanının önerisi üzerine İçişleri Bakanı tarafından atanacağı ve işlerinde büyükşehir belediye başkanına yardım edeceği belirtilmiştir (Keleş, 2000: 283).

3030 sayılı Yasayla büyükşehir belediyelerinin, ilçe belediyelerinden ayrı bir bütçeye ve malvarlığına da sahip oldukları, genel bütçeden ilçe belediyelerine verilen paylardan bir kısmı ve büyükşehir belediye sınırları içerisinde toplanan

genel bütçe vergilerinden de pay verileceği belirtilmiştir. Daha önceki dönemlerde belediyelere bırakılan emlak vergisinin bir kısmının da büyükşehirlere aktarılması sağlanmıştır. Bütün bunlara büyükşehir belediyelerinin kendi hizmetleri dolayısıyla elde ettikleri gelirler de eklenirse önemli mali kaynaklara sahip oldukları görülmektedir. Bu elbette mali özerkliğin bir sonucudur. İlçe belediyelerinden ayrı bir tüzelkişi olarak tanınan ve kendisine önemli görevler yüklenen büyükşehir belediyelerinin güçlü bir mali yapısı olması son derece doğaldır (Cevher, 2010: 34). 5216 sayılı Yasada, büyükşehir ve ilçe belediye bütçelerinin, büyükşehir belediye meclisince kabul edildikten sonra valinin onayıyla yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Bu durum büyükşehir ve ilçe belediyeleri üzerindeki idari vesayetin tipik bir örneği olarak değerlendirilmektedir.

3.5.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yasası

Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin sayısındaki artışla birlikte 3030 sayılı Yasanın değiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmış ve 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası yürürlüğe girmiştir. Yasanın 3. maddesinde büyükşehir belediyesi “en az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan, kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan, idari ve mali özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası ile bir belediyenin büyükşehir belediyesi statüsüne dönüştürülmesi için gereken asgarî nüfus şartı il merkezlerinde 750.000 olarak belirlenmiş, iki Yasayla bir yerde büyükşehir belediyesi kurulurken o yerin nüfusunun yanı sıra, fiziki koşullarının ve ekonomik gelişmişlik düzeylerinin de göz önünde bulundurulması öngörülmüştür.

5216 sayılı Yasa büyükşehir belediyesinin; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanından oluşan organları ettirilerek işlevlerinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Belediye meclisinin toplantı aralıkları sıklaştırılmış, eski kanuna göre yılda iki defa toplanabilen belediye meclisinin, her ay toplanacağı belirtilerek bu organa etkinlik kazandırılmak istenilmiştir. Yasayla valinin, belediye meclisinin kararlarını geri gönderme yetkisi kaldırılmış, büyükşehir belediye başkanının bu yetkisi devam etmiş ancak büyükşehir belediye başkanının geri gönderdiği kararların salt çoğunlukla tekrar kabul edilmesi durumunda

kararların kesinleşeceği belirtilmiştir. Böylelikle büyükşehir belediye meclisinin karar almasının kolaylaştırdığı ve meclisin belediye başkanı karşısında güçlendirildiği söylenebilir.

5216 sayılı Yasanın 20. maddesine göre, büyükşehir belediyelerinde başkanlık danışmanı görevlendirilebileceği de belirtilmiş, buna göre nüfusu iki milyona kadar olan belediyelerde en çok beş; diğer belediyelerde ise en çok on danışman atanabileceği belirtilmiştir. Yasanın geçici 2. maddesine göre, İstanbul ve Kocaeli Büyükşehir Belediyelerinin sınırlarının, il mülkî sınırlarıyla aynı olacağı belirtilmiş, bu sınır içerisinde kalan ilçeler büyükşehir ilçe belediyesi; beldeler, büyükşehir ilk kademe belediyesi, köylerin ise büyükşehir belediyesine bağlı mahalleye dönüştürüleceği belirtilmiştir. 2008 yılında çıkarılan 5747 sayılı Yasayla ilk kademe belediyeleri kaldırılarak, büyükşehir ilçe belediyelerine dönüştürülmüştür. Yasanın 7. maddesine göre büyükşehir belediyesi, ilçe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak zorundadır. Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamakla görevlendirilmiştir.

Yasalarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir. Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir.

Büyükşehir ana ulaşım plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir. Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir. Kentsel tasarım projelerine uygun olarak cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak, ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek, meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak isim ve numaraları ile bunlar

üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir.

Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak, çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak, ağaçlandırma yapmak, gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak görevleri de büyükşehir belediyesine verilmiştir. Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarların kurulması ve işletilmesi görev ve hizmetleri de büyükşehir belediyesine verilmiştir.

Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek, mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir. Mezarlık alanlarını tespit etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri sağlamak da büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında yerini almıştır.

İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak, gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek, itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek görevleri büyükşehir belediyesine verilmiştir.

Patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek de büyükşehir belediyesine verilmiştir. Yine bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatların verilmesi ile afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri hâlinde her türlü desteği sağlamak da büyükşehir belediyesinin görevlerinden olmuştur.

Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak hizmetleri

de büyükşehir belediyesine verilmiştir. Meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettmek bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliğini sağlamak da büyükşehir belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları olarak belirlenmiştir.

Yasanın 8. maddesinde ise büyükşehir belediyesi içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla Altyapı Koordinasyon Merkezi kurulacağı, 9. maddesinde ise büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulacağı belirtilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası genel olarak incelendiğinde, yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması kapsamında, özerkliğin geliştirilmesi açısından oldukça önemli adımlar atıldığı, idari vesayet denetimini azaltan düzenlemelere yer verildiği belirtilebilir (Cevher, 2010: 34). 5216 sayılı Yasa, büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerine verilen görevler bakımından ise 3030 sayılı Yasadan çok farklı gözükmemekte, genelde eski yasayla büyükşehir belediyelerine verilen görevlerin tekrar edildiği söylenebilmektedir.

Tablo 3.1. 6360 Sayılı Yasadan Önce Büyükşehir Belediyesi Olan İller

Bşb. Old. Yıl	İller/ Nüfus	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1986	Adana	2.085.225	2.108.805	2.125.635	2.149.260	2.165.595	2.183.167
1984	Ankara	4.771.716	4.890.893	4.965.542	5.045.083	5.150.072	5.270.575
1993	Antalya	1.978.333	2.043.482	2.092.537	2.158.265	2.222.562	2.288.456
1987	Bursa	2.605.495	2.652.126	2.688.171	2.740.970	2.787.539	2.842.547
1993	Diyarbakır	1.528.958	1.570.943	1.592.167	1.607.437	1.635.048	1.654.196
1993	Erzurum	769.085	780.847	778.195	766.729	763.320	762.321
1993	Eskişehir	764.584	781.247	789.750	799.724	812.320	826.716
1987	Gaziantep	1.700.763	1.753.596	1.799.558	1.844.438	1.889.466	1.931.836
1993	Mersin	1.647.899	1.667.939	1.682.848	1.705.774	1.727.255	1.745.221
1984	İstanbul	13.255.685	13.624.240	13.854.740	14.160.467	14.377.018	14.657.434
1984	İzmir	3.948.848	3.965.232	4.005.459	4.061.074	4.113.072	4.168.415
1988	Kayseri	1.234.651	1.255.349	1.274.968	1.295.355	1.322.376	1.341.056
1993	Kocaeli	1.560.138	1.601.720	1.634.691	1.676.202	1.722.795	1.780.055
1987	Konya	2.013.845	2.038.555	2.052.281	2.079.225	2.108.808	2.130.544
2000	Sakarya	872.872	888.556	902.267	917.373	932.706	953.181
1993	Samsun	1.252.693	1.251.729	1.251.722	1.261.810	1.269.989	1.279.884

Kaynak: DPT, TÜİK, MİGM ve İçişleri Bakanlığı, 2016.

Tablo: 3.1’de ülkemizin 6360 sayılı Yasadan önceki büyükşehir belediyeleri ve 2010-2015 yılları arasındaki nüfusları görülmektedir. 1 milyondan az nüfuslu üç ilin Erzurum, Eskişehir ve Sakarya olduğu, Erzurum’da ise nüfusun azaldığı görülmektedir.

3.5.3. 6360 Sayılı Yasa

Dünyadaki yönetim yapıları ve yerel yönetim sistemlerinde meydana gelen gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de yerel yönetim anlayışında gelişmeler meydana gelmiştir. Kentleşmenin dinamik bir süreç olması, yeni ihtiyaçların ve hizmet beklentilerinin oluşması, hızlı kentleşme ve göç olgusu (Özgür, 2008) ile teknolojinin ilerlemesi, nüfusun artması, sosyo-ekonomik göstergelerin değişmesi, küreselleşme, insan merkezli yönetim anlayışının ön plana çıkması neticesinde yerel yönetin sisteminde de değişimler ihtiyaç haline gelmiştir. Etkin, verimli, vatandaş odaklı, hesap verebilen, katılımcı, şeffaf ve yerinden yönetim anlayışı pek çok gelişmiş ülke gibi Türkiye’de de kamu yönetimi reformları için temel ilke ve temel değerler olarak ön plana çıkmıştır (Bingöl, Yazıcı ve Büyükkın, 2013).

Kentlerin büyümesiyle sanayileşme, ulaşım ve çevre gibi artan sorunların küçük ölçekli mahalli idarelerce çözülmesi zorlaşmıştır. Kaynak israfının önlenerek etkin ve yerinde kullanımının sağlanması, kamu hizmetlerinin kaliteli, etkin ve verimli bir biçimde karşılanması, kamu hizmetlerinin sunumunda koordinasyon eksikliğinin giderilmesi, en uygun ölçekte hizmet üretebilecek güçlü yerel yönetim yapılarının varlığına ihtiyaç duyulmuştur.

Küçük ölçekli belediye ya da köylerin beraberinde getirdikleri çevre, ulaşım ve benzeri sorunların çözümünde kendi başlarına yeterince verimli olamamaları, malî kaynakların yetersiz olması ve ölçek ekonomisinden yeterince yararlanılamaması gibi yeni sorunlar ve problem sahaları ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan sorunların çözülebilmesi için Türkiye’de yerel yönetimler konusunda yasal düzenlemeler yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Türk Yerel Yönetim Sisteminde 1984 yılında 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Yasa ile Ankara, İstanbul ve İzmir “büyükşehir” olarak tanımlanarak yönetim sistemi diğer kentlerden farklı olarak değerlendirilmiştir (Tekel, 2002: 44). “Büyükşehir” sadece kentin büyüklüğünü değil, kente özel bir idari yönetim sistemini ifade eden durum olarak anlaşılmıştır. İlk kurulan büyükşehirlerden sonra Adana (1986), Bursa, Gaziantep ve Konya (1987), Kayseri (1988), Antalya, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Mersin, Kocaeli, Samsun (1993) ve Sakarya (2000) ilinde büyükşehir belediyeleri kurulmuştur.

2003 yılında Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Yasa Tasarısı hazırlanmıştır. 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası kabul edilmiş, 2005 yılında ise 5393 sayılı Belediye Yasası hazırlanmış ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasası kabul edilmiştir. 2012 yılında 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Yasa ve Yasa Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa kabul edilmiştir. 6360 sayılı Yasada 14 Mart 2013 tarih ve 6447 sayılı Yasanın 1. maddesiyle değişiklik yapılarak “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Yasa ve Yasa Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa” olarak ismi değiştirilmiş, 1. maddesinin birinci fıkrasına “Ordu” ibaresi eklenmiştir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Yasa ile Türk Yerel Yönetim Sistemine yeni bir yönetim sistematiği getirilerek il mülki sınırlarında hizmet üretecek

büyükşehir belediye modeli benimsenmiştir. Bu model ile geniş ölçekte hizmet üretebilen yerel yönetim birimleri öngörülmüştür. Bu yönetim birimlerinin; gelişmiş teknolojilerle donatılabilmesi, nitelikli teknik personel istihdam edilebilmesi ve bununla birlikte iş gücü uzmanlaşacağından verimlilik artışının sağlanabilmesi düşünülmüştür. Merkezden gönderilecek kaynakların ve il sınırları içinde bütünleştirilmiş yerel yönetim birimleri arasında, kaynakların etkin kullanımının sağlanması öngörülmüştür. İmar, planlama, ulaşım, itfaiye gibi geniş çerçevede eşgüdüm ve bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken mahalli müşterek nitelikteki kamu hizmetlerinin sunumunda etkinliğin sağlanabilmesi, düzenleyici üst imar planları çerçevesinde il genelinde imar uygulamalarının gerçekleştirilebilmesi de hedeflenmiştir (Çelikyay, 2014: 12).

6360 sayılı Yasayla 30 kentteki il özel idareleri kaldırılmıştır. Merkezi idarenin taşrada yürüttüğü hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini artırmak, kaynakların yerinde kullanımını sağlamak, hizmetteki aksamalara engel olmak, denetim alanındaki boşluğu doldurmak, rehberlik etmek, afet ve acil yardım hizmetlerini yürütmek üzere büyükşehir belediyesi bulunan 30 ilde valilik bünyesinde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) kurulmuştur. Bu düzenlemeyle il özel idarelerinin kaldırılmasından sonra ortaya çıkan boşluğun doldurulması, büyükşehir belediyelerinin bulunduğu kentlerde; kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonun sağlanmasının amaçlandığı söylenebilir.

YİKOB’ca her yıl adli ve askeri kurumlar hariç ildeki tüm kurum ve kuruluşların hizmet ve faaliyetleri hakkında rapor hazırlanarak valinin görüşü ile birlikte Başbakanlığa ve ilgili bakanlıklara gönderilmektedir. Vali, gerek görmesi halinde diğer kurumlardan YİKOB’un ihtiyaç duyduğu memur, uzman ve sözleşmeli personeli görevlendirebileceği de belirtilmiştir. İldeki kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülmesi gereken hizmetlerin aksamasından dolayı halkın sağlığı, huzuru ve esenliği ile kamu düzeni ve güvenliğinin olumsuz etkilendiğinin tespit edilmesi durumunda vali, uygun bir süre vererek ilgili kurumdan bu hizmetin yerine getirilmesini istemektedir. Bu süre içinde ilgili hizmet yerine getirilmezse vali bu hizmeti ildeki başka bir kuruma yaptırarak bu hizmetin bedeli ilgili kurumun pay ve ödeneğinden karşılanacağı belirtilmiştir (MİGM, 2013: 30-31).

6360 sayılı Yasadan önce 5216 sayılı Yasayla getirilen İstanbul ve Kocaeli illeri için geçerli olan belediye sınırlarının mülki sınırlarla aynı olması, tüm büyükşehir belediyeleri için geçerli olmasıyla büyükşehir belediyelerinin “bütün şehir” belediyelerine dönüştüğü söylenmektedir (Güler, 2012). 6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediye başkanının seçim çevresi, mülki idare sınırları olmuş ve 27 yeni ilçe kurulmuştur. Halen uygulanmakta olan ilk kademe belediyesi ifadesi yasadan tümüyle çıkarılmıştır. Bu düzenlemelerle büyükşehir belediyesiyle ilçe belediyesi ayrımının netleştiği söylenebilir.

6360 sayılı Yasayla 30 büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan 1.591 belde belediyesi ile 16.082 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak en yakın ilçe belediyesine mahalle olarak bağlanmışlardır. Büyükşehir belediyesi olan illerde mahalle kurmak için 500 nüfus şartı getirilmiştir. Büyükşehir olmayan diğer iller için de Yasanın geçici 2. maddesiyle 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre nüfusu 2000’in altında olan belde belediyeleri de kapatılmıştır. 6360 sayılı Yasayla bucak teşkilatları kaldırılmıştır. Orman köyleri ve köylüsüne tanınan hak ve imtiyazlar devam ettirilmiştir. Mahalleye dönüşen köy ve belediyelerce kullanılan mera, yaylak, kışlak gibi yerlerden mahalle sakinlerinin yararlanmaya devam edeceği belirtilmiştir.

6360 sayılı Yasayla tüzel kişiliği kaldırılan köylerde; vergi, harç ve katılım paylarının 5 yıl süreyle alınmaması, içme ve kullanma suları için alınacak ücretin 5 yıl süreyle en düşük tarifenin %25’ini geçmeyecek şekilde belirlenmesi hüküm altına alınmıştır. Köy iken mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinin altyapı hizmetleri için belediye ve bağlı idarelere yatırım bütçelerinin %10’unu 10 yıl süre ile ayırma zorunluluğu getirilerek bu yerlerde etkin hizmet sağlanması için tedbir alınmıştır. İlçe belediyelerinin mahalleye dönüşen köylerde yapılacak ticari amaç taşımayan yapılar için yörenin mimari özelliklerine uygun tip mimari proje yapma veya yaptırma konusunda ilçe belediyelerin talep etmesi halinde büyükşehir belediyesinin destek sağlayacağı hüküm altına alınmıştır.

6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyelerinin ve il özel idarelerinin vergi ve gelir payları değişmiştir. 5779 sayılı Yasa’da, 6360 sayılı Yasayla yapılan değişiklikle genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerin aldıkları pay %2,85’den %1,5’e il özel idarelerine verilen %1,15 pay da %0,5’e düşürülmüştür. Buna karşılık, büyükşehir ilçe belediyelerinin payı %2,5’den %4,5’e çıkarılmıştır. İlçe belediyelerinin payının artması büyükşehir belediyelerinin de aldığı payın artması anlamına gelmektedir. Büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan %4,5’lik payın %90’ı nüfusa, %10’u ise yüz ölçümüne göre dağıtılacaktır. Büyükşehir belediyesinin, büyükşehir ilçe belediyelerinden aldığı %30 pay ise değişmemiştir. Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından büyükşehir belediyelerinin aldığı pay %5’ten %6’ya çıkarılmıştır. Büyükşehir belediyelerine ayrılan %6’lık payın, %60’ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılırken, kalan %40’lık bölümün %70’i nüfusa, %30’u yüzölçümü esasına göre büyükşehirler arasında paylaşılması hüküm altına alınmıştır. 6360 sayılı Yasayla nüfus ölçütüne ek olarak yüzölçümü ölçütü de getirilmiştir (Karasu, 2014: 186).

6360 sayılı Yasayla Türkiye nüfusunun yaklaşık %77’si ve yüzölçümünün %51’i yönetilmektedir. Yasanın; hizmet bütünlüğü açısından imkânların birleştirilmesi, kalitenin artırılması, tasarruf sağlaması ve demokrasinin geliştirilmesi gerekliliği göz önüne alınarak düzenlendiği söylenebilmektedir. İl özel idarelerinin kaldırılması ve görevlerinin büyükşehir belediyelerine devredilip hizmetlerin tek elden sunulacak olması; hizmet etkinliği, verimlik ve kaynak kullanımı açısından önemsenmektedir.

6360 sayılı Yasanın “optimal ölçek” konusunda dünyadaki örneklerle uygun olduğu, ekonomik olarak hizmet ve yatırımların sağlanarak yeterince hizmet alamamış yerleşim yerlerinin daha iyi hizmet almalarını sağlayabilecek düzenlemelerin yapıldığı belirtilmektedir (Parlak, 2014). Büyükşehir sınırlarının yeni ölçek düzenlemesi ile hizmet sunum kapasitesi ile verimlilik yükselirken birim başına hizmet maliyetlerinin azalacağı ve kaynakların daha etkin kullanılacağı, insan kaynakları kapasitesinin ve karar organlarında görev alan seçilmiş temsilcilerin çeşitliliğinin artacağı, daha uzmanlaşmış komisyonların kurulabileceği değerlendirilmektedir. Hizmet sunumu için; araç, gereç ve donanım parkının nicelik ve nitelik olarak geliştirilerek verimliliğin artabileceği, hizmetlerin sunumunda daha ileri teknolojilerden yararlanma olanağının olabileceği, işbölümü ve uzmanlaşmanın artacağı, kentin tamamını kapsayan imar

planlarının yapılarak büyük ölçekli projelerin hayata geçirilebileceği ve koordinasyon eksikliklerinin ortadan kaldırılabileceği değerlendirilmektedir.

Bu gelişmelerle hizmetlerin daha hızlı ve etkili şekilde sunulabileceği, şehrin farklı bölgelerinde yaşayan vatandaşlara aynı standartlarda hizmet sunulması ile kaynakların kullanımında il genelinde daha adil bir dağılımın olabileceği, böylelikle hizmetlerden yararlanan halkın memnuniyetinin artabileceği değerlendirilmektedir. Köylere ve kırsal alanlara büyükşehir belediyesinin imkânları da eklenerek hizmetler götürüleceği, belediyelerin seçilme sorumluluğuyla hareket edecekleri değerlendirilerek daha etkin ve kaliteli hizmet sağlayabilecekleri de belirtilmektedir (Çelikyay, 2014: 19).

Büyükşehir belediyesi olan kentler, kamu yatırımlarından daha çok pay alabilecek ve kente yapılacak yatırımların artması da sağlanabilecektir. İl çapında yapılacak plânlamalarda bütünselliğin sağlanması da mümkün olabilecektir. Yerel yönetimlerde plânlamanın tek elden yapılması neticesinde parçalanmış idari alan ve bunun neden olduğu sorunların ortadan kaldırılması sağlanabilecektir. 6360 sayılı Yasadan önce, hizmet birlikleri yoluyla yerel yönetim birimleri arasında sağlanmaya çalışılan koordinasyon ve tasarruf da etkin olarak sağlanabilecektir (Genç, 2014: 25-26).

6360 sayılı Yasanın 29. maddesiyle 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Yasa'nın 4. maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklikle büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırları olarak belirlenmiştir. Bu yeni seçim çevresinin seçimler üzerindeki etkisi önemli bir konudur. Daha önceki yerel seçimlerden farklı olarak ilçe belediyeleri, tüzel kişiliği kaldırılan belde belediyeleri ile mahalleye dönüştürülen köyler de dâhil olmak üzere, il mülki sınırları içerisinde oy kullanma hakkı olan herkese büyükşehir belediye başkanını seçme hakkı verilmiş ve tüm halkın belediyelerden hizmet beklentisi de ortaya çıkmıştır (Karasu, 2014: 188). Mahalli idareler seçiminde, mahallede oturan bir seçmen; muhtar ve ihtiyar heyeti, ilçe belediye meclisi, ilçe belediye başkanı ve büyükşehir belediye başkanının seçimi için oy kullanabilme hak ve özgürlüğüne sahip olmuştur.

Tablo 3.2. 6360 Sayılı Yasadan Sonra Büyükşehir Belediyesi Olan İller

Yıllar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye Nüfusu	73.722.988	74.724.269	75.627.384	76.667.864	77.695.904	78.741.053
Aydın	989.862	999.163	1.006.541	1.020.957	1.041.979	1.053.506
Balıkesir	1.152.323	1.154.314	1.160.731	1.162.761	1.189.057	1.186.688
Denizli	931.823	942.278	950.557	963.464	978.700	993.442
Hatay	1.480.571	1.474.223	1.483.674	1.503.066	1.519.836	1.553.507
Malatya	740.643	757.930	762.366	762.538	769.544	772.904
Manisa	1.379.484	1.340.074	1.346.162	1.359.463	1.367.905	1.380.366
Kahramanmaraş	1.044.816	1.054.210	1.063.174	1.075.706	1.089.038	1.096.610
Mardin	744.606	764.033	773.026	779.738	788.996	796.591
Muğla	817.503	838.324	851.145	866.665	894.509	908.877
Ordu	719.183	714.390	741.371	731.452	724.268	728.949
Tekirdağ	798.109	829.873	852.321	874.475	906.732	937.910
Trabzon	763.714	757.353	757.898	758.237	766.782	768.417
Şanlıurfa	1.663.371	1.716.254	1.762.075	1.801.980	1.845.667	1.892.320
Van	1.035.418	1.022.532	1.051.975	1.070.113	1.085.542	1.096.397

Kaynak: DPT, TÜİK, MİGM ve İçişleri Bakanlığı, 2016.

6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi olan 14 il ile 2010 yılından 2015 yılına kadar nüfusları Tablo: 3.2’de gösterilmiştir. Tabloya göre 2010 yılı ile 2011 yılı karşılaştırıldığında Hatay, Manisa, Ordu ve Trabzon’un 2011 yılı nüfusunda azalma olduğu, sadece Ordu’nun 2012, 2013 ve 2014 yılları nüfuslarında azalma olduğu görülmektedir. Balıkesir İli, 2013 yılı nüfus durumuna göre 6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyesi statüsü kazanan 14 il içinden en kalabalık 4. nüfusa sahip olmakla birlikte Balıkesir’in 2015 yılı nüfusunda 2014 yılı nüfusuna göre azalma olduğu görülmektedir. Diğer illerin nüfusunda ise yıllar itibarıyla artış vardır.

6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi olan 14 ilden nüfus bakımından en kalabalık olan yeni büyükşehir belediyesinin Şanlıurfa olduğu, Hatay ve Manisa’nın en kalabalık 2. ve 3. büyükşehir belediyesi olduğu, Balıkesir’in ise dördüncü kalabalık nüfusa sahip büyükşehir belediyesi olduğu görülmektedir. Nüfusu en az olan yeni büyükşehir belediyesinin ise Ordu olduğu görülmektedir. Ordu’yu Trabzon, Malatya ve Mardin Büyükşehir Belediyeleri izlemektedir. Nüfusu 1 milyonun üzerinde 7 yeni büyükşehir belediyesi bulunmaktadır.

5216 sayılı Yasanın 4. maddesinde büyükşehir belediyesi olunmasındaki nüfus ölçütünün 750.000 olduğu belirtilmiştir. 2013 yılında 6447 sayılı Yasa ile 6360 sayılı Yasaya ilave yapılarak 741.371 nüfuslu Ordu ili de büyükşehir belediyesi statüsüne alınmıştır. Tablo: 3.2’de belirtildiği üzere, Ordu ilinin nüfusu

incelendiğinde; 2010 yılından 2015 yılına kadar 750.000 nüfus rakamına ulaşamadığı görülmektedir. Böylelikle açık olarak yasaya aykırı veya eksik unsurla Ordu İline bir hak verildiği değerlendirilebilir.

Hukuk devletinden yasaların genel ve eşit olarak uygulanması beklenmektedir. Bu eşitlik beklenti ve isteği doğrultusunda 5216 sayılı Yasanın 4. maddesinin olası 500.000 olarak düzenlenmesi durumunda Tablo: 3.3'te gösterilen 12 il de büyükşehir belediyesi statüsüne alınabilir.

Tablo 3.3. Nüfus Ölçütü 500 Bin Olduğunda Büyükşehir Belediyesi Olabilecek 12 İlin Nüfus ve Köy Sayıları

İller / Yıllar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Köy Sayısı
Adıyaman	590.935	593.931	595.261	597.184	597.835	602.774	433
Afyonkarahisar	697.559	698.626	703.948	707.123	706.371	709.015	421
Ağrı	542.022	555.479	552.404	551.177	549.435	547.210	562
Çanakkale	490.397	486.445	493.691	502.328	511.790	513.341	573
Çorum	535.405	534.578	529.975	532.080	527.220	525.180	747
Elazığ	552.646	558.556	562.703	568.239	568.753	574.304	550
Kütahya	590.496	564.264	573.421	572.059	571.554	571.463	541
Sivas	642.224	627.056	623.535	623.824	623.116	618.617	1.235
Tokat	617.802	608.299	613.990	598.708	597.920	593.990	610
Zonguldak	619.703	612.406	606.527	601.567	598.796	595.907	373
Batman	510.200	524.499	534.205	547.581	557.593	566.633	276
Osmaniye	479.221	485.357	492.135	498.981	506.807	512.873	160

Kaynak: DPT, TÜİK, MİGM ve İçişleri Bakanlığı, 2016.

Ordu İli örneğini de kapsayacak şekilde, yasada 750.000 olan nüfus ölçütünün 700.000 olarak düzenlenebilmesi halinde Tablo: 3.3'te görülen 1 ilin daha, 600.000 olarak düzenlenmesi halinde 3 ilin, 500.000 olarak düzenlenmesi halinde 12 ilin daha büyükşehir belediyesi statüsünü kazanabilmesi mümkün görünmektedir. Somut durumda, yasaların uygulanamamasından doğan olumsuz izlenim ve uygulayıcılara olan güven konusunda tereddüt ortaya çıktığı söylenebilir.

Yasaların eşit uygulanmasının ortaya çıkaracağı fırsatlarla büyükşehir olmanın getirilerinden 12 ilin daha faydalanabileceği ayrıca hukuk devleti ilkesinin de zarar görmeyeceği ve yasaların uygulanmasından kaynaklanan problemin de gündeme gelmeyebileceği değerlendirilebilir.

Tablo 3.4. 6360 Sayılı Yasayla Büyükşehir Belediyesi Olan Kentlere İlişkin Veriler

Kentler	Kentin Nüfusu	Nüfus Artış Hızı (%) (2010-2011)	Nüfus Artış Hızı (%) (2011-2012)	Kentleşme Oranı (%)	Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde Sayısı	Tüzel Kişiliği Kaldırılan Köy Sayısı	Yüzölçümü (km2)
Aydın	999.163	9,4	7,4	60	36	490	7.904
Balıkesir	1.154.314	1,7	5,5	60	34	892	14.472
Denizli	942.278	11,2	8,7	69	68	359	11.804
Hatay	1.474.223	-4,3	6,4	50	64	362	5.831
Malatya	757.930	23,1	5,8	65	39	495	12.102
Manisa	1.340.074	-29	4,5	66	21	780	13.228
Kahramanmaraş	1.054.210	9	8,5	62	68	477	14.456
Mardin	764.033	25,8	11,7	58	52	587	8.806
Muğla	838.324	25,2	15,2	43	49	396	12.949
Ordu	714.390	-6,7	37,1	57	53	481	5.952
Tekirdağ	829.873	39	26,7	68	24	257	6.342
Trabzon	757.353	-8,4	0,7	55	57	477	4.664
Şanlıurfa	1.716.254	31,3	26,3	54	15	1152	19.336
Van	1.022.532	-12,5	28,4	51	8	580	22.983

Kaynak: DPT, TÜİK, MİGM ve İçişleri Bakanlığı, 2015.

6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi statüsü alan 14 ile ait Tablo: 3.4'te yer alan bazı verilerin incelenmesi neticesinde; nüfus artış hızının değişkenlik gösterdiği, kentleşme oranı en yüksek yeni büyükşehir belediyelerinin Denizli ve Tekirdağ olduğu görülmüştür. Kentleşme oranı en düşük yeni büyükşehir belediyelerinin ise Muğla, Van ve Şanlıurfa olduğu görülmektedir. Balıkesir'in ise Aydın ile birlikte %60 kentleşme oranına sahip 6. ve 7. sırada olduğu görülmektedir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belde sayısı verilerinde ise Denizli ve Kahramanmaraş'ın 68'er belde belediyesinin kaldırıldığı, en az sayıda beldesinin tüzel kişiliği kaldırılan illerin ise Van (8) ve Şanlıurfa (15) olduğu görülmektedir. Balıkesir'de ise 34 beldenin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı ve en az belde tüzel kişiliği kaldırılan 5. il olduğu görülmektedir. Tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köy sayısı incelendiğinde; en çok köyün Şanlıurfa'da (1.152), sonrasında Balıkesir'de (892), en az köyün ise Tekirdağ'da (257) mahalleye dönüştürüldüğü görülmektedir.

Yüzölçümü olarak incelendiğinde ise en büyük yüzölçümüne sahip illerin Van ve Şanlıurfa olduğu, en küçük yüzölçümüne sahip illerin ise Trabzon ve Ordu

olduğu görülmektedir. Balıkesir İli ise üçüncü en büyük yüzölçümüne sahip il olarak görülmektedir. Tablo: 3.4. nüfus açısından incelendiğinde; Şanlıurfa ve Hatay'ın en yüksek nüfusa sahip iller oldukları, Ordu, Trabzon ve Malatya'nın en az nüfuslu iller oldukları görülmektedir. Balıkesir'in ise en çok nüfus barındıran dördüncü il olduğu görülmektedir. En büyük yüzölçümüne ve en az kaldırılan belde sayısına sahip olan Van İlinin 6. büyük nüfusa sahip olduğu görülmektedir. Tablo: 3.4'ün illerin kentleşmesi ve belde sayısı ile nüfus ölçütü birlikte incelenmesi neticesinde; yerel ve bölgesel demokrasinin gelişmesi ile şehirlerin sosyo-ekonomik gelişmesi ile doğru orantılı yorum ve değerlendirmelerin yapılabileceği düşünülmektedir.

6360 sayılı Yasaya eleştiriler de yapılmaktadır. 6360 sayılı Yasanın 11. maddesiyle 5216 sayılı Yasanın 27. maddesinin ilk fıkrasında yapılan değişiklikle “büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesi konusunda ihtilâf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir” ibaresi eklenmiştir. Böylece büyükşehir belediyelerinin koordinatör rolü pekiştirilmiş, ilçe belediyeleri üzerinde etkisi artmıştır. Bu durumun ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyesi arasında sorun teşkil edebileceği söylenebilmektedir.

Eleştirilen başka bir konu da imar düzenleme ve yetkileri üzerinedir. 5216 sayılı Yasayla verilen yetkiler ile 6360 sayılı Yasanın getirdiği il ölçeğindeki yetkilendirme karşısında ilçe belediyeleri imar konusunda hareket edemez olmuştur (Şahin, 2012). Büyükşehir belediyeleri özellikle imar yetkileri bakımından belirleyici hale getirilmiştir. Büyükşehir belediyeleri yalnızca ilçe belediyeleri üzerinde değil kent genelinde oldukça etkin bir konuma geldiği belirtilmektedir.

Siyasal anlamda belirtilen başka bir sorun ise yönetime katılım konusundadır. Büyükşehir belediyesinin hizmet ölçeğinin il mülki sınırları olarak genişletilmesi nedeniyle ilçede ve kırsal mahallelerde yaşayanların büyükşehir belediyesine ulaşması güç olacağından, büyükşehir belediyesi uygulamasının yerel demokrasi ve halk katılımı bakımından sorun teşkil edebileceği söylenmektedir (Koyuncu ve Koroğlu, 2012: 4-8). 6360 sayılı Yasa öncesine göre, ilçe ve kırsal mahallelerde ikamet edenler, ilave masraf ve zaman kaybına uğrayabileceklerdir.

Eleştirilen başka bir konu da tüzel kişilikleri kaldırılan yerel yönetim birimleri üzerinedir. 6360 sayılı Yasayla belde belediyelerinin ve köylerin tüzel kişiliğinin orada yaşayan yurttaşlara sorulmadan kaldırılması çok da demokratik bir yöntem değildir. Bu durum, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın “yerel yönetimlerin sınırlarında, bir halkoylaması yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz” ilkesine aykırı bulunmaktadır. Kent konseyi, meclis toplantılarına katılım, gönüllülük mekanizması, komisyonlara katılım, beyaz masa vb. katılım yöntemleri artan ölçek nedeniyle uygulanamaz hale gelecektir. Bu anlamda yönetimde etkinlik adına katılımdan vazgeçilmektedir (Koyuncu ve Köroğlu, 2012: 5).

Eleştirilen diğer bir sorun alanı ise yerel seçim çevrelerinin değişmesiyle ilgilidir. Büyükşehir belediye başkanının seçim çevresinin 6360 sayılı Yasayla il sınırlarına kadar genişletilmesi seçim sürecini ve partilerin oy dengelerini etkileyebileceği düşünülmektedir. Basın ve yayın organlarında büyükşehir belediyesi sisteminin mevcut siyasal iktidara avantaj sağlayabileceğine yönelik değerlendirmeler de yer almaktadır (Milliyet.com.tr, 2.4.2014).

6360 sayılı Yasa ölçek düzenlemeleri konusunda da eleştirilmektedir. Belediye yönetiminin, kentsel yerleşme mekânlarının yönetimi olduğu, ilin tamamının belediye modeli ile yönetilmesinin sorun olabileceği düşünülmektedir (Güler, 2012). Mülki sınırların mahalli hizmetler için uygun ölçek olmadığı, sınırları siyasi ve idari ölçütler ile belirlenen mülki yönetim ile sınırları yerel nitelikli hizmetler ölçütüne göre belirlenen mahalli yönetimin hizmet ve yönetim ölçütlerinin birbirinden farklı olduğu, kentsel alan yönetimi olarak kurulan belediyelerin kırsal alanı kapsamaması gerektiği de ifade edilmektedir (Çukurçayır, 2014).

6360 sayılı Yasanın anayasa değişikliği olmadan yapılması nedeniyle anayasaya aykırılığı konusunda eleştirilmektedir. İlçe belediyelerinin büyükşehir ilçe belediyesi haline gelmesiyle ilçe belediyelerinin özerkliğini yitirdiği de söylenebilmektedir. İl özel idaresi, belediye ve köy arasında yetki ve görev uyuşmazlıklarının ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. Büyükşehir belediyeleri dışında kalan belediyelerde il özel idarelerinin varlığının devam etmesi nedeniyle iki farklı il grubu ortaya çıkması da ikili bir yapı oluşturulduğu için eleştirilmektedir. Kırsal alanı fazla olan illerin kentleştirilmeye çalışılması

neticesinde “Bölge-Kent Oluşumu” yapılmaya çalışıldığı, yeni büyükşehir belediyelerinin imkân ve kaynaklarının hizmet sunumu için yeterli ve eşit olmadığı, belediyelerin kırsal alana hizmet götürmede yetersiz kalabileceği konularında da eleştirilmektedir.

Yüzölçümü ve kırsal mahallesi çok olan illerde hizmet maliyetlerinin yükselebileceği düşünülmektedir. Büyükşehir belediyesi olunmasında optimal ölçeğin olmadığı, demokratik katılımın azalarak zayıflayacağı düşünülmektedir. Nüfusu az olan ilçelerin daha çok temsil edileceğinden temsil sorununun ortaya çıkabileceği, atanmışların yetkileri azaltılırken seçilmişlerin yetkilerinin artmasıyla da, Bölge Yönetimine/Federal Yapıya geçiş için hazırlık olarak görülebileceği için eleştirilmektedir. Kırsal kesimlerin belediye ekonomisine daha az katkısının olacağı ve hizmetlerden eşit olarak yararlanacağından, karşılığı tam olarak alınmadan belediyelerce hizmet sağlanacak olması, geliri az olan kırsal mahallelerin vergi yükünün artması eleştirilmektedir. Tüzel kişiliği kaldırılan ve mahalleye dönüştürülen beldeler ve köylerde yaşayan vatandaşlarda sosyal yapıdan kaynaklanabilecek uyum ve temsil sorunlarının yaşanabilecek olması 6360 sayılı Yasaya getirilen başlıca eleştiriler arasında bulunmaktadır (Genç, 2014: 6-10).

3.6. Mahalleler

Tezin bu kısmında, tüzel kişilikleri olmadığı için belediye teşkilatı olan yerleşim birimlerinde varlığını ve fonksiyonunu idame ettiren, organlarının seçimle işbaşına gelmesi ve yerel nitelikli bir takım işleri görmeleri nedeniyle mahallelere de yer verilmesi gereği duyulmuştur.

Osmanlılar döneminde, mahalle muhtarlığının oluşturulması ve geliştirilmesi yönündeki çabalara ilk olarak III. Selim döneminde başlandığının belirtilmiş olmasına karşın, yapılmak istenen düzenlemeler 1826 yılına kadar olumlu bir sonuç vermemiş, 1826 yılında Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra, bütün kurum ve kuruluşlar gibi mahalle yönetimi de çağın gereklerine uydurulmak istenmiştir. Özellikle İstanbul’a olan göçün önlenmesi ve kentte güvenliğin sağlanması amacıyla 1829-1830 yıllarında ilk mahalle muhtarlıkları burada oluşturulmaya başlanmıştır. Ancak İstanbul’un mahallelerinde kurulan muhtarlıklar, birkaç yıl sonra Anadolu’da kurulmaya başlanan muhtarlıklardan

önemli bir noktada ayrılmışlardır. İstanbul'da muhtarlar seçimle değil, atamayla belirlenmiştir (Çadırcı, 1993: 5).

Klasik dönemin Osmanlı mahalle teşkilinin aynı zamanda devlet ile yönetilenler arasındaki ilişkileri sağlayacak bir ara kurum özelliğini de taşımakta olduğu, hem malî hem de sosyal bir denetim alanı olarak görülmektedir. Vergilerin toplanmasında, bazı temizlik, bakım ve onarım işlerinde, komşular arasındaki bazı uyuşmazlıkların çözümünde, mahalle imamlarının ve ileri gelenlerinin söz hakları bulunmaktadır. Bu yönüyle mahallelerin merkezî idareye yardımcı oldukları belirtilebilir (Geray, 1995: 36).

Anadolu'da mahalle (ve aynı zamanda köy) muhtarlık örgütü ise ilk olarak Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinde 1833 yılında teşkil edilerek yönetim sistemimize girmiştir. İlk muhtarlık uygulamasından sonra 1833-1836 yılları arasında II. Mahmut'un emriyle ülkenin her yerine yaygınlaştırılmıştır. Anadolu'da oluşturulan ilk mahallelerde muhtarların seçimle göreve geldikleri belirtilmiştir. Becerikli ve iyi huylu olduklarına halk tarafından kanaat getirilen kimseler arasından iki kişinin (Muhtar-ı evvel, Muhtar-ı sâni) vatandaşlar tarafından oy çokluğu ile muhtar seçildiği belirtilmiştir (Çadırcı, 1993: 5-6).

Cumhuriyetin ilanından sonra, 1944 yılında 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Yasa ve bunun ardından çıkarılan tüzük ile mahalle muhtarlıkları düzenlenmiştir. 4541 sayılı Yasaya göre belediye sınırları içerisinde mahallenin kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, ad ve sınırlarının değiştirilmesi belediye meclisinin ve il veya ilçe yönetim kurulunun kararıyla valinin onayına bağlanmıştır. Ayrıca yine bu düzenleme ile kendilerine verilen görevler bakımından, mahalle muhtarlıkları merkezî yönetimin bir uzantısı durumuna getirilmiştir (Keleş, 2000: 250).

1944 yılında yapılan düzenlemelerle, o zamana kadar bir yerel yönetim birimi olarak kabul edilmeyen mahalle muhtarlığı kurumu yeniden yapılandırılmış ve bir yerel yönetim birimi olarak kabul edilmiştir. Osmanlı Dönemi boyunca hep köy muhtarlığından ayrı olarak düşünülen, köylerin aksine, bir yerel yönetim birimi olarak kabul edilmeyen, içinde bulunduğu kentin ayrılmaz bir parçası olarak görülen ve her zaman geçici bir kurum olarak bakılan mahalle muhtarlığının statüsü bu düzenlemeyle değiştirilmiştir (Arıkboğa, 1999: 107-108).

5393 Sayılı Belediye Yasası'nın 3. maddesinde mahalle "belediye sınırları içerisinde yer alan, ortak ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkileri bulunan insanların yaşadığı idarî birim" olarak tanımlanmıştır. Belediye Yasası'nın 9. maddesine göre mahalleler, muhtar ile 4 asil ve 4 yedek üyeli ihtiyar heyeti olmak üzere doğrudan halk tarafından seçilen iki organ tarafından yönetilmektedir. Muhtar ve ihtiyar heyetinin seçim işlemleri 2972 sayılı Yasa hükümlerine göre yapılmaktadır. Muhtar; mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. 5393 sayılı Belediye Yasası'nın 9. maddesinde belediyelerin; mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlayacağı, kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulunduracağı ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışacağı belirtilmektedir. Mahalle muhtarları, görevlerinin yürütülmesinden mülkî idare amirlerine karşı sorumlu bulunmaktadır.

4. 6360 SAYILI YASA ÖNCESİ VE SONRASINDA BALIKESİR

Tezin bu kısmında; 6360 sayılı Yasadan önce Balıkesir'in büyükşehir olması, Balıkesir'de yeni il ve yeni ilçe kurulması konusunda yapılan bazı çalışmalar hakkında bilgiler verilecektir. Ayrıca Balıkesir İlının tarihi, coğrafi bilgileri, idari ve sosyo-ekonomik durumu, siyasi ve mali durumu ile ilin öne çıkan özellikleri hakkında bilgiler verilerek Balıkesir İli tanıtılmaya ve 6360 sayılı Yasa ile meydana gelen değişimler belirtmeye çalışılmıştır.

4.1. Balıkesir'in Büyükşehir Olması İle Balıkesir'de Yeni İl ve İlçe Kurulması Konusunda Yapılan Çalışmalar

Tezin bu kısmında; Balıkesir'in büyükşehir olması ve Balıkesir'de yeni il ve ilçe kurulması konusunda yapılan bazı çalışmalar hakkında bilgiler verilecektir.

4.1.1. Balıkesir'in Büyükşehir Belediyesi Yapılması İle İlgili Çalışmalar

FP Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün, 16.09.1997 tarihinde 2/912 sayılı Balıkesir İlinde Büyükşehir belediyesi ile Bahçelievler, Adnan Menderes ve Oruçgazi adında ilçe kurulması konusunda yasa teklifi vermiştir. Teklif yasalaşamayınca 05.07.1999 tarihinde yenileyerek 2/152 sayılı tekrar vermiştir. Yasa teklifi gerekçesinde; nüfus artışı, kırsal kesimden kente hızlı nüfus akışı, kentin büyüklüğü, toplu taşıma, altyapı ve çevre kirliliği ile etkili hizmet verilmesi; ulaşım, yol, spor ve alışveriş merkezlerinin yapılması ve karşılaşılan sorunların çözümü için Balıkesir Belediyesi'nin 3030 sayılı Yasaya göre yeniden teçhiz edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bahçelievler Belediyesine; il merkezinden 5 mahalle ile 14 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak mahalle olarak bağlanması, ayrıca 14 belde ve köyün bağlanması öngörülmüştür. Adnan Menderes Belediyesine; il merkezinden 19 mahalle ile 2 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak mahalle olarak bağlanması, ayrıca İl merkezinden 50 ve İvrindi İlçesinden 4 belde ve köyün bağlanması öngörülmüştür. Oruçgazi Belediyesine; il merkezinden 13 mahalle ile 1 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak mahalle olarak bağlanması, ayrıca il merkezinden 42 belde ve köyün bağlanması öngörülmüştür. Ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

MHP Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen, 24.05.2000 tarihinde 2/519 sayıyla Balıkesir İlinde 3030 sayılı Yasa hükümlerine göre Balıkesir Belediyesi'nin aynı ismi taşıyan Büyükşehir Belediyesine dönüşmesi için yasa teklifi vermişlerdir. Balıkesir'in hizmet alanının çok geniş olması, enerji, içme ve kullanma suyu, kanalizasyon, ulaşım, toplu taşıma ve imar gibi temel belediye hizmetlerini birbiriyle uyumlu ve bütünleştirici bir planlama içinde yeterli ölçüde ve verimli olarak sunulmasını sağlamak için büyükşehir statüsünün gerekli olduğu belirtilmiş ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

CHP Balıkesir Milletvekili Av. Ayşe Nedret Akova, 11.01.2012 tarihinde 2/289 sayıyla 5216 sayılı Yasanın nüfus ölçütünün 750.000'den 650.000'e düşürülmesi, 2010 nüfus sayımına göre il merkezinin nüfusu 694.926 ve sosyo-gelişmişlik düzeyi yüksek olan Balıkesir İlinde büyükşehir belediyesi kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermiştir. Bu teklifle 5393 sayılı Belediye Yasası ile kamu hizmetlerinin sunulmasında güçlüklerle karşı karşıya kalan Balıkesir ve diğer il belediyelerinin "Büyükşehir Belediyesi" statüsüne kavuşturularak topluma daha iyi hizmet verilmesinin sağlanacağı belirtilmiş ancak teklif yasalaşamamıştır.

AK Parti Genel Başkanı ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından 08.10.2012 tarihinde 1/690 sayıyla "Büyükşehir Belediyesi Yasası ile Bazı Yasa ve Yasa Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Tasarısı" TBMM'ye verilmiştir. Yasa tasarısının genel gerekçesinde; etkin, etkili, vatandaş odaklı, hesap verebilen, katılımcı, saydam ve olabildiğince yerel bir yönetim anlayışı içerisinde reform yapmanın önemine değinilmiştir. Vatandaşlar için hizmet kalitesini geliştirerek vatandaş memnuniyetini artırmayı ve vatandaşların kamu yönetimine daha fazla katılımını sağlamayı hedefleyerek kamu yönetimi, etkinliği, verimliliği ve vatandaşın artan hizmet beklentilerinin karşılanmasının amaçladığı belirtilmiştir. Bu yasa tasarısı "Onüç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmidört İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" olarak isimlendirilmiş, Altınoluk beldesinin ilçe olması maddesi metinden çıkarılarak 24 ibaresi 23 olarak değiştirilmiştir. Yeni kurulacak 13 büyükşehirde coğrafya durumu, idari durum, ekonomik şartlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri göz önünde bulundurularak yeni ilçeler kurulacağı belirtilmiştir.

Hizmetlerin etkin, verimli ve adaletli şekilde ulaştırılması bakımından iller ve ilçelerin gelişme eğilimleri göz önünde bulundurularak bu birimlerin ihtiyaç ve zaruretlerine cevap verecek il ve ilçe kurulma taleplerinin de kapsam dâhiline alınmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Yasa tasarısıyla Balıkesir İlinde yeni büyükşehir belediyesi kurulacağı belirtilmiştir. Balıkesir Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Balıkesir Belediyesine bağlı 27 mahalle ile il merkezine bağlı 2 belde ve 40 köyden oluşan Karesi adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulacağı belirtilmiştir. Balıkesir Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Balıkesir Belediyesine bağlı 13 mahalle ile il merkezine bağlı 1 belde ve 80 köyden oluşan Altıeylül adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulacağı belirtilmiştir. Ayrıca Balıkesir İlinde, Altınoluk Beldesi merkez olmak üzere, Edremit ilçesine bağlı 3 belediye ve 11 köyden oluşan Altınoluk ilçesi ve aynı adla belediye kurulacağı belirtilmiştir. Yasa tasarısının TBMM’de görüşülmesinde, alt komisyon metninde Altınoluk beldesinin ilçe olması geçmemiştir ve Altınoluk’un ilçe olma tasarısı yasalaşmamış diğer teklifler yasalaşmıştır.

4.1.2. Balıkesir’de Yeni İl Kurulması İle İlgili Çalışmalar

MHP Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen, 14.08.2002 tarihinde 2/1042 sayıyla Balıkesir İlinde bulunan Bandırma ilçesinin il olması hakkında yasa teklifi vermişlerdir. Balıkesir’in yüzölçümünün geniş olması ve coğrafi yapısının engebeli olması, nüfus yoğunluğu, bazı ilçelerin il merkezine uzaklıkları nedeniyle kamu hizmetlerinin aksamaması, kamu hizmetlerinin etkin, uyumlu ve verimli bir şekilde sunulması, bölgenin kalkınabilmesi ve halkın beklentilerinin karşılanabilmesi için Bandırma adında bir il kurulması gerektiği belirtilmiştir. Yeni kurulacak Bandırma İlının Bandırma ilçesi merkez olmak üzere; Erdek, Gönen, Susurluk, Manyas ve Marmara ilçeleri ile belde, bucak ve köylerinden oluşacağı belirtilmiştir. Ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

4.1.3. Balıkesir’de Yeni İlçeler Kurulması İle İlgili Çalışmalar

FP Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün, 03.04.1996 tarihinde 2/193 sayıyla Balıkesir İlinde Altınova adında ilçe kurulması hakkındaki yasa tekliflerini vermişlerdir. Yasa teklifi yasalaşamamıştır. İsmail Özgün, 20, 21 ve 22. Dönem Balıkesir Milletvekili olarak görev yapmış, kuruluşunda AK Parti’ye katılmıştır.

FP Balıkesir Milletvekili Dr. Mustafa Güven Karahan, 15.06.1999 tarihinde 2/78 sayıyla Balıkesir İlinde Gönen ilçesi yakınlarında Sarıköy adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Teklif ile Sarıköy beldesinde bulunan 4 mahallenin ilçe mahallesi olacağı öngörülmüştür. Yasa teklifi yasalaşamamıştır.

DSP Balıkesir Milletvekili Numan Gültekin, İçişleri Komisyonuna 05.05.2002 tarihinde 2/968 sayıyla Balıkesir İlinde Ayvalık ilçesi yakınlarında Altınova adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Yasa teklifinin gerekçesinde; turizm potansiyeline ivme kazandırılması, turizm nedeniyle yoğunlaşan ve yerleşik nüfus ihtiyaçlarının karşılanması, tarım, sanayi ve turizme ait yatırımların canlanması ile kamu hizmetlerinin gereği gibi karşılanması açısından; 9 tane çevre köyün Altınova beldesine bağlanarak Altınova ilçesinin kurulması gerektiği belirtilmiştir. Ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

DSP Balıkesir Milletvekili Numan Gültekin, İçişleri Komisyonuna 05.05.2002 tarihinde 2/969 sayıyla Balıkesir İlinde Edremit ilçesi yakınlarında Altınoluk adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Yasa teklifinin gerekçesinde; turizm potansiyeline ivme kazandırılması, turizm nedeniyle yoğunlaşan ve yerleşik nüfus ihtiyaçlarının karşılanması, tarım, sanayi ve turizme ait yatırımların canlanması ile kamu hizmetlerinin gereği gibi karşılanması açısından; 8 tane çevre köyün Altınoluk beldesine bağlanarak Altınoluk ilçesinin kurulması gerektiği belirtilmiştir. Ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

CHP Balıkesir Milletvekilleri Ali Kemal Deveciler ve Orhan Sür, 22.01.2003 tarihinde 2/63 sayıyla Balıkesir ilinde Altınova adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Yasa teklifinin gerekçesinde; turizm potansiyelinin artırılarak değerlendirilmesi, turizm nedeniyle yoğunlaşan ve yerleşik nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması, tarım, sanayi ve turizme ait yatırımların hızlanması ve canlanması ile kamu hizmetlerinin gereği gibi karşılanması açısından; Altınova beldesi ile coğrafi bütünlük arz eden 8 çevre köyün Altınova beldesine bağlanarak ilçenin kurulması gerektiği belirtilmiştir. Ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

CHP Balıkesir Milletvekilleri Ali Kemal Deveciler ve Orhan Sür, 22.01.2003 tarihinde 2/64 sayıyla Balıkesir ilinde Altınoluk adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Yasa teklifinin gerekçesinde; turizm potansiyelinin artırılarak değerlendirilmesi, turizm nedeniyle yoğunlaşan ve yerleşik nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması, tarım, sanayi ve turizme ait yatırımların hızlanması ve canlanması ile kamu hizmetlerinin gereği gibi karşılanması açısından; Altınoluk beldesi ile coğrafi bütünlük arz eden 8 tane çevre köyün Altınoluk beldesine bağlanarak ilçesinin kurulması gerektiği belirtilmiştir. Ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

AK Parti Balıkesir Milletvekili Ali Aydınlioğlu, 28.03.2006 tarihinde 2/777 sayıyla Balıkesir ilinde Edremit ilçesi yakınlarında Altınoluk adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Yasa teklifinin gerekçesinde; turizm, tarım ve sanayinin ivme kazanması ve daha fazla hizmet sunulması için Altınoluk adında ilçe kurulması gerektiği belirtilmiştir. Yeni kurulacak Altınoluk ilçesine Edremit ilçesinden 8 köyün bağlanması öngörülmüş ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

MHP Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut, 16.10.2012 tarihinde 2/928 sayıyla Balıkesir ilinde Ayvalık ilçesi yakınlarında Altınova adında bir ilçe ve aynı adla bir belediye kurulması için TBMM'ye yasa teklifi vermişlerdir. Yasa teklifinin gerekçesinde; ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan Altınova ilçesinin kurulmasında büyük yarar bulunduğu belirtilmiştir. Yeni kurulacak Altınova ilçesine Ayvalık ilçesinden 10 kasaba ve köyün bağlanması öngörülmüş ancak yasa teklifi yasalaşamamıştır.

Balıkesir'de ilçe, il ve büyükşehir kurulma çalışmaları kapsamında incelenen yasa tasarı ve teklifleri neticesinde; günümüzde TBMM'de olan AK Parti, CHP ve MHP'nin büyükşehir olunması ve yeni ilçe ile belediyeler kurulması konusunda çalışmalarının olduğu görülmektedir.

4.2. Balıkesir İli Hakkında Genel Bilgiler

6360 sayılı Yasa ile Balıkesir İli büyükşehir belediyesi statüsünü almış ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesi kurulmuştur. İl merkezinde tarihi mirasıyla öne çıkan Altıeylül ve Karesi Mahalleleri yasayla ilçe yapılmıştır. İl merkezine hizmet veren Balıkesir Belediyesinin yerel hizmetleri yeni kurulan Karesi ve Altıeylül

Belediyelerince verilmeye başlanmıştır. İlçe belediyeleri büyükşehir ilçe belediyeleri haline gelmiş, 34 belde belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak kapatılmış ve isimleriyle mahalle olmuş, 892 adet köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür.

4.2.1. Balıkesir İlinin Tarihi

Balıkesir İline M.Ö. 8000-3000 yılları arası yerleşildiği tahmin edilmektedir ve Balıkesir İlinin bulunduğu bölge, eski çağlarda Misya olarak bilinmekte olup tarihsel süreç içerisinde; Hititlerin, Lidyalıların, Ahameriş İmparatorluğunun, Bergama Krallığının ve Roma İmparatorluğunun egemenliğine girmiştir. Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılmasıyla Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu egemenliğinde kalmıştır.

1071 Malazgirt Meydan Muharebesinden sonra Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliğine geçmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra, Selçuklu beylerinden Kalem Şah Bey'in oğlu Karesi Bey, Karesi Beyliğini kurarak Balıkesir'i merkez yapmıştır. Daha sonra bölge Osmanlı Devleti'nin egemenliğine geçmiştir. 1862 yılından itibaren çeşitli Yörük aşiretleri bölgede iskâna tabi tutularak yerleştirilmiştir. 1878 (93 Harbi) sonunda gelen muhacirler ise bölgede yeni köyler kurmuşlardır.

Balıkesir İli, 30 Haziran 1920 tarihinde Yunanlılar tarafından işgal edilmiş olsa da 6 Eylül 1922'de Yunan işgalinden kurtarılmıştır. 1923 yılında bütün sancakların il olmasıyla Karesi ili kurulmuş ve 1926 yılında Karesi ilinin adı Balıkesir olarak değiştirilmiştir (Balıkesir Valiliği, 2015).

Çanakkale Savaşlarında düşman zırhlılarına atmak üzere 276 kiloluk top mermisini sırtlayan kahraman Seyit Onbaşı (Kocaseyit) Balıkesir İlinin Havran ilçesinden olup mezarı da Havran ilçesinin Kocaseyit köyünde bulunmaktadır.

4.2.2. Balıkesir'in Coğrafi Durumu

Balıkesir; Anadolu yarımadasının kuzey batısında, Marmara Bölgesi ve Ege Bölgesi'nde yer almaktadır. Güneyinde Manisa ve İzmir, batısında Ege Denizi ve Çanakkale, doğusunda Kütahya ve Bursa, kuzeyinde Marmara Denizi bulunmaktadır. Balıkesir'in yüzölçümü 14.272 km²'dir. Balıkesir'in Ege

Denizi'ndeki kıyı uzunluğu 115 km, Marmara Denizindeki kıyı uzunluğu ise 175 km'dir. Balıkesir İli genellikle tepelerin hâkim olduğu bir alan niteliği taşımakla birlikte 1800 metreyi bulan dağlar da yer almaktadır. Karadağ, Madra Dağı, Alaçam Dağları, Kazdağı, Kapıdağ, Eybek Dağı, Çataldağ ve Ulus Dağları Balıkesir İli sınırları içerisinde yer almaktadır.

Balıkesir il merkezinin rakımı 130 metre olup Sındırgı, Bigadiç, Balıkesir, Manyas, Gönen ve Edremit ovaları bulunmaktadır. Balıkesir'in Ege kıyılarında daha çok Akdeniz iklimi görülmekte, iç kısımlarda ise kara iklimi görülmektedir. İl'den Susurluk, Gönen, Havran ve Kocaçay ırmakları geçmektedir (TÜİK, 2013).

4.2.3. Balıkesir İlinin Sosyo-Ekonomik Durumu

TÜİK 2014 yılı verilerine göre Balıkesir İlinin nüfusu 1.189.057'dir. Türkiye'nin nüfus olarak 17. en kalabalık ili durumunda ve km²'ye 81 kişi ile 100 kişi olan Türkiye ortalamasının altında, 31. sırada yer almaktadır. Balıkesir İlinin 2012-2013 yılı için yıllık nüfus artış hızı binde 1,7 olup binde 13,7 olan Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmüştür. Balıkesir İlinin 6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyesi statüsü kazanmasından sonra belde ve köyleri mahalleye dönüştürüldüğünden nüfusun tamamı büyükşehir ilçe merkezlerinde yaşamaktadır. Balıkesir nüfusunun 2023 yılına kadar %8 nüfus artışı olacağı varsayımına göre 2023 yılında nüfusunun 1.284.000 kişiye ulaşabileceği tahmin edilmektedir (GYODER, 2015: 28).

Balıkesir'in nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Altieylül (Merkez), Karesi (Merkez), Bandırma, Edremit ve Gönen'dir. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Dursunbey'dir. Nüfus ve yüzölçümü bakımından en küçük ilçesi ise Marmara'dır. Balıkesir'de kentleşme oranı %60'dır. Coğrafi faktörlerden önemli oranda etkilenen dağınık yerleşim yapısı nedeniyle Balıkesir İlinin nüfus yoğunluğu ve şehirleşme oranı ülke ortalamasından düşük düzeydedir (TÜİK, 2014). Kırsal mahalle sayısının fazla olduğu yerleşim birimlerinde kentleşme oranı düşüktür. Ege veya Marmara Denizine kıyı olan, Edremit, Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Marmara, Gönen ilçelerinde, tatil ve turizm maksatlı yerleşmenin önemli bir yer oluşturduğu görülmektedir. Sanayinin geliştiği ve turizm olanaklarının olduğu Bandırma ilçesinde de nüfusa bağlı olarak kentsel yerleşme oranının arttığı görülmektedir.

Balıkesir İlının net göç hızının 2014 yılında %14,9 olduğu görülmüştür (TÜİK, 2014). Balıkesir'in 2008-2013 yılları göç hareketleri tablosu incelendiğinde; net göç hızının yıllara göre azaldığı görülmektedir. Balıkesir İline ve Balıkesir İlinden diğer illere iş, ticaret vb. nedenlerle göç alma ve vermede öncelikle yakın çevre illere hareketin olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1. Balıkesir İli Göç Hareketleri

Yıllar	ADNKS'ne Göre Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
2008-2009	1.140.085	33.275	31.291	1.984	1,74
2009-2010	1.152.323	36.784	35.162	1.622	1,41
2010-2011	1.154.314	37.143	36.638	505	0,44
2011-2012	1.160.731	34.922	35.315	-393	-0,34
2012-2013	1.162.761	38.710	39.688	-978	-0,84
2013-2014	1.189.057	57.551	39.918	17.633	14,9

Kaynak: TÜİK.gov.tr. 08.02.2016

Balıkesir nüfusuna kayıtlı olup Balıkesir'de oturanların oranı %78, Balıkesir'de ikamet edip Balıkesir nüfusuna kayıtlı olmayanların oranı %22'dir. Balıkesir nüfusuna kayıtlı olmayıp Balıkesir'de ikamet eden, 5.000 ve üzeri nüfusa sahip illerin; Çanakkale, İstanbul, Bursa, İzmir, Manisa, Sivas, Trabzon, Kayseri, Muş, Erzurum, Eskişehir, Ankara olduğu görülmüştür. Balıkesir İli nüfusuna kayıtlı olup Balıkesir dışında ikamet edenlerin de İstanbul, İzmir, Bursa, Manisa, Çanakkale, Ankara, Tekirdağ ve Kocaeli İllerinde yoğunlaştığı görülmüştür (TÜİK.gov.tr. 2014).

Türkiye'de ilköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 2013-2014 öğretim döneminde 19 iken Balıkesir'de bu oranın 15 olduğu görülmüştür. Aynı dönem için orta öğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye'de 15 iken Balıkesir'de bu oranın 12 olduğu, 2013 yılında Balıkesir'de yaşayan 15 yaş üstü 952.561 nüfusun %3,3'ünün okuma yazma bilmediği, Türkiye'de ise 15 yaş üstü nüfusun %4,7'sinin okuma yazma bilmediği görülmüştür. 1992 yılında kurulan Balıkesir Üniversitesi'nde 2012-2013 eğitim öğretim yılında 40.172 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir (TÜİK, 2014). Bandırma ilçesinde 2015 yılında Bandırma 17 Eylül Üniversitesi kurulmuştur ve ilde iki üniversite vardır.

Balıkesir İlının geçim kaynağı genellikle tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Balıkesir İlının bitkisel üretim değeri olarak Türkiye'nin 17. büyük üreticisi olduğu, canlı hayvan değeri bakımından Türkiye'nin 2. büyük üreticisi olduğu

belirtilmiştir. Körfez bölgesinde zeytincilik oldukça etkin olup tahıl ürünleri, nohut, şeker pancarı, domates, karpuz, mandalina, üzüm ve benzeri ürünler de İl'in ekonomisinde önemli yere sahiptir. Zeytinyağı, çiçekyağı ile salça fabrikaları, un ve yem sanayileri de ihracata yönelik olarak İl'in ekonomisine doğrudan katkıda bulunmaktadır.

2013 yılı bitkisel üretim istatistiklerinden elde edilen verilere göre Balıkesir İlinde tahıl ve diğer bitkisel ürünlerde; buğday (yeşil ot), çavdar (yeşil ot) Türkiye'de 1. sırada bulunmaktadır. Yulaf (yeşil ot), arpa (yeşil ot) Türkiye'de 2. sırada, bakla (hayvan yemi ve yemeklik) Türkiye'de 2. ve 4. sırada, mısır (silajlık), çeltik, mısır (hasıl) Türkiye'de 3. sırada bulunmaktadır.

Balıkesir, sebze ürünlerinde; maydanoz, bamya, kuşkonmaz üretiminde Türkiye'de 2. sırada, bakla (taze), kırmızı pancar, dereotu Türkiye'de 3. sırada, domates (salçalık), salatalık (turşuluk), turp (bayır) Türkiye'de 4. sırada bulunmaktadır. Meyve, içecek ve baharat bitkilerinde; şeftali (diğer) süpürge otu Türkiye'de 2. sırada, mandalina (satsuma), incir, şeftali (nektarin), kızılcık üretiminde Türkiye'de 6. sırada, zeytin (yağlık), anason Türkiye'de 7. sırada, zeytin (sofralık) Türkiye'de 9. sırada, badem, kestane, portakal (washington), limon Türkiye'de 10. sırada bulunmaktadır. Süs bitkilerinde; çiçek soğanları üretiminde Türkiye'de 3. sırada, iç mekân süs bitkileri bakımından Türkiye'de 10. sırada bulunmakta ve örtü altı sebze bitkilerinde; marul (aysberg) üretiminde Türkiye'de 5. sırada yer almaktadır.

2013 yılı hayvansal üretim istatistiklerine göre büyükbaş hayvan sayısında Türkiye'de 2. Sırada, süt üretiminde 3. sırada bulunmaktadır. Küçükbaş hayvanlarda; koyun (merinos) sayısı ve süt üretiminde Türkiye'de 3. sırada, koyun (yerli) sayısında 11. sıradadır. Kümes hayvanlarında; ise et tavuğu sayısında Türkiye'de 3. sırada, yumurta tavuğu sayısında 4. sırada, ördek - hindi sayısında 5. sırada, deve sayısında Türkiye'de 7. sıradadır. Arı üretiminde Türkiye'de 12. sırada, bal üretiminde ise 8. sırada yer almaktadır.

Kişi başına tüketilen elektrik miktarı bakımından 2.300 kw/h ile 2.577 kw/h olan Türkiye ortalamasının altındadır. Kişi başına çekilen su miktarı bakımından 256 litre/gün ile 216 olan Türkiye ortalamasının üstünde olduğu belirtilmiştir. Balıkesir İlinde, bin kişi başına otomobil miktarı bakımından 134 rakamıyla 121 olan Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır (TÜİK, 2013).

Balıkesir'in 2011 yılı kişi başına gayrisafi katma değeri 8.954 dolardır. Sanayi iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranı %19,3, tarım iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranı ise %36,3'tür. 2011 yılı nüfus ve konut araştırmasına göre ilde istihdam edilen 15 yaş ve üzeri nüfusun %39,7'si tarım, %19'u sanayi ve %41,3'ü ise hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Devlet Plânlama Teşkilatınca en son 2004 yılında "Gelişmişlik Endeksine Göre Kademeli İlçe Grupları" adını taşıyan çalışma yapılmış, çalışma ile ilçeler için elde edilen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması ve gösterge değerleri temel alınarak aynı özelliği olan ilçelerin belirlenmesi için 872 ilçe, 6 gelişmişlik grubuna ayrılmıştır. Tablo: 6'da Balıkesir ilçelerinin Türkiye içindeki gelişmişlik sıraları görülmektedir. Devlet Plânlama Teşkilatınca veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca 2004 yılında yapılan çalışmadan sonra günümüze kadar yeni bir çalışmaya rastlanmadığından, 2004 yılı SEGE rakamları verilmiştir.

Tablo 4.2. Balıkesir İli Merkez ve İlçelerinin Gelişmişlik Sıraları

S.Nu.	İlçe Adı	Gelişmişlik Sırası (872 İlçe)	Gelişmişlik Grubu
1	Bandırma	23	2
2	Merkez	33	2
3	Ayvalık	64	2
4	Edremit	76	2
5	Burhaniye	96	2
6	Erdek	123	2
7	Marmara	125	2
8	Gönen	159	2
9	Susurluk	169	3
10	Gömeç	240	3
11	Havran	383	3
12	Bigadiç	426	3
13	Manyas	465	3
14	Savaştepe	466	3
13	Dursunbey	604	4
16	İvrindi	618	4
17	Sındırgı	640	4
18	Kepsut	674	5
19	Balya	701	5

Kaynak: <http://ekutup.dpt.gov.tr>. 22.11.2015

SEGE çalışması kapsamında Türkiye genelinde gelişmiş 1. grup içinde yer alan ilçe sayısı 15'tir. Balıkesir İlının hiçbir ilçesinin bu gruba dâhil olmadığı görülmüştür. 2. grup ilçe sayısı ise 152'dir. Balıkesir İlının 2004 yılında merkez dâhil 19 ilçesinden 8'inin bu grup içerisinde yer aldığı görülmüştür. İlçelerin

sıralamasında ise Bandırma ilçesinin merkez ilçeden daha önde olduğu ve merkez hariç grup içinde yer alan diğer ilçelerin sahil hattında bulunan ilçeler olduğu dikkat çekicidir. Bu durum tablonun tamamı için de “gelişmişliğin sahilden başlayarak kırsala doğru azaldığı” şeklinde de yorumlamak mümkündür. Grup içerisinde yer alan ilçe sayısının Balıkesir’in ilçelerinin %42’sine tekabül etmesi de Balıkesir’in gelişmişliği açısından önemli sayılabilir.

Türkiye genelinde 3. grupta 309 ilçe bulunduğu görülmüştür. Balıkesir’in ise bu grupta 6 ilçesi bulunmaktadır. Balıkesir’in ilçelerinin %32’sinin 3. grup içinde yer aldığı belirtilebilir. Bu grupta yer alan ilçeler incelendiğinde; Gömeç hariç diğerlerinin sahille bağlantısının olmadığı ancak diğer ilçelerin de il yolları güzergâhında yer alan ve tarımsal imkânları fazla olan ilçeler olduğu söylenebilir. 4. grupta 177 ilçe bulunmakta olup Balıkesir’in 3 ilçesinin bulunduğu görülmüştür. Balıkesir’in ilçelerinin %16’sının 4. grup içinde yer aldığı belirtilebilir.

SEGE kapsamında yapılan çalışmanın 5. grubunda 100 ilçe bulunmakta olup Balıkesir’in de bu grupta 2 ilçesinin bulunduğu görülmüştür. 5. grupta yer alan ilçe sayısının Balıkesir’in ilçelerinden %11’ine tekabül etmektedir. Bu ilçeler Kepsut ve Balya’dır. Bu ilçelerin kırsal nüfusun fazla olduğu, merkeze yakın olmanın olumsuzluğundan gelişemedikleri söylenebilir. Çalışmanın 6. grubunda 119 ilçe bulunmakta olup Balıkesir’in bu grupta ilçesinin bulunmamaktadır.

Tablonun genel olarak yapılan değerlendirmesinde Balıkesir’in ilçelerinden 2. derecede %42’sinin, 3. derecede %32’sinin, 4. derecede %16’sının, 5. derecede %11’inin olduğu görülmüştür.

İllerin ve bölgelerin hangi gelişme grubunda yer aldığına görülebilmesi, yurt çapında kaynakların daha etkin kullanımı ve dengeli kalkınmanın sağlanması maksadıyla 2003 yılında yapılan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) çalışmasında Balıkesir 15. sırada yer almıştır (SEGE: 2003). Balıkesir, SEGE 2011 çalışmasında ise 22. sırada yer alarak 2003 çalışmasına göre 9 İl’den daha az gelişme kaydettiği söylenebilir. Balıkesir İlinin 2010 yılında gelişmişlik sıralamasında Türkiye’nin 17. ili olduğu, 2012 yılında ise 18’nci sıraya gerilediği (İş Bankası, 2014: 6), yenilikçilik ve rekabetçilik göstergelerindeki düşük değerleri nedeniyle alt sırada yer aldığı belirtilmiştir (SEGE, 2011: 80).

Balıkesir; tarım, hayvancılık ve turizm ili olarak bilinmesine rağmen, ilde madencilik faaliyetleri de yoğun olarak yapılmaktadır. Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Balıkesir, enerji hammaddeleri ve özellikle endüstriyel hammadde kaynakları yönünden ülkemizin madencilik sektöründe ve dış ticaretinde önemli yer tutan yataklara sahiptir. Dünya'daki Bor rezervlerinin %60'ına tekabül eden Türkiye bor madenlerinin bir kısmı Bigadiç ilçesindedir. Marmara Adası'nda mermer ocakları, Balya'da kurşun, Edremit'te demir rezervi bulunmakta, işletilen madenler çoğunlukla hammadde olarak ihraç edilmektedir.

Balıkesir, yenilenebilir enerji kaynakları bakımından da zengin durumdadır. Rüzgâr, jeotermal kaynaklar ve biyogaza dönüştürülebilecek biyokütle miktarı açısından oldukça zengindir. Balıkesir, Türkiye'de rüzgâr enerjisi üretiminde coğrafi konumu nedeniyle en büyük paya sahiptir. Türkiye'nin en büyük rüzgâr enerji santrali Balıkesir İlinde 2013 yılında faaliyete geçmiştir. Balıkesir İli merkezi ile Bandırma, Susurluk ve Kepsut ilçelerinde rüzgâr enerji santralleri bulunmaktadır.

Balıkesir'de sanayi daha çok küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Sanayi, tarıma ve doğal kaynakların işlenmesine dayanmaktadır. Düşük ve orta-düşük teknolojili imalat sanayi yaygındır. Bu anlamda ağaç, gıda, ana metal ve metalik olmayan diğer mineraller sektörlerinde imalat sanayi yoğunlaşmıştır.

Balıkesir; İstanbul, Bursa ve İzmir gibi büyük sanayi merkezlerine yakınlığı, gelişen lojistik imkânları ve gelişme potansiyelleri ile aşırı büyüyen sanayi merkezlerine alternatif oluşturmaktadır (GYODER, 2015: 6). Balıkesir'de 2, Bandırma, Burhaniye ve Ayvalık ilçelerinde 1'er OSB bulunmaktadır.

Balıkesir'de 2013 yılı verilerine göre, 59.478 firma ticari faaliyette bulunmaktadır. Firmaların %36,5'i toptan ve perakende ticaret yapmaktadır. %14,8'i ulaştırma-depolama, %14'ü konaklama ve yiyecek hizmetleri, %9,7'si imalat sanayinde faaliyet göstermektedir (GYODER, 2015: 10). Her yıl yayınlanan Türkiye'nin İlk 500 Sanayi Kuruluşları içerisinde Balıkesir'den 6 firma yer almıştır. 2013 yılında Balıkesir İline yapılan ithalat miktarı 564 milyon dolar olup Türkiye'de 22. sırada bulunmaktadır. 2013 yılı içinde ilden yapılan ihracat miktarı ise 598 milyon dolar olup Türkiye'de 23. sıradadır (TÜİK, 2014: 46). Balıkesir, Türkiye'de ithalattan fazla ihracat yapan önemli illerimizden biridir.

2014 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranı bakımından Balıkesir'in, %6 rakamıyla %9,7 olan Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmüştür. Balıkesir, kırsal alanda kişi başına düşen tarımsal üretim değeri itibarıyla ülkede 20. sırada yer almaktadır. 2014 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye'de yaş bağımlılık oranı 15-64 yaş grubu için 47,7 iken Balıkesir'de %44 olarak Türkiye ortalamasının altındadır.

Balıkesir İli, doğum ve kaba evlenme hızı ile bebek ölüm oranı olarak Türkiye ortalamasının altında yer aldığı, hastane yatak sayısı bakımından yüz bin kişi başına 265 yatak olan Türkiye ortalamasının altında yer alarak 262 yatak olduğu belirtilmiştir (TÜİK, 2014).

Balıkesir, coğrafi konumu itibarıyla ulaşım ağları açısından stratejik öneme sahiptir. Bu nedenle bölge içi, bölgelerarası ve uluslararası ulaşım bağlantıları yönünden birçok projenin merkezi konumundadır. Türkiye otoyol ağının bir parçası olan Bursa-Balıkesir-İzmir güzergâhı Balıkesir sınırları içinde bulunmaktadır. Gebze-Orhangazi-İzmir ve Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Balıkesir Otoyolu projeleri gibi büyük ölçekli kamu yatırımlarının Balıkesir'in gelişmesini önemli ölçüde etkileme gücüne sahip olabileceği değerlendirilmektedir.

Balıkesir'in Ege Denizi ve Marmara Denizi'ne kıyısının bulunması ulusal ve uluslararası yük ve yolcu taşımacılığında önemini artırmaktadır. Ayvalık, Burhaniye, Bandırma'da 5 deniz limanı ile Marmara ve Erdek ilçelerinde 5 iskele bulunmaktadır. Balıkesir; Ankara'yı İzmir'e bağlayan demiryolu üzerinde bir transit merkez durumundadır. Balıkesir il merkezinde bulunan Merkez Havaalanı ve Edremit ilçesindeki Koca Seyit Havalimanı sivil havacılıkta kullanmakta, Bandırma havaalanı ise sivil havacılıkta kullanılmamaktadır.

Balıkesir; Ege ve Marmara Denizi'nde kıyı turizminin yaygınlaşmasına katkı sunan doğal kumsalları, jeotermal kaynakları, tarihi ve kültürel değerleri içinde bulunduran yüksek turizm potansiyeline sahip bir merkezdir. Balıkesir'de 8 turizm merkezi bulunmaktadır. Ülke genelinde bulunan 227 turizm merkezinin %3,5'i Balıkesir'de yer almaktadır. Balıkesir'de 49.241 yatak kapasiteli 824 konaklama tesisi bulunmaktadır. Balıkesir'de Erdek-Marmara yöresinde 1 adet Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişme Bölgesi ile üçü ilan edilmemiş toplam 11 adet termal turizm merkezi bulunmaktadır. Başlıca kıyı turizm merkezleri; Ayvalık, Edremit, Burhaniye ve Erdek'tir.

Balıkesir ekonomisinde hizmetler sektörünün payı Türkiye ortalamasının altındadır. Balıkesir İlinde hizmetler sektörü içinde turizm, ulaştırma, taşımacılık ile finansal hizmetler öne çıkmaktadır. Toptan ve perakende ticaret de doğal olarak önemli bir hizmet faaliyeti olarak yer almaktadır. Ekonomik yapıya bakıldığında önemli bir yer tutan hizmetler sektöründe inşaat ve turizm öne çıkmaktadır. Balıkesir'in Bigadiç ilçesi, Yağcıbedir mahallesinde dokunan ve dünya çapında bir pazarı olan 'Yağcıbedir. Halıları'nın yerel ekonomiye önemli derecede katkısı bulunmaktadır.

4.2.4. 6360 Sayılı Yasa Sonrasında Balıkesir İlinin İdari Durumu

6360 sayılı Yasadan önce Balıkesir İlinde bulunan mahalli idare sayısı; merkez ilçe dâhil 19 ilçe, 53 belediye (34 belde belediyesi, 18 ilçe ve 1 il belediyesi), 222 mahalle ve 892 köydür. 6360 sayılı Yasayla Balıkesir'in büyükşehir belediyesi statüsü almasıyla, ilçe sayısı 20'ye yükselmiştir. 34 belde belediyesi kapatılarak, 53 olan mevcut belediye sayısı 18'e azalmıştır.

6360 sayılı Yasanın 2. maddesinin 2. fıkrasıyla Balıkesir İlinde; 2 belediye, 27 mahalle ve 40 köy bağlanarak Karesi adıyla yeni bir ilçe kurulmuştur. Yine kanunun 3. fıkrası ile 1 belediye, 13 mahalle ve 80 köy bağlanarak Altıeylül adıyla ikinci yeni ilçe kurulmuştur. 18 ilçe belediyesine yeni kurulan 2 ilçe belediyesi ile büyükşehir belediyesi de eklenmiş ve belediye sayısı 21'e yükselmiştir. Köyler mahalleye dönüştürüldüğü için köy sayıları ile tek mahalleye dönüşen beldelerin de mahalle sayısına eklenmesiyle, mahalle sayısı 1.121'e yükselmiştir.

6360 sayılı Yasadan önce belediye teşkilatı olmayan kırsal yerleşim birimlerine kamusal nitelikli hizmetler il özel idaresi, köy yönetimleri veya mahalli hizmet birlikleri aracılığıyla sağlanmaktayken büyükşehir belediyesi statüsünden sonra 892'si kırsalda olan ve toplam 1.121 mahalleye 20 ilçe belediyesi ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesince hizmet sunulmaktadır. 6360 sayılı Yasadan önce belediyeler 222 mahalleye hizmet sağlarken yasayla belediyelerin hizmet sunacağı mahalle miktarında %405 oranında artış yaşanmıştır. 6360 sayılı Yasayla Balıkesir'deki hizmet yönlü idari yapı değişmiş, büyükşehir belediyesi ve yirmi ilçe belediyesinden oluşan ikili bir hizmet merkezli idari yapı oluşmuştur.

Tablo 4.3. 6360 Sayılı Yasa Öncesi ve Sonrası Balıkesir’de İdari Durum

Yıllar	İlçe Sayısı	Belediye Sayısı	Köy Sayısı	Mahalle Sayısı
2011	18	53	892	222
2012	18	53	892	222
2013	20	20 +1 (Bşb.)	--	1.121
2014	20	20 +1 (Bşb.)	--	1.121

Kaynak: MİGM, 2014

Tablo 4.4. Balıkesir İlının Coğrafi ve Demografik Yapısına Dair Veriler

Sıra Nu.	İlçe Adı	Nüfusu (2013)	Nüfusu (2014)	Nüfusu (2015)	Yüzölçümü (km ²)	Merkeze Uzaklığı	Mahalle Sayısı	Belde Sayısı*
1	Altıeylül	170.260	172.023	173.686	927	--	94	1
2	Ayvalık	64.462	69.880	67.902	266	127	34	2
3	Balya	14.153	13.912	13.648	936	50	46	1
4	Bandırma	143.117	145.089	146.688	599	99	54	2
5	Bigadiç	48.728	48.470	49.539	1.007	38	79	1
6	Burhaniye	52.674	57.554	57.090	280	93	38	1
7	Dursunbey	40.572	39.411	38.522	1.906	80	111	-
8	Edremit	129.104	140.161	140.857	708	86	40	5
9	Erdek	33.410	34.676	32.899	400	120	28	2
10	Gömeç	11.965	13.431	12.768	223	111	13	1
11	Gönen	73.361	73.095	72.701	1.152	150	101	1
12	Havran	27.952	27.876	27.564	559	78	34	1
13	İvrindi	34.643	34.207	33.710	751	38	68	4
14	Karesi	167.549	170.776	173.386	702	--	70	2
15	Kepsut	24.608	24.180	23.508	894	28	69	--
16	Manyas	21.039	20.477	20.154	586	82	50	2
17	Marmara	9.310	9.456	8.448	117	105	14	2
18	Savaştepe	19.278	18.863	18.677	425	49	50	1
19	Sındırgı	36.402	35.591	34.868	1433	63	74	3
20	Susurluk	40.174	39.939	39.673	645	42	54	2
TOPLAM	--	1.162.761	1.189.057	1.186.688	14.472	--	1.121	34

Kaynak: İller İdaresi ve YSK, 2016, (* 6360 Sayılı Yasadan Önce)

Balıkesir İlinde; Altıeylül, Ayvalık, Balya, Bandırma, Bigadiç, Burhaniye, Dursunbey, Edremit, Erdek, Gömeç, Gönen, Havran, İvrindi, Karesi, Kepsut, Marmara, Manyas, Savaştepe, Sındırgı ve Susurluk olmak üzere 20 ilçe bulunmaktadır. 6360 sayılı Yasadan önce il merkezinin nüfusu 337.809 iken 6360 sayılı Yasayla en kalabalık ve 100.000’in üzerinde nüfus barındıran 4 ilçe (%20) sırasıyla Altıeylül, Karesi, Bandırma ve Edremit olduğu (610.030) ve bu 4 ilçenin, il nüfusunun %53’ünü barındırdığı, en az nüfuslu ilçenin Marmara olduğu görülmektedir. 2015 yılı nüfus sayımında da bu durum değişmemiştir. Balya, Dursunbey, Erdek, Gönen, Havran, İvrindi, Kepsut, Manyas, Marmara, Savaştepe, Sındırgı ve Susurluk ilçelerinde 2013 yılına göre 2015 yılında nüfus azalmış,

Altieylül, Ayvalık, Bandırma, Bigadiç, Burhaniye, Edremit, Gömeç ve Karesi ilçelerinin ise nüfusu artmıştır.

Gönen (150 km.), Ayvalık (127 km.), Erdek (120 km.) ve Gömeç (111 km.) ilçeleri İl merkezine/Büyükşehir Belediyesine en uzak ilçelerdir. En yakın ilçeler ise Kepsut (28 km.), Bigadiç ve İvrindi (38 km.), Susurluk (42 km.) ilçeleridir. Nüfusu en çok olup, İl merkezi haricinde bulunan ilçelerden Bandırma'nın Balıkesir Büyükşehir Belediyesine olan uzaklığı 99 km. Edremit'in uzaklığı ise 86 km.dir.

Yüzölçümü olarak ise Dursunbey, Sındırgı, Gönen ve Bigadiç ilçeleri en büyük yüzölçümüne sahiptirler (5.498). En büyük yüzölçümüne sahip 4 ilçe, il geneli yüzölçümünün %40'ını oluşturmaktadır. En az yüzölçümüne sahip ilçeler ise Marmara, Gömeç, Ayvalık ve Burhaniye'den oluşan sahil ilçeleridir. En büyük yüzölçümüne sahip olan Dursunbey ilçesinin en çok mahalle sayısına da sahip olduğu, üçüncü büyük yüzölçümüne sahip Gönen ilçesinin ise ikinci en çok mahalle sayısına sahip ilçe olduğu görülmüştür. Üçüncü çok mahalle sayısının ise en çok nüfusa sahip olan Altieylül ilçesinde olduğu, dördüncü çok mahalle sayısının ise dördüncü en büyük yüzölçümüne sahip Bigadiç ilçesinde olduğu görülmüştür. En az mahalleye sahip ilçelerin ise en az yüzölçümüne sahip Gömeç, Marmara, Ayvalık ve Burhaniye ilçeleri olduğu görülmektedir.

6360 sayılı Yasa öncesine göre ilçelerin yüzölçümlerinde herhangi bir değişiklik olmazken, Balıkesir il merkezinin yüzölçümü yeni kurulan Altieylül ve Karesi ilçelerince paylaşılmıştır. Kırsal mahallelerde yaşayan vatandaşların 6360 sayılı Yasa öncesinde yerel hizmetlerinin karşılanması için ilçelerine veya ilçe özel idaresine gitmeleri yeterli olabiliyorken 6360 sayılı Yasadan sonra bazı yerel hizmetlerin karşılanması için büyükşehir belediyesine gitmek zorunda kalınmasının olumsuz etkileri olabilir.

6360 sayılı Yasayla 34 belediye başkanlığının kaldırılması ile belediyelerde yönetici olarak bulunanların yerel nüfuzlarında azalma veya kayıp yaşanmış olabilir. Birden fazla mahallesi bulunan beldelerde yaşayan vatandaşların da mahalle isimlerinin belde adıyla teklaştığından mahalle isimleri olarak kayıp yaşadıkları belirtilebilir.

6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyelerinin hizmet sınırı ilin mülki idare sınırı olarak değiştirilmiştir. Dolayısıyla ilçe belediyelerinin hizmet sınırı da ilçe mülki sınırları haline gelmiştir. Büyükşehir belediyesi başta olmak üzere belediyelerin sunacakları hizmetler ile ilçelerin nüfusu, yüzölçümleri, mahalle sayıları, merkeze olan uzaklıkları birlikte değerlendirildiğinde; Balıkesir'in sosyal ve alt yapı eksiklikleri, mahalle sayısının çokluğu, kentsel hizmet alanının büyüklüğü önemli bir olumsuz durum olarak ortaya çıkmaktadır. Değişen yerel hizmet fonksiyonlu idari yapı sonucunda kentin kamusal hizmet yükü büyükşehir belediyesinin ve ilçe belediyelerinin olmuştur.

Tablo 4.5. 6360 sayılı Yasa Öncesi ve Sonrasına İlişkin Balıkesir İlinin İlçelerinin Gelirlerine Dair Veriler

Sıra Nu.	İlçe Adı	Nüfusu (2013)	Yüzölçümü (Km2)	6360 Öncesi Geliri (Bin TL)	6360 Sonrası Geliri (Bin TL)	Artış Oranı (%)
1	Altıeylül	170.260	927	Yeni İlçe	19.369	-
2	Ayvalık	64.462	266	8.343	7.416	-11
3	Balya	14.153	936	739	3.240	339
4	Bandırma	143.117	599	26.869	16.321	-39
5	Bigadiç	48.728	1.007	5.167	7.142	38
6	Burhaniye	52.674	280	9.160	6.153	-33
7	Dursunbey	40.572	1.906	5.654	8.066	43
8	Edremit	129.104	708	12.077	14.917	24
9	Erdek	33.410	400	4.727	4.206	-11
10	Gömeç	11.965	223	1.626	1.676	3
11	Gönen	73.361	1.152	10.016	9.985	0
12	Havran	27.952	559	3.305	4.009	21
13	İvrindi	34.643	751	2.451	5.247	114
14	Karesi	167.549	702	Yeni İlçe	19.369	-
15	Kepsut	24.608	894	2.820	4.361	55
16	Manyas	21.039	586	2.319	3.487	50
17	Marmara	9.310	117	618	1.664	169
18	Savaştepe	19.278	425	3.217	2.879	-11
19	Sındırgı	36.402	1.433	4.226	6.526	54
20	Susurluk	40.174	645	5.351	5.607	5
TOPLAM	--	1.162.761	14.472	--	--	--

Kaynak: TEPAV, 2014. nüfusu.com, Erişim Tarihi: 08.02.2016

6360 sayılı Yasa öncesi ve sonrasına göre belediye gelirleri kıyaslanırsa; Ayvalık, Bandırma, Burhaniye, Erdek ve Savaştepe Belediyelerinin gelirleri azalmıştır. En büyük gelir azalması Bandırma Belediyesi'nde yaşanmıştır. En çok geliri artan belediyenin Balya Belediyesi'dir. Marmara, İvrindi ve Kepsut Belediyeleri de geliri en çok artan 4 belediyedir.

6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyesi statüsüne yükselen Balıkesir'in Tablo 4.5'te de görüldüğü üzere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden (GBVG) aldığı pay, 6360 sayılı Yasa öncesine göre 142 TL artarak kişi başı 218 liradan 360 TL'ye yükselmiştir. Mali kaynaklarda %65,3'lük gelir artışı yaşanmıştır (BİL, 2015).

4.2.5. 6360 Sayılı Yasa Sonrasında Balıkesir İlinin Siyasi Durumu

6360 sayılı Yasa sonrasında Balıkesir İlinin değişen siyasi durumu için Tablo 4.4 incelendiğinde Balıkesir'de 6360 sayılı Yasa öncesinde 34'ü belde olmak üzere 53 belediye başkanlığı için yerel seçimlerde oy kullanılmıştır. 6360 sayılı Yasadan sonra ise 21 belediye başkanlığı için oy kullanıldığı, belediye başkanlıkları sayısında %60 oranında bir azalma olduğu görülmektedir.

Başka bir boyuttan bakıldığında ise köylerin mahalle haline gelmesi ve büyükşehir sınırlarının il mülki sınırları olması dolayısıyla köylerde ve beldelerde yaşayan vatandaşlar hem ilçe belediye başkanının seçilmesine, hem de büyükşehir belediye başkanının seçilmesine oy verebilmektedirler. 6360 sayılı Yasa öncesinde hiç katılmazlarken Yasa sonrasında 2 belediye başkanlığı seçimine katılımları sağlanmış olmaktadır. İl ve ilçe merkezlerinde yaşayanlar da 1 belediye başkanını seçerlerken yasadan sonra hem ilçe hem de büyükşehir belediye başkanının seçilmesine katılmışlardır. Seçim olanağının artması, yerel demokrasi bakımından olumlu gelişme olarak değerlendirilebilmektedir.

Tablo 4.6. Genel Seçimlerde Balıkesir İli Oy Oranı ve Milletvekili Durumu

S. Nu.	Siyasi Partiler	2015 Kasım	Mv. Sayısı.	2015 Haziran	Mv. Sayısı.	2011	Mv. Sayısı.	2007	Mv. Sayısı.	2002	Mv. Sayısı.	1999	Mv. Sayısı.
1	AKP	45,8	4	38,9	3	46,5	4	41,5	5	33,6	5	-	-
2	MHP	14,6	1	20,3	2	13,9	1	15,8	1	7,9	-	16	2
3	CHP	34,2	3	34,1	3	33,8	3	24,3	2	19,7	3	6,2	-
4	DYP	-	-	-	-	0,3	-	-	-	14,9	-	18,4	2
5	ANAP	-	-	-	-	-	-	-	-	5,15	-	13,9	1
6	DP	0,4	-	0,3	-	1,2	-	8,9	-	-	-	-	-
7	DSP	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	-	31,2	3
8	SP	0,8	-	1,8	-	1,1	-	2,04	-	1,5	-	9,5	-
9	HDP	2,7	-	3,1	-	-	-	-	-	1,6	-	1,04	-

Kaynak: secim.haberturk.com ve secim.ntv.com. 04.02.2016.

Genel seçimlerin Balıkesir açısından tabloya göre yapılan değerlendirmede; 1999 yılında 4 siyasi partinin %10'dan fazla oy aldığı, 6 siyasi partinin ise %5'ten fazla oy aldığı görülmektedir. 2002 yılı genel seçimlerinde ise 3 siyasi partinin %10'dan fazla oy aldığı, 5 siyasi partinin ise %5'ten fazla oy aldığı görülmektedir. 2007 genel seçimlerinde ise 3 siyasi partinin %10'dan fazla oy aldığı, 4 siyasi partinin ise %5'ten fazla oy aldığı görülmektedir.

2011 genel seçimlerinde ise 3 siyasi partinin %10'dan fazla oy aldığı, %5'ten fazla oy alan başka siyasi partinin olmadığı görülmektedir. 2015 yılı Haziran ayı genel seçimlerinde ise 3 siyasi partinin %10'dan fazla oy aldığı, 2011 yılında da olduğu gibi, %5'ten fazla oy alan başka siyasi partinin olmadığı görülmektedir. 2015 yılı Kasım ayı erken genel seçimlerinde ise 3 siyasi partinin %10'dan fazla oy aldığı, 2011 yılında yapılan genel seçimlere yakın sonuçlar çıkmıştır.

Genel seçim sonuçlarına kazanılan milletvekili sayısından baktığımızda; günümüz siyasetinde Balıkesir İlinden %10'un üzerinde çok zaman oy alan iktidar ve muhalefet partilerinden; 1999 yılında AK Parti'nin kurulmadığından dolayı milletvekili kazanmasının söz konusu olmadığı, CHP'nin milletvekili çıkaracak kadar oy alamadığı, MHP'nin 2 milletvekili çıkardığı görülmüştür.

2002 seçimlerinde AK Parti'nin 5, CHP'nin 3 milletvekili çıkardığı, MHP'nin seçimlerde %10 ülke barajının altında kalması dolayısıyla milletvekili çıkaramadığı görülmüştür. 2007 seçimlerinde AK Parti'nin 5, CHP'nin 2, MHP'nin 1 milletvekili çıkardığı görülmüştür. 2011 seçimlerinde AK Parti'nin 4, CHP'nin 3, MHP'nin 1 milletvekili çıkardığı görülmüştür. 2015 yılı Haziran ayı seçimlerinde AK Parti'nin 3, CHP'nin 3, MHP'nin 2 milletvekili çıkardığı görülmüştür. 2015 yılı Kasım ayı erken genel seçimlerinde ise AK Parti'nin 4, CHP'nin 3, MHP'nin 1 milletvekili çıkardığı görülmüştür.

2007 yılı genel seçimleri temel alınarak yapılan incelemede; 2011 yılında iktidar partisinin oyunun %12 arttığı, ana muhalefet partisinin oyunun %39 arttığı, ikinci muhalefet partisinin ise oyunun %12 civarında azaldığı görülmektedir. 2011 yılı genel seçimleri temel alınarak yapılan incelemede ise 2015 yılı Haziran seçimlerinde iktidar partisinin oyunun %16 oranında azaldığı, ana muhalefet partisinin oyunun %1 arttığı, ikinci muhalefet partisinin ise oyunun %46 oranında arttığı görülmektedir. 2015 yılı Haziran ayı seçimleri ile 2015 yılı Kasım ayı seçimleri kıyaslandığında AK Parti'nin oyu %17,74 artarken CHP'nin oy oranı %0,29 artmış, MHP'nin oyu %28,1 azalmıştır.

Tablonun genel incelemesinde ise 2002 yılı genel seçimlerinden itibaren ana muhalefet partisinin oyunun Balıkesir İlinde daima artan görünümde olduğu, muhalefet partisinin oy oranının ise 2011 seçimlerinde azalma olmasına rağmen diğer genel seçimlerin tamamında arttığı görülmüştür. İktidar partisinin oy oranının ise 2015 yılı Haziran ayı genel seçimlerine kadar arttığı ve 2015 Haziran seçimlerinde oy kaybettiği görülmüştür. 2015 yılı erken genel seçimlerinde ise Mecliste bulunan siyasi partilerin milletvekili sayısında 2011 yılına tekrar dönüldüğü görülmüştür.

Oy oranları olarak da iktidar partisi 2011 yılında aldığı oy oranından 2015 yılı Kasım ayında %1,2 daha az oy aldığı görülmüş, muhalefet partilerinin ise 2011 yılına göre oy oranlarını az da olsa artırdıkları görülmüştür. İktidar partisinin oy kaybının ve kazanılmasının gerekçelerinden bazıları olarak; aday seçimi, vatandaşın mevcut iktidardan veya iktidarın icraatlarından olan memnuniyet düzeyinin değişmesi veya yurt içinde ve yurt dışında yaşanan diğer gelişmeler gösterilebilir.

Tablo sonuçlarının Balıkesir'in büyükşehir belediyesi olması açısından değerlendirildiğinde, iktidar partisinin oy kaybının sebepleri olarak halkın büyükşehir belediyesinden beklentilerinin tam olarak karşılığını bulamadığı, büyükşehir sisteminin tam olarak yerleşmediği, etkilerini gösteremediği ve ülkede yaşanan diğer faktörlerin de etkisiyle vatandaşın mevcut iktidarın oy oranının azalmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

Tablo 4.7. Türkiye’de Partilerin Oy ve Belediye Başkanlıkları Durumu

PARTİ	2014				2009				2004		
	Oy Oranı	Bşb.	İl	İlçe	Oy Oranı	Bşb.	İl	İlçe	Oy Oranı	Bşb.	Toplam Belediye S.
AKP	43,32	18	30	561	38,39	10	35	447	41,67	12	1.753
CHP	25,58	6	8	158	23,08	3	10	170	18,23	2	469
MHP	17,60	3	5	106	15,97	1	9	129	10,45		247
DYP									9,97		389
ANAP											101
DP	0,72			7							
DSP	0,33			2		1				1	30
SP	2,78			8							63
HDP	4,58	2	8	67	5,70	1	7	50			
BBP	1,56			5							
SHP										1	64
GP											11
BĞSMMZ	0,18	1		3							

Kaynak: secim.haberturk.com. 02.02.2016

Tablo 4.7’nin 2004 yerel seçimleri temel alınarak yapılan incelemesinde; 2009 yerel seçimlerinde iktidar partisinin oyunun %8 civarında azaldığı, ana muhalefet partisinin oyunun %27 civarında arttığı, ikinci muhalefet partisinin ise oyunun %53 civarında arttığı görülmektedir. Yerel seçimlerin 2009 yılı verileri temel alınarak yapılan incelemesinde ise 2014 yerel seçimlerinde iktidar partisinin oyunun %13 civarında arttığı, ana muhalefet partisinin oyunun %11 civarında arttığı, ikinci muhalefet partisinin ise oyunun %10 civarında arttığı görülmektedir.

2004, 2009 ve 2014 seçimlerinde ana muhalefet partisi (CHP) ve muhalefet partisinin (MHP) oylarının düzenli olarak ülke genelinde arttığı görülmüştür. İktidar partisinin 2004 yılı yerel seçimlerinde 16 büyükşehir belediyesinden 12'sini (%75) aldığı, 2009 yılında ise 10'unu (%62,5) aldığı görülmüştür. 2014 yerel seçimlerinde ise 6360 sayılı Yasayla 30'a çıkarılan büyükşehir belediye başkanlıklarından 18'ini (%60) aldığı görülmüştür. Netice itibarıyla iktidar partisinin yerel seçimlerde aldığı oy oranları değişiklik göstermekle birlikte, kazanmış olduğu büyükşehir belediyesi oranlarında düzenli olarak azalma olduğu da söylenebilir.

Tablo 4.8. Balıkesir (Büyükşehir) Belediye Başkanlığı Yerel Seçim Sonuçları

Parti Adı	30 Mart 2014 (%)	2009 (%)	2004 (%)
AK Parti	39,8	36,4	44,4
MHP	31,6	41,1	9,3
CHP	25,3	14	32,6
DYP	-	-	4,9
ANAP	-	-	2,3
SP	1,1	2,2	-
BBP	0,5	1,2	-
HDP	0,8	0,2	-
DSP	0,3	1	-

Kaynak: secim.iha.com.tr. Erişim Tarihi: 02.02.2016

Tablo 4.8'de 2004 ile 2009 yıllarında Balıkesir Belediye Başkanlığı, 2014 yılında da Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanlığı için yapılan yerel seçim sonuçları incelenmiştir. 2004 yılında Balıkesir Belediye Başkanlığını AK Parti, 2009 yılında MHP ve 2014 yılında Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanlığını AK Parti'nin kazandığı görülmüştür. AK Partinin oylarının 2014 yerel seçimlerinde 2004 yılı yerel seçimlerine göre %9 oranında azaldığı, 2009 yerel seçimlerine göre ise %10,6 arttığı görülmektedir. CHP'nin oylarının ise 2014 yerel seçimlerinde 2004 yılı yerel seçimlerine göre %29 oranında azaldığı, 2009 yerel seçimlerine göre ise %81 arttığı görülmektedir. MHP'nin oylarının ise 2014 yerel seçimlerinde 2004 yılı yerel seçimlerine göre %340 oranında arttığı, 2009 yerel seçimlerine göre ise %77 oranında azaldığı görülmektedir. 2004 ve 2009 seçimlerinde MHP ve CHP dayanışmasından söz edilebilir.

Tablo 4.9. Balıkesir İli 2009 Yılı Yerel Seçimleri Köy, Belde, İlçe ve İl Seçmen Sayıları

İlçe Adı	Köy Seçmen Sayısı	İl ve İlçe Seçmen Sayısı	Belde Adı	Belde Seçmen Sayısı
Ayvalık	5.282	45.939	Altınova	7.635
			Küçükköy	6.807
Balıkesir Merkez	47.484	233.093	Kocaavşar	1.650
			Pamukçu	2.414
			Şamlı	1.608
Balya	10.598	12.759	Ilıca	682
Bandırma	9.849	97.613	Aksakal	1.368
			Edincik	3.490
Bigadiç	24.166	37.300	İskele	1.608
Burhaniye	7.115	36.299	Pelitköy	1.650
Edremit	12.117	83.724	Akçay	8.124
			Altınoluk	10.368
			Güre	2.870
			Kadıköy	4.099
			Zeytinli	12.106
Erdek	6.762	26.430	Karşıyaka	2.133
			Ocaklar	1.528
Gömeç	3.444	8.449	Karaağaç	1.603
Gönen	20.629	55.628	Sarıköy	3.865
Havran	11.205	20.489	Büyükdere	1.579
İvrindi	17.823	28.485	Büyükyenice	1.685
			Gökçeyazı	1.804
			Kayapa	1.493
			Korucu	1.089
			Kızıksa	1.031
Manyas	10.565	17.885	Salur	1.620
			Avşa	2.139
Marmara	690	6.746	Saraylar	1.895
			Sarıbeyler	2.006
Savaştepe	6.549	15.387	Gölcük	1.541
			Yaylabayır	1.071
			Yüreğil	1.610
Susurluk	11.078	32.223	Göbel	1.757
			Karapürçek	1.568
Dursunbey	21.426	33.747	-	-
Kepsut	14.989	19.361	-	-

Kaynak: <http://www.ysk.gov.tr> Erişim Tarihi: 14.01.2016

Tablo 4.9’da Balıkesir İlinin 2009 yılı yerel seçimlerinde köy, il ve ilçe ile beldelerin seçmen sayıları yer almıştır. 2009 yılı yerel seçimlerinde 892 köyde yaşayanlar yalnızca muhtarlarını, 34 beldede yaşayanlar yalnız belde belediye başkanlarını, il merkezi ve 18 ilçede yaşayan seçmenler ise yalnızca il ve ilçe belediye başkanlarını seçmişlerdir.

Tablo 4.10. Balıkesir İli 2014 Yılı Yerel Seçimleri Belediye Meclis Üyeleri ile Seçmen Yer ve Sayıları

İlçe Adı	İlçe Belediyesi Meclis Üye Sayısı	Bşb. Meclis Üye Sayısı	Mahalle Seçmen Sayısı	Belde Seçmen Sayısı	Köy Seçmen Sayısı	Toplam Seçmen Sayısı
Altıeylül	31	7	123.970			123.970
Ayvalık	25	6	50.183			50.183
Balya	11	3	11.841			11.841
Bandırma	31	7	107.783			107.783
Bigadiç	15	4	37.354			37.354
Burhaniye	25	6	39.826			39.826
Dursunbey	15	4	31.068			31.068
Edremit	31	7	98.585			98.585
Erdek	15	4	26.225			26.225
Gömeç	11	3	9.011			9.011
Gönen	25	6	57.388			57.388
Havran	15	4	20.473			20.473
İvrindi	15	4	27.050			27.050
Karesi	31	7	125.692			125.692
Kepsut	15	4	18.450			18.450
Manyas	15	4	17.016			17.016
Marmara	9	2	7.368			7.368
Savaştepe	11	3	14.771			14.771
Sındırgı	15	4	30.169			30.169
Susurluk	15	4	31.661			31.661
Toplam	376	93+1	885.884	0	0	885.884

Kaynak: <http://www.ysk.gov.tr> Erişim Tarihi: 14.01.2016

Tablo 4.10’da Balıkesir İlinin 2014 yılı yerel seçimleri seçmen sayıları, ilçe belediyesi ile büyükşehir belediyesi meclis üye sayıları yer almıştır. 6360 sayılı Yasayla Balıkesir’in büyükşehir belediyesi olmasıyla 2009 yerel seçimlerine göre köy ve belde seçmeni olmadığı, mahalle seçmenleri olduğu görülmektedir. 6360 öncesine göre köy ve beldede yaşayan seçmenler; dönuşen köyleri için mahalle muhtarlarını, ilçeleri için ilçe belediye başkanlarını, il için büyükşehir belediye başkanını seçmişlerdir. İlçe seçmenleri ise mahalle muhtarlarını ve ilçe belediye başkanlarını seçmeye devam etmiş, ilave olarak il için büyükşehir belediye başkanını seçmişlerdir. Balıkesir’de bulunan seçmenler ise 2014 yılı Yerel Seçimlerinde de mahalle muhtarlarını seçmeye devam etmiş, il belediye başkanlarını seçememişler, il belediye başkanlarının yerine yeni kurulan ilçe belediye başkanlarını seçmişler ve ilave olarak büyükşehir belediye başkanlarını da seçmişlerdir.

Balıkesir’de 376 ilçe belediye meclisi üyesi ve 94 büyükşehir belediye meclisi üyesi olduğu görülmektedir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin de 6360 sayılı Yasa öncesi toplam 316 belediye meclis üyesinin olduğu dikkate alındığında, azalan temsil durumundan söz edilebilir.

Tablolardan da görüldüğü üzere, ilin demokrasi seviyesi ile ilgili olabileceğini değerlendirebileceğimiz, katılım oranlarında tüm seçmenler yönünden genel olarak bir artış olduğunu söylemek mümkündür. Belde belediyeleri seçimlerinin olmamasının yerel demokrasi açısından olumsuz bir görünüm olduğu söylenebilse de belde belediyelerinin yerine ilçe belediyesi ve büyükşehir belediyesi için seçmenlere seçim hakkı verilmesinin daha olumlu olduğu değerlendirilmektedir. Köy, belde ve ilçelerde yaşayan halkın, ilinin geleceği için söz hakkı verilmesi şeklinde algılanabileceğinden, seçmenlerin ilinin dolayısıyla kendi uzak geleceğine oy kullanarak katılma hakkı tanındığı da olumlu gelişme olarak belirtilebilir. Bu durumun doğrulanabilmesi için beşinci hipotezimizin “Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyeler arasında koordinasyon ve hemşerilik bilincine sahip çıkma anlayışı artmıştır.” sınavına zemin hazırlamıştır.

Tablo 4.11. Balıkesir İli İlçe Belediye Başkanlıklarının Partilere Göre Dağılımı

Sıra Nu.	İlçe Adı	30 Mart 2014	29 Mart 2009	28 Mart 2004
1	Altıeylül	AK Parti	-	-
2	Ayvalık	CHP	CHP	CHP
3	Balya	MHP	CHP	MHP
4	Bandırma	CHP	CHP	CHP
5	Bigadiç	AK Parti	AK Parti	AK Parti
6	Burhaniye	AK Parti	CHP	AK Parti
7	Dursunbey	AK Parti	AK Parti	AK Parti
8	Edremit	CHP	MHP	CHP
9	Erdek	CHP	AK Parti	CHP
10	Gömeç	AK Parti	AK Parti	AK Parti
11	Gönen	AK Parti	AK Parti	AK Parti
12	Havran	AK Parti	AK Parti	AK Parti
13	İvrindi	AK Parti	AK Parti	AK Parti
14	Karesi	AK Parti	-	-
15	Kepsut	AK Parti	AK Parti	AK Parti
16	Manyas	CHP	AK Parti	CHP
17	Marmara	AK Parti	CHP	AK Parti
18	Savaştepe	AK Parti	CHP	AK Parti
19	Sındırgı	AK Parti	CHP	AK Parti
20	Susurluk	AK Parti	CHP	AK Parti

Kaynak: secim.iha.com.tr. secim.habertürk.com. Erişim Tarihi: 05.02.2016

Tablo 4.11. incelendiğinde ise 2004 yılı seçimlerinde mevcut 18 ilçe belediyesinden 12 belediye başkanlığını AK Parti'nin, 5 belediye başkanlığını CHP'nin, 1 belediye başkanlığını MHP'nin kazandığı görülmüştür. 2009 yılı yerel seçimlerinde ise mevcut 18 ilçe belediyesinden 9 belediye başkanlığını AK Parti'nin, 8 belediye başkanlığını CHP'nin, 1 belediye başkanlığını MHP'nin kazandığı görülmüştür. 2014 yılı yerel seçimlerinde Balıkesir'in de büyükşehir belediyesi statüsü kazanmasıyla 20'ye yükselen ilçe belediyesinden, 14 belediye başkanlığını AK Parti'nin, 5 belediye başkanlığını CHP'nin, 1 belediye başkanlığını MHP'nin kazandığı görülmüştür.

İlçe belediye başkanlıklarından 2004 yerel seçimlerinde AK Parti'nin %67'sini, CHP'nin %28'ini, MHP'nin %6'sını kazandığı görülmektedir. 2009 yerel seçimlerinde AK Parti'nin %50'sini, CHP'nin %44'ünü, MHP'nin %6'sını kazandığı görülmektedir. 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'nin %70'ini, CHP'nin %25'ini, MHP'nin %5'ini kazandığı görülmektedir.

Tablo 4.12. Balıkesir İli Yerel Seçimleri Oy ve Belediye Başkanlığı Durumları

Sıra Nu.	Partiler	30 Mart 2014	Kazanılan Başkanlık Sayısı	29 Mart 2009	Kazanılan Başkanlık Sayısı	28 Mart 2004	Kazanılan Başkanlık Sayısı
1	AKP	40,01	15	32,7	22	37,8	30
2	MHP	25,66	1	26,7	6	7,9	1
3	CHP	31,11	5	23,7	18	26,4	11
4	DYP	-	-	-	-	13,4	6
5	ANAP	-	-	-	-	5,8	5
6	DP	-	-	8,1	4	-	-
7	DSP	-	-	3,8	1	-	-
8	SP	1,07	-	1,9	1	-	-
9	HDP	0,77	-	-	-	-	-

Kaynak: secim.ih.com.tr. 15.01.2016

Tablo 4.12 incelendiğinde ise iktidar partisi olan AK Partinin il genelinde 2004 yılı yerel seçimlerinde %37,8 oy aldığı, 2009 yılında toplam %32,7 oy aldığı, 2014 yılında ise en yüksek oran olan %40,01 oy aldığı görülmektedir. 2004 yılı yerel seçimleri temel alınarak yapılan değerlendirmede; 2009 yılı yerel seçimlerinde iktidar partisinin oyunun %13 azaldığı, ana muhalefet partisi olan CHP'nin oyunun %10 civarında azaldığı, muhalefet partisi olan MHP'nin ise oyunun %238 civarında arttığı görülmüştür.

2009 yılı yerel seçimleri temel alınarak yapılan değerlendirmede ise 2014 yılı yerel seçimlerinde iktidar partisinin oyunun %22 civarında arttığı, ana

muhalefet partisi olan CHP'nin oyunun %31 civarında arttığı, muhalefet partisi olan MHP'nin ise oyunun %4 civarında azaldığı görülmüştür.

Seçim sonuçlarına kazanılan başkanlıkları %olarak ifade ettiğimizde; 2004 yılı için 53 belediye başkanlığından %57'sini iktidar partisinin aldığı, 2009 yılı için 53 belediye başkanlığından %42'sini iktidar partisinin aldığı görülmüştür. 2014 yılında ise 21 belediye başkanlığından %71'ini iktidar partisinin aldığı da görülmektedir.

Tablo 4.12'nin genel analizinde ise Balıkesir İlinin büyükşehir olarak katıldığı ilk yerel seçim olan 2014 seçimlerinde oy oranını il genelinde en çok artıran partinin ana muhalefet partisi olmasına rağmen, kazanılan başkanlık sayısını en çok artıran partinin ise iktidar partisi olduğu görülmüştür. Balıkesir İli genelinde belediye başkanlığı seçimlerinin daha çok AK Parti ile CHP arasında geçtiğini söylemek mümkündür. 2014 yerel seçimlerinde ise aday seçimi ile birlikte, ilin büyükşehir yapılarak iktidar partisince seçim sırasında verilen sözün tutulmuş olması ve kırsal yörelerin hizmet gelebileceği beklentisi nedeniyle büyükşehir belediye başkanı seçimi için oy vermiş olabileceğinin iktidar partisinin seçimleri kazanmasında etkili olduğu söylenebilir.

Basın-yayın organlarında büyükşehir sisteminin mevcut siyasal iktidara avantaj sağlayacağı konusundaki iddiaların Balıkesir İli için yapılabilecek değerlendirmesinde ise başkanlık sayısı olarak doğrular nitelikte bulguya ulaşıldığı söylenebilse de oy oranı olarak, mevcut siyasal iktidara avantaj sağlandığını söylemek pek yerinde olmayabilir. Zira iktidar partisinin aday seçiminde partinin önde gelen ve ilin ekonomik olarak öne çıkan isimlerini aday göstermiş olmasının da iktidar partisinin aldığı sonuca olumlu etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Balıkesir İlinin yüzölçümünün fazla olması, nüfusunun çokluğu, hizmet götürülecek mahalli idare birimlerinin fazlalığının hem hizmet sunan birimler açısından hem de hizmet alan vatandaşlar veya işletmeler açısından olumsuz engel teşkil edebileceği değerlendirilmektedir. Bu olumsuz durumun lehe çevrilebilmesi için Balıkesir Büyükşehir Belediyesince ilçelerde ve gereksinim duyulan mahallelerde yerel hizmet ofisleri ile birlikte ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmeleri de dikkate alınarak birkaç ilçe grubuna hızlı ve etkin hizmet sunulabilmesi için yerel hizmet ofisleri ile büyükşehir belediyesi arasında yerel hizmet alanlarının

oluşturulması tartışılabilir. Bunun için ilçelerin ulaşım ile birlikte tarım, turizm, sanayi gibi gelişme potansiyelleri de dikkate alınarak Balıkesir Büyükşehir Belediyesince merkez, kuzey ve güney ilçeleri hizmet grubu gibi hizmet sunum alanları oluşturulabilir.

Merkez hizmet grubu ilçeler olarak, ticari faaliyetler, tarım, sanayi gibi gelişme özellikleriyle birlikte ulaşım durumu da göz önünde bulundurularak; Altieylül, Balya, Bigadiç, Dursunbey, İvrindi, Karesi, Kepsut, Savaştepe, Sındırgı ve Susurluk olmak üzere 10 ilçeyi kapsayacak hizmet alanı düşünülebilir.

Kuzey hizmet grubu ilçeler olarak turizm, ticari faaliyetler, tarım, sanayi gibi gelişme özellikleriyle birlikte ulaşım durumu da göz önünde bulundurularak; Bandırma, Erdek, Gönen, Marmara, Manyas olmak üzere 5 ilçeyi kapsayacak hizmet alanı düşünülebilir.

Güney hizmet grubu ilçeler olarak ticari faaliyetler, tarım, sanayi gibi gelişme özellikleriyle birlikte ulaşım durumu da göz önünde bulundurularak; Ayvalık, Burhaniye, Edremit, Gömeç, Havran olmak zer 5 ilçeyi kapsayacak hizmet alanı düşünülebilir.

Hizmet alanlarının faaliyete geçmesiyle yerel hizmetlerin etkinliği, maliyeti, hızı konularında önemli bir kazanım sağlanabileceği ve yerel yönetimlerin yerindelik esası gereği etkinliğinin artırılabilceği düşünülebilir.

5. 6360 SAYILI KANUNUN BALIKESİR'DE YEREL HİZMET SUNUMUNA ETKİSİ ARAŞTIRMASI

Tezin bu bölümünde; araştırmanın amacı ve yararı açıklanmaya çalışılmış, araştırma için geliştirilen hipotezler belirtilmiştir. Araştırmanın evreni, örnekleme ve yöntemi açıklanmış, veri toplama süreci ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiş, konumuza ilişkin yapılan anketin sonuçları analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir.

5.1. Araştırmanın Amacı ve Yararı

Çalışmamızla 6360 sayılı Yasanın Balıkesir İlinde kamu hizmetlerinin sunumuna olan etkilerinin incelenmesi, yasadan sonra yerel hizmetlerin sunumundaki etkinlik ve verimlilik konularındaki değişimlerin belirlenmesi, yasayla getirilen yeni düzenlemelerin uygunluğu, yerindeliği ve benimsenmesi konularının araştırılması, yasanın uygulanmasıyla ortaya çıkan sorunların belirlenerek çözüm önerileri üretilmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

6360 sayılı Yasa ile beldede yaşayan vatandaşlar ile köyde yaşayan vatandaşların ulaşım, harcama ve katılım durumları, belediyelerin gelirleri ile hizmeti sunacak şahısların seçilmişlerin emrinde olması, belediye hizmet sınırlarının değişmesi, köy ve belde gibi kamu tüzel kişiliklerinin kalkması, yerelde merkezi hizmet birimlerinin teşkil edilmesi gibi durumlar değişmiştir. Bu değişimlerin ilçelere, belediye yöneticilerine ve vatandaşa yansımalarını araştırmak amaçlanmıştır.

6360 sayılı Yasayla, merkezi idarenin hizmet birimi olan il özel idaresinin kaldırılması sonucu, belediyelerin mücavir alanları da kapsayan görevlerine ek olarak büyükşehir belediyelerinin ilin tamamına ve büyükşehir ilçe belediyelerinin ilçenin tamamına hizmet götürme sorumluluğu ortaya çıkmıştır.

Yerinden yönetimler konusunda halkın ve idarecilerin bilinçlenmesine katkı sağlamak, il ölçeğinde yapılan değerlendirmeler ile ortaya çıkarılan yeni fikir ve sonuçlarından siyasi iradelerin faydalanabilmesi, yapılabilecek uygulamalara kaynak sağlayabilmesi çalışmamızın beklenen yararlarındandır.

5.2. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Yöntemi

Araştırmamızın evrenini 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi statüsü kazanan iller ile yasayla birlikte yönetim sistemleri değişen büyükşehirler de olmak üzere Türkiye’de bulunan 30 büyükşehir belediyesi oluşturmaktadır. Araştırmamızın örneklemi Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ile Balıkesir’in 20 ilçe belediyesi oluşturmıştır. Araştırmamızın örneklemine belirlenirken zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumlarda derinlemesine çalışılmaya olanak vermesi nedeniyle amaçlı örnekleme tercih edilmiştir. Nicel araştırmalarda örneklemden evrene genelleme yapmak amacıyla seçilen örneklemin büyüklüğü önem kazanırken, nitel araştırmalarda örneklemin büyüklüğü daha sınırlı olabilmektedir (İslamoğlu, 2009: 183). Bu nedenle çalışmamızda Balıkesir İlinde bulunan belediye başkanları, başkan vekilleri ile başkan yardımcılarında oluşan örneklemin büyüklüğü yeterli olarak görülmüştür.

Bu araştırmada görüşme formu yöntemi ve Likert tipi anket kullanılmıştır. Görüşme formu yöntemi, benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınmasını amaçlar. Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 108). Görüşmeci hazırladığı konu veya alanlara bağlı kalarak hem önceden hazırlanmış soruları sorma hem de bu sorulara daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir. Görüşme formunda yer alan açık uçlu soruların pek çok avantajı vardır; sorular esnektir, araştırmacıya olguları derinden inceleme fırsatı verir ve yanlış anlamaların ortaya çıkması da engellenmektedir. Görüşme formu ve anket hazırlanırken görüşmeci tarafından araştırma problemine odaklı sorular hazırlanmıştır.

Araştırmamızda Balıkesir İlinde bulunan belediye başkanları, başkan vekilleri ve başkan yardımcılarını ile anket yapılmıştır. Anket formu ise 9’u demografik soru ile 45’i araştırma soruları olmak üzere toplam 54 sorudan oluşmuştur. Araştırma soruları 3 seçenekli Likert tipi anket olarak hazırlanmıştır. Anket formu örneği Ek: 1’de bulunmaktadır. Tezin devam eden dönemlerinde anket metninin sonuna el ile yazılmış olan katılımcıların belediyesi ve partileri de sorulara ilave edilmiştir.

Anketlerin uygulama aşamasında yüzyüze anket yapılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların yönetim ve siyasi faaliyetlerinin yoğun olması, zamanlarının kısıtlı olmaları nedeniyle tüm örneklemlemlerle yüzyüze anket yapılamamıştır. Bazı katılımcılara anket formu mail ve fax ile gönderilmiştir. Yüzyüze anket için zamanı kısıtlı olanlara ise konu hakkında bilgi verilerek anket formu bırakılmış anketin tamamlanması sağlanmış ve aynı yöntemlerle anketler toplanmıştır.

Alan araştırmasına başlanırken belediye başkanları, vekilleri ve yardımcıları ile anket yapılması hedeflenmiştir. Balıkesir’de 21 belediye başkanı ve 36 belediye başkan yardımcısı ile 3 belediye başkan vekilinin görev yaptığı anlaşılmış, toplamda 60 anket yapılması hedeflenmiştir. 1 belediye başkanı, 3 başkan yardımcısı ve 1 başkan vekili ile anket yapılamamıştır. Toplam 55 anket tamamlanmıştır. Tamamlanan anket oranı %91,67 oranında olmuştur. Hedeflenen ve tamamlanan anket durum çizelgesi Ek: 2’de bulunmaktadır. Anket çalışmaları 2015 yılı Ekim ve Kasım aylarında yapılmıştır. Yüzyüze yapılan her bir anket ortalama 25 ile 45 dakika arasında sürmüştür.

5.3. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Veri toplama süreci; görüşme yönteminde sırası ile görüşme formunun hazırlanması, denenmesi, hazırlıkların yapılması, görüşmelerin organize edilmesi ve görüşmelerin gerçekleştirilmesi aşamalarından oluşmaktadır (Büyüköztürk vd. 2010). Hazırlıkların yapılması ile anket ve görüşmelerin organize edilmesi aşamalarında, görüşme yapılacak kişilerden randevu talep edilmiştir. Anket aşamasında, önceden hazırlanan anketler uygulanmıştır.

Zaman ve kaynak kısıtları nedeniyle araştırma Balıkesir İli sınırları ile sınırlı tutulmuştur. Yapılmış olan görüşme plânına uygun şekilde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda görüşme verilerinin toplanması için gereken zaman, organizasyon ve mali kaynakların kısıtlı olması örneklemin sınırlı tutulmasını gerektirmiştir. Görüşmelerin yazıya dökülmesi, yazıya dökülen görüşme metninden veya veriden araştırma problemine ilişkin anlamlı temaların çıkarılması, nitel araştırmalarda yaygın olarak karşımıza çıkan çalışma biçimidir. Bu nedenle nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü nicel araştırmalardaki büyüklüğe çoğu zaman ulaşamayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 106-107). Çalışmalarda toplanan veriler “içerik analizi” yöntemi ile değerlendirilebilmektedir. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri

açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bilgisayarda çeşitli nitel veri analizi yazılımları yoluyla verilerin kodlanması oldukça kolay olabilmektedir (Semiz, 2011: 87). Çalışmamızda anket sonucu elde edilen bulgular; frekans, yüzde, birikimli yüzde, güvenilirlik analizi tekniklerinden yararlanılarak SPSS Statistics 22 WIN programıyla çözümlenmiştir.

Tablo 5.1. Anket Sorularının Güvenilirlik Oranları

Cronbach's Alpha	N of Items	Cronbach's Alpha	N of Items
0,663	54	0,782	45

Tezde uyguladığımız anketlerin Cronbach's Alpha güvenilirlik oranı, demografik soruların dâhil (54 soru) olduğu şekilde %66,3 ve sadece araştırma sorularının (45 soru) sonuçları test edildiğinde ise %78,2 çıkmıştır. Güvenilirlik test sonuçlarının $0,60 \leq \alpha < 0,800$ ise ölçek oldukça güvenilir olduğundan, çalışmamızda yapılmış olan anket sonuçlarının oldukça güvenilir olduğu belirtilebilir.

5.4. Belediyelerin Gruplandırılması

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer alan büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin sorulan sorulara verdikleri cevapları etkilediği düşünülen, farklılaşmaya neden olan özellikler gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar; siyasi farklılık, merkeze uzaklık, nüfus çokluğu, kıyı veya iç kesimde yerleşik belediye olması, mahalle sayısı, gelişmişlik özellikleri, yüzölçümü ölçütleri dikkate alınarak gruplandırılmış ve bazı sorulara bu farklılıklar dikkate alınarak analiz edilmiştir.

Gruplandırmalarda Balıkesir'de bulunan belediyelerden çok nüfuslu belediyeler; 170.260 nüfuslu Altıeylül Belediyesi ile 40.174 nüfuslu Susurluk Belediyesinin arasında kalan toplam 10 belediye çok nüfuslu belediye olarak kabul edilmiştir. 36.402 nüfuslu Sındırgı ile 9310 nüfuslu Marmara Belediyesinin de içinde olduğu 10 belediye de az nüfuslu belediye olarak gruplandırmaya alınmıştır.

Yerleşim olarak ise Ege Denizi sahilinde bulunan 4 belediye ile Marmara Denizi kıyısında bulunan 4 belediye olmak üzere toplam 8 belediye kıyı belediyeleri olarak değerlendirilmiş, kıyıya sınırı olmayan 12 belediye ise iç kesimde yerleşik belediyeler olarak gruplandırmaya alınmıştır.

Yüzölçümü olarak belediyeler; 1.906 km² yüzölçümlü Dursunbey Belediyesi ile 702 km² yüzölçümlü Karesi Belediyesinin arasında bulunduğu toplam 10 belediye geniş yüzölçümüne sahip belediye olarak kabul edilmiştir. 645 km² yüzölçümlü Susurluk ile 117 km² yüzölçümlü Marmara Belediyesinin de içinde olduğu 10 belediye de dar yüzölçümüne sahip belediye olarak gruplandırmaya alınmıştır.

Mahalle sayısı olarak belediyeler; 111 mahallesi bulunan Dursunbey Belediyesi ile 54 mahallesi bulunan Bandırma Belediyesinin arasında bulunduğu toplam 10 belediye çok mahallesi bulunan belediye olarak kabul edilmiştir. 50 mahallesi bulunan Manyas ile 13 mahallesi bulunan Gömeç Belediyesinin de içinde olduğu 10 belediye de az mahallesi bulunan belediyeler olarak gruplandırmaya alınmıştır.

Merkeze uzaklık olarak belediyeler; il merkezine 150 km. mesafesi olan Gönen Belediyesi ile 80 km. mesafesi olan Dursunbey Belediyesinin arasında bulunduğu toplam 10 belediye uzak belediyeler olarak kabul edilmiştir. 78 km. mesafesi olan Havran Belediyesi ile il merkezinde bulunan Karesi ve Altıeylül Belediyesinin de içinde olduğu 10 belediye de yakın belediyeler olarak gruplandırmaya alınmıştır.

Gelişmişlik olarak belediyeler; SEGE rakamlarıyla gelişmişlik sırası bakımından 23. sırada bulunan Bandırma Belediyesi ile 169. sırada bulunan Susurluk Belediyesinin arasında bulunduğu toplam 10 belediye gelişmişlik seviyesi yüksek belediye olarak kabul edilmiştir. SEGE araştırmasının yapıldığı dönemde Balıkesir İl Merkezi bir ilçe olarak alınmasına rağmen, 6360 sayılı Yasayla birlikte iki ilçeye ayrıldığı için çalışmamızda iki ilçe olarak sayılmıştır. Gelişmişlik sırası bakımından 240. sırada bulunan Gömeç ile 701. sırada bulunan Balya Belediyesinin de içinde olduğu 10 belediye de az gelişmiş belediye olarak gruplandırmaya dâhil edilmiştir.

Siyasi partilerine göre belediyeler ise; 1 belediye MHP'nin, 5 belediye CHP'nin 14 ilçe belediyesi de iktidar partisi olan AK Parti'nin seçimi kazandığı belediyeler olarak gruplandırmalarda incelenmiştir. Tabloda ayrıca incelenen Büyükşehir Belediyesi de iktidar partisindendir.

İlçe Belediyeleri arasında farklılığa yol açabileceği düşünülen bu ölçütlere göre verdikleri cevaplar anlamlı olan verilerden sonra değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Tablo 5.2. İlçe Belediyelerinin Farklılıklarına Göre Gruplandırılması

PARTİ	AKP	Altıeylül, Bigadiç, Burhaniye, Dursunbey, Gömeç, Gönen, Havran, İvrindi, Karesi, Kepsut, Marmara, Savaştepe, Sındırgı, Susurluk
	CHP	Ayvalık, Bandırma, Edremit, Erdek, Manyas
	MHP	Balya
NÜFUS	AZ	Altıeylül, Bigadiç, Burhaniye, Dursunbey, Gönen, Karesi, Susurluk, Ayvalık, Bandırma, Edremit
	ÇOK	Balya, Gömeç, Havran, İvrindi, Kepsut, Marmara, Savaştepe, Sındırgı, Erdek, Manyas
YERLEŞİM	KIYI	Ayvalık, Bandırma, Edremit, Erdek, , Burhaniye, Gömeç, Gönen, Marmara
	İÇ	Altıeylül, Bigadiç Dursunbey, Havran, İvrindi, Karesi, Kepsut, Savaştepe, Sındırgı, Susurluk, Balya
YÜZÖLÇÜM	DAR	Burhaniye, Gömeç, Havran, İvrindi, Marmara, Savaştepe, Susurluk, Ayvalık, Erdek, Manyas
	GENİŞ	Altıeylül, Bigadiç, Dursunbey, Gönen, Karesi, Kepsut, Sındırgı, Balya, Bandırma, Edremit
MAHALLE SAYISI	AZ	Burhaniye, Gömeç, Havran, Marmara, Savaştepe, Balya, Ayvalık, Edremit, Erdek, Manyas
	ÇOK	Altıeylül, Bandırma, Bigadiç, Dursunbey, Gönen, İvrindi, Karesi, Kepsut, Sındırgı, Susurluk
MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	Altıeylül, Bigadiç, Havran, İvrindi, Karesi, Kepsut, Savaştepe, Sındırgı, Susurluk, Balya
	UZAK	Ayvalık, Bandırma, Edremit, Erdek, Manyas, Burhaniye, Dursunbey, Gömeç, Gönen, Marmara
GELİŞMİŞLİK	AZ	Balya, Bigadiç, Dursunbey, Gömeç, Havran, İvrindi, Kepsut, Savaştepe, Sındırgı, Manyas
	ÇOK	Altıeylül, Burhaniye, Ayvalık, Bandırma, Edremit, Erdek, Gönen, Karesi, Marmara, Susurluk

5.5. Anket Sonuçlarının İncelenmesi

Tezin bu kısmında, Balıkesir İlinde 6360 sayılı Yasanın kamu hizmetlerinin sunumuna etkisinin belirlenmesi için yapılan anket sonuçları incelenecek ve değerlendirilecektir. Bu kısımda ilk olarak 7 sorudan oluşan örneklemelerin demografik durumu incelenecektir.

Tablo 5.3. Ankete Katılanların Sosyo-Demografik Durumu

1. Cinsiyetiniz	Kadın			Erkek		
	1 (%1,8)			54 (%98,2)		
2. Yaşınız	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
	0	0	8 (%14,5)	31 (%56,4)	15 (%27,3)	1 (%1,8)
3. Eğitim Durumunuz	Ortaokul	Lise	Yüksek Okul	Üniversite	Y. Lisans	Doktora
	6 (%10,9)	11 (%20)	6 (%10,9)	26 (%47,3)	6 (%10,9)	-
4. Doğduğunuz Yerleşim Yeri	Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
	14 (%25,5)	2 (%3,6)	6 (%10,9)	27 (%49,1)	6 (%10,9)	
5. İkamet Yeriniz	Köyden Dönüşen Mahalle			Merkez Mahalle		
	6 (%10,9)			49 (%89,1)		
6. Mesleğiniz	Memur	22 (%40)		Çiftçi		
	Esnaf	8 (%14,5)		Ev hanımı		
	İşçi			Emekli	9 (%16,5)	
	Serbest meslek (eczacı, doktor, mühendis vs...)				16 (%29,1)	
7. Statünüz	Başkan		20 (%36,5)		Başkan Vekili	2 (%3,6)
					Başkan Yardımcısı	33 (%60)

Araştırma örneklemini oluşturan belediye personelinin %98,2'sinin erkek, %1,8'inin ise kadın olduğu görülmüştür. Belediyelerin yerel siyasetin en önemli aktörleri olmasından dolayı "Türkiye'de siyasetin erkek egemen bir uğraş olduğu" (Hatipoğlu, 2007: 215) şeklindeki tespitin çalışmamızın örneklemeleri için de teyit edildiği söylenebilmektedir.

Örneklemelerin yaş durumlarının incelenmesinde ise 18-24 ile 25-34 yaş grubunda örneklem olmadığı, %14,5'inin 35-44 yaş grubunda, 56,4'ünün 45-54 yaş grubunda, %27,3'ünün 55-64 yaş grubunda, %1,8'inin ise 65 ve üstü yaş grubunda yer aldığı görülmüştür. Belediyelerde genç yaşta yönetici/siyasetçi olmadığı, orta ve üst yaş grubunda belediye personeli olduğu, böylelikle de yeterli bilgi ve tecrübe birikimine sahip atanmış veya seçilmiş belediye personelinin istihdam edildiği söylenebilmektedir.

Örneklemelerin eğitim durumlarının ise %10,9'unun ortaokul mezunu, %20'sinin lise mezunu, %10,9'unun yüksekokul mezunu olduğu, %47,3'ünün üniversite mezunu olduğu, %10,9'unun yüksek lisans yaptığı görülmüştür.

Örneklemelerin doğduğu yerleşim yerleri ile ilgili olarak da; %25,5'inin köyde doğduğunu, %3,6'sı mahalle de, %10,9'u belde de, %49,1'i ilçede, %10,9'u İl'de doğduğunu belirtmiştir. Belde, ilçe ve illerde mahalle teşkilatının olduğunu varsaydığımızda örneklemelerimizin %73'ünün mahalle doğumlu, %27'sinin de köy doğumlu olduğunu söylemek mümkündür.

Ankete katılanların ikamet yerleri incelendiğinde %10,9'unun köyden dönüşen mahallede ikamet ettiği, %89,1'inin de merkez mahalle yani eski mahallelerinde ikamet ettiklerini beyan ettikleri görülmüştür. Köyden dönüşen mahalle söyleminden tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin mahalleye dönüştürülmesi anlamı da çıkarılmıştır. Siyasi partilerin ilçe belediye başkanlıklarına aday yapamadıkları nüfuzlu belde belediye başkanlarını belediye başkan yardımcısı yaparak istihdam ettikleri veya nüfuzlu belde belediye başkanlarını ilçe belediye başkan adayı yaptıkları da alan çalışmaları esnasında görülmüştür.

Ankete katılanların meslekleri incelendiğinde, %40'ının memur olduğunu beyan ettiği görülmüştür. Bazı belediye başkanları ve yardımcıları, belediye hizmetlerine girmeden önce başka bir işte çalışmasına veya esnaflık gibi işleri devam etmesine rağmen, mesleğinin memur olduğunu işaretlediği görülmüştür. Memur seçeneğini işaretlemeyen diğer örneklemelerin %14,5'inin esnaf, %16,4'ünün emekli, %29,1'inin serbest meslek sahibi olduğunu beyan ettiği görülmüştür.

Örneklemelerin statüleri incelendiğinde %36,4'ünün belediye başkanı, %60'ının belediye başkan yardımcısı, %3,6'sının belediye başkan vekili olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4. Örneklemelerin Belediyeleri ve Sayılarına İlişkin Veriler

Belediyeler	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Altıeylül	4	7,3	7,3	7,3
Ayvalık	1	1,8	1,8	9,1
Balya	2	3,6	3,6	12,7
Bandırma	4	7,3	7,3	20,0
Bigadiç	3	5,5	5,5	25,5
Burhaniye	2	3,6	3,6	29,1
Dursunbey	3	5,5	5,5	34,5
Edremit	4	7,3	7,3	41,8
Erdek	2	3,6	3,6	45,5
Gömeç	2	3,6	3,6	49,1
Gönen	3	5,5	5,5	54,5
Havran	3	5,5	5,5	60,0
İvrindi	2	3,6	3,6	63,6
Karesi	5	9,1	9,1	72,7
Kepsut	3	5,5	5,5	78,2
Manyas	2	3,6	3,6	81,8
Marmara	1	1,8	1,8	83,6
Savaştepe	2	3,6	3,6	87,3
Sındırgı	2	3,6	3,6	90,9
Susurluk	3	5,5	5,5	96,4
Balıkesir Bşb.	2	3,6	3,6	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Balıkesir İlinde 100.000'in üzerinde nüfusa sahip 4 ilçe (tüm ilçelerin %20'si, 610.030 kişi) Altıeylül, Karesi, Bandırma ve Edremit büyükşehir ilçe belediyeleridir. En çok nüfusa sahip 4 ilçe, ilin toplam nüfusunun %53'ünü barındırmaktadır. En yüksek nüfusa sahip ilçelerden alan çalışmamızda anketimize katılanların oranı Altıeylül %6,3, Karesi %9,5, Bandırma %6,3, ve Edremit %9,5 katılım sağlanarak toplam katılım oranı %31,6 olmuştur. Nüfusu en düşük ilçelerden ise Marmara %1,6, Gömeç %3,2, Balya %3,2 ve Savaştepe %4,8 olmak üzere alan çalışmamızda anketimize katılanların oranı toplam %12,8 olmuştur.

İl merkezine veya büyükşehir belediyesine en uzak ilçelerin ankete katılım oranı; 150 km. uzak olan Gönen'den %4,8, 127 km. uzak olan Ayvalık'tan %1,6, 120 km. uzak olan Erdek'ten %3,2 ve 111 km. uzak olan Gömeç ilçesinden %3,2 olmak üzere toplam %12,8 katılım sağlandığı görülmektedir. En yakın ilçelerden ise Kepsut (28 km.) %4,8, Bigadiç (38 km) %4,8, İvrindi (38 km.), %3,2, Susurluk (42 km.) %4,8 olmak üzere %16 katılım sağlandığı görülmektedir.

En büyük yüzölçümüne sahip 4 ilçenin (%20) Balıkesir İli yüzölçümünün %40'ını (5.498 km²) oluşturan Dursunbey ilçesinden %4,8, Sındırgı %3,2, Gönen %4,8 ve Bigadiç %4,8 olmak üzere, en büyük yüzölçümüne sahip 4 ilçeden anketimize katılım oranının %17,6 olduğu görülmektedir. En az yüzölçümüne sahip ilçelerin anketimize katılım oranının Marmara %1,6, Gömeç %3,2, Ayvalık %1,6 ve Burhaniye ilçesinden %4,8 olmak üzere toplam %11,2 olduğu görülmüştür.

Tablo 5.5. Ankete Katılanların Siyasi Parti ve Frekans Durumu

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
AK Parti	40	72,7	72,7	72,7
CHP	13	23,6	23,6	96,4
MHP	2	3,6	3,6	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Balıkesir İlinde 20 ilçe belediyesi ile büyükşehir belediyesi de dâhil 21 belediye bulunmaktadır. 2014 yılı yerel seçimlerinde Balıkesir İlının 21 belediyesinden 15'ini AK Parti, 5'ini CHP, 1'ini MHP kazanmıştır. Kazanılan belediye başkanlıklarının; %71,4'ünü AK Parti, %23,8'ini CHP, %4,8'ini MHP'nin aldığı ifade edilebilir.

Tabloda görüldüğü üzere, anket uygulanan belediye başkanı, başkan vekili ve başkan yardımcılarının %72,7'sinin AK Parti, %23,6'sının CHP, %3,6'sının MHP kontenjanından göreve geldiği anlaşılmıştır. Siyasi partilerin kazandıkları belediye başkanlıklarının %oranı ile anket yapılan örneklemelerin %oranının yakın çıktığı görülmüştür.

Araştırmamızın örnekleminin siyasi kişilikler olması dolayısıyla, yerelde hizmet üreterek sunma görev ve sorumlulukları devam ederken memnuniyetlerini veya sorunlarını açık bir şekilde ifade edebilecekleri ancak partilerinin kurumsal görüşlerini de dikkate alabilecekleri değerlendirilmektedir. Bazı örneklemelerin, bazı soruları cevaplarken vereceği cevapları ile mensubu olduğu siyasi partinin kurumsal görüşünün dışına çıkmak istemeyebileceği veya farklı fikir beyan etmekten çekinmiş olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle siyasi partilerin kurumsal görüşlerine de tezimizde yer verilmiştir.

6360 sayılı Yasa AK Parti hükümeti tarafından hazırlanmış ve TBMM'de AK Partili milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmiştir (Güler, 2012: II). AK

Parti'nin kurumsal olarak Yasayı sahiplendiği ve desteklediği söylenebilir (TBBD, 2012).

CHP ise 6360 sayılı Yasaya; yerel yönetimlerin yok olduğu, temsili demokrasinin daraldığı, bölge yönetimine geçileceği endişesi, belde ve köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılması, il özel idaresinin kaldırılması, mahalli idare birliklerinin kaldırılması, idari federalizm olacağı gibi gerekçelerle kurumsal olarak yasaya karşı olduklarını ifade etmişlerdir (<http://www.birgulaymanguler.net/files/BUTUNSEHiR.pdf>, Erişim Tarihi: 25.01.2016).

MHP ise 6360 sayılı Yasanın hizmet olarak yerinden yönetim değil, siyasi olarak yerinden yönetim yasası olduğu, eyalet sistemine geçileceği görüşünü savunmaktadır. İl özel idarelerinin kaldırılmasına, belde ve köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasına katılmadıklarını, kurumsal olarak yasaya karşı olduklarını ifade etmektedirler (https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/buyuksehir_kitapcik_2013.pdf, Erişim tarihi: 25.01.2016).

Tablo 5.6. “Büyükşehir Belediyesi Sınırlarının İl Sınırlarına Kadar Genişlemiş Olması Vatandaşa Daha Etkin Hizmet Sunulması Açısından Olumlu Bir Gelişmedir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	36	65,5	65,5	65,5
Kısmen Katılıyorum	4	7,3	7,3	72,7
Katılmıyorum	15	27,3	27,3	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin ilk sorusuna örneklemelerin %65,5'i katılıyorum, %7,3'ü kısmen katılıyorum, %27,3'ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Belediye hizmet alanlarının il ve ilçe mülki sınırlarına kadar genişlemesiyle vatandaşlara daha etkin hizmet verilebileceği değerlendirilmektedir.

“Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması yerel halka daha etkin hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi (belediyelerin siyasi farklılıkları arasındaki ilişki) yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 39,596^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir.” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.7. “Büyükşehir Belediyesi Sınırlarının İl Sınırlarına Kadar Genişlemiş Olması Vatandaşa Daha Etkin Hizmet Sunulması Açısından Olumlu Bir Gelişmedir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	35	1	4
		CHP	0	2	11
		MHP	1	1	0
	NÜFUS	AZ	15	3	3
		ÇOK	21	1	12
	YERLEŞİM	KIYI	7	2	10
		İÇ	29	2	5
	YÜZÖLÇÜM	DAR	9	2	11
		GENİŞ	27	2	4
	MAHALLE SAYISI	AZ	10	2	9
		ÇOK	26	2	6
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	20	2	3
		UZAK	16	2	12
	GELİŞMİŞLİK	AZ	20	2	2
		ÇOK	16	2	13
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Sorunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan, iç kesimde yerleşik olan, yüzölçümü geniş olan, mahalle sayısı az ve çok olan, merkeze uzak ve yakın olan, gelişmişliği az ve çok olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Kıyı kesimde yerleşik olan, yüzölçümü dar olan belediyelerin daha çok katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin de katılıyorum cevabını verdiği görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden, özellikle CHP’li belediyelerin bu düzenlemenin olumlu olduğu fikrine katılmadıkları görülmektedir.

Araştırmamızda “Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin, kaliteli ve verimli hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir.” şeklinde sınıadığımız birinci hipotezimizin doğrulandığını tabloda belirtilen sonuçlar neticesinde söyleyebiliriz.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “30 Mart yerel seçimleri sonrası büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir” sorusuna genel olarak “katılıyorum” cevabının alındığı görülmüştür. Anket uygulanan illerin; Antalya %56,9 olumlu ve %35,5 olumsuz, Ankara %56,6 olumlu ve %29,5 olumsuz, Diyarbakır %80,7 olumlu ve %7,2 olumsuz, Kocaeli %69 olumlu ve %15,9 olumsuz değerlendirdikleri görülmüştür. Samsun %74,8 olumlu ve %20 olumsuz; İzmir %38 olumlu ve %42,4 olumsuz, Erzurum ise %73,6 olumlu ve %14,8 olumsuz değerlendirdikleri görülmüştür. Yeni büyükşehir belediyesi yasası konusunda en olumlu değerlendirmeye Diyarbakır’ın sahip olduğu, en olumsuz kanaate de İzmir’in sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 5.8. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Köylerin/Beldelerin Mahalleye Dönüştürülmesini Uygun Buluyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	33	60,0	60,0	60,0
Kısmen Katılıyorum	9	16,4	16,4	76,4
Katılmıyorum	13	23,6	23,6	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin ikinci sorusuna örneklemelerin %60’ı katılıyorum, %16,4’ü kısmen katılıyorum, %23,6’sı katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

“Büyükşehir belediyesi sınırlarındaki köylerin/beldelerin mahalleye dönüştürülmesini uygun buluyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 55,537^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki köylerin/beldelerin mahalleye dönüştürülmesini uygun buluyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Beldelerin tek mahalle olarak ve köylerin de isimleriyle mahalleye dönüşmesiyle, ilçe merkezine çok uzak olan mahallelere hizmet sunmak zorunda kalan belediyenin hizmet etkinliğinde bir azalmanın olabileceği ve ulaşım faktörünün de devreye girdiğinde merkez belediyeleşmenin olumsuz etkisinden söz edilebilir. Ancak 6360 sayılı Yasadan öce de dönüşen yerleşim birimlerine il özel idarelerince de hizmet götürüldüğü, ulaşım vb. maliyetlere katlanıldığı dikkate alındığında sunulan hizmetlerin tek elden verildiğinin ön plana çıktığı söylenebilir.

Tablo 5.9. “Büyükşehir Belediyesi Sınırlarındaki Köylerin/Beldelerin Mahalleye Dönüştürülmesini Uygun Buluyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	33	6	1
		CHP	0	1	12
		MHP	0	2	0
	NÜFUS	AZ	12	6	3
		ÇOK	21	3	10
	YERLEŞİM	KIYI	7	1	11
		İÇ	26	8	2
	YÜZÖLÇÜM	DAR	7	6	9
		GENİŞ	26	3	4
	MAHALLE SAYISI	AZ	7	5	9
		ÇOK	26	4	4
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	21	8	0
		UZAK	12	1	13
	GELİŞMİŞLİK	AZ	17	5	2
		ÇOK	16	4	11
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan, iç kesimde yerleşik olan, yüzölçümü geniş olan, mahalle sayısı çok olan, merkeze yakın olan, gelişmişliği az ve çok olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin de katılıyorum cevabını verdiği görülmüştür. Kıyı kesimde yerleşik olan, yüzölçümü dar olan, mahalle sayısı az olan, merkeze uzak olan belediyelerin daha çok katılmıyorum cevabını vererek köylerin/beldelerin mahalleye dönüştürülmesini çoğunlukla uygun bulmadıklarını belirttikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden, özellikle CHP’li belediyelerin bu düzenlemenin olumlu olduğu fikrine katılmadıkları görülmektedir.

Anketimizin bu sorusuna tüzel kişiliği kaldırılan mahalli idareler konusunda siyasi partilerin kurumsal olarak görüşlerinin ve kapanan belde belediyelerinde başkanlık üyelik vb. görevleri olanların da yetki ve nüfuzunun azalması dolayısıyla örneklemelerin kişisel ve kurumsal durumları dikkate alarak cevap vermiş olabilecekleri de düşünülmektedir.

Arıkboğa, Oktay ve Yılmaz, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 98 meclis üyesi ile ilk kademe (belde) belediyelerin büyükşehir belediye sistemi içine alınması (kapanması) konusunda anket çalışması yapmışlardır. Çalışma neticesinde katılımcıların %33'ü kesinlikle doğru, %47'si ise doğru bulduğunu belirtmiştir. Genel olarak katılımcıların %80'inin, 2006 yılı itibarıyla belde belediyelerinin İstanbul özelinde kapatılmasını destekledikleri söylenebilir (Arıkboğa, Oktay ve Yılmaz, 2007: 109-110).

Özaslan, Akıllı ve Özaslan, 2013 yılında Muğla ili Bodrum ilçesine bağlı Gümüşlük beldesinde 409 kişiyle "6360 Sayılı Yasa Çerçevesinde Gümüşlük Belde Belediyesi'nin Kapatılmasına İlişkin Yöre Halkının Algısı" konulu çalışma yapmışlardır. Çalışma neticesinde; yerel yönetimler konusunda yapılan reform çalışmalarını katılımcıların %49,9'unun desteklediği, ancak belde belediyelerinin kapatılmasının olumlu olacağı fikrine katılımcıların %49,9'unun katılmadığı görülmüştür. Katılımcıların; %48,9'unun belde belediyelerinin kapatılmasının kamu yararına olmadığını, %54,6'sı belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenlemenin siyasi parti ve kişilere fayda sağlamak amacıyla yapıldığını belirttikleri görülmüştür. Katılımcıların %57,3'ünün düzenlemeyi vatandaşın daha kaliteli/verimli hizmet alması, %44'ü kaynak israfının önlenmesi, %45,5'i Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları kapsamında yapıldığını belirttikleri görülmüştür. Bazı belde belediyelerinin yerel kamu hizmetlerini etkin ve verimli yürütemediği için kapatılmalarının olumlu olacağı önermesine katılımcıların %53,1'inin katılmadığı görülmüştür. Katılımcıların; belde belediyelerinin yetersiz mali kaynaklara sahip olduğundan kapatılmalarının olumlu olacağı önermesine %51,3'ü katılmadığı, belde belediyelerinde halkın katılım düzeyi yüksek olduğundan kapatılmaları olumsuz olacaktır önermesine %54,9'unun katıldığı görülmüştür.

Bulut ve Kara tarafından 2013 yılında Antakya'ya bağlı 65 köyde 247 kişiyle “6360 sayılı yeni yasa sonrası köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılması, mahalleye dönüştürülmesinin nasıl bir sonuç doğuracağı algısı” konusunda araştırma yapılmıştır. Araştırmada “sizce köyünüz mahalleye dönüşmeli miydi?” sorusuna %40,9 olumlu ve %47,48 olumsuz cevap alınmış, ancak bu dönüşümün olumlu olacağını düşünenler %47,4 olumsuz olacağını düşünenler ise %44,5 olmuştur. Köylerin mahalleye istemediği halde, dönüşümü olumlu bulanların olduğu söylenebilir (Okcu vd. 2016: 150).

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki köylerin/beldelerin mahalleye dönüştürülmesini uygun buluyorum” sorusuna genel olarak “katılıyorum” cevabının verildiği görülmüştür. Araştırma yapılan illerden; Antalya %55,7’si, Ankara %51,5’i, Diyarbakır %68,2’si, Kocaeli %50,3’ü, Samsun %69,9’u, İzmir %19 ve Erzurum’un %64,9’u uygun bulduğunu belirttikleri görülmüştür. Uygun bulunmama oranları ise; Antalya %38,3, Ankara %31,2, Diyarbakır %14,4, Kocaeli %24,1, Samsun %22,3, İzmir %55,4 ve Erzurum’un %24,5 olumsuz olduğunu belirtir cevap verdikleri görülmüştür. Diyarbakır, Samsun ve Erzurum’da değişimin genel olarak olumlu değerlendirildiği, İzmir, Antalya ve Ankara’da olumsuz değerlendirmelerin yapıldığı söylenebilir.

Tablo 5.10. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki İl Özel İdarelerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	36	65,5	65,5	65,5
Kısmen Katılıyorum	7	12,7	12,7	78,2
Katılmıyorum	12	21,8	21,8	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin üçüncü sorusuna örneklemelerin %65,5’i katılıyorum, %12,7’si kısmen katılıyorum, %21,8’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Anket sonucuyla il özel idarelerinin kapatılmasının uygun görüldüğü, aynı nitelikteki hizmetin belediyeler tarafından da sağlanabileceği değerlendirilmektedir. Araştırmamızda sınıadığımız dördüncü hipotezimizin de tablo sonuçları ile kısmen doğrulandığını söylemek mümkün olabilir.

“Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki il özel idarelerinin kapatılmasını uygun buluyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki

anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 57,175^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki il özel idarelerinin kapatılmasını uygun buluyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.11. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki İl Özel İdarelerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	36	3	1
		CHP	0	2	11
		MHP	0	2	0
	NÜFUS	AZ	12	6	3
		ÇOK	24	1	9
	YERLEŞİM	KIYI	7	2	10
		İÇ	29	5	2
	YÜZÖLÇÜM	DAR	12	2	8
		GENİŞ	24	5	4
	MAHALLE SAYISI	AZ	9	3	9
		ÇOK	27	4	3
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	24	5	0
		UZAK	12	2	12
GELİŞMİŞLİK	AZ	17	5	2	
	ÇOK	19	2	10	
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu çok olan, iç kesimde yerleşik olan, yüzölçümü geniş olan, mahalle sayısı çok olan, merkeze yakın olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Gelişmişlik seviyesi yüksek olan belediyelerin de daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesi olunmasıyla sınırların genişlemesi ile köy ve mahallelerin kaldırılmasına katıldığı görülen az gelişmiş belediyelerin özel idarelerin kaldırılmasını istemedikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin de katılıyorum cevabını verdiği görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden, özellikle CHP’li belediyelerin bu düzenlemenin olumlu olduğu fikrine katılmadıkları görülmektedir.

Tamer’in 1991 yılında 224 katılımcı ile yaptığı çalışmada yer alan “il özel idarelerinin yürüttüğü hizmetlerin genelde kırsal alana yönelik olması nedeniyle il

özel idareleriyle köyler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi durumu” sorusunda yer alan “köylerin yürütmesi gereken hizmetler tamamen il özel idarelerine devredilmelidir” seçeneğine 224 katılımcıdan 50’sinin katıldığı görülmüştür. Etkinlik yönünden il özel idareleriyle belediyelerin değerlendirilmesine katılımcıların “belediyeler daha etkin birimlerdir” ifadesine büyük çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. İl özel idareleri etkin birimlerdir ifadesine ise katılımın düşük olduğu görülmüştür. 1991 yılında yapılan bu çalışmada katılımcıların %93’ü il özel idaresini yetersiz görmüş, ancak il özel idarelerinin geleceği konusunda “il özel idareleri etkinliklerini kaybetmiştir, kaldırılmalıdır” seçeneğine katılımcıların %1,79’unun katıldığı, “il özel idareleri vazgeçilemeyecek teşkilatlardır, geliştirilerek yaşatılmalıdır” seçeneğine ise katılımcıların %84,37’si katılmıştır (Tamer, 1993: 126-155).

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki il özel idarelerinin kapatılmasını uygun buluyorum” sorusuna genel olarak katılımcıların “kısmen katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Araştırma yapılan illerden; uygun bulduğunu belirten illerin Samsun 55,9, Erzurum %55,6, Diyarbakır %51,8, Kocaeli %45,0 olduğu, uygun bulmadığını belirten illerin ise İzmir %53,3 Antalya %51,7 ve Ankara %41,8 olduğu görülmüştür.

Tablo 5.12. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Mahalli İdare Birliklerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	33	60,0	60,0	60,0
Kısmen Katılıyorum	9	16,4	16,4	76,4
Katılmıyorum	13	23,6	23,6	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin dördüncü sorusuna örneklemelerin %60’ı katılıyorum, %16,4’ü kısmen katılıyorum, %23,6’sı katılmıyorum cevabını vermişlerdir. 6360 sayılı Yasayla; yol, su, kanalizasyon ve benzeri altyapı tesisleri ile diğer hizmetlerin yürütülmesi amacıyla kurulan, köylere hizmet götürme birliği ve turizm altyapı birlikleri, tüzel kişiliği kaldırılan belediye, il özel idaresi ile köylerden oluşan ve amaçları ortadan kalkacak olan mahalli idare birlikleri tasfiye edilmiştir. Mahalli idare birliklerinin kapatılmasının uygun olabileceği, bu birliklerin yerlerine ise ulaşım, su, altyapı gibi konularda büyükşehir belediyesi yönetimi esaslı fonksiyonel idarelerin kurulmasıyla parçalanmışlığın azalacağı ve etkinliğin

artacağı değerlendirilmektedir. Kaynak tasarrufu ile yönetim bütünlüğü açısından olumlu olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 5.13. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Mahalli İdare Birliklerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Memur	Esnaf	Emekli	Serbest Meslek	Toplam
Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki mahalli idare birliklerinin kapatılmasını uygun buluyorum.	Katılıyorum	13	6	1	13	33
		59,1%	75,0%	11,1%	81,3%	60,0%
	Kısmen Katılıyorum	4	2	3	0	9
		18,2%	25,0%	33,3%	0,0%	16,4%
	Katılmıyorum	5	0	5	3	13
		22,7%	0,0%	55,6%	18,8%	23,6%
Toplam		22	8	9	16	55
		40,0%	14,5%	16,4%	29,1%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		15,643 ^a	,016			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki mahalli idare birliklerinin kapatılmasını uygun buluyorum” sorusu ile ankete katılanların meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.14. “Büyükşehir Belediyesi (İl) Sınırlarındaki Mahalli İdare Birliklerinin Kapatılmasını Uygun Buluyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki mahalli idare birliklerinin kapatılmasını uygun buluyorum.	Katılıyorum	33	0	0	33
		82,5%	0,0%	0,0%	60,0%
	Kısmen Katılıyorum	5	2	2	9
		12,5%	15,4%	100,0%	16,4%
	Katılmıyorum	2	11	0	13
		5,0%	84,6%	0,0%	23,6%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer			Anlamlılık		
Pearson Chi-Square		48,099 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki mahalli idare birliklerinin kapatılmasını uygun buluyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Araştırmamızda “Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediye ile aynı nitelikte hizmet üreten tüzel kişilikler ve birliklerin kaldırılması personel ve kaynak tasarrufu ile yönetim bütünlüğü açısından olumlu olmuştur.” şeklinde sınıadığımız dördüncü hipotezimizin çoğunlukla doğrulandığını neticesinde söyleyebiliriz.

Aktel, Altan ve Kerman’ın “5747 Sayılı Yasa İle Köye Dönüştürülen Küçük Belediyeler: Isparta Örneği” konulu 463 kişiyle yapılan çalışmalarında “belediyemiz kapatıldığında, herhangi bir problemle karşılaştığımda, il özel idaresi yetkilileri ve köylere hizmet götürme birliği yetkililerine rahatlıkla ulaşp derdimi anlatabilirim” sorusu yer almıştır. Soruya 16 katılımcının “kısmen” cevabını verdiği, 447 katılımcının “hayır” cevabını verdiği, hiçbir katılımcının “evet” cevabını vermediği görülmüştür. Çalışma ile kapatılma sonrası yerel hizmet sunan yetkililere ulaşılmasında zorluk yaşanacağı ve belediyelerin mahalli idare birliklerinden daha etkin hizmet vereceği sonucuna ulaşılabilir (Aktel, Altan ve Kerman, 2008: 62).

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Büyükşehir belediyesinin kapanan mahalli idare birliklerinden daha etkin hizmet sunacağını düşünüyorum” sorusuna katılımcıların genel olarak “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin kapanan mahalli idare birliklerinden daha etkin hizmet sunacağına yönelik soruya; Samsun’da %62,9, Erzurum’da %57, Diyarbakır’da %54,7, Kocaeli’nde %52, Antalya’da %48,5 ve Ankara’da %46,6 oranlarında olumlu cevap verildiği görülmüştür. Bu soruyu olumlu bulmayan illerin; İzmir %35,2, Antalya %39,7 ve Ankara %31,3 oranında cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo 5.15. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin İmar ve Planlama Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	45	81,8	81,8	81,8
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	87,3
Katılmıyorum	7	12,7	12,7	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin beşinci sorusuna örneklemelerin %81,8’i katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %12,7’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir. 6360 sayılı Yasanın “imar ve planlama bütünlüğü sağladığı” fikrine katılanların oranının yüksek olduğunun görülmesiyle il genelinde imar ve planlama bütünlüğünün sağlandığı, büyük yatırımlar veya şehrin gelecekte hangi akslara veya ne tür bir gelişme öngörülüyorsa o eksende planlamalar yapılarak o istikamette planlanabileceği değerlendirilmektedir. Şehrin gelişmesi ve geleceği için ankete katılanların büyük bir çoğunluğunun planlama konusunda yapılan düzenlemeye katıldıkları görülmüştür.

Tezde “Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesiyle, planlamaların yöresel değil, il çapında düşünüleceği için; imar ve altyapı planlamalarında bütünlük sağlamıştır.” şeklinde sınıadığımız ikinci hipotezimizin kısmen doğrulandığını tabloda belirtilen sonuçlar neticesinde söylenebilir.

Tablo 5.16.“Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin İmar ve Planlama Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Cinsiyetleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin imar ve planlama bütünlüğü sağladığını düşünüyorum.	Katılıyorum	0	45	45
		0,0%	83,3%	81,8%
	Kısmen Katılıyorum	1	2	3
		100,0%	3,7%	5,5%
	Katılmıyorum	0	7	7
		0,0%	13,0%	12,7%
Toplam		1	54	55
		1,8%	98,2%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık		
Pearson Chi-Square	17,654 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin imar ve planlama bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların cinsiyetleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

“Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin imar ve planlama bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi sonucunda, Pearson Chi-Square değerinin 39,487^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin imar ve planlama bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.17. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin İmar ve Planlama Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	40	0	0
		CHP	3	3	7
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	18	0	3
		ÇOK	27	3	4
	YERLEŞİM	KIYI	11	3	5
		İÇ	34	0	2
	YÜZÖLÇÜM	DAR	14	1	7
		GENİŞ	31	2	0
	MAHALLE SAYISI	AZ	15	2	4
		ÇOK	30	1	3
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	29	0	0
		UZAK	16	3	7
	GELİŞMİŞLİK	AZ	22	0	2
		ÇOK	23	3	5
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu çok olan, iç kesimde yerleşik olan, yüzölçümü geniş olan, mahalle sayısı çok olan, merkeze yakın olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Gelişmişlik seviyesi yüksek olan belediyelerin de daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesi olunmasıyla sınırların genişlemesi ile köy ve mahallelerin kaldırılmasına katıldığı görülen az gelişmiş belediyelerin özel idarelerin kaldırılmasını istemedikleri ve büyükşehir

belediyesi statüsüne geçilmesiyle imar ve planlama bütünlüğünün sağladığını düşündükleri söylenebilir. Büyükşehir belediyesinin de katılıyorum cevabını verdiği görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden, özellikle CHP’li belediyelerin bu düzenlemenin olumlu olduğu fikrine katılmadıkları görülmektedir.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Büyükşehir belediyesinin imar yetkisi kent bütünlüğü açısından doğrudur” sorusuna genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Katılımcıların illeri ölçeğinde doğru olduğu düşüncesini paylaşanlar; Antalya %59,7, Ankara %51,3, Diyarbakır %65,7, Kocaeli %53,3, Samsun %71,2 ve Erzurum %71,1 oranında olduğu görülmüştür. En az doğru bulan illerin ise İzmir’de %39,8, Antalya’da %29,1 ve Ankara’da %29,8 oranında olduğu görülmüştür.

Konu ile ilgili “Uygulama imar planları ile inşaat ve iskân ruhsat hizmetlerinin ilçe belediyesi tarafından veriliyor olması” sorusuna katılımcıların genel olarak “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Uygulama imar planları ile inşaat ve iskân ruhsat hizmetlerinin ilçe belediyesi tarafından veriliyor olmasını destekleyen illerin; Antalya’da %71,1’i, Ankara’da %49,5’i, Diyarbakır’da %52,9’u, Kocaeli’nde %58,5’i, Samsun’da %43,7’si, İzmir’de %50’si, Erzurum’da %61,4’ünü oluşturduğu görülmüştür. Araştırmaya katılanlardan; Antalya’da %24’ü, Ankara’da %36,7’si, Diyarbakır’da %22,9’u, Kocaeli’nde %19,8’i, Samsun’da %41,1’i, İzmir’de %28,8’i, Erzurum’da %19,3’ü desteklemediği görülmüştür. “Büyükşehir yetki ve sorumluluk alanındaki bazı yerlerde imar planlarının merkezi yönetim (Ankara) tarafından yapılmasını uygundur” sorusuna katılımcıların genel olarak “Kısmen Katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Uygun görenlerin oranı il olarak Antalya’da %23,7’si, Ankara’da %57,3’ü, Diyarbakır’da %39,5’i, Kocaeli’nde %35,6’sı, Samsun’da %43,2’si, İzmir’de %20,4’ü, Erzurum’da %51’ini oluşturmuştur. Olumsuz görülme oranı; Antalya’da %71,2, Ankara’da %28, Diyarbakır’da %38,9, Kocaeli’nde %40,7, Samsun’da %51,7, İzmir’de %63,3 ve Erzurum’da %36,3 olduğu görülmüştür.

Tablo 5.18. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ulaşım Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	40	72,7	72,7	72,7
Kısmen Katılıyorum	6	10,9	10,9	83,6
Katılmıyorum	9	16,4	16,4	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin altıncı sorusuna örneklemelerin %72,7’si katılıyorum, %10,9’u kısmen katılıyorum, %16,4’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

6360 sayılı Yasanın “Ulaşım Planlamasında Bütünlüğü Sağladığı” fikrine katılanların oranının %70’in üzerinde olduğu dikkat çekmektedir. ‘6360 sayılı Yasayla toplu taşıma yetkilerinin büyükşehir belediyesine geçmesiyle ulaşım planlamasında bütünlük sağlanarak, ucuz ve sürekli ulaşım olanağı getirilebilir.’ şeklindeki üçüncü önermemizin de bu anket sonucuyla doğrulandığı görülmektedir. Merkezi imar ve altyapı gibi ulaşımın da il merkezinden planlanmasının gerekliliğinin ortaya çıktığı da söylenebilmektedir.

Tablo 5.19. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ulaşım Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ulaşım planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum.	Katılıyorum	37	1	2	40
		92,5%	7,7%	100,0%	72,7%
	Kısmen Katılıyorum	2	4	0	6
		5,0%	30,8%	0,0%	10,9%
	Katılmıyorum	1	8	0	9
		2,5%	61,5%	0,0%	16,4%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		37,352 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ulaşım planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Araştırmamızda “6360 sayılı Yasayla toplu taşıma yetkilerinin büyükşehir belediyesine geçmesiyle ulaşım planlamasında bütünlük sağlanarak, ucuz ve sürekli ulaşım olanağı getirilebilir.” şeklinde sınıadığımız üçüncü hipotezimizin kısmen doğrulandığını tabloda belirtilen sonuçlar neticesinde söyleyebiliriz.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Toplu taşıma hizmetlerinin büyükşehir belediyesi tarafından veriliyor olmasını destekliyorum” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Önermeyi destekleyen iller; Antalya’da %70,6, Ankara’da %79, Diyarbakır’da %66,2, Kocaeli’nde %74,2, Samsun’da %70, İzmir’de %69,2 ve Erzurum’da %75,2 oranında olduğu görülmüş, Antalya’da araştırmaya katılanların %24,1’inin önermeyi olumsuz olarak değerlendirdiği görülmüştür.

Tablo 5.20. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	41	74,5	74,5	74,5
Kısmen Katılıyorum	5	9,1	9,1	83,6
Katılmıyorum	9	16,4	16,4	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin yedinci sorusuna örneklemelerin %74,5’i katılıyorum, %9,1’i kısmen katılıyorum, %16,4’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.21. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Cinsiyetleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin altyapı planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum.	Katılıyorum	0	41	41
		0,0%	75,9%	74,5%
	Kısmen Katılıyorum	1	4	5
		100,0%	7,4%	9,1%
	Katılmıyorum	0	9	9
		0,0%	16,7%	16,4%
Toplam		1	54	55
		1,8%	98,2%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık		
Pearson Chi-Square	10,185 ^a	,006		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin altyapı planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların cinsiyetleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.22. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Mesleğiniz				Toplam
		Memur	Esnaf	Emekli	Serbest Meslek	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin altyapı planlamasında bütünlüğü sağladığımı düşünüyorum.	Katılıyorum	15	8	6	12	41
		68,2%	100,0%	66,7%	75,0%	74,5%
	Kısmen Katılıyorum	1	0	0	4	5
		4,5%	0,0%	0,0%	25,0%	9,1%
	Katılmıyorum	6	0	3	0	9
		27,3%	0,0%	33,3%	0,0%	16,4%
	Toplam	22	8	9	16	55
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		14,501 ^a	,025			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin altyapı planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.23. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Altyapı Planlamasında Bütünlüğü Sağladığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin altyapı planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum.	Katılıyorum	37	2	2	41
		92,5%	15,4%	100,0%	74,5%
	Kısmen Katılıyorum	1	4	0	5
		2,5%	30,8%	0,0%	9,1%
	Katılmıyorum	2	7	0	9
		5,0%	53,8%	0,0%	16,4%
	Toplam	40	23,6%	3,6%	100,0%
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer			Anlamlılık		
Pearson Chi-Square		31,466 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin altyapı planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Özellikle iç içe geçmiş belde belediyeleri, birbirlerine yakın ilçeler ve sahil kentleri için altyapı planlaması büyük önem arz etmektedir. Yaşanılabilir bir doğa ve sağlıklı sürdürülebilir hayat için altyapı ihtiyaçlarının gelecekte beklenen fonksiyonları yerine getirmesinde planlamanın önemli olduğu ve yasayla bütünlük sağlandığının ifade edildiği değerlendirilmektedir. Ortaya çıkan sonuçların, ikinci hipotezimizi desteklediği de söylenebilir.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Su hizmetlerinin, su ve kanalizasyon idaresi tarafından verilmesi daha uygundur.” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Önermenin Antalya’da %69,1’i, Ankara’da %62,8’i, Diyarbakır’da %55’i, Kocaeli’nde %76,9’u, Samsun’da %62,7’si, İzmir’de %54,1’i, Erzurum’da %67,8’i tarafından olumlu bulunduğu, önermenin Antalya’da %26,1’i, Diyarbakır’da %22,8’i, Samsun’da %21,1’i ve Erzurum’da da %20,8’i olumsuz olarak değerlendirildiği görülmüştür.

Tablo 5.24. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Hizmet Maliyetlerini Azalttığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	27	49,1	49,1	49,1
Kısmen Katılıyorum	13	23,6	23,6	72,7
Katılmıyorum	15	27,3	27,3	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin sekizinci sorusuna örneklemelerin %49,1’i katılıyorum, %23,6’sı kısmen katılıyorum, %27,3’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Kırsal mahallelerin uzak olduğu ve coğrafi engellerin fazla olduğu, kırsala ulaşım imkânlarının kısıtlı olması ve zaman olarak da tahdit oluşturması dikkate alındığında anket sonucunda da görüldüğü gibi hizmet maliyetlerinin arttığından bahsetmenin yerinde olabileceği düşünülmektedir.

“Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin hizmet maliyetlerini azalttığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki

anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 23,161^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin hizmet maliyetlerini azalttığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

6360 sayılı Yasa öncesinde de kırsal alanlara özel idare yönetimleri tarafından hizmetlerin götürüldüğü, ulaşım, zaman, araç ve gereç ile personel gibi maliyetlere katlanıldığı da dikkate alındığında artan maliyetten bahsetmenin pek de mümkün olamayabileceği değerlendirilmektedir. Bilhassa aynı nitelikteki hizmetlerin aynı idarece sunulmasıyla hizmet birleştirilmesi yoluyla tasarrufun sağlanmış olabileceği de düşünülmelidir.

Tablo 5.25. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Hizmet Maliyetlerini Azalttığını Düşünüyorum” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	24	11	5
		CHP	1	2	10
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	11	6	4
		ÇOK	16	7	11
	YERLEŞİM	KIYI	5	3	11
		İÇ	22	10	4
	YÜZÖLÇÜM	DAR	7	6	9
		GENİŞ	20	7	6
	MAHALLE SAYISI	AZ	7	6	8
		ÇOK	20	7	7
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	17	9	3
		UZAK	10	4	12
	GELİŞMİŞLİK	AZ	15	5	4
		ÇOK	12	8	11
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			1	1	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan, iç kesimde yerleşik olan, yüzölçümü geniş olan, mahalle sayısı çok olan, merkeze yakın olan, gelişmişlik seviyesi düşük ve yüksek olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Kıyı kesimde yerleşik olan, yüzölçümü dar olan, mahalle sayısı az olan, merkeze uzak olan belediyelerin de daha çok katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise kısmen katılıyorum ve katılıyorum cevaplarını verdikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden CHP’li

belediyelerin büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin hizmet maliyetlerini azalttığını düşünmedikleri görülmektedir. İktidar partisinin çoğunlukla katıldığı görülmektedir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, birinci hipotezimizi kısmen desteklediği söylenebilir. Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Yeni düzenleme sonrası belediye hizmetlerinin maliyetinin artacağını/arttığını düşünüyorum,” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Önermeye; Samsun’da %80,3, Antalya’da %69,7, Erzurum’da %68,7, Ankara’da %65,1, Kocaeli’nde %63,5, İzmir’de %61,3, Diyarbakır’da %55,9 katılım olduğu görülmüştür.

Tablo 5.26. “Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının Çalışmalarını Olumlu Bulmaktayım” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	28	50,9	50,9	50,9
Kısmen Katılıyorum	17	30,9	30,9	81,8
Katılmıyorum	10	18,2	18,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 9. sorusuna örneklemelerin %50,9’u katılıyorum, %30,9’u kısmen katılıyorum, %18,2’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.27. “Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının Çalışmalarını Olumlu Bulmaktayım” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Mesleğiniz				Toplam
		Memur	Esnaf	Emekli	Serbest Meslek	
Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının çalışmalarını olumlu bulmaktayım.	Katılıyorum	13	5	3	7	28
		59,1%	62,5%	33,3%	43,8%	50,9%
	Kısmen Katılıyorum	5	3	1	8	17
		22,7%	37,5%	11,1%	50,0%	30,9%
Katılmıyorum		4	0	5	1	10
		18,2%	0,0%	55,6%	6,3%	18,2%
Toplam		22	8	9	16	55
		40,0%	14,5%	16,4%	29,1%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		14,446 ^a	,025			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “yatırım izleme koordinasyon başkanlığının çalışmalarını olumlu bulmaktayım” sorusu ile ankete katılanların meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.28. “Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının Çalışmalarını Olumlu Bulmaktayım” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının çalışmalarını olumlu bulmaktayım.	Katılıyorum	25	2	1	28
		62,5%	15,4%	50,0%	50,9%
	Kısmen Katılıyorum	12	4	1	17
		30,0%	30,8%	50,0%	30,9%
	Katılmıyorum	3	7	0	10
		7,5%	53,8%	0,0%	18,2%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		16,493 ^a	,002		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “yatırım izleme koordinasyon başkanlığının çalışmalarını olumlu bulmaktayım” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.29. “Büyükşehir Belediyesi Statüsünün Yönetici-Vatandaş İlişkilerini Güçlendirdiğini Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	36	65,5	65,5	65,5
Kısmen Katılıyorum	9	16,4	16,4	81,8
Katılmıyorum	10	18,2	18,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 10. sorusuna örneklemelerin %65,5’i katılıyorum, %16,4’ü kısmen katılıyorum, %18,2’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

6360 sayılı Yasa öncesinde parçalı çok sayıda belediye idaresi bulunmaktayken yasa sonrasında ilçe sayısı kadar belediye olması ve belediyelerin daha görevli ve yetkili hale gelmiş olmasının ve belediyelerin küçük zayıf değil de büyük güçlü hale gelmiş olmasının yönetici–vatandaş ilişkilerini güçlendirmiş olabileceği söylenebilir.

Tablo 5.30. “Büyükşehir Belediyesi Statüsünün Yönetici-Vatandaş İlişkilerini Güçlendirdiğini Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi statüsünün yönetici-vatandaş ilişkilerini güçlendirdiğini düşünüyorum.	Katılıyorum	34	0	2	36
		85,0%	0,0%	100,0%	65,5%
	Kısmen Katılıyorum	6	3	0	9
		15,0%	23,1%	0,0%	16,4%
	Katılmıyorum	0	10	0	10
		0,0%	76,9%	0,0%	18,2%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		44,247 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsünün yönetici-vatandaş ilişkilerini güçlendirdiğini düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir. Tablo sonuçlarının, beşinci hipotezimizi desteklediği belirtilebilir.

Tablo 5.31. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Yeni İlçelerin Kurulması Olumlu Olmuştur” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	36	65,5	65,5	65,5
Kısmen Katılıyorum	13	23,6	23,6	89,1
Katılmıyorum	6	10,9	10,9	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 11. sorusuna örneklemelerin %65,5’i katılıyorum, %23,6’sı kısmen katılıyorum, %10,9’u katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle Balıkesir İlinde Altıeylül ve Karesi ilçeleri kurulmuştur. Altıeylül ilçesi Balıkesir’in kurtuluş gününden, Karesi ilçesi ise Balıkesir tarihinden adını almıştır. Anket sonuçları incelendiğinde yeni ilçelerin kurulmasının problem olarak görülmediği söylenebilir. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Yeni İlçelerin Kurulması Olumlu Olmuştur” Sorusu ile Ankete Katılanların Belediyeleri Arasındaki Anlamlılık Testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 76,340^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir

düzenlemesiyle yeni ilçelerin kurulması olumlu olmuştur” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.32. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Yeni İlçelerin Kurulması Olumlu Olmuştur” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	30	7	3
		CHP	5	5	3
		MHP	1	1	0
	NÜFUS	AZ	12	5	4
		ÇOK	24	8	2
	YERLEŞİM	KIYI	12	5	2
		İÇ	24	8	4
	YÜZÖLÇÜM	DAR	9	9	4
		GENİŞ	27	4	2
	MAHALLE SAYISI	AZ	12	5	4
		ÇOK	24	8	2
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	19	8	2
		UZAK	17	5	4
	GELİŞMİŞLİK	AZ	16	4	4
		ÇOK	20	9	2
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan, iç iç ve kıyı kesimde yerleşik olan, yüzölçümü dar ve geniş olan, mahalle sayısı az ve çok olan, merkeze yakın ve uzak olan, gelişmişlik seviyesi düşük ve yüksek olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Parti farkı açısından bakıldığında ise tüm partilerin çoğunlukla katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 5.33. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemizde Sunulan Yerel Hizmetlerin Verimliliğinin Arttığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	33	60,0	60,0	60,0
Kısmen Katılıyorum	9	16,4	16,4	76,4
Katılmıyorum	13	23,6	23,6	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 12. sorusuna örneklemelerin %60’ı katılıyorum, %16,4’ü kısmen katılıyorum, %23,6’sı katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.34. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemizde Sunulan Yerel Hizmetlerin Verimliliğinin Arttığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesine geçtikten sonra ilçemizde sunulan yerel hizmetlerin verimliliğinin arttığını düşünüyorum.	Katılıyorum	31	0	2	33
		77,5%	0,0%	100,0%	60,0%
	Kısmen Katılıyorum	9	0	0	9
		22,5%	0,0%	0,0%	16,4%
	Katılmıyorum	0	13	0	13
		0,0%	100,0%	0,0%	23,6%
	Toplam	40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	55,750 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesine geçtikten sonra ilçemizde sunulan yerel hizmetlerin verimliliğinin arttığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, birinci hipotezimizi desteklediği de belirtilebilir.

Tablo 5.35. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemiz Halkının Yerel Kamu Hizmetlerine Ulaşımı Kolaylaşmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	33	60,0	60,0	60,0
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	65,5
Katılmıyorum	19	34,5	34,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 13. sorusuna örneklemelerin %60’ı katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %34,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.36. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesine Geçtikten Sonra İlçemiz Halkının Yerel Kamu Hizmetlerine Ulaşımı Kolaylaşmıştır” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesine geçtikten sonra ilçemiz halkının yerel kamu hizmetlerine ulaşımı kolaylaşmıştır.	Katılıyorum	31	0	2	33
		77,5%	0,0%	100,0%	60,0%
	Kısmen Katılıyorum	3	0	0	3
		7,5%	0,0%	0,0%	5,5%
	Katılmıyorum	6	13	0	19
		15,0%	100,0%	0,0%	34,5%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		32,737 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesine geçtikten sonra ilçemiz halkının yerel kamu hizmetlerine ulaşımı kolaylaşmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.37. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle İlçe Belediyeleri Arasında Koordinasyon Artmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	26	47,3	47,3	47,3
Kısmen Katılıyorum	13	23,6	23,6	70,9
Katılmıyorum	16	29,1	29,1	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 14. sorusuna örneklemelerin %47,3’ü katılıyorum, %23,6’sı kısmen katılıyorum, %29,1’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Belediyeleri en çok ilgilendiren altyapı, imar, ulaşım gibi konuların büyükşehir belediyesince çözülmesi koordineyi gerektirmektedir. Belediye başkanlarının büyükşehir belediye meclislerinin tabii üyelerinden oluşması da belediyeler arasında koordinenin sağlanması anlamında önemli bir etken olarak görülebilir.

“Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle ilçe belediyeleri arasında koordinasyon artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 21,005^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle ilçe

belediyeleri arasında koordinasyon artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

6360 sayılı Yasa öncesinde ilçe ve belde belediye başkanları bağımsız olarak kararlar alıp uygulayabilirlerken 6360 sayılı Yasa sonrasında belediye başkanları büyükşehir belediyesinin yardım, destek ve koordinesiyle bazı yerel işleri yürütebilmekteler ve yerel hizmetlerin sunumunu sağlayabilmektedirler. Bu durumların da 6360 öncesinde hiç olmayan veya gerek duyulmayan bir koordineyi ortaya çıkardığı söylenebilir.

Tablo 5.38. “Büyükşehir Belediyesi düzenlemesiyle İlçe Belediyeleri Arasında Koordinasyon Artmıştır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	23	11	6
		CHP	1	2	10
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	14	4	3
		ÇOK	12	9	13
	YERLEŞİM	KIYI	3	4	12
		İÇ	23	9	4
	YÜZÖLÇÜM	DAR	8	6	8
		GENİŞ	18	7	8
	MAHALLE SAYISI	AZ	10	4	7
		ÇOK	16	9	9
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	22	5	2
		UZAK	4	8	14
	GELİŞMİŞLİK	AZ	15	7	2
		ÇOK	11	6	14
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			1		1

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az olan, iç kesimde yerleşik olan, yüzölçümü geniş olan, mahalle sayısı çok olan, merkeze yakın olan belediyelerin daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Gelişmişlik seviyesi düşük olan belediyelerin de daha çok katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Nüfusu az olan belediyelerin nüfusu çok olan belediyelere nazaran koordinasyonun arttığını belirtmiş olmaları önemli olarak görülmektedir. Büyükşehir belediyesinin ise katılıyorum ve katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe belediyelerinden, muhalefet partilerinden özellikle CHP’li belediyelerin bu düzenlemenin olumlu olduğu fikrine

katılmadıkları görülmektedir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, beşinci hipotezimizi desteklediği de söylenebilir.

Tablo 5.39. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Yazışmaları/ Bürokrasiyi Artırdığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	23	41,8	41,8	41,8
Kısmen Katılıyorum	13	23,6	23,6	65,5
Katılmıyorum	19	34,5	34,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 15. sorusuna örneklemelerin %41,8’i katılıyorum, %23,6’sı kısmen katılıyorum, %34,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.40. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Yazışmaları/ Bürokrasiyi Artırdığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Doğduğunuz Yerleşim Yeri					Toplam
		Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin yazışmaları/bürokrasiyi artırdığımı düşünüyorum.	Katılıyorum	8	1	2	11	1	23
		57,1%	50,0%	33,3%	40,7%	16,7%	41,8%
	Kısmen Katılıyorum	5	1	0	7	0	13
		35,7%	50,0%	0,0%	25,9%	0,0%	23,6%
	Katılmıyorum	1	0	4	9	5	19
		7,1%	0,0%	66,7%	33,3%	83,3%	34,5%
	Toplam	14	2	6	27	6	55
		25,5%	3,6%	10,9%	49,1%	10,9%	100,0%
100,0%		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square				15,857 ^a ,044			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin yazışmaları/bürokrasiyi artırdığını düşünüyorum.” sorusu ile ankete katılanların doğum yerleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.41. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Yazışmaları/ Bürokrasiyi Artırdığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin yazışmaları/bürokrasiyi artırdığını düşünüyorum.	Katılıyorum	11	10	2	23
		27,5%	76,9%	100,0%	41,8%
	Kısmen Katılıyorum	12	1	0	13
		30,0%	7,7%	0,0%	23,6%
	Katılmıyorum	17	2	0	19
		42,5%	15,4%	0,0%	34,5%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	12,772 ^a	,012			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin yazışmaları/bürokrasiyi artırdığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Büyükşehir öncesinde ilçe belediyesince çözülebilen bazı işlerin 6360 sayılı Yasa sonrasında büyükşehir belediyesine devredilmesi nedeniyle veya ilçe belediyesince yapılabilen bazı işlerin 6360 sayılı Yasa sonrasında büyükşehir belediyesi meclisinden geçirilmesinin gerekmesiyle de bürokrasiyi artırdığı söylenebilir.

Tablo 5.42. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ardından Su Faturalarından Şikâyetler Artmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	24	43,6	43,6	43,6
Kısmen Katılıyorum	10	18,2	18,2	61,8
Katılmıyorum	21	38,2	38,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 16. sorusuna örneklemelerin %43,6’sı katılıyorum, %18,2’si kısmen katılıyorum, %38,2’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Kırsal yerleşim yerleri ile kentsel yerleşim yerlerinin ekonomik düzeylerinin benzer özellikler göstermemesi, bazı kırsal yerleşim yerlerinde köy tüzel kişiliği varken su faturası ödenmiyor olabileceği, büyükşehir belediyesi statüsünden sonra su paralarının ödenmeye başlamış olabileceği nedeniyle su faturalarından şikâyetlerin arttığı söylenebilir.

Tablo 5.43. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ardından Su Faturalarından Şikâyetler Artmıştır” Sorusu ile Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Doğduğunuz Yerleşim Yeri					Toplam
		Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ardından su faturalarından şikâyetler artmıştır.	Katılıyorum	9	2	3	9	1	24
		64,3%	100,0%	50,0%	33,3%	16,7%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	4	0	2	4	0	10
		28,6%	0,0%	33,3%	14,8%	0,0%	18,2%
	Katılmıyorum	1	0	1	14	5	21
		7,1%	0,0%	16,7%	51,9%	83,3%	38,2%
	Toplam	14	2	6	27	6	55
		25,5%	3,6%	10,9%	49,1%	10,9%	100,0%
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square			17,297 ^a	,027			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ardından su faturalarından şikâyetler artmıştır” sorusu ile ankete katılanların doğum yerleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.44. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Geçilmesinin Ardından Su Faturalarından Şikâyetler Artmıştır” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ardından su faturalarından şikâyetler artmıştır.	Katılıyorum	11	12	1	24
		27,5%	92,3%	50,0%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	9	0	1	10
		22,5%	0,0%	50,0%	18,2%
	Katılmıyorum	20	1	0	21
		50,0%	7,7%	0,0%	38,2%
	Toplam	40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer				Anlamlılık	
Pearson Chi-Square			18,742 ^a	,001	

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ardından su faturalarından şikâyetler artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.45. “Köyden Dönüşen Mahallelerde Ulaşım Alakalı Sorunlar Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	24	43,6	43,6	43,6
Kısmen Katılıyorum	8	14,5	14,5	58,2
Katılmıyorum	23	41,8	41,8	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 17. sorusuna örneklemelerin %43,6’sı katılıyorum, %14,5’i kısmen katılıyorum, %41,8’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.46. “Köyden Dönüşen Mahallelerde Ulaşım Alakalı Sorunlar Yaşanmaktadır” Sorusu ile Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Mesleğiniz				Toplam
		Memur	Esnaf	Emekli	Serbest Meslek	
Köyden dönüşen mahallelerde ulaşımla alakalı sorunlar yaşanmaktadır.	Katılıyorum	14	3	4	3	24
		63,6%	37,5%	44,4%	18,8%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	2	0	4	2	8
		9,1%	0,0%	44,4%	12,5%	14,5%
	Katılmıyorum	6	5	1	11	23
		27,3%	62,5%	11,1%	68,8%	41,8%
Toplam		22	8	9	16	55
		40,0%	14,5%	16,4%	29,1%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		18,285 ^a	,006			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Köyden dönüşen mahallelerde ulaşım alakalı sorunlar yaşanmaktadır” sorusu ile ankete katılanların meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.47. “Köyden Dönüşen Mahallelerde Ulaşımla Alakalı Sorunlar Yaşanmaktadır” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Köyden dönüşen mahallelerde ulaşım la alakalı sorunlar yaşanmaktadır.	Katılıyorum	11	12	1	24
		27,5%	92,3%	50,0%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	6	1	1	8
		15,0%	7,7%	50,0%	14,5%
	Katılmıyorum	23	0	0	23
		57,5%	0,0%	0,0%	41,8%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer			Anlamlılık		
Pearson Chi-Square		20,242 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Köyden dönüşen mahallelerde ulaşım la alakalı sorunlar yaşanmaktadır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Ulaşım konusunda 6360 sayılı Yasadan kaynaklı vatandaş beklentilerinin yükselmesine karşılık, büyükşehir belediyesinin ihtiyaçlara cevap verebilme durumu veya belediyelerin uygulamalarından kaynaklı problemlerin olduğundan söz etmek mümkün olabilir.

Tablo 5.48. “Belediyemizin Mali Özerkliğinin Azaldığını Düşünüyorum” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	26	47,3	47,3	47,3
Kısmen Katılıyorum	5	9,1	9,1	56,4
Katılmıyorum	24	43,6	43,6	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 18. sorusuna örneklemelerin %47,3’ü katılıyorum, %9,1’i kısmen katılıyorum, %43,6’sı katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.49. “Belediyemizin Mali Özerkliğinin Azaldığını Düşünüyorum” Sorusu ile Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Belediyemizin mali özerkliğinin azaldığını düşünüyorum.	Katılıyorum	13	12	1	26
		32,5%	92,3%	50,0%	47,3%
	Kısmen Katılıyorum	5	0	0	5
		12,5%	0,0%	0,0%	9,1%
	Katılmıyorum	21	1	1	23
		52,5%	7,7%	50,0%	41,8%
	Kesinlikle Katılmıyorum	1	0	0	1
		2,5%	0,0%	0,0%	1,8%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer			Anlamlılık		
Pearson Chi-Square		14,421 ^a	,025		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “belediyemizin mali özerkliğinin azaldığını düşünüyorum” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

6360 sayılı Yasayla belediyelerin bazı harcamalarının büyükşehir belediye meclisince karar verilmesi gerektiğinden, belediyelerin mali özerkliğinin azaldığı söylenebilir. Anketimizin bu tablosunda 6360 sayılı Yasaya getirilen eleştiri veya olumsuz durumun görüldüğü söylenebilmektedir. Mali konularda yüzölçümü geniş olan tarımsal iş kolunun yoğun olduğu belediyelere avantaj sağlanmış olabileceği söylenebilir.

Tablo 5.50. “Belediyemizin Sorumluluk Sahasının Genişlemesi Hizmet Sunumunda Aksamalara Neden Olmaktadır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	25	45,5	45,5	45,5
Kısmen Katılıyorum	9	16,4	16,4	61,8
Katılmıyorum	21	38,2	38,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 19. sorusuna örneklemelerin %45,5’i katılıyorum, %16,4’ü kısmen katılıyorum, %38,2’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

“Belediyemizin sorumluluk sahasının genişlemesi hizmet sunumunda aksamalara neden olmaktadır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 16,038^a olduğu ve anlamlılığının 0,003 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “belediyemizin sorumluluk sahasının genişlemesi hizmet sunumunda aksamalara neden olmaktadır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Büyükşehir belediyesi statüsünün hizmet sunumunda aksamalara neden olduğunu ifade eden belediyelerin çoğunlukla siyasi olarak muhalefet partisinden olması, çoğunlukla sorun olmadığını belirtenlerin de iktidar partisinden olduğu görülmüştür. Ancak diğer sorularla ve birinci hipotezle birlikte değerlendirilirse, birinci hipotezin bu tablo ile ortaya çıkan görev ve hizmet durumu nedeniyle desteklenmediği düşünülebilir veya olumsuz etkisinden söz edilebilir. 6360 sayılı Yasayla belediyelerin sorumluk sahasının genişlemesi nedeniyle hizmet sunumunda aksamaların yaşandığı söylenebilir.

Tablo 5.51. “Belediyemizin Sorumluluk Sahasının Genişlemesi Hizmet Sunumunda Aksamalara Neden Olmaktadır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	12	7	21
		CHP	11	2	0
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	12	2	7
		ÇOK	13	7	14
	YERLEŞİM	KIYI	11	2	6
		İÇ	14	7	15
	YÜZÖLÇÜM	DAR	19	0	3
		GENİŞ	6	9	18
	MAHALLE SAYISI	AZ	16	2	3
		ÇOK	9	7	18
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	12	4	13
		UZAK	13	5	8
	GELİŞMİŞLİK	AZ	10	4	10
		ÇOK	15	5	11
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	1	1

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; parti farkından bakılırsa AK Partili belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, Diğer muhalefet partili belediyelerin ise çoğunlukla katıldığı görülmektedir. Nüfusu çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, nüfusu az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmektedir. Yerleşimleri kıyıda olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, iç kesimde olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Yüzölçümü dar olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, geniş olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, mahalle sayısı çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, merkeze yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, uzak olan belediyelerin ise çoğunlukla katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Gelişmişlik seviyesi yüksek olan belediyelerin de daha çok katılıyorum cevabını verdikleri, az olan belediyelerin ise eşit seviyede cevap verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise kısmen katılıyorum ve katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür.

Tablo 5.52. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Büyükşehir Belediyesine Bağımlılığı Artmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birlikli Yüzde
Katılıyorum	32	58,2	58,2	58,2
Kısmen Katılıyorum	8	14,5	14,5	72,7
Katılmıyorum	15	27,3	27,3	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 20. sorusuna örneklemelerin %58,2’si katılıyorum, %14,5’i kısmen katılıyorum, %27,3’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

6360 sayılı Yasayla büyükşehir ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığının arttığı söylenebilir. Anketimizin bu tablosunda 6360 sayılı Yasaya getirilen eleştiri veya olumsuz durumun görüldüğü söylenebilmektedir.

Tablo 5.53. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Büyükşehir Belediyesine Bağımlılığı Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Doğduğunuz Yerleşim Yeri					Toplam
		Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır.	Katılıyorum	11	2	5	13	1	32
		78,6%	100,0%	83,3%	48,1%	16,7%	58,2%
	Kısmen Katılıyorum	1	0	1	6	0	8
		7,1%	0,0%	16,7%	22,2%	0,0%	14,5%
	Katılmıyorum	2	0	0	8	5	15
		14,3%	0,0%	0,0%	29,6%	83,3%	27,3%
	Toplam	14	2	6	27	6	55
	25,5%	3,6%	10,9%	49,1%	10,9%	100,0%	
Değer			Anlamlılık				
Pearson Chi-Square		17,319 ^a	,027				

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır” sorusu ile ankete katılanların doğum yerleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.54. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Büyükşehir Belediyesine Bağımlılığı Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır.	Katılıyorum	17	13	2	32
		42,5%	100,0%	100,0%	58,2%
	Kısmen Katılıyorum	8	0	0	8
		20,0%	0,0%	0,0%	14,5%
	Katılmıyorum	15	0	0	15
		37,5%	0,0%	0,0%	27,3%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	14,824 ^a	,005			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Belediyelerin “büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi sonucunda büyükşehir ilçe belediyelerinin, büyükşehir belediyelerine bağımlı hale getirilmiş olduğunun ifade edildiği söylenebilir.

Tablo 5.55. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Temsil Etkinliği Azalmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	21	38,2	38,2	38,2
Kısmen Katılıyorum	8	14,5	14,5	52,7
Katılmıyorum	26	47,3	47,3	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 21. sorusuna örneklemelerin %38,2’i katılıyorum, %14,5’i kısmen katılıyorum, %47,3’ü katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür.

Tablo 5.56. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Temsil Etkinliği Azalmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Meslekleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Mesleğiniz				Toplam
		Memur	Esnaf	Emekli	Serbest meslek	
Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin temsil imkanı azalmıştır (temsil adaletsizliği).	Katılıyorum	10	3	3	5	21
		45,5%	37,5%	33,3%	31,3%	38,2%
	Kısmen Katılıyorum	4	0	4	0	8
		18,2%	0,0%	44,4%	0,0%	14,5%
	Katılmıyorum	8	5	2	11	26
		36,4%	62,5%	22,2%	68,8%	47,3%
Toplam		22	8	9	16	55
		40,0%	14,5%	16,4%	29,1%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		13,487 ^a	,036			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin temsil etkinliği azalmıştır” sorusu ile ankete katılanların meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.57. “Büyükşehir Yönetimine Geçilmesiyle İlçe Belediyelerinin Temsil Etkinliği Azalmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin temsil imkanı azalmıştır (temsil adaletsizliği).	Katılıyorum	9	11	1	21
		22,5%	84,6%	50,0%	38,2%
	Kısmen Katılıyorum	7	1	0	8
		17,5%	7,7%	0,0%	14,5%
	Katılmıyorum	24	1	1	26
		60,0%	7,7%	50,0%	47,3%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		16,623 ^a	,002		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin temsil etkinliği azalmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir. İlçe belediyeleri yatırım ve mali olanaklar bakımından büyükşehir belediyesine bağımlı hale gelmiş olmasına karşın, temsil etkinliği açısından büyük bir azalma yaşanmadığı, ilçe belediye başkanlarının temsil imkanında büyük bir adaletsizliğin olmadığı belirtilebilir. Anketimizin bu tablosunda 6360 sayılı Yasaya getirilen eleştiri veya olumsuz durumun görüldüğü söylenebilmektedir.

Tablo 5.58. “Büyükşehir Düzenlemeleri Sonrasında Halkın Altyapı Konusundaki Şikâyetleri Artmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	25	45,5	45,5	45,5
Kısmen Katılıyorum	5	9,1	9,1	54,5
Katılmıyorum	25	45,5	45,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 22. sorusuna örneklemelerin %45,5’i katılıyorum, %9,1’i kısmen katılıyorum, %45,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir. 6360 sayılı Yasayla ilçe belediyelerinin altyapı konusundaki bazı görevleri büyükşehir belediyesine devredilmiştir. Altyapı problemlerinin çözümüyle ilgili büyükşehir belediyesi bünyesinde il merkezinde kurulan yerel idari hizmet birimine ulaşımında yaşanan sıkıntılar veya kalifiye personel yokluğu nedeniyle şikâyetlerin artmış olabileceği söylenebilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, ikinci hipotezimizi tam

olarak desteklemediği ve bazı eleştirilerin olabildiğinin ifade edildiği de söylenebilir.

Tablo 5.59. “Büyükşehir Düzenlemeleri Sonrasında Halkın Altyapı Konusundaki Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Eğitim Durumları Arasındaki Anlamlılık Testi

		Eğitim Durumunuz					Toplam
		Ortaokul	Lise	Yüksekokul	Üniversite	Yüksek Lisans	
Büyükşehir düzenlemeleri sonrasında halkın altyapı konusundaki şikâyetleri artmıştır.	Katılıyorum	2	6	2	14	1	25
		33,3%	54,5%	33,3%	53,8%	16,7%	45,5%
	Kısmen Katılıyorum	0	3	0	0	2	5
		0,0%	27,3%	0,0%	0,0%	33,3%	9,1%
	Katılmıyorum	4	2	4	12	3	25
		66,7%	18,2%	66,7%	46,2%	50,0%	45,5%
	Toplam	6	11	6	26	6	55
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square			16,436 ^a	,037			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemeleri sonrasında halkın altyapı konusundaki şikâyetleri artmıştır” sorusu ile ankete katılanların eğitim durumları arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.60. “Büyükşehir Düzenlemeleri Sonrasında Halkın Altyapı Konusundaki Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir düzenlemeleri sonrasında halkın altyapı konusundaki şikâyetleri artmıştır.	Katılıyorum	11	12	2	25
		27,5%	92,3%	100,0%	45,5%
	Kısmen Katılıyorum	5	0	0	5
		12,5%	0,0%	0,0%	9,1%
	Katılmıyorum	24	1	0	25
		60,0%	7,7%	0,0%	45,5%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		19,148 ^a	,001		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemeleri sonrasında halkın altyapı konusundaki şikâyetleri artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.61. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde Ulaşım Şikâyetleri Artmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	19	34,5	34,5	34,5
Kısmen Katılıyorum	7	12,7	12,7	47,3
Katılmıyorum	29	52,7	52,7	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 23. sorusuna örneklemelerin %34,5’i katılıyorum, %12,7’si kısmen katılıyorum, %52,7’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ulaşım şikâyetlerinin arttığı belirtilmiş ise de artmadığını belirtenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, üçüncü hipotezimizi desteklediği de söylenebilir.

Tablo 5.62. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde Ulaşım Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Eğitim Durumu Arasındaki Anlamlılık Testi

		Eğitim Durumunuz					Toplam
		Ortaokul	Lise	Yüksekokul	Üniversite	Yüksek Lisans	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında ilçemizde ulaşım şikâyetleri artmıştır.	Katılıyorum	0	5	2	11	1	19
		0,0%	45,5%	33,3%	42,3%	16,7%	34,5%
	Kısmen Katılıyorum	0	3	0	1	3	7
		0,0%	27,3%	0,0%	3,8%	50,0%	12,7%
	Katılmıyorum	6	3	4	14	2	29
		100,0%	27,3%	66,7%	53,8%	33,3%	52,7%
	Toplam	6	11	6	26	6	55
		10,9%	20,0%	10,9%	47,3%	10,9%	100,0%
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square			19,529 ^a	,012			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi sonrasında ilçemizde ulaşım şikâyetleri artmıştır” sorusu ile ankete katılanların eğitim durumu arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.63. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde Ulaşım Şikâyetleri Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında ilçemizde ulaşım şikâyetleri artmıştır.	Katılıyorum	8	10	1	19
		20,0%	76,9%	50,0%	34,5%
	Kısmen Katılıyorum	6	1	0	7
		15,0%	7,7%	0,0%	12,7%
	Katılmıyorum	26	2	1	29
		65,0%	15,4%	50,0%	52,7%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	14,606 ^a	,006			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi sonrasında ilçemizde ulaşım şikâyetleri artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Otogar hizmetlerinin büyükşehir belediyesi yerine ilçe belediyesi tarafından verilmesi daha uygundur,” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Antalya’da %67,1, Erzurum’da %64,7, Diyarbakır’da %62,6, Kocaeli’nde %62,5 İzmir’de %60,7, Samsun’da %46,9 ve Ankara’da %46,8 oranları ile tüm illerde katılımcıların çoğunluğu tarafından uygun görüldüğü görülmüştür.

Tablo 5.64. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde İmar Düzenlemeleri Konusundaki Şikâyetler Artmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	19	34,5	34,5	34,5
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	40,0
Katılmıyorum	33	60,0	60,0	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 24. sorusuna örneklemelerin %34,5’i katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %60’ı katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

İmar düzenlemeleri konusunda şikâyetlerin artmadığını beyan edenlerin çoğunlukta olduğu söylenebilir. 6360 sayılı Yasadan beklenen faydaların en önemlilerinden birisi de İl'in gelişimine merkezi planlamalarla karar verilebilmesi ve planlamalarda bütünlüğün sağlanarak parçalanmış idari alanlar sorununun ortadan kaldırılması konusudur. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, ikinci hipotezimizi desteklediği söylenebilir.

Tablo 5.65. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Sonrasında İlçemizde İmar Düzenlemeleri Konusundaki Şikâyetler Artmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında ilçemizde imar düzenlemeleri konusundaki şikâyetler artmıştır.	Katılıyorum	7	10	2	19
		17,5%	76,9%	100,0%	34,5%
	Kısmen Katılıyorum	3	0	0	3
		7,5%	0,0%	0,0%	5,5%
	Katılmıyorum	30	3	0	33
		75,0%	23,1%	0,0%	60,0%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		19,382 ^a	,001		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi sonrasında ilçemizde imar düzenlemeleri konusundaki şikâyetler artmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.66. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Büyükşehir Belediyesi İle Aramızda Koordinasyon Sorunları Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	12	21,8	21,8	21,8
Kısmen Katılıyorum	4	7,3	7,3	29,1
Katılmıyorum	39	70,9	70,9	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 25. sorusuna örneklemelerin %21,8'i katılıyorum, %7,3'ü kısmen katılıyorum, %70,9'u katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.67. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Büyükşehir Belediyesi İle Aramızda Koordinasyon Sorunları Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle büyükşehir belediyesi ile aramızda koordinasyon sorunları yaşanmaktadır.	Katılıyorum	0	10	2	12
		0,0%	76,9%	100,0%	21,8%
	Kısmen Katılıyorum	4	0	0	4
		10,0%	0,0%	0,0%	7,3%
	Katılmıyorum	36	3	0	39
		90,0%	23,1%	0,0%	70,9%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	41,592 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Büyükşehir Belediyesi İle Aramızda Koordinasyon Sorunları Yaşanmaktadır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir. 6360 sayılı Yasayla büyükşehir belediyesiyle ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sorunlarının fazla olmadığı söylenebilir. Üst düzey yöneticilere ilave olarak, yerel hizmet üreten merkezi idare birimlerince de uygun ve nitelikli hizmet üretmenin gerekleri için yerel idare ile büyükşehir arasında koordinasyon sağlanmasının gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 5.68. “Büyükşehir Belediyesi İle İmar Yetkilerinin Paylaşılmasında ve Uygulanmasında Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	14	25,5	25,5	25,5
Kısmen Katılıyorum	9	16,4	16,4	41,8
Katılmıyorum	32	58,2	58,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 26. sorusuna örneklemelerin %25,5’i katılıyorum, %16,4’ü kısmen katılıyorum, %58,2’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.69. “Büyükşehir Belediyesi İle İmar Yetkilerinin Paylaşılmasında ve Uygulanmasında Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi ile imar yetkilerinin bölüşümünde ve uygulanmasında sorunlar yaşamaktayız.	Katılıyorum	5	7	2	14
		12,5%	53,8%	100,0%	25,5%
	Kısmen Katılıyorum	7	2	0	9
		17,5%	15,4%	0,0%	16,4%
	Katılmıyorum	28	4	0	32
		70,0%	30,8%	0,0%	58,2%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	15,290 ^a	,004			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi ile imar yetkilerinin paylaşılmasında ve uygulanmasında sorunlar yaşamaktayız” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

İmar ve planlama bütünlüğünün sağlanması, 6360 sayılı Yasanın en kabul edilebilir amacı olduğu çeşitli kesim ve kimselerce belirtilmesine rağmen, büyükşehir belediyesi ile yetki paylaşımında sorun yaşandığını belirten katılımcıların da olduğu görülmüştür. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, ikinci hipotezimizi desteklediği de söylenebilir.

Tablo 5.70. “Eski Köylere/Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Personel Açısından Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	22	40,0	40,0	40,0
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	45,5
Katılmıyorum	30	54,5	54,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 27. sorusuna örneklemelerin %40’ı katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %54,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Belediyelerin dönüşen mahallelere hizmet götürme konusunda sorunların olduğu, ancak fazla olmadığı söylenebilir. “Eski köylere/yeni mahallelere hizmet götürme konusunda personel açısından sorunlar yaşamaktayız” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 54,736^a olduğu

ve anlamlılığının 0,060 olduğu görülmüştür. Diğer demografik özelliklerin de yapılan testi sonucunda anlamlılığının 0,05 değerinin üzerinde olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p > 0,05$ olduğundan “büyükşehir belediyesi ile imar yetkilerinin paylaşılmasında ve uygulanmasında sorunlar yaşamaktayız” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.71. “Eski Köylere/Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Personel Açısından Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	13	1	26
		CHP	7	2	4
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	8	1	12
		ÇOK	14	2	18
	YERLEŞİM	KIYI	6	2	11
		İÇ	16	1	19
	YÜZÖLÇÜM	DAR	9	1	12
		GENİŞ	13	2	18
	MAHALLE SAYISI	AZ	10	2	9
		ÇOK	12	1	21
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	12	0	17
		UZAK	10	3	13
	GELİŞMİŞLİK	AZ	11	1	12
		ÇOK	11	2	18
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			1	0	1

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan, iç ve kıyı kesiminde yerleşik olan, yüzölçümü dar ve geniş olan, mahalle sayısı çok olan, merkeze uzak ve yakın olan, gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Mahalle sayısı az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılıyorum ve katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinin çoğunlukla katıldığı, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir.

Tablo 5.72. “Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Teknik Ekipman, Araç-Gereç Sorunu Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	25	45,5	45,5	45,5
Kısmen Katılıyorum	4	7,3	7,3	52,7
Katılmıyorum	26	47,3	47,3	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 28. sorusuna örneklemelerin %45,5’i katılıyorum, %7,3’ü kısmen katılıyorum, %47,3’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Belediyelerin “yeni mahallelere hizmet götürme konusunda teknik ekipman, araç-gereç sorunu yaşamaktayız” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 64,315^a olduğu ve anlamlılığının 0,009 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “yeni mahallelere hizmet götürme konusunda teknik ekipman, araç-gereç sorunu yaşamaktayız” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.73. “Yeni Mahallelere Hizmet Götürme Konusunda Teknik Ekipman, Araç-Gereç Sorunu Yaşamaktayız” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	16	2	22
		CHP	7	2	4
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	10	1	10
		ÇOK	15	3	16
	YERLEŞİM	KIYI	7	3	9
		İÇ	18	1	17
	YÜZÖLÇÜM	DAR	9	2	11
		GENİŞ	16	2	15
	MAHALLE SAYISI	AZ	11	2	8
		ÇOK	14	2	18
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	14	0	15
		UZAK	11	4	11
	GELİŞMİŞLİK	AZ	13	1	10
		ÇOK	12	3	16
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			1	0	1

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az olan belediyelerin katılma ve katılmama durumlarının aynı olduğu ve nüfusu çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmüştür. Yüzölçümü dar olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, geniş olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, mahalle sayısı çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Merkeze uzak olan belediyelerin katılım durumlarının eşit olduğu ve yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az olan belediyelerin katıldığı, çok olan belediyelerin ise çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılıyorum ve katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe belediyelerinden muhalefet partilerinin çoğunlukla katıldığı, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani teknik donanım, araç ve gereç sorunu yaşanmadığı görüşünde olduklarını belirttikleri görülmektedir. Dönüşen mahallelere hizmet sunumunda teknik donanım, araç ve gereç sorunu yaşandığı görülmektedir. İlçe belediyelerinin kendilerini hizmet gereklerine göre donatması ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesince de gerekli desteği sağlaması gerekir.

Tablo 5.74. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Belediyelerle Mülki İdareler Arasında Görev ve Yetki Çatışmaları Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	12	21,8	21,8	21,8
Kısmen Katılıyorum	11	20,0	20,0	41,8
Katılmıyorum	32	58,2	58,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 29. sorusuna örneklemelerin %21,8’i katılıyorum, %20’si kısmen katılıyorum, %58,2’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo sonuçlarına göre 6360 sayılı Yasayla belediyelerle mülki idareler arasında görev ve yetki çatışması yaşanmadığı söylenebilir.

Tablo 5.75. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Belediyelerle Mülki İdareler Arasında Görev ve Yetki Çatışmaları Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Statüleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Statünüz			Toplam
		Belediye Başkanı	Başkan Vekili	Başkan Yardımcısı	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyelerle mülki idarelerle arasında görev ve yetki çatışmaları yaşanmaktadır.	Katılıyorum	2	2	8	12
		10,0%	100,0%	24,2%	21,8%
	Kısmen Katılıyorum	6	0	5	11
		30,0%	0,0%	15,2%	20,0%
	Katılmıyorum	12	0	20	32
		60,0%	0,0%	60,6%	58,2%
	Toplam	20	2	33	55
		36,4%	3,6%	60,0%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	9,968 ^a	,041			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyelerle mülki idareler arasında görev ve yetki çatışmaları yaşanmaktadır” sorusu ile ankete katılanların statüleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.76. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesiyle Belediyelerle Mülki İdareler Arasında Görev ve Yetki Çatışmaları Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyelerle mülki idarelerle arasında görev ve yetki çatışmaları yaşanmaktadır.	Katılıyorum	5	5	2	12
		12,5%	38,5%	100,0%	21,8%
	Kısmen Katılıyorum	6	5	0	11
		15,0%	38,5%	0,0%	20,0%
	Katılmıyorum	29	3	0	32
		72,5%	23,1%	0,0%	58,2%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	17,287 ^a	,002			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyelerle mülki idareler arasında görev ve yetki çatışmaları yaşanmaktadır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.77. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerel Demokrasi Açısından Uygun Değildir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	18	32,7	32,7	32,7
Katılmıyorum	37	67,3	67,3	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 30. sorusuna örneklemelerin %32,7’si katılıyorum, %67,3’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.78. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerel Demokrasi Açısından Uygun Değildir” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Mesleğiniz				Toplam
		Memur	Esnaf	Emekli	Serbest meslek	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir.	Katılıyorum	7	1	7	3	18
		31,8%	12,5%	77,8%	18,8%	32,7%
	Katılmıyorum	15	7	2	13	37
		68,2%	87,5%	22,2%	81,3%	67,3%
	Toplam	22	8	9	16	55
		40,0%	14,5%	16,4%	29,1%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		11,211 ^a	,011			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir” sorusu ile ankete katılanların meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

“Büyükşehir belediyesi düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 42,396^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

6360 sayılı Yasayla yerel yönetimlerde başkanlık sayılarının azaltılmasına rağmen yerel halkın seçtiği başkanlık sayısının arttığından, Yasanın yerel demokrasi açısından uygun olduğunu söylemek mümkün olabilir.

Tablo 5.79. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerel Demokrasi Açısından Uygun Değildir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	3	0	37
		CHP	13	0	0
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	9	0	12
		ÇOK	9	0	25
	YERLEŞİM	KIYI	11	0	8
		İÇ	7	0	29
	YÜZÖLÇÜM	DAR	10	0	12
		GENİŞ	8	0	25
	MAHALLE SAYISI	AZ	12	0	9
		ÇOK	6	0	28
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	5	0	24
		UZAK	13	0	13
	GELİŞMİŞLİK	AZ	7	0	17
		ÇOK	11	0	20
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	0	2

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar ve geniş olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, mahalle sayısı çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Merkeze uzak olan belediyelerin katılım durumlarının eşit olduğu ve yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinin tamamen katıldığı, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani büyükşehir düzenlemesinin yerel demokrasi açısından uygun olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Tablo 5.80. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezine Uzak Olması Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	28	50,9	50,9	50,9
Kısmen Katılıyorum	11	20,0	20,0	70,9
Katılmıyorum	16	29,1	29,1	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 31. sorusuna örneklemelerin %50,9’u katılıyorum, %20’si kısmen katılıyorum, %29,1’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.81. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezine Uzak Olması Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Doğduğunuz Yerleşim Yeri					Toplam
		Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.	Katılıyorum	10	0	1	16	1	28
		71,4%	0,0%	16,7%	59,3%	16,7%	50,9%
	Kısmen Katılıyorum	1	0	1	7	2	11
		7,1%	0,0%	16,7%	25,9%	33,3%	20,0%
	Katılmıyorum	3	2	4	4	3	16
		21,4%	100,0%	66,7%	14,8%	50,0%	29,1%
	Toplam	14	2	6	27	6	55
		25,5%	3,6%	10,9%	49,1%	10,9%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square			17,352 ^a	,027			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir” sorusu ile ankete katılanların doğum yerleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

“Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 15,037^a olduğu ve anlamlılığının 0,005 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.82. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezine Uzak Olması Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	14	11	15
		CHP	12	0	1
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	9	8	4
		ÇOK	19	3	12
	YERLEŞİM	KIYI	13	0	6
		İÇ	15	11	10
	YÜZÖLÇÜM	DAR	13	4	5
		GENİŞ	15	7	11
	MAHALLE SAYISI	AZ	13	4	4
		ÇOK	15	7	12
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	12	11	6
		UZAK	16	0	10
	GELİŞMİŞLİK	AZ	11	8	5
		ÇOK	17	3	11
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	0	2

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde ve kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin de çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar ve geniş olan, mahalle sayısı az ve çok olan, merkeze uzak ve yakın olan, gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe belediyeleri genel olarak yeni mahallelerin uzaklığını sorun olarak görmüşken büyükşehir belediyesinin sorun olarak görmediği söylenebilir.

İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinin büyük çoğunlukla katıldığı, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani büyükşehir düzenlemesiyle yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olmasının, hizmet sunumunu olumsuz etkilemediğini belirttikleri görülmektedir.

Ulaşım imkânlarının ilçe merkezi ile kırsal yerleşim yerlerinde aynı nitelikte olmadığından, hizmet sunumuna olumsuz etkisinin olabildiği söylenebilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, birinci hipotezimiz açısından olumsuz bir durumun ortaya çıktığı söylenebilir.

Tablo 5.83. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezi İle Arasında Coğrafi Engeller Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	30	54,5	54,5	54,5
Kısmen Katılıyorum	11	20,0	20,0	74,5
Katılmıyorum	14	25,4	25,4	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 32. sorusuna örneklemelerin %54,5'i katılıyorum, %20'si kısmen katılıyorum, %25,4'ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.84. “Eski Köyler/Yeni Mahallelerin İlçe Merkezi İle Arasında Coğrafi Engeller Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Doğduğunuz Yerleşim Yeri					Toplam
		Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
Eksi köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezi ile arasında coğrafi engeller hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.	Katılıyorum	11	0	2	16	1	30
		78,6%	0,0%	33,3%	59,3%	16,7%	54,5%
	Kısmen Katılıyorum	2	0	0	7	2	11
		14,3%	0,0%	0,0%	25,9%	33,3%	20,0%
	Katılmıyorum	1	2	4	4	3	14
		7,1%	100,0%	66,7%	14,8%	50,0%	25,5%
	Toplam	14	2	6	27	6	55
		25,5%	3,6%	10,9%	49,1%	10,9%	100,0%
Değer			Anlamlılık				
Pearson Chi-Square		20,427 ^a	,009				

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezi ile arasında coğrafi engeller hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir” sorusu ile ankete katılanların doğum yerleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Coğrafi engellerin hizmet sunumunu olumsuz etkilediği ancak engellerin mevcudiyetinin yerel halka hizmet sunulmasına engel olamayacağı, engele uygun teknik donanım ile hizmet sunumunun yapılabileceği söylenebilir.

Tablo 5.85. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Hizmet Etkinliğini Azaltmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	23	41,8	41,8	41,8
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	47,3
Katılmıyorum	29	52,7	52,7	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 33. sorusuna örneklemelerin %41,8’i katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %52,7’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun hizmet etkinliğini azaltmadığını belirttikleri söylenebilir.

“Köylerin mahalleye dönüşmesi hizmet etkinliğini azaltmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 24,371^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Hizmet Etkinliğini Azaltmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.86. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Hizmet Etkinliğini Azaltmıştır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	9	3	28
		CHP	13	0	0
		MHP	1	0	1
	NÜFUS	AZ	7	1	13
		ÇOK	16	2	16
	YERLEŞİM	KIYI	13	0	6
		İÇ	10	3	23
	YÜZÖLÇÜM	DAR	14	0	8
		GENİŞ	9	3	21
	MAHALLE SAYISI	AZ	12	0	9
		ÇOK	11	3	20
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	8	3	18
		UZAK	15	0	11
	GELİŞMİŞLİK	AZ	5	3	16
		ÇOK	18	0	13
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	0	2

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az olan belediyelerin çoğunlukla katılmadıkları, nüfusu çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı ve geniş olan belediyelerin ise çoğunlukla katılmadığı, mahalle sayısı çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Merkeze uzak olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az olan belediyelerin çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmüştür.

İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinin CHP'nin tamamen katıldığı, MHP'nin ise katılma ve katılmama durumlarının eşit olduğu, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani köylerin mahalleye dönüşmesiyle hizmet etkinliğinin azalmadığını belirttikleri görülmektedir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, birinci hipotezimizi kısmen desteklediği de söylenebilir.

Tablo 5.87. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerini Olumsuz Etkilemiştir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	18	32,7	32,7	32,7
Kısmen Katılıyorum	5	9,1	9,1	41,8
Katılmıyorum	32	58,2	58,2	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 34. sorusuna örneklemelerin %32,7'si katılıyorum, %9,1'i kısmen katılıyorum, %58,2'si katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin olumsuz etkilenmediğini belirttikleri söylenebilir.

“Köylerin mahalleye dönüşmesi tarım ve hayvancılık faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 29,682^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “köylerin mahalleye dönüşmesi tarım ve hayvancılık faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.88. “Köylerin Mahalleye Dönüşmesi Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerini Olumsuz Etkilemiştir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	5	4	31
		CHP	12	1	0
		MHP	1	0	1
	NÜFUS	AZ	7	0	14
		ÇOK	11	5	18
	YERLEŞİM	KIYI	12	2	5
		İÇ	6	3	27
	YÜZÖLÇÜM	DAR	11	4	7
		GENİŞ	7	1	25
	MAHALLE SAYISI	AZ	11	2	8
		ÇOK	7	3	24
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	4	3	22
		UZAK	14	2	10
	GELİŞMİŞLİK	AZ	5	0	19
		ÇOK	13	5	13
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	0	2

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü geniş olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı ve dar olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, mahalle sayısı çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, az olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Merkeze uzak olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az olan belediyelerin çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri, gelişmişlik durumu yüksek olan belediyelerin ise katılım durumlarının eşit olduğu görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür.

İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden CHP'nin çoğunlukla katıldığı, MHP'nin ise katılma ve katılmama durumlarının eşit olduğu, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani 6360 sayılı Yasayla hayvancılık faaliyetlerinin olumsuz etkilenmediğini belirttikleri görülmektedir.

Tablo 5.89. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Merkeziyetçiliği Artırmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	24	43,6	43,6	43,6
Kısmen Katılıyorum	4	7,3	7,3	50,9
Katılmıyorum	27	49,1	49,1	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 35. sorusuna örneklemelerin %43,6'sı katılıyorum, %7,3'ü kısmen katılıyorum, %49,1'i katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. 6360 sayılı Yasa için yerelde merkezileşme ifadelerinin de kullanıldığı dikkate alındığında, katılımcıların çoğunluğunun merkeziyetçiliğin arttığını ifade ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.90. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Merkeziyetçiliği Artırmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesi merkeziyetçiliği artırmıştır.	Katılıyorum	10	13	1	24
		25,0%	100,0%	50,0%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	4	0	0	4
		10,0%	0,0%	0,0%	7,3%
	Katılmıyorum	26	0	1	27
		65,0%	0,0%	50,0%	49,1%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	22,611 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi merkeziyetçiliği artırmıştır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.91. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerelleşmeyi Artırmıştır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	24	43,6	43,6	43,6
Kısmen Katılıyorum	11	20,0	20,0	63,6
Katılmıyorum	20	36,4	36,4	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 36. sorusuna örneklemelerin %43,6’sı katılıyorum, %20’si kısmen katılıyorum, %36,4’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

6360 sayılı Yasa için yerelde merkezileşme ifadelerinin de kullanıldığı dikkate alındığında, katılımcıların çoğunluğunun yerelleşmenin artmadığını belirttikleri söylenebilir. Yerelde hizmet sunan belde belediyelerinin ve köy tüzel kişiliklerinin kaldırılarak, merkezden yerele doğru hizmet sunan büyükşehir belediyesinin kurulmuş olması, yerelleşmenin artmadığı şeklinde de değerlendirilebilir.

Tablo 5.92. “Büyükşehir Belediyesi Düzenlemesi Yerelleşmeyi Artırmıştır” Sorusu İle Ankete Katılanların Yaşları Arasındaki Anlamlılık Testi

		Yaşınız				Toplam
		35-44	45-54	55-64	65+	
Büyükşehir belediyesi düzenlemesi yerelleşmeyi artırmıştır.	Katılıyorum	0	15	9	0	24
		0,0%	48,4%	60,0%	0,0%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	2	5	3	1	11
		25,0%	16,1%	20,0%	100,0%	20,0%
	Katılmıyorum	6	11	3	0	20
		75,0%	35,5%	20,0%	0,0%	36,4%
Toplam		8	31	15	1	55
		14,5%	56,4%	27,3%	1,8%	100,0%
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		13,299 ^a	,039			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir düzenlemesi yerelleşmeyi artırmıştır” sorusu ile ankete katılanların yaşları arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.93. “Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Arasındaki Siyasi Çekişmeler İlçe Belediyelerinde Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	17	30,9	30,9	30,9
Kısmen Katılıyorum	7	12,7	12,7	43,6
Katılmıyorum	31	56,4	56,4	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 37. sorusuna örneklemelerin %30,9’u katılıyorum, %12,7’si kısmen katılıyorum, %56,4’ü katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür.

Bu soruya bazı katılımcılar, siyasi çıkar için çekişme yaşanırsa hizmetler olumsuz etkilenir diye cevap verdikleri görülmüştür. Bazı katılımcılar ise bizim herhangi bir çekişmemiz yok, herhangi bir çekişme yaşanmamaktadır şeklinde düşünerek soruyu cevaplandırmışlardır.

Tablo 5.94. “Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Arasındaki Siyasi Çekişmeler İlçe Belediyelerinde Hizmet Sunumunu Olumsuz Etkilemektedir” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki siyasi çekişmeler ilçe belediyelerinde hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.	Katılıyorum	3	13	1	17
		7,5%	100,0%	50,0%	30,9%
	Kısmen Katılıyorum	7	0	0	7
		17,5%	0,0%	0,0%	12,7%
	Katılmıyorum	30	0	1	31
		75,0%	0,0%	50,0%	56,4%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	39,836 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki siyasi çekişmeler ilçe belediyelerinde hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.95. “Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde ve Köylerde Yaşayanlarda Aidiyet Sorunu Yaşanmaktadır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	24	43,6	43,6	43,6
Kısmen Katılıyorum	6	10,9	10,9	54,5
Katılmıyorum	25	45,5	45,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 38. sorusuna örneklemelerin %43,6’sı katılıyorum, %10,9’u kısmen katılıyorum, %45,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tüzel kişiliği kaldırılan köyler için belediyenin desteğini almak, maddi olarak olumlu bir durum olarak görülebilir. Köylerin isimleri değil, idare adları değişmiştir. Kaldırılan beldelerde bulunan mahalleler, belde adıyla tek mahalle olarak belediyelere bağlandığı için, ismi kaybolan ve kaldırılan mahalleler söz konusu olmuştur. Kaldırılan mahallelerde yaşayanların aidiyet sorunu olabilmesinin yanında, İlin tüm mahallelerinde hizmet üreten ve sunan il belediyesinin, diğer taraftan da hemşerilik bilincini olumlu yönde artırdığı da söylenebilir.

Tablo 5.96. “Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde ve Köylerde Yaşayanlarda Aidiyet Sorunu Yaşanmaktadır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde yaşayanlarda aidiyet sorunu yaşanmaktadır.	Katılıyorum	10	12	2	24
		25,0%	92,3%	100,0%	43,6%
	Kısmen Katılıyorum	5	1	0	6
		12,5%	7,7%	0,0%	10,9%
	Katılmıyorum	25	0	0	25
		62,5%	0,0%	0,0%	45,5%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer			Anlamlılık		
Pearson Chi-Square		21,506 ^a	,000		

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde yaşayanlarda aidiyet sorunu yaşanmaktadır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

6360 sayılı Yasadan önce hizmet veren birimler farklı iken yasa sonrasında hizmet veren birimlerin tekleşmesi dolayısıyla, il veya ilçe, merkezi veya kırsal aynı niteliklerdeki hizmeti alma olanağına sahip olması dolayısıyla, idarenin sosyalizasyonundan da bahsetmek mümkün olabilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, beşinci hipotezimiz açısından olumsuz değerlendirme olduğu söylenebilir.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Bulunduğum ilçenin öne çıkacağını, mahalle kimliğinin ise geri plana itileceğini düşünüyorum,” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Önermeye; Erzurum’da %52,7, Diyarbakır’da %50,1, Samsun’da %46,8, Antalya’da %46,5, Ankara’da %46,4, İzmir’de %43,4 ve Kocaeli’nde %41,9 oranında katılım olduğu görülmüştür.

Tablo 5.97. “Özellikle Eski Orman Köylerine/Yeni Mahallelere Hizmet Götürmede Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	23	41,8	41,8	41,8
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	47,3
Katılmıyorum	29	52,7	52,7	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 39. sorusuna örneklemelerin %41,8’i katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %52,7’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Sorun yaşadığını belirten katılımcıların kırsal ve hatta orman mahallelerine hizmet sunulmasında, ulaşım ve coğrafi engellerin neden olduğu sorunları yaşadıkları değerlendirmesinde bulundukları söylenebilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, birinci hipotezimiz açısından olumsuz değerlendirme olduğu söylenebilir.

Tablo 5.98. “Özellikle Eski Orman Köylerine/Yeni Mahallelere Hizmet Götürmede Sorunlar Yaşamaktayız” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Özellikle eski orman köylerine/yeni mahallelere hizmet götürmede sorunlar yaşamaktayız.	Katılıyorum	9	12	2	23
		22,5%	92,3%	100,0%	41,8%
	Kısmen Katılıyorum	3	0	0	3
		7,5%	0,0%	0,0%	5,5%
	Katılmıyorum	28	1	0	29
		70,0%	7,7%	0,0%	52,7%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	22,557 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “özellikle eski orman köylerine/yeni mahallelere hizmet götürmede sorunlar yaşamaktayız” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.99. “Büyükşehir Belediyesi Modeli Öncesine Geri Dönülmelidir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	18	32,7	32,7	32,7
Kısmen Katılıyorum	1	1,8	1,8	34,5
Katılmıyorum	36	65,5	65,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 40. sorusuna örneklemelerin %32,7’si katılıyorum, %1,8’i kısmen katılıyorum, %65,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Katılımcıların bu soruya yerel hizmetlerin gerekliliği ile birlikte mensubu oldukları partilerinin de kurumsal görüşlerini dikkate alarak cevap vermiş olabilecekleri de belirtilebilir.

Tablo 5.100. “Büyükşehir Belediyesi Modeli Öncesine Geri Dönülmelidir” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
		AK Parti	CHP	MHP	
Büyükşehir belediyesi modeli öncesine geri dönülmelidir.	Katılıyorum	4	13	1	18
		10,0%	100,0%	50,0%	32,7%
	Kısmen Katılıyorum	1	0	0	1
		2,5%	0,0%	0,0%	1,8%
	Katılmıyorum	35	0	1	36
		87,5%	0,0%	50,0%	65,5%
Toplam		40	13	2	55
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%
Değer		Anlamlılık			
Pearson Chi-Square	36,399 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyesi modeli öncesine geri dönülmelidir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Yerel yönetim sisteminin 30 Mart 2014 öncesi düzene dönmesini istiyorum” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Önermeye; Antalya’da %40,9, Ankara’da %31, Diyarbakır’da %42,6, Kocaeli’nde %39,7, Samsun’da %26,4, İzmir’de %48, Erzurum’da ise %43,3 destek verildiği görülmüştür. Araştırmaya katılanlardan Antalya’da %47,2’si, Ankara’da %50,8’i, Diyarbakır’da %25,2’si, Kocaeli’nde %40,4’ü, Samsun’da %63,1’i, İzmir’de %33,3’ü ve Erzurum’da %31’i 30 Mart 2014 öncesi düzene dönmek istemediklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Tablo 5.101. “Büyükşehir Belediyelerinin İlçelerde Yerel Hizmet Ofisleri Açılmalıdır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	37	67,3	67,3	67,3
Kısmen Katılıyorum	12	21,8	21,8	89,1
Katılmıyorum	6	10,9	10,9	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 41. sorusuna örneklemelerin %67,3’ü katılıyorum, %21,8’i kısmen katılıyorum, %10,9’u katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Belediyelerin “Büyükşehir belediyelerinin ilçelerde yerel hizmet ofisleri açılmalıdır” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki anlamlılık testi

yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 69,978^a olduğu ve anlamlılığının 0,002 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “büyükşehir belediyelerinin ilçelerde yerel hizmet ofisleri açılmalıdır” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu görülmektedir.

Vatandaşların ilçe belediyelerine çoğu zaman rahatlıkla ulaşılacakları dikkate alındığında, kendileri için hizmet üretme ve sunma görevi ve sorumlulukları olan büyükşehir belediyelerine ulaşım ve zaman dezavantajı ile ulaşma sorunu çekebilecek vatandaşların daha rahat ulaşması için yerel hizmet ofisleri açılmasının önemli olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 5.102. “Büyükşehir Belediyelerinin İlçelerde Yerel Hizmet Ofisleri Açılmalıdır” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	24	11	5
		CHP	11	1	1
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	18	3	0
		ÇOK	19	9	6
	YERLEŞİM	KIYI	15	1	3
		İÇ	22	11	3
	YÜZÖLÇÜM	DAR	19	1	2
		GENİŞ	18	11	4
	MAHALLE SAYISI	AZ	19	1	1
		ÇOK	18	11	5
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	16	10	3
		UZAK	21	2	3
	GELİŞMİŞLİK	AZ	19	3	2
		ÇOK	18	9	4
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç ve kıyı kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar ve geniş olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, mahalle sayısı az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Merkeze uzak ve yakın olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden tüm partilerinin çoğunlukla katıldığı

yani ilçelerde yerel hizmet ofislerinin açılmasının uygun olduğunu belirttikleri söylenebilmektedir.

Yalçındağ'ın (1977: 69) 41 vali, 271 kaymakam, 856 il genel meclisi üyesi katılımcı ile ilçe özel yönetiminin gerekliliği üzerine yapmış oldukları çalışmalarında kaymakamların %84'ü, il genel meclisi üyelerinin de %63'ü ilçede demokratik yerel yönetim birimi kurulmasını yararlı bulmakta iken, valilerin %75'inin bu fikre katılmadığı görülmüştür.

Tamer'in (1993: 152) çalışmasında, merkezi yönetim birimleri ve yerel yönetimlerin yetişemediği kırsal alanlara hizmet götürmek için bir ilçe özel idare biriminin kurulması konusuna katılımcıların %82'si olumlu bulmuştur.

Okcu vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada “Büyükşehir belediyelerinin her ilçede verdiği hizmetlerle ilgili şube açması gerektiğini düşünüyorum,” önermesine genel olarak katılımcıların “katılıyorum” cevabını verdikleri görülmüştür. Önermeye; Antalya'da %77,9, Ankara'da %61,1 Diyarbakır'da %55,1, Kocaeli'nde %71,9, Samsun'da %74,4, İzmir'de %84,9 ve Erzurum'da %51,6 oranında katılım sağlandığı görülmüştür. Erzurum'da %29,9 ve Ankara'da %22 oranındaki katılımcının, her ilçede şube açılmasını desteklemediği de görülmüştür.

Tablo 5.103. “Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden İlçe Belediyelerine ve Büyükşehir Belediyesine Ayrılan Paylar Yeniden Düzenlenmelidir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	43	78,2	78,2	78,2
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	83,6
Katılmıyorum	9	16,4	16,4	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 42. sorusuna örneklemelerin %78,2'si katılıyorum, %5,5'i kısmen katılıyorum, %16,4'ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

“Genel bütçe vergi gelirlerinden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan paylar yeniden düzenlenmelidir” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 55,592^a olduğu ve anlamlılığının 0,052 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p > 0,05$ olduğundan “genel bütçe vergi gelirlerinden ilçe belediyelerine ve büyükşehir

belediyesine ayrılan paylar yeniden düzenlenmelidir” sorusu ile ankete katılanların belediyeleri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür.

Tablo 5.104. “Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden İlçe Belediyelerine ve Büyükşehir Belediyesine Ayrılan Paylar Yeniden Düzenlenmelidir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	28	3	9
		CHP	13	0	0
		MHP	2	0	0
	NÜFUS	AZ	20	1	0
		ÇOK	23	2	9
	YERLEŞİM	KIYI	16	0	3
		İÇ	27	3	6
	YÜZÖLÇÜM	DAR	21	0	1
		GENİŞ	22	3	8
	MAHALLE SAYISI	AZ	20	0	1
		ÇOK	23	3	8
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	21	2	6
		UZAK	22	1	3
	GELİŞMİŞLİK	AZ	21	2	1
		ÇOK	22	1	8
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			2	0	0

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç ve kıyı kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar ve geniş olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı, mahalle sayısı az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Merkeze uzak ve yakın olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe belediyelerinden tüm partilerinin çoğunlukla katıldığı yani genel bütçe vergi gelirlerinden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan payların yeniden düzenlenmesinin uygun olacağını belirttikleri söylenebilmektedir.

Tablonun incelenmesi neticesinde; tüm belediyelerin vergi gelirleri paylarının yeniden düzenlenmesini istedikleri görülmektedir. Anketimizin bu sorusuna katılımcıların büyük bir çoğunluğunun katılması, büyükşehir belediyeleri

ile ilçe belediyeleri arasında gelirlerin paylaşılması konusunda sorun olabileceği ve 6360 sayılı Yasanın olumsuz sonucunun ortaya çıkmış olma olasılığı nedeniyle, yeni düzenleme beklentisi içinde olduğu söylenebilir. Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin de soruya katılması dikkate alındığında yeni düzenleme yapılması konusunda karşılıklı irade birliğinin varlığından söz etmek mümkün olabilir.

Tablo 5.105. “Mahalli İdare Birlikleri Yeniden Kurulmalıdır” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	17	30,9	30,9	30,9
Kısmen Katılıyorum	4	7,3	7,3	38,2
Katılmıyorum	34	61,8	61,8	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 43. sorusuna örneklemelerin %30,9’u katılıyorum, %7,3’ü kısmen katılıyorum, %61,8’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Mahalli idare birliklerinin yeniden kurulmasına olumlu bakan katılımcı sayısının az olduğu söylenebilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, dördüncü hipotezimizi desteklediği söylenebilir.

Tablo 5.106. “Mahalli İdare Birlikleri Yeniden Kurulmalıdır” Sorusu İle Ankete Katılanların Siyasi Partileri Arasındaki Anlamlılık Testi

			Katılımcının Siyasi Partisi			Toplam
			AK Parti	CHP	MHP	
Mahalli idare birlikleri yeniden kurulmalıdır.	Katılıyorum	5	12	0	17	
		12,5%	92,3%	0,0%	30,9%	
	Kısmen Katılıyorum	3	1	0	4	
		7,5%	7,7%	0,0%	7,3%	
	Katılmıyorum	32	0	2	34	
		80,0%	0,0%	100,0%	61,8%	
Toplam		40	13	2	55	
		72,7%	23,6%	3,6%	100,0%	
Değer			Anlamlılık			
Pearson Chi-Square		31,658 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “mahalli idare birlikleri yeniden kurulmalıdır” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.107. “Köylere Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	14	25,5	25,5	25,5
Kısmen Katılıyorum	1	1,8	1,8	27,3
Katılmıyorum	40	72,7	72,7	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 44. sorusuna örneklemelerin %25,5’i katılıyorum, %1,8’i kısmen katılıyorum, %72,7’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.108. “Köylere Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusu İle Ankete Katılanların Doğum Yerleri Arasındaki Anlamlılık Testi

		Doğduğunuz Yerleşim Yeri					Toplam
		Köy	Mahalle	Belde	İlçe	İl	
Köylere tüzel kişilikleri geri verilmelidir.	Katılıyorum	5	1	1	6	1	14
		35,7%	50,0%	16,7%	22,2%	16,7%	25,5%
	Kısmen Katılıyorum	0	1	0	0	0	1
		0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%
	Katılmıyorum	9	0	5	21	5	40
		64,3%	0,0%	83,3%	77,8%	83,3%	72,7%
Toplam		14	2	6	27	6	55
		25,5%	3,6%	10,9%	49,1%	10,9%	100,0%
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square			29,899 ^a	,000			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “köylere tüzel kişilikleri geri verilmelidir” sorusu ile ankete katılanların doğum yerleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu görülmüştür. “Köylere tüzel kişilikleri geri verilmelidir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 49,932^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “köylere tüzel kişilikleri geri verilmelidir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir. Katılımcıların bu soruya yerel hizmetlerin gerekliliği ile birlikte mensubu oldukları partilerinin de kurumsal görüşlerini dikkate alarak cevap vermiş olabilecekleri de belirtilebilir. Katılımcıların çoğunluğunun köy tüzel kişiliklerinin geri verilmemesi gerektiğini belirttikleri söylenebilir. Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, beşinci hipotezimizi desteklediği söylenebilir.

Tablo 5.109. “Köylere Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	1	1	38
		CHP	13	0	0
		MHP	0	0	2
	NÜFUS	AZ	4	0	17
		ÇOK	10	1	23
	YERLEŞİM	KIYI	12	0	7
		İÇ	2	1	33
	YÜZÖLÇÜM	DAR	10	0	12
		GENİŞ	4	1	28
	MAHALLE SAYISI	AZ	10	0	11
		ÇOK	4	1	29
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	0	1	28
		UZAK	14	0	12
	GELİŞMİŞLİK	AZ	2	0	22
ÇOK		12	1	18	
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	0	2

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar ve geniş olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, mahalle sayısı az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmüştür. Merkeze uzak olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı ve yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinden CHP’nin tamamen katılıyorum, MHP’nin tamamen katılmıyorum cevabını verdikleri, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani köylere tüzel kişiliklerinin geri verilmemesini belirttikleri söylenebilir.

Tablo 5.110. “Belde Belediyelerine Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Analizi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Katılıyorum	16	29,1	29,1	29,1
Kısmen Katılıyorum	3	5,5	5,5	34,5
Katılmıyorum	36	65,5	65,5	100,0
Toplam	55	100,0	100,0	

Anketimizin 45. sorusuna örneklemelerin %29,1’i katılıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %65,5’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5.111. “Belde Belediyelerine Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusu İle Ankete Katılanların Eğitim Durumu Arasındaki Anlamlılık Testi

		Eğitim Durumunuz					Toplam
		Ortaokul	Lise	Yüksekokul	Üniversite	Yüksek lisans	
Belde belediyelerine tüzel kişilikleri geri verilmelidir.	Katılıyorum	2	5	0	8	1	16
		33,3%	45,5%	0,0%	30,8%	16,7%	29,1%
	Kısmen Katılıyorum	0	0	1	0	2	3
		0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	33,3%	5,5%
	Katılmıyorum	4	6	5	18	3	36
		66,7%	54,5%	83,3%	69,2%	50,0%	65,5%
Toplam		6	11	6	26	6	55
		10,9%	20,0%	10,9%	47,3%	10,9%	100,0%
Değer				Anlamlılık			
Pearson Chi-Square				16,186 ^a ,040			

Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “belde belediyelerine tüzel kişilikleri geri verilmelidir” sorusu ile ankete katılanların eğitim durumu arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

“Belde belediyelerine tüzel kişilikleri geri verilmelidir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki anlamlılık testi yapılmış, Pearson Chi-Square değerinin 34,904^a olduğu ve anlamlılığının 0,000 olduğu görülmüştür. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ şartını karşıladığından, bu sonuçlara göre “belde belediyelerine tüzel kişilikleri geri verilmelidir” sorusu ile ankete katılanların siyasi partileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5.112. “Belde Belediyelerine Tüzel Kişilikleri Geri Verilmelidir” Sorusunun Belediye Gruplarına Göre Analizi

			Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN CEVAPLARI	PARTİ	AKP	4	2	34
		CHP	12	1	0
		MHP	0	0	2
	NÜFUS	AZ	5	1	15
		ÇOK	11	2	21
	YERLEŞİM	KIYI	11	1	7
		İÇ	5	2	29
	YÜZÖLÇÜM	DAR	8	1	13
		GENİŞ	8	2	23
	MAHALLE SAYISI	AZ	8	1	12
		ÇOK	8	2	24
	MERKEZE UZAKLIK	YAKIN	4	1	24
		UZAK	12	2	12
	GELİŞMİŞLİK	AZ	4	1	19
		ÇOK	12	2	17
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN CEVAPLARI			0	0	2

Anket sorusunun ilçe belediyelerinin farklılıklarına göre analizi neticesinde; nüfusu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadıkları görülmüştür. Yerleşim durumuna göre ise iç kesimde bulunan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, kıyı kesiminde yerleşik olan belediyelerin çoğunlukla katıldığı görülmüştür. Yüzölçümü dar ve geniş olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı, mahalle sayısı az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmüştür. Merkeze uzak olan belediyelerin katılım durumlarının eşit olduğu ve yakın olan belediyelerin çoğunlukla katılmadığı görülmektedir. Gelişmişlik durumu az ve çok olan belediyelerin çoğunlukla katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmüştür. İlçe Belediyelerinden muhalefet partilerinin tamamen katıldığı, iktidar partisinin çoğunlukla katılmadığı yani belde belediyelerine tüzel kişiliklerinin geri verilmemesini belirttikleri görülmektedir.

Katılımcıların bu soruya da yerel hizmetlerin gerekliliği ile birlikte mensubu oldukları partilerinin de kurumsal görüşlerini dikkate alarak cevap vermiş olabilecekleri değerlendirilmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun belde belediyelerine tüzel kişiliklerinin geri verilmemesi gerektiğini belirttikleri ve Tablo ile ortaya çıkan sonuçların, beşinci hipotezimizi desteklediği söylenebilir.

Poel'in (2000: 35), Kanada'da yapmış olduğu çalışmada ankete katılan 752 kişinin %53'ü belediye birleşmeleri ve büyükşehir belediyesi kurulması için yeniden referandum yapılsa "hayır" diyeceklerini ifade ettikleri görülmüştür. Ancak aynı araştırmada katılımcıların %51'i belediye birleşmesi yapıldığı ve artık işleme konduğu için yeni sistemin çalışması ve verim alınması konusunda çaba göstereceklerini belirttikleri görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türk yerel yönetim sisteminde 6360 sayılı Yasayla kısmi bir değişiklik yapılmıştır. Ülkemizde egemen olan merkezi idare sisteminin, yerel yönetimlere entegre edilmiş şekli olarak da nitelendirilebilecek bu yönetim tarzına yerelde merkezileşme de denilmektedir. 6360 sayılı Yasayla illerin idari yapısında, yerel yönetimlerin mali düzeninde, yerel siyasal katılım durumunda, yerel halka hizmet sunumunda ve üst planlama konularında mevcut yerel yönetim sistemlerinde değişimler yaşanmış ve Balıkesir'in de içinde bulunduğu 14 İl'e büyükşehir belediyesi statüsü verilmiştir.

Büyükşehir olunmasıyla il çapında yapılacak planlamalarda bütünselliğin sağlanması, yerel yönetimlerde parçalanmış idari alan ve bunun neden olduğu sorunların ortadan kaldırılmasında, planlamanın tek elden yapılması neticesinde, yerel yönetim birimleri arasında sağlanmaya çalışılan koordinasyon ve tasarrufun etkin olarak sağlanması beklenmektedir. Yasayla kentin kamu yatırımlarından daha çok pay alması ve kente yapılacak yatırımların artması öngörülmektedir (Genç, 2014: 25-26).

6360 sayılı Yasayla Balıkesir İline de büyükşehir belediyesi statüsü verilmiştir. Balıkesir İlinde idari olarak; büyükşehir belediyesi ile iki yeni ilçe kurulmuş, belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. 6360 sayılı Yasayla büyükşehir ilçe belediyeleri, yerinden yönetim birimleri kapsamında icra yanı olan en küçük ve en güçlü birim haline getirilmiştir. İl sınırları içinde yaşayan tüm vatandaşlara muhtarını, ilçe ve büyükşehir belediye başkanını seçme özgürlüğü tanınarak siyasal katılımı ilgili durum değişmiştir.

Yerel halka belediye muadili hizmet sunan il özel idaresi kaldırılarak benzer nitelikteki hizmetlerin tek elden sunulması amaçlanmıştır. Belediyelerin mali kaynaklarında önemli oranlarda değişiklikler yapılmıştır. İmar, planlama, su ve kanalizasyon idaresi konusunda tüm yetkiler yerelde merkezileştirilerek büyükşehir belediyesinde toplanmıştır. Büyükşehir belediyesi bünyesinde su ve kanalizasyon hizmetlerini tek elden yürütebilmek amacıyla yeni idari birimler kurulmuştur.

Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı'nın ekonomik ve sosyal projeleri konusunda "Balıkesir'i 5 milyon nüfusa göre planlıyoruz" (Gazetevatan, 2015), "Balıkesir'i Türkiye'nin ilk 10 ekonomisinden biri yapacağız" (Ekonomik Vitrin, 2014: 48) gibi verdiği bazı demeçleri dikkate alındığında planlama konusunda 6360 sayılı Yasanın önemi daha iyi anlaşılabilir.

Saha çalışmaları neticesinde, büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olmasına ve hizmet maliyetlerinin azalacağı konusunda ankete katılanların çoğunluğu düzenlemenin olumlu olduğunu belirtmişlerdir.

Yerel nitelikli hizmetlerin daha hızlandığını daha verimli hale geldiğini belirtenler de çoğunlukta olmuştur. Bununla birlikte köylerin mahalleye dönüşmesiyle, ilçe merkezine çok uzak olan yeni oluşan mahallelere hizmet sunmak zorunda kalan belediyenin, toplu halde bulunan önceki hizmet yerlerine nazaran hizmet etkinliğinde bir azalmanın olduğu ve ulaşım faktörünün de etkisiyle öncekine oranla kırsal alana hizmet sunmanın hizmet maliyetlerini de artırmış olduğu görülmüştür.

Kamusal nitelikli hizmetlerin çoğunluğu sosyal faydaya dayanan hizmetlerdir ve 6360 sayılı Yasadan önce aynı tür hizmetler, il özel idareleri kaldırılmadan önce coğrafi sınır ayrımı yapılarak sunulmuştur. Coğrafi sınır ayrımı nedeniyle hizmet yapılamamasının ortadan kaldırılması anlamı da taşıyabilecek olan köylerin mahalleye dönüşmesine de ankete katılanların çoğunluğunun olumlu cevap verdiği görülmüştür. Bu nedenle çalışmamızın alan araştırmasına başlarken sınırdığımız birinci hipotezin "Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması; vatandaşa daha etkin, kaliteli ve verimli hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir." önermesinin doğrulandığı belirtilebilir.

Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesiyle planlamaların yöresel değil, il çapında düşünüleceği için, imar ve altyapı planlamalarında bütünlük sağlandığı konusunda saha araştırmamıza katılanların büyük çoğunluğunun olumlu yanıt verdiği görülmüştür. Bütünselliğin sağlanmasıyla Balıkesir'in daha organize bir şekilde geliştirilebileceği, olanakları kısıtlı küçük yerel yönetim birimleri açısından ve büyük yönetim birimleri açısından da katılımlı bir üst yönetimce aynı kaderin paylaşılacağı, gelişmişliklerden ve yeniliklerden ortaklaşa faydalanılabilecek kapsamlı planlamanın olumlu olacağı değerlendirilmektedir. Bu

nedenle “B y k    r belediyesi stat    ne ge ilmesiy le planlamaların yöresel değil, il çapında d    n lece i için; imar ve altyapı planlamalarında b t nl   sağlanmıştır.” şeklindeki ikinci önermemizin de do ruland ı görülmektedir.

B y k    r belediyesi d zenlemesiy le toplu taşıma yetkilerinin b y k    r belediyesine geçmesi neticesinde ulaşım planlamasında bütünlüğü sa lanabilece i konusunda saha çalışmamıza katılanların çoğunluğu olumlu cevap vermişlerdir. Bununla birlikte ula ımdaki  ik yetlerin ve etkinlik ile koordine konularında problemlerin de var olduğu söylenbilir.

Stratejik bir karar olan ulaşım planlamasındaki b t nl    n gerekli olmasına inanların memnuniyetleri, b y k    r belediyesince taktik yenilikler ve hizmet sunumlarıyla düzenli hale getirilebileceği ve artırılabilce i değerlendirilmektedir. “6360 sayılı Yasayla toplu taşıma yetkilerinin b y k    r belediyesine ge mesiy le ulaşım planlamasında bütünlüğü sağlanarak ucuz ve sürekli ulaşım olanağı getirilebilir.” şeklindeki     nc  önermemizin de çoğunlukla do ruland ı görülmektedir.

6360 sayılı Yasayla Balıkesir İlinde il özel idaresinin kaldırılmasına ve mahalli idare birliklerinin kapatılmasına saha çalışmamıza katılanların çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. İl  zel idarelerinden belediyelere personel, araç, gereç ve arazi tahsisi yapılarak belediyelerin hizmet etkinliğinin artırılması sağlanmıştır. Ankete katılanların çoğunluğunun b y k    r belediye modeli öncesine dönülmesi ve mahalli idare birliklerinin tekrar kurulması fikirlerine katılmadıkları da görülmüştür.

B y k    r belediyesi d zenlemesiy le belediyelerle mülki makamlar arasında yetki ve görev konusunda çatışma ya and ı ını belirtenlerin azınlıkta olduğu, Y KOB’un çalışmalarını olumlu bulanların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar dikkate alınarak “B y k    r belediyesi d zenlemesiy le mahalli idare birlikleri, özel idare gibi belediye ile aynı nitelikte hizmet üretme görevi olan özel idareler ve ayrı bir tüzel ki ili i olan belde teşkilatlarının kaldırılması, personel ve kaynak tasarrufu ile yönetim b t nl     açısından olumlu olmuştur.” şeklindeki dördüncü önermemizin de çoğunlukla do ruland ı görülmektedir.

6360 sayılı Yasayla köylerin ve belde belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. Bu şekil ile köy ve beldelerin kendiliklerinden iş yapma imkânlarının ellerinden alındığı söylenebilse de iş ortaya çıktığında hizmet birimleri olan belediyelerin faaliyete geçerek gerekli hizmetleri üretebilecek olmasıyla da azaltılan unsurun daha etkili bir şekilde artırıldığından bahsetmek de mümkün olabilmektedir.

Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle tüzel kişiliği kaldırılan köylerde de aidiyet sorunları yaşanabileceği çeşitli makale ve basın yayın organlarca dile getirilmiştir. Saha çalışmamıza katılanların çoğunluğu belde belediyelerinin kapatılmasını olumlu bulmuş, köylere ve belde belediyelerine tüzel kişilikleri verilmesini uygun bulmamışlardır. Ancak bazı katılımcılar da tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde yaşayanlarda aidiyet sorunu yaşandığını belirtmişlerdir.

Bazı katılımcılar, büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasındaki siyasi çekişmelerin ilçe belediyelerinde hizmet sunumunu olumsuz etkileyeceğini ifade etmişlerdir. Yine saha çalışmamıza katılanların çoğu, belediyeler arasında koordinasyonun arttığını ifade etmişlerdir. Eskiye oranla birleştirici gücün (büyükşehir) etkisiyle bazı konuların koordinesini sağladıkları, belde belediyelerinin kapanmasıyla da ilçe ölçeğinde planlama ve koordinein etkin bir şekilde sağlanabildiği belirtilmiştir. Büyükşehir belediyesiyle iletişim sorunları yaşandığı da bazı ankete katılanlarca belirtilmiştir.

Yasayla il sınırlarında yaşayan tüm vatandaşların yerel seçimlerle günlük hayatında etkileşim içinde bulunduğu mahalle, ilçe belediye ve büyükşehir yönetiminde söz hakkı olması yerel siyasi katılımı artırdığı söylenebilir.

Hizmet idaresi veya belediye yönetimi, yerel halkın çoğunluğunun nasıl bir yönetim ve gelecek istediği konusundaki tercihlerine göre şekilleneceğinden, vatandaş; ilin tüm ilçelerinde bazı konularda yönetim ve denetim yetkisi olan, seçimine katıldığı büyükşehir yönetimini göreceğinden, hemşerilik bilincine sahip çıkma anlayışının artabileceği söylenebilir. Bu sonuçlar ışığında “Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyeler arasında koordinasyon ve hemşerilik bilincine sahip çıkma anlayışı artmıştır” şeklindeki beşinci önermemizin de genellikle doğrulandığı belirtilebilir.

Tez neticesinde yasama organı tarafından veya büyükşehir belediye idaresince iyileştirme veya yeni düzenleme yapılabilecek bazı konular tespit edilmiştir. Bunlar;

Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin hizmet maliyetlerini azalttığı konusuna katılımcıların çoğunluğu hizmet maliyetlerinin arttığını beyan etmişlerdir.

Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin yazışmaları/bürokrasiyi artırdığı konusuna katılımcıların çoğunluğu arttığını beyan etmişlerdir.

Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ardından su faturalarından şikâyetlerin artması konusuna katılımcıların çoğunluğu arttığını beyan etmişlerdir. Kazancı az olan vatandaşların zaruri ihtiyaçlarının karşılanabilmesine olanak sağlayabilecek düzenlemelerin yapılmasının uygun olabileceği değerlendirilmektedir.

Köyden dönüşen mahallelerde ulaşım ile alakalı sorunlar yaşanması konusuna katılımcıların çoğunluğu arttığını beyan etmişlerdir.

Belediyelerin mali özerkliğinin azalması konusuna, katılımcıların çoğunluğu azaldığını beyan etmişlerdir.

Belediyelerin sorumluluk sahasının genişlemesi hizmet sunumunda aksamalara neden olmaktadır konusuna, katılımcıların çoğunluğu katıldıklarını arttığını beyan etmişlerdir.

Büyükşehir belediyesi yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığının artması konusuna, katılımcıların çoğunluğu arttığını beyan etmişlerdir. Bağımlılıktan ziyade iş bölümünü artırıcı tedbirlerin alınmasının uygun olabileceği değerlendirilmektedir.

Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında halkın altyapı konusunda şikâyetlerinde artış meydana gelmesi konusuna, katılımcıların çoğunluğu arttığını beyan etmişlerdir.

Büyükşehir belediyesi yönetimine geçilmesiyle yeni mahallelere hizmet götürme konusunda teknik ekipman, araç-gereç sorunu yaşanması konusuna, katılımcıların çoğunluğu sorun yaşadığını belirtmişlerdir.

Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemesi konusuna, katılımcıların çoğunluğunun olumsuz etkilediğini belirttikleri görülmüştür.

Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezi ile arasında bulunan coğrafi engellerin hizmet sunumunu olumsuz etkilemesi konusuna, katılımcıların çoğunluğunun olumsuz etkilediğini belirttikleri görülmüştür.

Büyükşehir belediyesi düzenlemesinin merkeziyetçiliği artırdığı konusuna, katılımcıların çoğunluğunun merkeziyetçiliği artırdığını belirttikleri görülmüştür.

Tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde yaşayanlarda aidiyet sorunu yaşanması konusuna, katılımcıların çoğunluğunun yaşadığını belirttikleri görülmüştür.

Genel bütçe vergi gelirlerinden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan payların yeniden düzenlenmesi konusuna, katılımcıların çoğunluğunun yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında, merkezi ekonomiden büyükşehir belediyelerinin ve ilçe belediyelerinin aldığı paylar değişmiştir. Ankete katılanların çoğu, genel bütçe vergi gelirlerinden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan payların yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Büyükşehir olunmasıyla ile gelen ödenek ve payların artmasına bağlı olarak ilçelerin de ödeneklerinde daha fazla artış beklentileri olduğu belirtilebilir. Ancak çalışmamızda da belirtildiği üzere ödenekleri azalan belediyeler bulunduğu görülmüştür.

Tez neticesinde önerilebilecek hususlar olarak şunlar söylenebilir;

İl için tahsis edilen malî kaynaklar verimli bir şekilde kullanılabilir, imar ve plânlama yetkisi tek elden ve çağdaş kent bilim ilkeleri doğrultusunda akılcı bir şekilde yürütülebilirse, ilin modern bir tarım, sanayi ve turizm kenti olabilmesi beklenebilir (Adıgüzel, 2014: 72-73). Gelecek dönemlerde, Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclisi, ayırım gözetmeksizin tüm Balıkesir'in meclisi olduğu bilinciyle

hareket ederek, uzlaşma kültürüyle ilin tüm sorunlarını birlikte çözme gayreti içerisinde hareket etmesi, şehrin geleceği için büyük önem taşımaktadır.

Balıkesir, tarım ve turizm alanlarının büyüklüğü, barındırdığı genç nüfusu ile zengin kültürel ve doğa mirasıyla büyük bir gelişme potansiyelini içinde barındırmaktadır. Balıkesir'in büyükşehir yapılması ilde bulunan potansiyelin harekete geçirilmesi adına önemli ve olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Balıkesir İlinde tarım alanlarının etkin işletilmesi, sanayi ve turizm yatırımlarının artması kentin gelişimini artıracak, tarım ve hayvancılıkla birlikte, sanayi ve turizmin getireceği zenginlik ve küresel pazarlarla bütünleşme, Balıkesir ve çevresinde gelişmeyi sağlayabilecek ve sosyo-kültürel değişim için bir zemin hazırlanabilecektir.

Balıkesir İlının yüzölçümünün fazla olması, nüfusunun çokluğu, hizmet götürülecek mahalli idare birimlerinin fazlalığı ile ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmeleri de dikkate alınarak birkaç ilçe grubuna hızlı ve etkin hizmet sunulabilmesi için yerel hizmet ofisleri ile büyükşehir belediyesi arasında yerel hizmet alanlarının oluşturulması tartışılabilir. Bunun için ilçelerin ulaşım ile birlikte tarım, turizm, sanayi gibi gelişme potansiyelleri de dikkate alınarak Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'nce merkez, kuzey ve güney ilçeleri hizmet grubu gibi hizmet sunum alanları oluşturulabilir.

Merkez hizmet grubu ilçeler olarak; Altıeylül, Balya, Bigadiç, Dursunbey, İvrindi, Karesi, Kepsut, Savaştepe, Sındırgı ve Susurluk olmak üzere 10 ilçeyi kapsayacak hizmet alanı düşünülebilir.

Kuzey hizmet grubu ilçeler olarak; Bandırma, Erdek, Gönen, Marmara, Manyas olmak üzere 5 ilçeyi kapsayacak hizmet alanı düşünülebilir.

Güney hizmet grubu ilçeler olarak; Ayvalık, Burhaniye, Edremit, Gömeç, Havran olmak üzere 5 ilçeyi kapsayacak hizmet alanı düşünülebilir.

Hizmet alanlarının faaliyete geçmesiyle yerel hizmetlerin etkinliği, gerekliliği, maliyeti, hızı konularında önemli bir kazanım sağlanabileceği ve yerel yönetimlerin yerindelik esası gereği etkinliğinin artırılacağı düşünülebilir.

Balıkesir’deki sosyal ve altyapı eksiklikleri, kırsal mahalle sayısının çokluğu ile kentsel hizmet alanının büyüklüğü, kurumsal tecrübe ve birikimin yeterince sağlanmasının büyükşehir belediyesini zorlayabilecek etkenler olduğu düşünülmektedir. Büyükşehir belediyesinin yeni kurulmuş olması nedeniyle yatırım, ulaşım, istihdam konularında kısa dönemde tam olarak etkinliğini gösteremeyebileceği değerlendirilmesi de yapılabilmektedir.

Tezin üçüncü bölümünde ayrıntılı olarak belirtildiği üzere, 6360 sayılı Yasanın nüfus ölçütünde düzenleme yapılması, emsal iller bakımından ve hukuk kurallarının eşit uygulanması açısından da önemli olacağı düşünülmektedir.

Alan çalışmamız Balıkesir’in büyükşehir belediyesi olmasından yaklaşık bir buçuk yıl sonra yapılmıştır. Tezin, büyükşehir belediyesinin tüm birimleriyle etkinliğini, yönetim ve koordinasyon konularında daha çok gelişme göstermesinin beklendiği ileriki dönemler için geçiş dönemi çalışması niteliğinde olabileceği de belirtilebilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Ş. (2014). Hatay Büyükşehir Belediyesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 1, Özel Sayı, ss. 54-76.
- Akın, C. (1997). Türkiye’de Yerel Özerkliğin Anlamı, Türk İdare Dergisi, Sayı: 69 (414), ss. 111-124.
- Akkaya, Y. (1998). Cumhuriyet Döneminde Belediyelerde İşçi Hareketleri (1923-1980), Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 3, ss: 16-36.
- Aktel, M. Altan, Y. ve Kerman, U. (2008). 5747 Sayılı Yasa İle Köye Dönüştürülen Küçük Belediyeler: Isparta Örneği, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 1, ss. 45-70.
- Argun, Ç. (2009). Yerel Yönetimlerde Kurumsal Güvenin Algılanması: Bir Alan Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, SBE.
- Arıkboğa, E. (1999). Yerel Yönetim Açısından Mahalle Muhtarlığına Bir Bakış, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 8, Sayı:3, ss. 103-125.
- Arıkboğa, E. (2007). Büyükşehirlerde Kararları Kim Alıyor? Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Çözüm Önerileri, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 1, ss. 31-54.
- Arıkboğa, E. Oktay, T. Yılmaz, N. (2007). Yeniden Yapılanma Sonrasında Belediye Meclisleri: İstanbul Örneği, İstanbul: Beta Yayınları.
- Atabeyoğlu, Ö. (2014). Büyükşehir Olma Sürecinde Bir Kent: Ordu, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 1, Özel Sayı, ss. 160-177.
- Atacan, V. (1995). Yerel Yönetimlerde İl Planlamasının İşlevi, Türk İdare Sisteminde Yeniden Yapılanma, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Uludağ Üniversitesi.
- Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, (2015). http://www.balikesir.bel.tr/Balikesir_Tarihi.aspx, (10.01.2016).

- Balıkesir Valiliği, (2015). Tarihçe, <http://www.balikesir.gov.tr/ustsayfa.php?id=39>, (14.01.2016).
- Berk, A. (2003). Sayıştay Dergisi, Sayı: 49, Yerel Hizmet Sunumu ve Belediye İktisadi Teşebbüsleri, Sayı:49, ss. 47-63.
- BİL, (2015). Balıkesir İl Rehberi, <http://www.balikesirilrehberi.com/balikesire-kisi-basi-142-lira.html>, (27.12.2015).
- Bingöl, Y. Yazıcı, E. Büyükkakın, T. (2013). İl Sınırında Büyükşehir Belediye Modeli Kocaeli Deneyimi, Kocaeli: Kocaeli Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- Bozan, M. (2003). Merkezîyetçi Yönetimden Yerel Yönetime Geçişte Alternatif Yaklaşımlar: Millî Eğitim Bakanlığı Örneği, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 1, ss. 23–44.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi, ss. 168-175.
- Can, H. H. (2009). Uygulamada Belediye Yasaları, Ankara: MYD. Yayıncılık.
- Cevher, Y. (2010). Türkiye’de Yerel Yönetim Yazını, 1992 – 2007 Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çadırcı, M. (1993). Türkiye’de Muhtarlık Kurumunun Tarihî Gelişimi, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 3, ss. 3-11.
- Çelikyay, H. (2014). Değişen Kent Yönetimi ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası, Analiz, Sayı: 101, ss. 1-24.
- Çoker, Z. (1993). Yerel Yönetim Reformu, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 4, ss.3-10.
- Çukurçayır, A. (2014). Büyükşehir yasa tasarısı ne şekilde okunmalı? Radikal Yorum, (14 Nisan 2014).

- DDK, (1996). Yerel Yönetimlerin Sorunları-Çözüm Önerileri, Ankara: DDK Yayınları, (1 Haziran 1996).
- DPT, (2001). Yerel Yönetimler, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyon Raporu, Ankara: DPT Yayını.
- DPT, (2004). İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, <http://ekutup.dpt.gov.tr/bolgesel/gosterge/2004/ilce.pdf>. (12.01.2016).
- Eker, A. (1997). Kamu Maliyesi, 3. Baskı, İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- Ekici, B. ve Toker, M. C. (2005). Avrupa’da ve Ülkemizde Yerel Yönetimlerin Denetimi ve Etkinliği, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, TODAİE Yayınları, Ankara: Cilt: 14, Sayı: 1, ss. 5–28.
- Ekonomik Vitrin, (2014). Balıkesir Ticaret Odası, Yıl:17, Sayı: 2, ss. 48-51.
- Ergin, O. N. (1995). Mecelle-İ Umûr-ı Belediyye, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, Cilt 4.
- Ersöz, H. Y. (2000). Yerel Yönetimlerde Fonksiyonel Değişim, Sayıştay Dergisi, Sayı: 38, ss. 128-167.
- Eryılmaz, B. (2002). Belediyelerde Demokrasi Geleneği ve Değişim İhtiyacı, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 3, ss. 6-21.
- Gazetevatan, (2015). <http://www.gazetevatan.com/5-milyonluk-balikesir-akilli-ca-kurulacak--886386-ekonomi/>, (05.03.2016).
- Genç, F. N. (2014). 6360 Sayılı Yasa ve Aydın’a Etkileri, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 1, Özel Sayı, ss. 1-29.
- Geray, C. (1995). Kent Yönetimi İçin Yeni Yaklaşımlar ve Komşuluk Biriminin Önemi, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt:4, Sayı: 6, ss. 27-38.
- Gökçe, O. ve Bayrakçı, E. (2002). Yerel Yönetimler Ders Notları, Konya.
- Güler, B. A. (1992). Belediyeleşme Sürecinin Sayısal Özellikleri, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 6, ss. 19-29.

- Güler, B. A. (2006). Yerel Yönetimler Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım. Ankara: 3. Baskı, İmge Dağıtım.
- Güler, B. A. (2012). Bütünşehir Belediyesi TBMM Komisyon Konuşmaları (<http://www.birgulaymanguler.net/files/BUTUNSEHiR.pdf>, (25.11.2015).
- Güllüce, İ. (2004). Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri, İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Günday, M. (2004). İdare Hukuku. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Güneş, M. (2009). Belediyecilik Sanatı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- GYODER, (2015). Balıkesir İli Yatırım Alanları Vizyon Raporu “Değerlendirme ve Öngörüler”, Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği İktisadi İşletmesi, İstanbul: Merve Grafik.
- Hatipoğlu, A. (2007). Parlamentoda Sosyal Kesimlerin Temsil Edilebilirliği ve Parlamenter Kimliği: Türk Parlamento Sistemine Yönelik Bir Alan Araştırması, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İller İdaresi. İl ve İlçe Kuruluş Tarihleri, http://www.illeridaresi.gov.tr/ortak_icerik/illeridaresi/%C4%B0l%20ve%20%C4%B0l%C3%A7e%20Kurulu%C5%9F%20Tarihleri.pdf, (04.01.2016).
- İslamoğlu, A.H. (2009). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, İzmit: Beta Basım.
- İş Bankası, (2014). 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması, https://ekonomi.isbank.com.tr/UserFiles/pdf/ar_03_2012.pdf. (10.01.2016).
- Kalabalık, H. (2005). Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku Teori-Uygulama. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karaaslan, M. (2005). Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Denetimi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Karakılçık, Y. Özcan, A. (2005). Yerellik (Subsidiarite) İlkesinin Türk Yerel Yönetim Dizgesinde Uygulanabilirliğinin İrdelenmesi, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 4, ss. 5-30.
- Karasu, M. A. (2014). Şanlıurfa’da Kentsel Gelişme ve 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 1, Özel Sayı, ss. 178-193.
- Kaymak, Ü. ve Kaya, A. G. (2004). Kamu Yönetimi, Ankara: Savaş Yayınları.
- Kazıcı, Z. (2006). Osmanlı’da Yerel Yönetim (İhtisâb Nezaretî), İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Keleş, R. (1992). Belediyeciliğimizde Son Gelişmeler ve Yerel Özerklik, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt:1 Sayı: 2, ss. 9-14.
- Keleş, R. (2000). Yerinden Yönetim ve Siyaset. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Koyuncu, E. ve Koroğlu, T. (2012). Büyükşehir Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme, <http://www.tepav.org.tr>. (23.01.2016).
- Mahmutoğlu, A. (2006). Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim İlişkileri Alanında Yaşanan Global Gelişmeler, Türk İdare Dergisi, Yıl: 78, Sayı: 452, ss. 29-52.
- Meriç, M. ve Sakal, M. (2001). Mahalli İdareler ve Finansmanı, 1. Baskı, İzmir: Anadolu Matbaası.
- MİGM, (2013). Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu Başkanları ve İl Mahalli İdareler Müdürleri Semineri Kızılcahamam 11-12 Aralık 2013, <http://www.migm.gov.tr/Dokumanlar/devirtasfiye.pdf>, (21.02.2016).
- MİGM, (2014). Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2013 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara.
- Milliyetçi Hareket Partisi Yerel Yönetimler Başkanlığı Yayın No: 8, https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/buyuksehir_kitapcik_2013.pdf, (15.11.2015).

- Mutlu, A. (2006). Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin Desantralizasyonu, Mali Yerelleşme: Teori ve Uygulama Üzerine Yazılar, der. Ayşe Güner, Serdar Yılmaz, İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Nadaroğlu, H. (2001). Mahalli İdareler, 7. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.
- OECD, (2006). "The Governance of Metro-Regions," içinde Competitive Cities in the Global Economy, Paris: OECD.
- Okcu, M., Özgür H., vd. (2016). Metroliten Alan Yönetim Modelleri Sınıflandırması, (TÜBİTAK Onaylanmış Rapor).
- Ortaylı, İ. (1985). Tanzimat'tan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği, İstanbul: Hil Yayınları.
- Ölmezoğulları, N. (1999). Ekonomik Sistemler ve Küreselleşen Kapitalizm, 3. Baskı, Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Öncel, Y. (1998). Mahalli İdareler Maliyesi, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özaslan, R.K. Akıllı, H. ve Özaslan, K. (2013). "6360 Sayılı Yasa Çerçevesinde Gümüşlük Belde Belediyesi'nin Kapatılmasına İlişkin Yöre Halkının Algısı" Marmara Üniv. İ.İ.B. Dergisi YIL 2014, Cilt: 36, Sayı: 2, ss. 215-235.
- Özdemir, C. (2016). Dünyanın En Büyük 10 Metropolü, <http://www.cihanözdemir.com/2008/12/dunyanin-en-buyuk-10-metropolu.html>. (10.01.2016).
- Özgür, H. (2008). Belediye Sayısının Azaltılmasının Tarihsel Sürecine Dair Bir Deneme, Yerel Siyaset Dergisi, Mart 2008, ss. 43-50.
- Parlak, B. (2002). (Ed.) Avrupa Birliği Perspektifinden Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri, Avrupa Birliği İle Bütünleşme Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler, İstanbul: Alfa Yayınları.

- Parlak, B. (2014). Yeni Büyükşehir Belediye Yasasının Analizi, Bursa Yerel Yönetim Haber ve Yorum Dergisi. <http://www.Bursayerelyonetim.Com/IndexPhp/ Yeni-Buyuksehir- Belediye-Yasasinin-Analizi/>, (15.02.2016).
- Pendik Belediyesi, (2008). Pendik Belediyesi 2009 Yılı Performans Programı.
- Pirler, O. (1993). Belediye Meclislerinin Kuruluşu, Görevleri ve Yetkileri, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 5, ss. 49-71.
- Poel, D. H. (2000). “Amalgamations Perspectives: Citizen Responses to Municipal Consolidation”. Canadian Journal of Regional Science. 23(1): 31-48.
- SEGE, (2011). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Ankara: 2013, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yaynlar/Attachments/548/SEGE-2011.pdf>. (10.01.2016).
- Semiz, H. (2011). Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Merkezi Yönetim İle Yerel Yönetimler Arasındaki İşbirliği Sorununa Yönelik Nitel Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, SBE.
- Seyitdanlıoğlu, M. (1995). Yerel Yönetim Metinleri: I, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 6, ss. 85-102.
- Shah, A. (2012). Grant Financing of Metropolitan Areas: A Review of Principles and Worldwide Practices, Policy Research Working Paper 6002, Washington, D.C.: The World Bank.
- Slack, E. (2007). Managing the Coordination of Service Delivery in Metropolitan Cities: The Role of Metropolitan Governance, Policy Research Working Paper 4317, Washington, D.C.: The World Bank.
- Sobacı, M. Z. (2005). Yeniden Yapılanma Sürecinde İl Özel İdarelerinin Dünyü, Bugünü ve Geleceği Üzerine Değerlendirmeler, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 14, Sayı: 4.
- Şahin, S. Z. (2012). Türk Kamu Yönetiminde Mekan ve Ölçek Sorununa Büyükşehirlerden Bir Örnek: İlçe Belediyelerinin İmar Planlama Yetkileri, <http://www.tepav.org.tr>. (08.12.2015).

- Şehir Planlama, (2014). Metropoliten Alan Nedir? Şehir Planlama, <http://www.sehirplanlama.net/metropoliten-alan-nedir.html>. (11.01.2016).
- Şengül, T. (1999). Yerel Yönetim Kuramları: Yönetimden Yönetişime, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt:8, Sayı: 3, ss. 3-19.
- Tamer, M. (1993). İl Özel İdaresi: Yerel Yönetim Sistemi İçindeki Yeri ve Geleceği, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı.
- Tarhan, E. (2013). Büyükşehir Belediyelerinde Belediye Başkanının Yetkileri: Fransa (Paris), İngiltere (Londra) Ve Türkiye Karşılaştırmalı Analizi, Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Dergisi, Cilt:15, Sayı:2, ss. 101-120.
- TBBD. (2012). Türkiye Belediyeler Birliği Dergisi. İstanbul: Yeni Büyükşehirlere Doğru, Sayı: 774-775, <http://www.tbb.gov.tr/online/dergi/2012ekimkasim/>, (14.01.2016)
- Tekel, A. (2002). Metropoliten Planlamanın Önemi ve Gerekliliği, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt:11, Sayı: 1, ss. 56-72.
- Tekeli, İ. (1983). Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye’de Belediyelerin Gelişimi, Amme İdaresi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, ss. 3-22
- TEPAV, (2014). Yenilenen Yerel Yönetim Sisteminde Belediye ve İl Özel İdarelerinin Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alacakları Payların Karşılaştırmalı Analizi, <http://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/3243>, (27.12.2015).
- Tiribolulu, T. (2011). Yerel Yönetimlerin İktisadi Açıdan Değerlendirilmesi ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tortop, N. (1991). Mahallî İdareler, Ankara: TODAİE Yayınları.
- Tortop, N. (1992). Demokratik Mahallî İdare Anlayışının İlkeleri, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Ankara: TODAİE Yayınları, Cilt 1, Sayı: 3, ss. 3-6

- Tortop, N. (1994). Mahalli İdareler, Ankara: Yargı Yayınları.
- TÜİK, (2007). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2007 Nüfus Sayımı Sonuçları, http://www.tuik.gov.tr/prehaber_bultenleri.do?id=3894, (10.02.2016).
- Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2007). Mahalli İdareler, Ankara: Seçkin Yayıncılık. 5. Baskı.
- Yalçındağ, S. (1977). İlçe Özel Yönetimi, TODAİE Yayınları, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Yalçındağ, S. (1992). Güçlü ve Özerk Yerel Yönetimler Demokrasimizin ve Yönetim Sistemimizin Temel Kuruluşları Olmalıdır, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, ss. 3-8.
- Yalçındağ, S. (1993). Bitmeyen Senfoni: Yerel Yönetimler Reformu, Amme İdaresi Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 1, ss. 43-69.
- Yalçındağ, S. (1995). Yerinden Yönetim, Yerel Yönetim, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 3, ss. 3-9.
- Yaşamış, F. D. (1995). Büyükşehir Sorunsalı, Amme İdaresi Dergisi, Ankara, TODAİE Yayınları, Cilt: 28, Sayı: 1, ss. 93-111.
- Yavuz, F. Keleş, R. ve Geray, C. (1973). Şehircilik (Sorunlar, Uygulama ve Politika), Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Yeter, E. (1992). Yerel Yönetimler Üzerine Düşünceler, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 1, Sayı: 4, ss. 13-21.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, R. (2014). İdare Hukukuna Giriş, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset.
- Yıldırım, S. (1993). Yerel Yönetim ve Demokrasi. İstanbul: IULA-EMME Yayınları.

Yıldız, A. (2014). AB ve Türkiye’de Kültürel Çeşitlilik ve Yerel Yönetimler, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YSK, (2015). 2015 Milletvekili Genel Seçimi, İl, İlçe, Mahalle, Köy Seçmen ve Sandık Sayıları. [http://www.ysk.gov.tr/ysk/content/conn/YSKUCM/path/Contribution %20Folders/Haber Dosya/2015MV-il-ilceSandikSayilari.pdf](http://www.ysk.gov.tr/ysk/content/conn/YSKUCM/path/Contribution%20Folders/Haber%20Dosya/2015MV-il-ilceSandikSayilari.pdf). (02.12.2015).

Zengin, E. (2000). Azerbaycan’da Yerel Demokrasinin Yasal Boyutları, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 4, ss. 3-23.

EKLER

Ek: 1. Anket Formu Örneği

Sayın Katılımcı; ‘6360 sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği’ konulu tez çalışmama esas olmak üzere, fikir ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Ankette vermiş olduğunuz tüm bilgiler sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Katılımcı olarak, kimlik bilgilerinizin kesinlikle açıklanmayacaktır. Araştırma ile ilgili tüm metodolojik ve etik konular Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölüm Başkanı Danışman Hocam Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ tarafından izlenmekte ve denetlenmektedir. Anket sorularında ankete ilişkin ifadeleri destekleme düzeyinizi **(1. Katılıyorum, 2. Kısmen Katılıyorum, 3. Katılmıyorum) (X)** işareti ile her soru için yalnızca **bir** satırı işaretleyerek belirtirseniz sevinirim. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Seyfettin DAŞCI
Adnan Menderes Üniversitesi
SBKY Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

A. DEMOGRAFİK SORULAR											
1. Cinsiyetiniz	Kadın						Erkek				
2. Yaşınız	18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+
3. Eğitim Durumunuz	Ortaokul		Lise		Yüksek Okul		Üniversite		Y. Lisans		Doktora
4. Doğduğunuz Yerleşim Yeri	Köy		Mahalle		Belde		İlçe		İl		
5. İkamet Yeriniz	Köyden Dönüşen Mahalle						Merkez Mahalle				
6. Mesleğiniz	Memur						Çiftçi				
	Esnaf						Ev hanımı				
	İşçi						Emekli				
	Serbest meslek (eczacı, doktor, mühendis vs...)										
7. Statünüz	Belediye Başkanı						Başkan Vekili				
8. Siyasi Partiniz							Başkan Yardımcısı				
9. Belediyeniz											

B. 6360 DÜZENLEMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİZ		Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir.			
2.	Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki köylerin/beldelerin mahalleye dönüştürülmesini uygun buluyorum.			
3.	Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki il özel idarelerinin kapatılmasını uygun buluyorum.			
4.	Büyükşehir belediyesi (il) sınırlarındaki mahalli idare birliklerinin kapatılmasını uygun buluyorum.			
5.	Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin <u>imar ve planlama bütünlüğü</u> sağladığını düşünüyorum.			
6.	Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin <u>ulaşım planlamasında bütünlüğü</u> sağladığını düşünüyorum.			
7.	Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin <u>altyapı planlamasında bütünlüğü</u> sağladığını düşünüyorum.			
8.	Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin <u>hizmet maliyetlerini azalttığını</u> düşünüyorum.			
9.	Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığının çalışmalarını olumlu bulmaktayım.			
10.	Büyükşehir statüsünün yönetici-vatandaş ilişkilerini güçlendirdiğini düşünüyorum.			
11.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle yeni ilçelerin kurulması olumlu olmuştur.			
12.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesine geçtikten sonra ilçemizde sunulan yerel hizmetlerin <u>verimliliğinin</u> arttığını düşünüyorum.			
13.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesine geçtikten sonra ilçemiz halkının yerel kamu hizmetlerine ulaşımı kolaylaşmıştır.			
14.	Büyükşehir Belediyesi düzenlemesiyle İlçe belediyeleri arasında koordinasyon artmıştır.			
15.	Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin yazışmaları/bürokrasiyi artırdığını düşünüyorum.			
16.	Büyükşehir belediyesi statüsüne geçilmesinin ardından su faturalarından şikâyetler artmıştır.			
17.	Köyden dönüşen mahallelerde ulaşım ile alakalı sorunlar yaşanmaktadır.			
18.	Belediyemizin <u>mali özerkliğinin</u> azaldığını düşünüyorum.			
19.	Belediyemizin sorumluluk sahasının genişlemesi hizmet sunumunda aksamalara neden olmaktadır.			
20.	Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe Belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır.			
21.	Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe Belediyelerinin temsil imkanı azalmıştır (temsil adaletsizliği).			
22.	Büyükşehir düzenlemeleri sonrasında halkın altyapı konusundaki şikâyetleri artmıştır.			
23.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında ilçemizde ulaşım şikâyetleri artmıştır.			
24.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesi sonrasında ilçemizde imar düzenlemeleri konusundaki şikâyetler artmıştır.			
25.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle büyükşehir belediyesi ile aramızda			

	koordinasyon sorunları yaşanmaktadır.			
26.	Büyükşehir belediyesi ile imar yetkilerinin bölüşümünde ve uygulanmasında sorunlar yaşamaktayız.			
27.	Eski köylere/yeni mahallelere hizmet götürme konusunda personel açısından sorunlar yaşamaktayız.			
28.	Yeni mahallelere hizmet götürme konusunda teknik ekipman, araç-gereç sorunu yaşamaktayız.			
29.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyelerle mülki idarelerle arasında görev ve yetki çatışmaları yaşanmaktadır.			
30.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir.			
31.	Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.			
32.	Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezi ile arasında coğrafi engeller hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.			
33.	Köylerin mahalleye dönüşmesi hizmet etkinliğini azaltmıştır.			
34.	Köylerin mahalleye dönüşmesi tarım ve hayvancılık faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir.			
35.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesi merkezîyetçiliği artırmıştır.			
36.	Büyükşehir belediyesi düzenlemesi yerelleşmeyi artırmıştır.			
37.	Büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki siyasi çekişmeler ilçe belediyelerinde hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir.			
38.	Tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde yaşayanlarda aidiyet sorunu yaşanmaktadır.			
39.	Özellikle eski orman köylerine/yeni mahallelere hizmet götürmede sorunlar yaşamaktayız.			
40.	Büyükşehir belediyesi modeli öncesine geri dönmelidir.			
41.	Büyükşehir Belediyelerinin ilçelerde yerel hizmet ofisleri açılmalıdır.			
42.	Genel bütçe vergi gelirlerinden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan paylar yeniden düzenlenmelidir.			
43.	Mahalli idare birlikleri yeniden kurulmalıdır.			
44.	Köylere tüzel kişilikleri geri verilmelidir.			
45.	Belde belediyelerine tüzel kişilikleri geri verilmelidir.			

Not: Belirtmek istediğiniz bir husus, öneriniz/sorunuz varsa belirtebilirsiniz.

DEĞERLİ FİKİRLERİNİZİ PAYLAŞTIĞINIZ VE KATILIMINIZ
İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİZ.

Ek: 2. “6360 sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” Konulu Çalışma İle İlgili Hedeflenen ve Tamamlanmış Anket Durum Çizelgesi

Sıra Nu.	İlçe Adı	Başkan	Yardımcı	Vekil	Anket Yapılması Hedeflenen Toplam	Tamamlanan Anket Toplamı
1	Altıeylül	1	3		4	4
2	Ayvalık	1	4		5	1
3	Balya	1	1		2	2
4	Bandırma	1	3		4	4
5	Bigadiç	1	2		3	3
6	Burhaniye	1	1		2	2
7	Dursunbey	1	2		3	3
8	Edremit	1	3		4	4
9	Erdek	1	1		2	2
10	Gömeç	1	1		2	2
11	Gönen	1	2		3	3
12	Havran	1	2		3	3
13	İvrindi	1	1		2	2
14	Karesi	1	4		5	5
15	Kepsut	1	2		3	3
16	Manyas	1	1		2	2
17	Marmara	1			1	1
18	Savaştepe	1		1	2	2
19	Sındırgı	1	1		2	2
20	Susurluk	1	2		3	3
21	Bşb.	1		2	3	2
	Toplamlar	21	36	3	60	55

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Seyfettin DAŞCI

Doğum Yeri ve Tarihi : İskilip - 1979

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Anadolu Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

Makaleler :

-SCI :

-Diğer :

Bildiriler :

-Uluslararası :

-Ulusal :

Katıldığı Projeler :

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum ve Yıl : Jandarma Genel Komutanlığı - 14 yıl

İLETİŞİM

E-posta Adresi : seyfettindasci_@hotmail.com

Telefon : 0554 966 90 94

Tarih : 18.07.2016